

ชื่อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย

ผู้วิจัย นายสุเทพ ฤกษ์ย ปริญา เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ กังวานพรศิริ (2) รองศาสตราจารย์จรินทร์ เทศวานิช **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ และหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ในปี 2540 ว่ามีการประหยัดจากขนาดหรือไม่ (2) สร้างดัชนีความมั่นคงทางการเงิน สำหรับใช้วัดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย (3) ศึกษาปัจจัยที่มีความสามารถในการกำหนดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย นอกเหนือจากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงแล้ว (4) เสนอแนะการสร้างระบบสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า เพื่อใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยว่ามีธนาคารพาณิชย์ใดที่มีฐานะมั่นคง และไม่มั่นคง ในอนาคต

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทฤษฎีภูมิ แบบอนุกรมเวลา ที่ได้เปิดเผยสู่สาธารณชน โดยอาศัยรายงานประจำปี งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสดของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงปี 2533 - 2542 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ทางการมีการเปิดเสรีทางการเงิน จนกระทั่งเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ และหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ในช่วงปี 2543 - 2547 โดยการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ ใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการคำนวณค่าทางสถิติของความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของตัวแปร ในส่วนของการศึกษาเพื่อหาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น กำหนดให้ต้นทุนเป็นฟังก์ชันของผลผลิต และมีความสัมพันธ์ในลักษณะพาราโบลา ในส่วนของการศึกษาถึงความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น ใช้เทคนิควิเคราะห์การจำแนกประเภท (Discriminant Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า (1) ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ในปี 2540 นั้น ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่มีประสิทธิภาพลดลง แต่หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจแล้วธนาคารพาณิชย์ได้มีการปรับตัวในลักษณะที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยการประมาณค่าการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ นั้น สามารถหาได้จากค่าความชันของสมการต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยของแต่ละธนาคาร หากความชันของเส้นต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยมีค่าเป็นลบก็หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นมีการประหยัดต่อขนาด และหากธนาคารพาณิชย์ใดมีค่าความชันเป็นบวกหมายความว่าธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นไม่มีการประหยัดต่อขนาด (2) ในการสร้างดัชนีความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย ได้ทำการประมาณการสมการแบ่งแยกประเภท ซึ่งสร้างขึ้นจากอัตราส่วนทางการเงิน หลาย ๆ อัตราส่วนพร้อมกัน โดยใช้เทคนิควิเคราะห์การจำแนกประเภท ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมในการที่จะวัดความมั่นคงทางการเงินกับธนาคารพาณิชย์ไทย เนื่องจากสามารถจำแนกธนาคารที่มีความมั่นคง และไม่มั่นคงออกจากกันได้ โดยผลการวิจัยได้ค่าดัชนีวัดความมั่นคงที่เป็นจุดวิกฤตเท่ากับ -1.326 ซึ่งแสดงว่า หากค่าดัชนีจากสมการแบ่งแยกประเภทที่ได้ของธนาคารพาณิชย์ใดมีค่าดัชนีสูงกว่า -1.326 จะเป็นธนาคารที่มีความมั่นคง และหากค่าดัชนีจากสมการแบ่งแยกประเภทของธนาคารใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า -1.326 จะเป็นธนาคารที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน โดยสมการที่ได้มีความถูกต้องในการพยากรณ์ภาวะวิกฤตร้อยละ 93.33 (3) ปัจจัยอื่นอีกที่นอกเหนือจากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ที่สามารถกำหนดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทยได้ คือ อัตราส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวัดสภาพคล่อง ความสามารถในการทำกำไร ความเพียงพอของเงินทุน และอัตราส่วนที่แสดงถึงคุณภาพของสินทรัพย์ (4) การสร้างระบบสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าก่อนเกิดวิกฤติ ที่สามารถแบ่งแยกความมั่นคงและไม่มั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทยได้ดีที่สุด คือ การใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินล่วงหน้าก่อนเกิดวิกฤติ 2 ปี ในการพยากรณ์

คำสำคัญ ความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์

Thesis title: AN ANALYSIS OF THAI COMMERCIAL BANK SOLVENCY

Researcher: Mr. Sutep Ruechai; **Degree:** Master of Economics; **Thesis advisors:**

(1) Dr. Karnjane Kungwanpornsiri, Associate Professor ; (2) Charin Tedsawanit, Associate Professor ; **Academic year:** 2004

ABSTRACT

The purpose of this study were (1) to study the operative efficiency of the Thai commercial banks both before and after the economic crisis in 1997 in order to find out whether there was an economy of scale; (2) to create financial stability for a constancy measurement of the Thai commercial banks; (3) to study the potential factors in a determination of the stability of the commercial banks apart from the proportion of the fund to risk assets; (4) to make a suggestion on an establishment of a warning system in advance to signal which bank has a financial unconstancy.

Data for this study were the secondary data which were in the type of time series, They were publicized and based on annual reports, balance sheets, profit and loss and cash flow of the commercial banks during 1990 – 1999 , It was the period when there was the financial freedom causing the economical crisis during 2000 – 2004 . The study was conducted by quantitative analysis of the economical dimension. SPSS Program was used to calculate the statistical value of relations. For the study of economical scale, the cost was defined as the function of product, and its relation was parabola, The discriminant analysis technique was used to study the constancy of the Thai commercial banks .

The research findings were (1) before the economical crisis, the trend of the operative efficiency of Thai commercial banks were changed decreasingly, but the event was clearly inverse. After the economic crisis, their operative efficiency were increased. The estimation of economy of scale was obtained from a slope value of average cost equation of each bank. When the slope of average cost subtracted, the Thai commercial banks had an economy of scale. If the slope of average cost was added, the Thai commercial banks had a diseconomy of scale. (2) The creation a financial stability constancy was estimated, from a discrimination of many financial ratios. The discriminant analysis technique was used to specify the monetary constancy index of the Thai commercial banks because it was an appropriate technique to differentiate between thy group of banks with a financial constancy and the group with unconstancy. From the research finding, the crisis point of the constancy measurement of the Thai commercial banks was at -1.326. If the constancy of any banks was more than -1.326 , it showed that the bank was facing with the monetary constancy. If the constancy of any banks was less than -1.326 , it showed that the bank was facing with the monetary unconstancy. The accuracy of prediction was about 93.33% (3) Other factors apart from the capital fund ratio to risk assets which could determine the constancy of Thai commercial banks were the ratios of a measurement of liquidity , profit competency , sufficient capital and quality of assets. (4) The best data for advance warning index of commercial banks which could differentiate between the financial constancy and unconstancy were the use of money ratio 2 years in advance before the economic crisis.

Keywords: Thai Commercial Bank Solvency

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ กังวานพรศิริ และรองศาสตราจารย์จรินทร์ เทศวานิช คณาจารย์
จากแขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาให้คำแนะนำและติดตาม
การทำวิทยานิพนธ์นี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้รับแนะนำจาก รองศาสตราจารย์สมนึก แดงเจริญ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่ของสำนักวิจัยธุรกิจ
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เจ้าหน้าที่ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเจ้าหน้าที่
ของธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น ที่อำนวยความสะดวกในการหาข้อมูลเป็นอย่างดี และ
ขอขอบพระคุณ เพื่อนร่วมงานทุกท่านซึ่งคอยให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาโดย
ตลอด

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และขอบคุณทุกคนในครอบครัว
สำหรับความรัก และกำลังใจที่ให้แก่ผู้เขียนมาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ปริญญาโท หลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน ที่มีความห่วงใย และคำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยหวังว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสถาบันการเงิน
โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทย ความผิดพลาดใด ๆ ที่เกิดขึ้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอน้อม
รับแต่เพียงผู้เดียว

สุเทพ ฤกษ์ชัย

กรกฎาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประเด็นปัญหาการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ความสำคัญของเรื่องที่วิจัย	17
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	18
การประหยัดต่อขนาด	18
ปัจจัยที่กำหนดการประหยัดต่อขนาด	19
การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน	20
เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่ม	24
การวิเคราะห์ต้นทุน	25
แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยผลกระทบของการเปิดเสรีทางการเงินต่อนโยบาย เศรษฐกิจมหภาค.....	27
ผลการศึกษาการประหยัดจากขนาดและการประหยัดจากขอบเขต	30
ผลการวิจัยด้านความมั่นคงทางการเงินของสถาบันการเงิน	31
บทที่ 3 โครงสร้างระบบธนาคารพาณิชย์ไทย และปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิด วิกฤติการณ์.....	37
โครงสร้างระบบธนาคารพาณิชย์ก่อนเกิดวิกฤติ ปี 2540 - 2542.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย.....	57
ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ของธนาคารพาณิชย์.....	67
บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูล	72
การศึกษาการประหยัดต่อขนาด.....	73
คำนวณอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ย.....	76
การวิเคราะห์ด้วย Discriminant.....	78
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ผลการศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารช่วงปี 2533 – 2539.....	84
ผลการศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารช่วงปี 2543 – 2547.....	100
เปรียบเทียบการประหยัดต่อขนาดก่อนเกิดวิกฤติ และหลังเกิดวิกฤติ.....	107
ผลการวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่ม (Discriminant Analysis).....	107
การหาค่าดัชนีวัดความมั่นคงทางการเงิน.....	117
การกำหนดจุดวิกฤติในการแบ่งแยกประเภท.....	119
การทดสอบความแม่นยำในการพยากรณ์ของสมการแบ่งแยกประเภท.....	120
เปรียบเทียบการประหยัดต่อขนาด กับการวิเคราะห์ด้วย Discriminant Analysis.....	122
การสร้างสัญญาณเตือนภัย (Early Warning System).....	123
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	130
สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล.....	130
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	133
ข้อเสนอแนะ.....	135
บรรณานุกรม.....	137
ภาคผนวก.....	140
ก การวิเคราะห์ด้วยการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย.....	141
ข การวิเคราะห์โดยวิธีการจำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis).....	204
ประวัติผู้วิจัย.....	214

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 เกณฑ์การดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่ทางการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ไทยต้องดำรงไว้ ในช่วงปี 2537 - 2541	8
ตารางที่ 1.2 เงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่ง ในระหว่างปี 2537 - 2540	9
ตารางที่ 1.3 รายชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ณ สิ้นปี 2542.....	11
ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 15 แห่ง ในช่วงปี 2533 - 2539.....	85
ตารางที่ 5.2 เปรียบเทียบการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 11 แห่ง ที่เหลืออยู่ในช่วงปี 2543 - 2547.....	100
ตารางที่ 5.3 เปรียบเทียบการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 11 แห่ง ในก่อนเกิดวิกฤติ และหลังวิกฤติ.....	107
ตารางที่ 5.4 แสดงอัตราส่วนทั้ง 8 อัตราส่วนที่มีนัยสำคัญในการจำแนกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย.....	116
ตารางที่ 5.5 แสดงค่าดัชนีวัดความมั่นคงที่คำนวณได้จากสมการแบ่งแยกประเภท และผลการพยากรณ์	118
ตารางที่ 5.6 แสดงการเปรียบเทียบผลของการพยากรณ์กับข้อมูลจริง จากการศึกษาในระหว่างปี 2533 - 2539	121
ตารางที่ 5.7 เปรียบเทียบการวิเคราะห์ด้วย Discriminant Analysis กับการประหยัดต่อขนาดในช่วงปี 2533 - 2539.....	122
ตารางที่ 5.8 แสดงผลการพยากรณ์ของธนาคารพาณิชย์ไทยโดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2537	124
ตารางที่ 5.9 แสดงผลการพยากรณ์ของธนาคารพาณิชย์ไทยโดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2538	125
ตารางที่ 5.10 แสดงผลการพยากรณ์ของธนาคารพาณิชย์ไทยโดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2539	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 5.11 แสดงผลการเปรียบเทียบของการพยากรณ์การเป็นสมาชิก ของกลุ่มจากการคำนวณค่าดัชนีจากสมการ โดยใช้ข้อมูล ในปี 2537 กับข้อมูลจริงที่ระบุไว้	127
ตารางที่ 5.12 แสดงผลการเปรียบเทียบของการพยากรณ์การเป็นสมาชิก ของกลุ่มจากการคำนวณค่าดัชนีจากสมการ โดยใช้ข้อมูล ในปี 2538 กับข้อมูลจริงที่ระบุไว้	128
ตารางที่ 5.13 แสดงผลการเปรียบเทียบของการพยากรณ์การเป็นสมาชิก ของกลุ่มจากการคำนวณค่าดัชนีจากสมการ โดยใช้ข้อมูล ในปี 2539 กับข้อมูลจริงที่ระบุไว้	129

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1	แผนภาพแสดงเส้นต้นทุนเฉลี่ยในระยะยาว	18
------------	---	----

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา

ธรรมาภิบาลทางการเงิน นั้น ถือว่าเป็นสถาบันการเงินสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้ออมกับผู้ลงทุน นอกจากนี้ธรรมาภิบาลยังมีส่วนช่วยในการกำหนดระบบการใช้จ่ายเงิน การเพิ่มหรือลดปริมาณเงิน และเป็นเครื่องมือที่สำคัญของรัฐบาลในการใช้มาตรการทางการเงิน โดยเฉพาะธรรมาภิบาลไทย ซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่ได้รับความเชื่อถือจากประชาชนมานาน จากอดีตที่ผ่านมาจะพบว่าการดำเนินงานของธรรมาภิบาลไทยอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิดของเจ้าหน้าที่การเงินของรัฐบาล ซึ่งคือ ธรรมาภิบาลแห่งประเทศไทย เนื่องจากเป็นกลไกที่สำคัญ และกระทบต่อทุกระบบโดยรวมหากระบบธรรมาภิบาลไทยประสบปัญหา แต่เมื่อประเทศไทยได้มีการเปิดเสรีทางการเงิน ซึ่งหมายถึง การที่รัฐบาลลดบทบาทในการแทรกแซงกลไกการทำงานของตลาดเงินโดยปล่อยให้ตลาดการเงินทำงานอย่างเป็นอิสระมากขึ้น พร้อมทั้งปล่อยให้ความสัมพันธ์ของตลาดเงินภายในประเทศและตลาดเงินในต่างประเทศมีความเชื่อมโยงตามกลไกของตลาด การเปิดเสรีทางการเงิน ได้เริ่มต้นอย่างจริงจัง โดยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาระบบการเงินขั้นที่ 1 (ปี พ.ศ.2533 – 2535) และขั้นที่ 2 (ปี พ.ศ.2536 – 2538) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบทางการเงิน โดยลดข้อจำกัดทางการเงินและการแทรกแซงของทางการเพื่อให้กลไกของตลาดทำงานอย่างเต็มที่

การเปิดเสรีทางการเงิน นั้น ได้มีการผ่อนปรนเงื่อนไขและระเบียบต่าง ๆ ทำให้ธรรมาภิบาลมีความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ และจากผลการเปลี่ยนแปลงในระบบการเงิน ทำให้มีข้อสงสัยว่า หลังเปิดเสรีทางการเงิน ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธรรมาภิบาลเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และมีปัจจัยต่าง ๆ ไດมากระทบ จนเกิดความไม่มั่นคง และเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 เป็นต้นมา

วิกฤตการณ์เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 นับได้ว่ามีความร้ายแรงที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของประเทศไทย (คณะกรรมการการศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศไทย (ศปร.), 2541) เพราะตั้งแต่ครั้งหลังของปี 2540 จนถึงสิ้นปี 2542 ธรรมาภิบาลแห่งประเทศไทยเข้าแทรกแซง โดยการสั่งลดทุนจดทะเบียน

และ เพิ่มทุนจดทะเบียน ตลอดจนเปลี่ยนคณะผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ ธนาคารมหานคร ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารศรีนคร ธนาคารสหธนาคาร ธนาคารนครธน และธนาคารแหลมทอง จากธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีอยู่ทั้งหมด 15 แห่ง (ณ 31 ธันวาคม 2539) ซึ่งเป็นสาเหตุให้ ประชาชน นักลงทุน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยทั่วไป เกิดความวิตกกังวลในสถานภาพการดำรงอยู่ หรือความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย นอกจากนี้ประชาชน นักลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความไม่เชื่อมั่นธนาคารแห่งประเทศไทยผู้มีหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ไทยโดยตรง หลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าไปแก้ไขปัญหาในกรณีของ ธนาคารกรุงเทพ พาณิชย์การ รวมทั้งการใช้เงินกู้สำรองระหว่างประเทศจำนวนมากในการพยุงค่าเงินบาท กล่าวคือ ณ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2540 ทุนสำรองทางการสุทธิ (ทุนสำรองทางการหักด้วยภาระผูกพันล่วงหน้า) อยู่ที่ 26.60 พันล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา (คณะกรรมการการศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศไทย (ศปร)., 2541) แต่ ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ซึ่งมีการเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ในระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวนั้น ทุนสำรองทางการสุทธิของประเทศไทยอยู่ที่ 2.8 พันล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา

การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยปล่อยให้สถาบันการเงินหลายแห่งมีปัญหารุนแรง ในช่วงปี 2539-2540 ก็มีผลทำให้ประชาชน และนักลงทุน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องโดยทั่วไป มองกันว่าธนาคารแห่งประเทศไทยพยายามปิดบังปัญหาที่แท้จริงอยู่ ประกอบกับการให้ความมั่นใจในความมั่นคงของสถาบันการเงินภายหลังประกาศปิดบริษัทเงินทุน และบริษัทหลักทรัพย์ 16 แห่ง เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2540 แต่หลังจากนั้น 1 เดือนกว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยกลับประกาศปิดบริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์เพิ่ม 42 แห่ง และวันที่ 14 สิงหาคม 2541 ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศเข้าควบคุมธนาคารพาณิชย์เพิ่ม 2 แห่ง และบริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์อีก 5 แห่ง รวม 7 แห่ง ทำให้ประชาชน นักลงทุน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องวิตกกังวล และขาดความเชื่อมั่นในสถาบันการเงินของไทย และเจ้าหน้าที่ทางการเงินของรัฐบาล จนมีคำถามตามมาว่าจะมีธนาคารพาณิชย์ไทยใดถูกธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าควบคุมการบริหารงาน หรือสั่งระงับการดำเนินธุรกิจอีกหรือไม่

การที่ธนาคารพาณิชย์ไทยบางแห่งมีฐานะไม่มั่นคง ทำให้เกิดความไม่มั่นใจเกี่ยวกับความมั่นคงของสถาบันการเงินอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เพราะธุรกิจธนาคารพาณิชย์นี้เป็นธุรกิจที่จะต้องสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชน หากสถาบันการเงินใดประสบปัญหา ย่อมจะมีผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชน ที่มีต่อความมั่นคงของระบบการเงินด้วย

งานศึกษานี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงความเป็นมา และวิกฤตการณ์ของธนาคารพาณิชย์ที่เคยเกิดขึ้น เพื่อค้นหาสาเหตุของการเกิดวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น และเพื่อที่จะรู้ถึงสถานภาพของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่งว่ามีการดำเนินงานจนเกิดการประหยัดจากขนาดหรือไม่ (Economies of Scale) ตลอดจนประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย นอกจากนี้ยังได้นำข้อมูลจากงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทยที่เผยแพร่ต่อสาธารณชนมาสร้างดัชนีความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินหลาย ๆ อัตราส่วนพร้อมกัน ด้วยวิธีทางเศรษฐมิติ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบจำแนกตามกลุ่ม (Discriminant Analysis) พร้อมทั้งสร้างระบบสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไทย ประกอบไปด้วยผู้ฝากเงิน เจ้าหนี้ที่ปล่อยกู้ ผู้ขอสินเชื่อ และผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้ผลการศึกษาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการประเมินความเสี่ยงก่อนดำเนินธุรกรรม ทำให้ทราบล่วงหน้าถึงจุดอ่อน หรือความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อธนาคารพาณิชย์นั้นๆ และช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและดูแลสถาบันการเงิน สามารถใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขได้อย่างทันท่วงที ก่อนที่ความเสียหายนั้นจะลุกลามไปยังสถาบันการเงินอื่น ๆ และระบบเศรษฐกิจโดยรวม

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ และหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี 2540 ว่ามีการประหยัดจากขนาด (Economies of Scale) หรือไม่

2.2 เพื่อสร้างดัชนีความมั่นคงทางการเงิน สำหรับใช้วัดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสามารถในการกำหนดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย นอกเหนือจากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงแล้ว

2.4 เพื่อเสนอแนะการสร้างระบบสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า (Early warning system) เพื่อใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยว่ามีธนาคารพาณิชย์ใดมีฐานะมั่นคง และไม่มั่นคงในอนาคต

3. ประเด็นปัญหาการวิจัย

3.1 จากการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในช่วงปี 2540 ทำให้มีข้อสงสัยว่า หลังจากที่มีการเปิดเสรีทางการเงินในช่วงปี 2533-2539 นั้น ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยเปลี่ยนแปลงอย่างไร มีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือลดลงอย่างไร ทิศทางใด โดยเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย ช่วงปี 2543-2547 หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจด้วย

3.2 ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าควบคุมการบริหารงาน หรือสั่งระงับการดำเนินธุรกิจเกิดจากสาเหตุใด

3.3 การสร้างดัชนีความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินหลาย ๆ อัตราส่วนพร้อมกันด้วยวิธีทางเศรษฐมิติ ด้วยวิธีการวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่ม (Discriminant Analysis) ซึ่งเป็นวิธีที่จะเหมาะสม เพื่อใช้ในการชี้วัดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทยหรือไม่

3.4 ปัจจัยอย่างอื่นที่นอกเหนือจากการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ใช้เงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเป็นตัวกำหนดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์แล้ว ยังมีปัจจัย หรืออัตราส่วนทางการเงินใดอีกบ้างที่จะสามารถวัดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ได้

3.5 การสร้างระบบสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า (Early warning system) ของธนาคารพาณิชย์ไทย นั้น ตัวแปรอิสระใด หรืออัตราส่วนทางการเงินใด ที่มีความสามารถในการพยากรณ์ได้ดี

4. สมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาตั้งข้อสมมติฐานดังนี้

4.1 หลังเปิดเสรีทางการเงินในช่วงปี 2533-2539 ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ประสิทธิภาพลดลง และหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจแล้วธนาคารพาณิชย์มีการปรับตัวในลักษณะที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

4.2 มาตรการของทางการ โดยเฉพาะของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ได้เข้าควบคุมการบริหารงาน หรือสั่งระงับการดำเนินธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 7 แห่ง ในช่วงปี 2540-2542 น่าจะเป็นมาตรการที่เข้มงวดจนเกินไป

4.3 การสร้างดัชนีความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งสร้างขึ้นจากการอัตราส่วนทางการเงินหลาย ๆ อัตราส่วนพร้อมกัน ด้วยวิธีทางเศรษฐมิติ โดยเป็นการวิเคราะห์แบบจำแนกตามกลุ่ม (Discriminant Analysis) น่าจะเป็นวิธีที่เหมาะสม ในการที่จะชี้วัดความมั่นคงทางการเงินกับธนาคารพาณิชย์ไทย

4.4 มีปัจจัยอีกหลายอย่างที่สามารถกำหนดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทยได้นอกจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ใช้อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเป็นตัวกำหนดเพียงตัวเดียว

4.5 การที่ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินขึ้น นั้น น่าจะมีอัตราส่วนทางการเงินบางตัว ซึ่งอาจนำมาพยากรณ์ โอกาสการเกิดวิกฤติ เพื่อสร้างสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า และเพื่อเป็นแนวทางป้องกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

5.1 การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทย 15 แห่ง สำหรับในช่วงปี 2533 – 2539 และธนาคารที่เหลืออยู่หลังจากเกิดวิกฤติ โดยได้ใช้ข้อมูลในช่วงปี 2543–2547 ทั้งนี้ได้รวมข้อมูลสาขาของธนาคารพาณิชย์ไทยที่ตั้งอยู่ต่างประเทศด้วย ส่วนธนาคารพาณิชย์ของต่างประเทศที่มีสาขาอยู่ในประเทศไทย มิได้ถูกนำมาพิจารณาในงานศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านข้อมูล

5.2 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากข้อมูลทุดียูมิ ที่ได้เปิดเผยสู่สาธารณชน โดยอาศัยรายงานประจำปี งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสดของธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงปี 2533-2542 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ทางการมีการเปิดเสรีทางการเงิน จนกระทั่งเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ และหลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ในช่วงปี 2543–2547

5.3 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย นั้น ดำเนินการโดยการหาค่าการประหยัดต่อขนาด (Economies of scale) และการวิเคราะห์ความมั่นคง นั้น ใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Ratios analysis) หลาย ๆ อัตราส่วน เพื่อหาดัชนีวัดความมั่นคง โดยการศึกษานี้ได้นำอัตราส่วนทางการเงินมาใช้ศึกษาจำนวน 33 อัตราส่วน ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบจำแนกตามกลุ่ม (Discriminant Analysis)

การศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย นั้น จะใช้ข้อมูลในช่วงปี 2533–2539 ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ และข้อมูลในช่วงปี 2543–2547 หลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ

ซึ่งเป็นข้อมูลแบบอนุกรมเวลา (Time Series) โดยการศึกษาในช่วงปี 2533-2539 นั้น แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

5.3.1 วิเคราะห์เป็นรายธนาคารทั้ง 15 ธนาคาร

5.3.2 วิเคราะห์เป็นกลุ่มธนาคาร โดยแบ่งเป็นกลุ่ม กำหนดตามจำนวนสินทรัพย์ ณ สิ้นปี 2539 ดังนี้-

1) ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ หมายถึง ธนาคารที่มีสินทรัพย์รวมมากกว่า 400,000 ล้านบาทขึ้นไป ได้แก่

- (1) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
- (2) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
- (3) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
- (4) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
- (5) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

2) ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง หมายถึง ธนาคารที่มีสินทรัพย์ตั้งแต่ 200,000 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 400,000 ล้านบาท ซึ่งได้แก่

- (1) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)
- (2) ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน)
- (3) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)
- (4) ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน)
- (5) ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)

3) ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก หมายถึง ธนาคารที่มีสินทรัพย์รวมต่ำกว่า 200,000 ล้านบาท ซึ่งได้แก่

- (1) ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)
- (2) ธนาคารไทยท努 จำกัด (มหาชน)
- (3) ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน)
- (4) ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)
- (5) ธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน)

5.3.3 วิเคราะห์ทั้ง 15 ธนาคารรวมกัน เพื่อพิจารณาทั้งระบบของธนาคารพาณิชย์ไทย

สำหรับในช่วงปี 2543–2547 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ นั้น จะวิเคราะห์เป็นรายธนาคาร เฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทยที่เหลืออยู่ จำนวน 11 ธนาคาร ณ สิ้นปี 2547 แล้วนำผลที่ได้จากการศึกษาการประหยัดต่อขนาดไปเปรียบเทียบกับในช่วงปี 2533-2539

ในการศึกษาถึงปัจจัยกำหนดความมั่นคงทางการเงิน นั้น จะใช้ข้อมูลในช่วงปี 2533-2539 แล้วนำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงปี 2540–2542 ซึ่งใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบวิธีจำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) โดยการสร้างแบบจำลอง สำหรับการพยากรณ์ฐานะความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น ซึ่งมีข้อกำหนด คือ จะศึกษาโดยการนำข้อมูลธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้งที่ยังเปิดกิจการอยู่ และปิดกิจการไปแล้วมาพิจารณาร่วมกัน ซึ่งในช่วงเวลาก่อนที่จะเกิดวิกฤตขึ้น นั้น มีธนาคารพาณิชย์ไทยอยู่จำนวน 15 แห่ง หลังจากนั้นแล้ว นำผลที่ได้จากการศึกษา ไปพิจารณาถึงระดับความมั่นคงทางการเงิน ว่าระดับความมั่นคงทางการเงินในระดับใดเป็นระดับที่มีความน่าเชื่อถือทางการเงิน และระดับใดเป็นระดับวิกฤตที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ไทย โดยเปรียบเทียบผลการศึกษาที่ได้ ซึ่งการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาช่วงปี 2533–2539 มาเปรียบเทียบกับความจริงที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงปี 2540–2542 นั้น จะทำให้เราทราบถึงสถานะของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่ง ว่าระดับความมั่นคงทางการเงินในระดับใดที่ไม่ถูกธนาคารแห่งประเทศไทยควบคุม การบริหารงาน หรือยังไม่สั่งระงับการดำเนินธุรกิจ และในระดับใดที่ถูกธนาคารแห่งประเทศไทยควบคุม การบริหารงาน หรือสั่งระงับการดำเนินธุรกิจ

6. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

6.1 ความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์

คือการที่ธนาคารพาณิชย์สามารถดำเนินธุรกิจอยู่ได้ โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ฝากเงิน หรือเจ้าหนี้ ซึ่งการที่ธนาคารพาณิชย์สามารถดำเนินกิจการได้อย่างมั่นคง และมีเสถียรภาพนั้น จะพิจารณาถึงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเป็นประการแรก ซึ่งทางการโดยธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์มีการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงไว้ เนื่องจากเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงนั้น เป็นส่วนที่จะสามารถรองรับการสูญเสีย หรือผลขาดทุนที่เกิดขึ้นได้ โดยไม่ต้องกระทบกระเทือนถึงผู้ฝากเงิน หรือเจ้าหนี้ หากธนาคารมีเงินกองทุนน้อย ผลสูญเสียที่เกิดขึ้นจะกระทบกระเทือนต่อผู้ฝากเงิน หรือเจ้าหนี้ อย่าง

หลีกเลี่ยงไม่ได้ ธนาคารพาณิชย์ที่มีเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงอย่างเพียงพอจะสามารถจะเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการปรับอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง เพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน และเป็นการยกระดับการกำกับเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยเฉพาะการปรับสัดส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่ถือว่าเป็นเงินทุนที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ อันประกอบด้วย ทุนและกำไรสะสม ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 เกณฑ์การดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่ทางการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ไทยต้องดำรงไว้ ในช่วงปี 2537 – 2541 มีดังนี้.-

รายการ	ม.ค. 2536	เม.ย. 2537	ม.ค. 2538	ต.ค. 2539	ส.ค. 2541
ชั้นที่ 1	5.00	5.00	5.50	6.00	4.25
ทั้งสิ้น	7.00	7.50	8.00	8.50	8.50

ที่มา : <http://www.bot.or.th> (ธนาคารแห่งประเทศไทย)

ช่วงก่อนที่จะเกิดวิกฤติเศรษฐกิจขึ้น ในปี 2540 นั้น ธนาคารพาณิชย์ไทยไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงต่อสาธารณชน ธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่งได้มีการรายงาน หรือแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรับทราบเท่านั้น ซึ่งในระหว่างปี 2537–2540 การดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของแต่ละธนาคารพาณิชย์ไทย นั้น ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 เงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่ง ในระหว่างปี 2537-2540

ธนาคาร	ปี 2537	ปี 2538	ปี 2539	ปี 2540
BBL	n.a	n.a	11.45	11.72
KTB	n.a	8.44	9.26	9.04
TFB	n.a	n.a	n.a	11.58
SCB	10.20	9.30	9.70	9.56
BAY	n.a	n.a	10.31	9.13
TMB	n.a	9.60	9.03	8.70
TDB	7.46	9.61	12.51	11.51
BOA	8.82	8.72	10.15	8.37
NTB	n.a	n.a	n.a	8.17
LTB	n.a	n.a	9.09	6.33
UB	n.a	n.a	n.a	6.54
FBCB	n.a	n.a	n.a	-100.00
BBC	n.a	n.a	n.a	n.a
SCIB	n.a	n.a	n.a	1.90
BMB	n.a	n.a	n.a	-5.15
เกณฑ์ที่กำหนด	7.50	8.00	8.50	8.50

ที่มา : <http://www.bot.or.th> (ธนาคารแห่งประเทศไทย)

จะเห็นได้ว่าในปี 2540 ซึ่งเป็นปีที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจนั้น มีธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตั้งแต่ 8.50 ขึ้นไป อยู่จำนวน 7 ธนาคาร จาก 15 ธนาคาร คือ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารไทยธนุ และธนาคารทหารไทย ส่วนธนาคารเอเชีย นั้น มีเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงในปี 2540 อยู่จำนวน 8.37 แต่อย่างไรก็ตาม ธนาคารแห่งประเทศไทย ก็ไม่ได้เข้าควบคุมหรือเข้าแทรกแซงการดำเนินงานของธนาคารแต่อย่างใด รวมทั้ง 7 ธนาคาร ที่สามารถดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงได้ด้วย ส่วนอีก 7 ธนาคาร ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้เข้าควบคุมหรือแทรกแซง นั้น ต่างมีเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางการกำหนดทั้งสิ้น ประกอบด้วย ธนาคารแหลมทอง ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ ธนาคารมหานคร ธนาคารสหธนาคาร ธนาคารนครธน ธนาคารนครหลวงไทย และธนาคารศรีนคร ซึ่งทั้ง 7 ธนาคาร นี้ ต่างก็ถูกทางการเข้าแทรกแซงและควบคุมการดำเนินงาน ในระหว่างปี 2540-2542

6.2 การประหยัดต่อขนาด

ในมุมมองของธนาคารพาณิชย์ นั้น ผลผลิตของธนาคารประกอบด้วย เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนในหลักทรัพย์ และรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยอยู่ในช่วงผลตอบแทนในการขยายขนาดเพิ่มขึ้น (Increasing Returns to scale) ในสถานการณ์ที่ผลผลิตที่เส้นต้นทุนเฉลี่ยในระยะยาว ซึ่งก็คือค่าใช้จ่ายที่มีดอกเบี้ยเฉลี่ยในระยะยาว มีค่าความชันเป็นลบ หมายถึง ผลผลิตที่เมื่อเพิ่มปัจจัยการผลิตในสัดส่วนหนึ่ง ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจะมีสัดส่วนที่มากกว่าปัจจัยที่เพิ่มขึ้นทำให้ต้นทุนเฉลี่ยลดลง

6.3 ประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์

จากงานวิจัยนี้คือ ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยได้พิจารณาทางด้านต้นทุนที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ โดยการศึกษาถึงการประหยัดต่อขนาดของแต่ละธนาคาร ซึ่งได้กำหนดให้ต้นทุนเป็นฟังก์ชันของผลผลิต และมีความสัมพันธ์ในลักษณะพาราโบลา หากธนาคารพาณิชย์ใดมีการประหยัดต่อขนาดแสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์นั้น มีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ

6.4 ธนาคารพาณิชย์ไทย

คือธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนและก่อตั้งในประเทศไทย ไม่รวมธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศไทย และสถาบันการเงินอื่นๆ ที่จัดตั้งตามกฎหมายพิเศษ เฉพาะ เพื่อจุดประสงค์ต่างๆ กัน เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ฯ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ซึ่งสถาบันการเงินเหล่านี้ มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง และวิธีการดำเนินงานบางอย่างแตกต่างไปจากธนาคารพาณิชย์ สำหรับธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้ง 15 แห่ง นั้น ได้เปิดดำเนินการ ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 1.3

ตารางที่ 1.3 รายชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ณ สิ้นปี 2542

ชื่อ	สัญชาติ	วันเปิด
1. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	ไทย	1 เม.ย. 2449
2. ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)	ไทย	11 ต.ค. 2476
3. ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)	ไทย	2 ต.ค. 2482
4. ธนาคารนครหลวงไทย (มหาชน)	ไทย	24 พ.ค. 2484
5. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	ไทย	1 ธ.ค. 2487
6. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	ไทย	2 เม.ย. 2488
7. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	ไทย	8 มิ.ย. 2488
8. ธนาคาร ยูโอบี รัตนสิน จำกัด (มหาชน)	ไทย	20 ธ.ค. 2491
9. ไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)	ไทย	11 มี.ค. 2492
10. ธนาคารดีบีเอส ไทยท努 จำกัด (มหาชน)	ไทย	8 เม.ย. 2492
11. ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)	ไทย	21 ส.ค. 2493
12. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	ไทย	10 พ.ย. 2500
13. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	ไทย	14 มี.ค. 2509

ที่มา : <http://www.bot.or.th> (ธนาคารแห่งประเทศไทย)

6.5 วิฤตเศรษฐกิจ

ในที่นี้คือวิฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 ซึ่งสาเหตุที่ได้เกิดปัญหา คือ การส่งออกประสบปัญหา เกิดการขาดดุลการค้า ขาดดุลบัญชีเดินสะพัด นอกจากนี้แล้ว ค่าเงินบาทยังถูกโจมตี การดำเนินธุรกิจต่าง ๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก ปริมาณหนี้เสียของธนาคารพาณิชย์เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งนับได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่มีความร้ายแรงที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของประเทศไทย โดยแยกอธิบายได้ในแต่ละวิฤต ดังนี้.- (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2541)

6.5.1 วิฤตภาวะเงินเฟ้อ

ภาวะเงินเฟ้อได้รับผลกระทบมาจาก หลัง 2 กรกฎาคม 2540 ทำให้ ต้นทุนสินค้าแพงขึ้นจากการนำเข้าน้ำมัน วัตถุดิบ และเครื่องจักร ทำให้ผู้ผลิตต้องปรับราคา สินค้าให้สูงขึ้น ในช่วงเดือนกรกฎาคมปี พ.ศ. 2540 ดัชนีราคาผู้บริโภคได้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ประกาศอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว จากร้อยละ 4.4 ในเดือนมิถุนายน 2540 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.6 ในเดือนพฤศจิกายน 2540 นอกจากนี้ภาวะเงินเฟ้อที่สูงขึ้นยังเป็นผลมาจากการเพิ่ม ภาษีมูลค่าเพิ่มจากร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 10 ทำให้ราคาสินค้าทั้งอุปโภคและบริโภคปรับตัวสูงขึ้น ค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น การขึ้นราคาค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า การเพิ่มภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย การขึ้น ค่าธรรมเนียมพิเศษวัตถุดิบนำเข้าที่เสียภาษีสูงกว่าร้อยละ 5 รวมทั้งการฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้า

6.5.2 วิฤตสภาพคล่องในระบบ

การขาดสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจมาจากเงินทุนไหลออกนอก ประเทศ (capital outflow) อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และมีเงินทุนไหลเข้าสู่ประเทศน้อยมาก สาเหตุเนื่องจากเกิดวิฤต และการขาดความเชื่อมั่นต่อการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินนับตั้งแต่ รัฐบาลชุดนายบรรหาร ศิลปอาชา และรัฐบาลชุดพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เช่น กรณีความไม่ โปร่งใสในการจัดการคดี BBC การสั่งปิดสถาบันการเงิน 56 แห่ง โดยปราศจากแผนรองรับที่ ชัดเจน ตลอดจนเกิดจากการเก็งกำไรระยะสั้นจากค่าเงินบาทที่อ่อน ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้นักลงทุนทยอยถอนการลงทุนออกจากตลาดหลักทรัพย์ เจ้าหน้าที่ต่างประเทศทยอยเรียกเงินกู้คืน ประชาชนแห่กันไปถอนเงินออกจากสถาบันการเงินต่าง ๆ จนทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยต้อง สั่งให้สถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์เพิ่มทุนสำรองต่อสินทรัพย์เสี่ยงและเพิ่มความระมัดระวัง ในการปล่อยกู้ ส่งผลให้การขาดสภาพคล่องในตลาดการเงินเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น

การขาดสภาพคล่องส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาคการผลิตที่แท้จริง (real sector) เช่น โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ผู้ประกอบธุรกิจส่งออก ผู้ประกอบธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ ขาดเงินทุนหมุนเวียน แม้ว่าจะมีใบสั่งสินค้าจาก

ต่างประเทศเข้ามาจำนวนมาก แต่ก็ไม่มีเงินมาซื้อวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้าให้ตามใบสั่งสินค้าทำให้สูญเสียโอกาสในการสร้างรายได้ให้กับธุรกิจของตน รวมทั้งเม็ดเงินที่จะเข้ามาเสริมสภาพคล่องให้กับประเทศชาติ

6.5.3 วิฤตหนี้ระยะสั้น

นับตั้งแต่รัฐบาลเปิดเสรีทางการเงินโดยเปิดธุรกรรมวิเทศธนกิจ หรือที่เรียกว่า International Banking Facilities (IBFs) ทำให้มีเงินจำนวนมากไหลเข้าสู่ประเทศ สถาบันการเงิน ธนาคารพาณิชย์ รวมทั้งภาคเอกชนรายใหญ่ ๆ ต่างพากันขอกู้เงินระยะสั้นจากนักลงทุนต่างประเทศซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยที่ถูกกว่าอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศมาก เพื่อนำมาปล่อยกู้ต่อในระยะยาวให้แก่ภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ภาคการก่อสร้าง รวมทั้งนำมาเก็งกำไรในตลาดหลักทรัพย์ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ทำให้ภาระหนี้สินของประเทศได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและกลายเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ยอดรวมหนี้ต่างประเทศทั้งหมดในช่วงปลายปี พ.ศ. 2540 มีประมาณ 91,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แบ่งออกเป็นหนี้ของธนาคารพาณิชย์ประมาณ 40,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สถาบันการเงินอื่น ๆ ประมาณ 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ภาคธุรกิจเอกชนประมาณ 30,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และภาครัฐบาลประมาณ 16,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

เจ้าหน้าที่ต่างประเทศเหล่านี้ต่างพากันทวงหนี้ระยะสั้นคืน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2541) เนื่องจากเห็นว่าประเทศไทยดำเนินการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินล่าช้า และปราศจากมาตรการที่ชัดเจน และการจัดการกับปัญหาเศรษฐกิจและการเงินในช่วงที่ผ่านมาค่อนข้างยากลำบากมากขึ้น เมื่อบริษัทผู้ดีส์อินเวสเตอร์ เซอร์วิส ได้ประกาศลดอันดับความน่าเชื่อถือของพันธบัตรสกุลเงินตราต่างประเทศของไทยลงไปอยู่ที่ระดับ Ba1 อันเป็นระดับต่ำที่เรียกว่า จังก์บอนด์ (Junk Bond) ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่ไม่น่าลงทุน

6.5.4 วิฤตค่าเงินบาทที่ไร้เสถียรภาพ

นับจากวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ.2540 เป็นต้นมา หลังจากได้ประกาศใช้นโยบายระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว (managed float) แทนระบบตะกร้าเงิน (Basket of Currency) ส่งผลให้ค่าเงินบาทได้อ่อนตัวลงจากอัตราเดิมที่ระดับ 25.79 บาทต่อดอลลาร์ มาอยู่ที่ระดับ 49.5 บาทต่อดอลลาร์ ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2540

ค่าเงินบาทที่ไร้เสถียรภาพทำให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงกับภาคเอกชนโดยตรง และได้ลุกลามออกไปถึงวงกว้าง ตั้งแต่ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน อาทิ

(1) กลุ่มแรก ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่กู้ยืมเงินจากต่างประเทศโดยตรงเพื่อนำมาลงทุนซื้อเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตต้องรับภาระต้นทุนและดอกเบี้ยที่สูงขึ้น

(2) กลุ่มที่สอง ผู้ส่งออกที่ต้องนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปและจำหน่ายในประเทศจะได้รับความเสียหายตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเพราะต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่อำนาจในการซื้อของประชาชนภายในประเทศลดลง

(3) กลุ่มที่สาม ผู้ประกอบการที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบและมีการส่งออกผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปได้รับผลกระทบจากค่าเงินบาทที่อ่อนตัวลงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

(4) กลุ่มที่สี่ สถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์ที่ไปกู้ยืมเงินระยะสั้นแล้วนำมาปล่อยกู้ระยะยาวให้กับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ประสบภาวะล้มละลายจำนวนมาก ทำให้ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินต่างๆ ต้องเพิ่มทุนอันเกิดจากสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ Non Performing Loans (NPLs) สูงขึ้น

(5) กลุ่มที่ห้า นักลงทุนจากต่างประเทศและนักลงทุนไทยที่ลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ต้องชะลอการลงทุนออกไป บางโครงการก็ประสบกับภาวะขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ประเมินไว้ครั้งแรก เนื่องจากค่าเงินบาทที่อ่อนตัวลงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

(6) กลุ่มที่หก ภาครัฐที่ต้องชำระหนี้ต่างประเทศต้องแบกรับภาระหนี้เพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อทุนสำรองระหว่างประเทศให้ลดลงอีก

(7) กลุ่มที่เจ็ด นักเรียนทุนที่กำลังเรียนต่อในต่างประเทศที่ต้องเพิ่มภาระจากอัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนประชาชนที่ต้องบริโภคสินค้าที่แพงขึ้น

6.5.5 วิกฤตทุนสำรองระหว่างประเทศ

จากการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตัดสินใจต่อสู้กับนักเก็งกำไรเพื่อป้องกันค่าเงินบาท โดยเฉพาะด้านธุรกรรมกับต่างประเทศ ทำให้เกิดภาระจากการที่ได้ขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า ที่ต้องทยอยส่งมอบคืนภายใน 14 เดือน สูงเป็นจำนวน 23.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ เป็นผลทำให้ทุนสำรองระหว่างประเทศสุทธิ (International Reserve) ของไทย ในเดือนมิถุนายน 2540 เหลือเพียง 32.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในที่สุดแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตัดสินใจ ยุติการปกป้องค่าเงินบาทและเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว (managed float) เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ส่งผลให้ค่าเงินบาทของไทยอ่อนตัวลง และถึงแม้ว่ารัฐบาลจะเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยน แต่ก็ยังไม่สามารถเรียกความเชื่อมั่นกลับคืนมาได้ ทำให้เงินทุนยังไหลออกนอกประเทศอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งค่าเงินบาทที่ยังอ่อนตัวลงเรื่อยๆ ส่งผลให้ทุนสำรองระหว่างประเทศลดลงอย่างรวดเร็ว จนรัฐบาลได้ตัดสินใจขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม

2540 วัตถุประสงค์ของการกู้เงินดังกล่าวก็เพื่อนำมาชดเชยการดุลบัญชีเดินสะพัดและเสริมฐานะทุนสำรองระหว่างประเทศ

6.5.6 วิกฤตดุลงบประมาณ

นอกเหนือจากวิกฤตการขาดสภาพคล่อง วิกฤตหนี้ระยะสั้น วิกฤตความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงิน ยังมีวิกฤตการขาดดุลงบประมาณอันเกิดจากการจัดเก็บรายได้จากภาคธุรกิจลดลง เพราะธุรกิจประสบปัญหาการขาดทุนจำนวนมาก ทำให้ดุลงบประมาณของไทยซึ่งเกินดุลมาตั้งแต่ปี 2531 แต่เมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2540 ต่ำกว่าเป้าหมายเกิน 1 แสนล้านบาท นับเป็นครั้งแรกในรอบ 9 ปี ที่เกิดภาวะขาดดุลเงินสด นอกเหนือจากการขาดดุลการค้าและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ส่งผลให้ประเทศไทยเข้าสู่ภาวะ “Trideficit”

6.6 อัตราส่วนทางการเงิน

ในการศึกษานี้ คือการนำข้อมูลทางการเงินจากงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 15 แห่ง มาใช้ในการเปรียบเทียบเป็นสัดส่วน เพื่อวิเคราะห์ฐานะ ประสิทธิภาพ ผลการดำเนินงานและความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย

6.7 มาตรการของทางการในช่วงที่เกิดภาวะวิกฤตการณ์ทางการเงิน

คือมาตรการทางการเงินที่เข้มงวดเพื่อปรับโครงสร้างสถาบันการเงินให้ได้มาตรฐานสากลมีมากมายหลายมาตรการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้.-

6.7.1 มาตรการตรึงอัตราดอกเบี้ยในระดับสูงเพื่อรักษาเสถียรภาพเงินบาท และชะลอการไหลออกของเงินทุนต่างประเทศ

6.7.2 มาตรการแก้ปัญหาสถาบันการเงินแบบเบ็ดเสร็จและรวดเร็ว ด้วยการแทรกแซงการบริหารงานและสั่งปิดกิจการสถาบันการเงิน

6.7.3 มาตรการเพิ่มเงินนำส่งเงินสมทบกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินจากเดิมร้อยละ 0.1 เป็นร้อยละ 0.2 ของยอดเงินฝากและยอดหนี้สินทุกงวดการบัญชีรอบระยะเวลา 6 เดือน เพื่อรองรับการจัดตั้งสถาบันประกันเงินฝากในอนาคต

6.7.4 มาตรการให้สถาบันการเงินต่างประเทศถือหุ้นในสถาบันการเงินไทยได้เกินกว่าร้อยละ 25 เพื่อดึงเงินทุนจากต่างประเทศ

6.7.5 มาตรการเปิดเผยหนี้ด้อยคุณภาพ (Non Performing Loans) ทุกงวดบัญชี เพื่อให้นักลงทุนได้ทราบถึงฐานะที่แท้จริงของธนาคารได้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นตัวผลักดันให้ภาวะเศรษฐกิจฟื้นตัวได้โดยเร็ว

6.7.6 มาตรการจัดประเภทสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยให้นับสินเชื่อที่ค้างชำระเกินกว่า 3 เดือน เป็นยอด NPLs จากเดิมที่ให้ค้างชำระได้ถึง 6 เดือน

6.7.7 มาตรการจัดชั้นหนี้เป็น 6 ประเภท พร้อมทั้งตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 1 สำหรับหนี้ปกติ(ค้างชำระไม่เกิน 1 เดือน) ร้อยละ 2 สำหรับหนี้ที่กล่าวถึงเป็นพิเศษ (ค้างชำระไม่เกิน 3 เดือน) ร้อยละ 20 สำหรับหนี้ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน(ค้างชำระไม่เกิน 6 เดือน) ร้อยละ 50 สำหรับหนี้สงสัย(ค้างชำระไม่เกิน 12 เดือน) และร้อยละ 100 สำหรับหนี้สงสัยจะสูญ(ค้างชำระเกิน 12 เดือน) สำหรับหนี้สูญ คือหนี้ที่ตัดออกจากบัญชี (Write Off) ตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ให้ธนาคารสามารถทยอยตั้งเงินสำรองให้ครบถ้วนได้ภายใน 5 งวดบัญชี โดยจะต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของเงินที่ต้องกันสำรองทั้งหมด ภายในงวดบัญชีมิถุนายน 2541 และเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในทุกงวดบัญชี จนครบถ้วนร้อยละ 100 ภายในงวดบัญชี 2543

6.7.8 มาตรการรับรู้รายได้ โดยให้ธนาคารระงับการรับรู้รายได้ จากดอกเบี้ยค้างรับสำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระเกินกว่า 3 เดือน ตั้งแต่ปี 2542 จากเดิมที่ให้ระงับการรับรู้รายได้ในรายที่ค้างชำระเกินกว่า 12 เดือน และลดเหลือ 6 เดือน ตั้งแต่ต้นปี 2541 นอกจากนี้ธนาคารยังต้องยกเลิกรายการดอกเบี้ยค้างรับที่ได้บันทึกเป็นรายได้ไว้แล้ว และเปลี่ยนการรับรู้รายได้เป็นเกณฑ์เงินสดตั้งแต่ต้นปี 2543 เป็นต้นไป

6.7.9 มาตรการปรับโครงสร้างหนี้ โดยธนาคารสามารถผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหาได้ด้วยการลดอัตราดอกเบี้ย ลดต้นเงิน หรือลดอัตราดอกเบี้ยที่ค้างชำระ ตลอดจนการขยายระยะเวลาการชำระหนี้และการแปลงหนี้เป็นทุน ทั้งนี้เมื่อลูกหนี้ได้รับการปรับโครงสร้างหนี้แล้ว ให้จัดชั้นหนี้รายนั้นเป็นหนี้ต่ำกว่ามาตรฐานและต่อเมื่อลูกหนี้สามารถผ่อนชำระตามเงื่อนไขการปรับโครงสร้างหนี้ได้ติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 งวด จึงจัดชั้นหนี้เป็นหนี้ปกติได้

6.7.10 มาตรการประเมินมูลค่าหลักประกัน โดยกำหนดให้สถาบันการเงินต้องประเมินมูลค่าหลักประกันอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อนำมูลค่าการประเมินมาใช้ในการปรับโครงสร้างหนี้ และคำนวณเงินสำรองลูกหนี้จัดชั้น

6.7.11 มาตรการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยให้แต่ละธนาคารตั้งบริษัทลูกขึ้นมาบริหารหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ Non Performing loans (NPLs) ของตนเอง เพื่อที่จะแยกหนี้ดี และหนี้เสียออกจากกันอย่างชัดเจน

7. ความสำคัญของเรื่องที่วิจัย

7.1 ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงที่มีการเปิดเสรีทางการเงิน ช่วงปี 2533-2539 และช่วงหลังจากที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจแล้ว ในช่วงปี 2543-2547

7.2 สามารถนำผลการศึกษานี้ ไปเป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์ปัญหาในธนาคารพาณิชย์ โดยจากผลการศึกษา นั้น ถ้าการดำเนินงานของธนาคารกลุ่มใด ไม่มีการประหยัดต่อขนาด นั้นหมายถึงไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจได้ เนื่องจาก ธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

7.3 ทำให้ทราบถึงสาเหตุของการเกิดวิกฤตการณ์ธนาคารพาณิชย์ที่เกิดขึ้น จนทำให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจโดยรวม ตามมา โดยเป็นการนำงบการเงินที่เผยแพร่ต่อสาธารณชนมาใช้สร้างดัชนีความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย ด้วยการนำอัตราส่วนทางการเงินหลาย ๆ อัตราส่วนมาวิเคราะห์พร้อมกัน ด้วยวิธีการเศรษฐมิติ ที่เรียกว่าการวิเคราะห์แบบจำแนกตามกลุ่ม (Discriminant Analysis)

7.4 สามารถหาปัจจัยอื่น ๆ ที่จะมาเป็นปัจจัยในการกำหนดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย นอกเหนือจากการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ใช้อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratios)เป็นตัวกำหนดเพียงอย่างเดียว

7.5 สามารถใช้ผลการศึกษาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการประเมินความเสี่ยงก่อนดำเนินธุรกรรม ทำให้ทราบล่วงหน้าถึงจุดอ่อนหรือความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อธนาคารพาณิชย์นั้นๆ และยังสามารถช่วยให้นักวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ควบคุมและดูแลสถาบันการเงิน สามารถใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้ทัน่วงที ก่อนที่ความเสียหายนั้นจะลุกลามไปยังสถาบันการเงินอื่นๆ และระบบเศรษฐกิจทั้งระบบโดยรวม

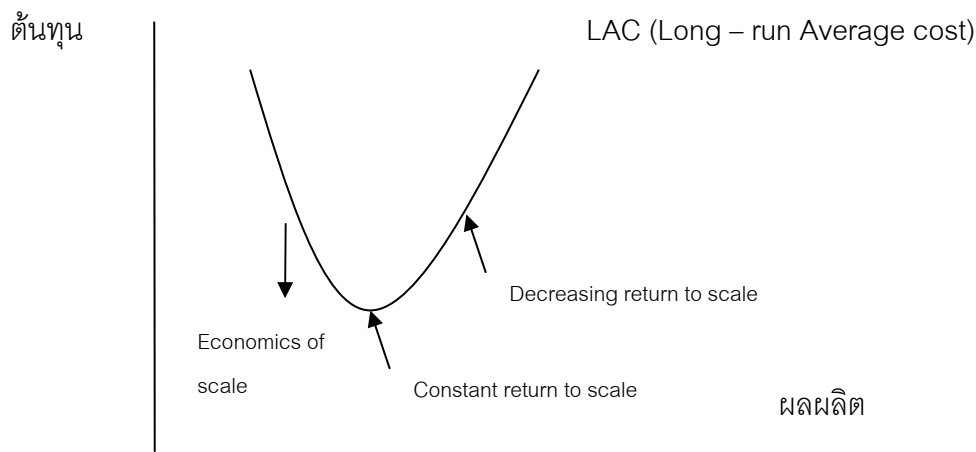
โดยเฉพาะการสร้างระบบสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System) จะทำให้ทราบถึงสาเหตุของการเกิดวิกฤตการณ์ที่ผ่านมา และสถานภาพด้านความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย นอกจากนี้จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไทย อย่างผู้ฝากเงิน เจ้าหนี้ที่ปล่อยกู้ ผู้ขอสินเชื่อ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับรู้ และมีการเตรียมการล่วงหน้า เพื่อรองรับวิกฤติที่จะเกิดขึ้นด้วย

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ อยู่ในกรอบแนวความคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การประหยัดต่อขนาด (Economics of Scale)

การประหยัดต่อขนาด (Economics of Scale) หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยกับขนาดธุรกิจ โดยสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะต้นทุนเฉลี่ยในระยะยาว เป็นการพิจารณาประสิทธิภาพการผลิตด้านต้นทุน ถ้าหน่วยผลิตรายการผลิตมีการประหยัดต่อขนาด เส้นต้นทุนเฉลี่ยในระยะยาวจะมีค่าความชันเป็นลบแสดงถึงหน่วยผลิตรายการผลิตในช่วงการขยายขนาดการผลิตต่อผลได้เพิ่มขึ้น (Increasing Returns to scale) คือ การขยายขนาดการผลิตแล้ว ผลผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าอัตราการเพิ่มของปัจจัยการผลิตทุกตัว ถ้าหน่วยผลิต มีผลผลิตต่อขนาดคงที่ เส้นต้นทุนเฉลี่ยในระยะยาว จะมีค่าความชันเป็นศูนย์ แสดงถึง หน่วยผลิตรายการผลิตในช่วง การขยายขนาดการผลิตต่อผลได้คงที่ (Constant Returns to Scale) คือ การขยายขนาดการผลิต แล้ว ผลผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราเดียวกับอัตราการเพิ่มของปัจจัยการผลิตทุกตัว มีผลทำให้ต้นทุนเฉลี่ยคงที่ และถ้าหน่วยผลิตรายการผลิตไม่มีการประหยัดต่อขนาด เส้นต้นทุนเฉลี่ยในระยะยาว จะมีค่าความชันเป็นบวกแสดงถึงหน่วยผลิตรายการผลิตในช่วงการขยายขนาดการผลิตต่อผลได้ลดลง (Decreasing Returns to scale) คือ การขยายขนาดการผลิตแล้ว ผลผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราที่น้อยกว่าอัตราการเพิ่มของปัจจัยการผลิตทุกตัว มีผลทำให้ต้นทุนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

รูปที่ 2.1

เมื่อพิจารณา แผนภาพจากรูปที่ 2.1 แสดงให้เห็นว่าหน่วยผลิตเมื่อทำการขยายการผลิตในช่วงแรก ๆ ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่าต้นทุนที่เพิ่มขึ้น (Increasing return to scale หรือ มี Economies of scale) ทำให้การผลิตมีต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยลดลงจากการที่ปัจจัยการผลิตยังใช้ไม่เต็มประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการขยายการผลิตไปเรื่อยๆ จะทำให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่าต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นลดลง จนกระทั่งปัจจัยการผลิตใช้เต็มประสิทธิภาพ นั่นคือ เมื่อขยายปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นสัดส่วนเท่ากับต้นทุนที่เพิ่มขึ้น (Constant return to scale) ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยคงที่ และเมื่อหน่วยผลิตยังขยายการผลิตไปเรื่อยๆ จะทำให้ประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยการผลิตลดลงทำให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่าต้นทุนที่เพิ่มขึ้น (Decreasing return to scale) ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

2. ปัจจัยที่กำหนดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale)

ปัจจัยที่กำหนดการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ นั้น สามารถแยกได้ 2 ประการหลักคือ

2.1 การประหยัดจากภายใน (Internal Economic of Scale)

คือ การประหยัดที่เกิดจากประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยผลิตเพิ่มขึ้น เป็นการประหยัดที่แท้จริง มีสาเหตุจาก

2.1.1 การประหยัดทางด้านแรงงาน (Labour Economy) เกิดจากการผลิตที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ทำให้สามารถแบ่งงานกันทำได้ ซึ่งทำให้มีการพัฒนาความชำนาญ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการผลิตของแรงงาน สำหรับการผลิตขนาดเล็ก พนักงานคน ๆ หนึ่ง จะต้องทำงานหลายอย่าง ทำให้ไม่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เนื่องจากการแบ่งงานกันทำไม่คุ้มค่าเท่าการผลิตขนาดใหญ่

2.1.2 การประหยัดทางด้านเทคนิค (Technical Economy) เกิดขึ้นจากการที่หน่วยผลิตมีขนาดใหญ่ขึ้น โอกาสจะนำเครื่องมือเครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในธนาคาร เช่น คอมพิวเตอร์และการติดตั้งโปรแกรมต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการดำเนินงานก็มีมากขึ้น ทำให้

หน่วยผลิตสามารถลดต้นทุนด้านแรงงานในระยะยาวลงได้ มีผลทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยของ
ธนาคารลดลง

2.1.3 การประหยัดด้านการจัดการ (Managerial Economy) เกิดจากการที่
หน่วยผลิตขนาดใหญ่ จะมีผู้จัดการสาขา หรือผู้บริหารหลายฝ่าย ทำให้มีความชำนาญในการ
ตัดสินใจ ช่วยลดต้นทุนในการจัดการลงได้ ในขณะที่ธนาคารขนาดเล็ก การตัดสินใจ เป็นคน ๆ
เดียวคือ เจ้าของกิจการ เนื่องจากหน่วยผลิตขนาดเล็ก ผู้บริหารกับเจ้าของมักเป็นคน ๆ เดียวกัน
นอกจากนี้หน่วยผลิตขนาดใหญ่ สามารถจัดหาวัตถุดิบได้ในปริมาณมากทำให้ราคาต่อหน่วย
ลดลง หรือสามารถกู้เงินได้ในราคาต่ำ

2.2 การประหยัดจากภายนอก (External Economies of Scale)

คือ การประหยัดที่เกิดขึ้นภายนอกกิจการ ได้แก่ เมื่อเกิดความก้าวหน้าทาง
เทคโนโลยี และวิทยาการต่างๆ ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยลดลง เช่น ระบบการสื่อสารในประเทศมีการ
พัฒนาก้าวหน้าเพิ่มขึ้น ทำให้มีการติดต่อสื่อสารกันได้รวดเร็วและสะดวกขึ้นในทุกหน่วยผลิต

การหาการประหยัดต่อขนาดนั้นเพื่อเป็นการหาประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
ของธนาคารด้านต้นทุนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่น่ามาใช้ในการพิจารณาถึงความมั่นคงและไม่มั่นคงของ
ธนาคารพาณิชย์

3. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

การวิเคราะห์อัตราส่วนของธนาคารพาณิชย์

การวิเคราะห์หีบการเงิน โดยวิธีอัตราส่วนทางการเงินของธนาคารนั้น ผู้วิเคราะห์มี
วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของธนาคารในอดีตที่ผ่านมา
และเพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน ซึ่งผลการวิเคราะห์หีบการเงิน เป็น
เครื่องมือชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงบางประการ และผลตอบแทนของผู้ลงทุน ส่วนธนาคารนั้นทำการ
วิเคราะห์หีบการเงินเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับคู่แข่งอื่น นอกจากนี้ยังทำให้ทราบสถานการณ์
ปัจจุบันของธนาคารว่าเป็นอย่างไร เพราะหากเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น ธนาคารเองก็จะสามารถ
ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลการวิเคราะห์นี้ได้ โดยอัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์ธนาคาร
พาณิชย์ นั้น แบ่งได้ดังนี้ คือ

3.1 อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

เนื่องจากธนาคารจำเป็นต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องให้เพียงพอ เพื่อสนองต่อความต้องการการเงินกู้ยืมของลูกค้า และเป็นฐานในการรองรับหนี้สินของธนาคาร เมื่อลูกค้าถอนเงินฝากกระยะสั้นและสามารถสนองความต้องการในลักษณะที่เร่งด่วนและจำเป็นในการประกอบธุรกิจ โดยอัตราส่วนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวัดคือ

3.1.1 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก อัตราส่วนดังกล่าวหากมีค่าสูงเกินไปจะเกิดความเสี่ยงกับธนาคารเองในกรณีที่ผู้ฝากต้องการถอนเงิน ธนาคารต้องมีการกู้ยืมมาจ่ายให้กับลูกค้า

3.1.2 อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนนี้แสดงถึงสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย หากมีมากธนาคารก็มีสภาพคล่องสูง แต่หากมีสูงแต่มาจากการกู้ยืมหรือมาจากการรับฝากก็จะเป็นความเสี่ยงกับธนาคารเอง

3.1.3 อัตราส่วนเงินฝากระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อหนี้สินระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย อัตราส่วนนี้หากมีค่าสูงก็จะเป็นผลดีกับธนาคาร คือสามารถนำดอกเบี้ยจากเงินที่ฝากมาชำระดอกเบี้ยที่ธนาคารกู้ยืมมาทำให้ธนาคารไม่ขาดสภาพคล่อง

3.2 อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร เพื่อที่จะดำเนินธุรกิจต่อไป และทำให้ทราบถึงการดำเนินงานของธนาคารว่าเป็นเช่นไร โดยอัตราส่วนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวัดคือ

3.2.1 อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)ต่อสินทรัพย์รวม

3.2.2 อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

3.2.3 อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)ต่อเงินกองทุน

3.2.4 อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม

3.2.5 อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์รวม

3.2.6 อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลต่อรายได้รวม

3.2.7 อัตราส่วนรายได้มิใช่ดอกเบี้ยต่อรายได้รวม

3.2.8 อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยต่อเงินให้สินเชื่อ

3.2.9 อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)จากการบริหารต่อรายได้มิใช่ดอกเบี้ย

3.2.10 อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมต่อรายได้มิใช่ดอกเบี้ย

3.2.11 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากต่อเงินฝาก

อัตราส่วนดังกล่าวหากมีอัตราส่วนที่สูงยิ่งดี เพราะแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรได้สูงของธนาคารเอง ทำให้ธนาคารสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ยกเว้นอัตราส่วนลำดับที่ 2.11 คือ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากต่อเงินฝาก ควรจะมีค่าที่ต่ำจึงจะทำให้ธนาคารสามารถดำเนินงานมีผลประกอบการที่ดี

3.3 อัตราส่วนความเพียงพอของเงินทุน (Capital Adequacy Ratio)

การมีเงินกองทุนนั้นมีความสำคัญกับสถาบันการเงินมาก เนื่องจาก เงินกองทุนนั้นแสดงถึงความมั่นคงและเป็นการให้หลักประกันต่อผู้ฝากเงินของธนาคาร จึงมีส่วนสำคัญต่อผลประกอบการของธนาคารโดยอัตราส่วนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวัดคือ

- 3.3.1 อัตราส่วนเงินฝากต่อสินทรัพย์รวม
- 3.3.2 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์รวม
- 3.3.3 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- 3.3.4 อัตราส่วนเงินฝากต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- 3.3.5 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- 3.3.6 อัตราส่วนส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์รวม
- 3.3.7 อัตราส่วนเงินกู้ยืมรวมต่อเงินกองทุน
- 3.3.8 อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกู้ยืมรวม
- 3.3.9 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวม
- 3.3.10 อัตราส่วนสินทรัพย์รวมต่อหนี้สินรวม

อัตราส่วนดังกล่าวที่ได้จากการคำนวณ ควรที่จะมีค่าต่ำ เพราะจะแสดงถึงการมีอยู่อย่างเพียงพอของเงินกองทุน ยกเว้นอัตราส่วนลำดับที่ 3.9 และ 3.10 ควรจะมีค่าสูง เพื่อแสดงถึงฐานะที่มั่นคงของธนาคาร

3.4 อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงคุณภาพของสินทรัพย์ (Asset Quality Ratio)

คุณภาพของสินทรัพย์ขึ้นอยู่กับการจัดชั้นของลูกหนี้ ธนาคารพาณิชย์ใดที่มีลูกหนี้จัดชั้นปกติมาก มีหนี้สูญอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานก็ถือว่าธนาคารพาณิชย์นั้นมีสินทรัพย์ที่มีคุณภาพสูง ในทางกลับกันถ้าธนาคารพาณิชย์ใดมีหนี้จัดชั้นตั้งแต่จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐานขึ้นไปจำนวนมาก มีหนี้สูญสูงกว่ามาตรฐาน ก็ถือว่าธนาคารพาณิชย์นั้นมีสินทรัพย์ที่ด้อยคุณภาพมาก ดังนั้นการบริหารสินเชื่อที่ดี จึงมีความจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไทย การประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์จะต้องยึดหลักความมั่นคงทางการเงิน ธนาคารต้องพยายามให้ฐานะทางการเงินมั่นคง ปลอดภัยจากการล้มละลาย ดังนั้นธนาคารจะต้องรักษาอัตราส่วนให้เหมาะสม โดยอัตราส่วนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวัดคือ

3.4.1 อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ

3.4.2 อัตราส่วนจำนวนกันไว้เพื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ

3.4.3 อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ

อัตราส่วนลำดับที่ 3.4.1 – 3.4.2 หากมีค่าสูงจะเป็นผลดีกับธนาคารในการที่จะมีเงินไว้จ่ายคืนให้กับผู้ฝาก หากเงินที่ให้สินเชื่อนั้นมาจากการรับฝาก และเป็นการแสดงถึงการมีฐานะการเงินที่มั่นคงของธนาคาร ยกเว้นอัตราส่วนลำดับที่ 3.4.3 ควรมีค่าต่ำเพื่อแสดงถึงว่าธนาคารนั้นมีสินเชื่อที่มีก่อให้เกิดรายได้ต่ำซึ่งเป็นผลดีกับธนาคารเอง ในการที่จะดำเนินธุรกิจต่อไป เมื่อมีรายได้ที่เกิดจากการปล่อยสินเชื่อ

นอกจากนี้ยังมีการนำอัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการเงิน มาใช้ทดสอบในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 3 อัตราส่วน คือ

1. อัตราส่วนเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่อเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ

อัตราส่วนดังกล่าวหากสูงจนเกินไปจะเกิดความเสียดังธนาคารเอง หากบริษัทที่ธนาคารนำเงินไปลงทุนนั้นประสบปัญหาขาดทุน เนื่องจากเงินมาจากการกู้ยืม ภาระหนี้เงินกู้ก็จะตกกับธนาคาร

2. อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)จากการปริวรรตต่อเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ

อัตราส่วนดังกล่าวหากมีค่าสูงและมีค่าเป็นบวก ก็จะเป็นผลดีกับทางธนาคารในเรื่องความสามารถในการหากำไรให้ธนาคาร ทำให้ธนาคารนั้นมีความมั่นคง เนื่องจากเป็นส่วนที่ช่วยเพิ่มทำธนาคารมีผลประกอบการที่ดี

3. อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกองทุน

อัตราส่วนดังกล่าวหากมีค่าสูงธนาคารจะมีความเสี่ยง หากมีการเรียกหนี้คืนจากเจ้าหนี้ต่างประเทศ ธนาคารจะประสบปัญหาในการขาดสภาพคล่องและทำให้เกิดความไม่มั่นคงตามมา

การใช้อัตราส่วนทางการเงินเพียงอัตราส่วนใดอัตราส่วนหนึ่ง อาจจะไม่สามารถอธิบายถึงสถานการณ์ด้านอื่น ๆ ของธนาคารเหล่านั้นได้ จึงควรใช้อัตราส่วนทางการเงินหลายประเภทในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน เนื่องจากไม่มีอัตราส่วนใดเพียงอัตราส่วนเดียวที่ดี หรือให้ข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะกำหนดสถานะทางการเงินและผลการปฏิบัติงานของธุรกิจได้ครอบคลุมทุกด้าน จึงจำเป็นต้องใช้อัตราส่วนกลุ่มอื่น ๆ เข้ามาเสริม หรือประกอบกัน

4. เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่ม (Discriminant Analysis)

เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่ม เป็นเทคนิคที่นำมาใช้เพื่อแบ่งแยกประเภทของประชากรที่ต้องการศึกษา โดยอาศัยตัวแปรอิสระที่ได้คัดเลือกมาใช้เป็นตัวแปรที่ระบุการแบ่งแยก โดยตั้งสมมติฐานเบื้องต้นว่าตัวแปรอิสระที่คัดเลือกมาใช้นั้น เป็นตัวจำแนกกลุ่มของประชากรที่ศึกษาออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ และมีคุณสมบัติที่ระบุความแตกต่างระหว่างประเภทของประชากรที่ต้องการศึกษาได้ ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์จะประกอบด้วยตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ โดยที่ตัวแปรตาม คือตัวประชากรที่ต้องการแบ่งแยกประเภท ส่วนตัวแปรอิสระ คือตัวแปรที่ใช้ในการจำแนกตามกลุ่ม (Discriminating Variable) ของประชากร หรือตัวแปรที่ใช้ในการทำนาย (Predictor Variable) ประเภทของประชากร

เนื่องจากตัวแปรอิสระที่ถูกคัดเลือกมาใช้เป็นตัวแปรในการแบ่งแยกประเภทนั้น ตามวิธีการของการวิเคราะห์แบ่งแยกประเภทสามารถมีได้หลายตัว โดยที่แต่ละตัวมีความสำคัญที่ต่างกัน ดังนั้น จึงต้องมีการให้น้ำหนักหรือการให้ความสำคัญกับตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่เลือกมา วิธีการแบ่งแยกประเภทจึงเป็นการให้ความสำคัญหรือถ่วงน้ำหนักให้กับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการแบ่งแยกประชากร โดยค่าสัมประสิทธิ์คือ ค่าที่แสดงความสำคัญหรือน้ำหนักของตัวแปรอิสระนั้น ๆ และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ ในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression)

เทคนิคนี้สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เช่น SPSS หรือ SAS โดยเทคนิคการจำแนกตามกลุ่ม นี้มีขั้นตอนของวิธีการดังนี้

4.1 คัดเลือกตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะสามารถระบุความแตกต่างหรือแบ่งแยกประเภทของประชากรที่ต้องการศึกษาได้ จากข้อมูลที่เป็นจริงแต่ละชุด

4.2 วิธีการวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่มจะสร้างสมการ ที่มีตัวแปรอิสระที่คัดเลือกไว้แล้วว่าเป็นตัวแปรที่สามารถทำการจำแนกกลุ่มของประชากรหรือของตัวแปรตาม เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พร้อมประมาณการค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงความสำคัญของตัวแปรอิสระแต่ละตัวด้วย

4.3 เมื่อได้สมการแบ่งแยกประเภทตามข้อ 2 แล้ว การประมวลผลของโปรแกรม SPSS จะแสดงค่าคะแนนมาตรฐานของประชากรที่ต้องการจำแนกกลุ่มได้ โดยค่าที่ได้มาจากการแทนค่าตัวแปรอิสระของข้อมูลในแต่ละชุดในสมการด้วยข้อมูลจริง นอกจากนี้การประมวลผลยังให้ผลการพยากรณ์ที่ระบุประเภทของประชากรที่ทำการศึกษามาด้วย ดังนั้น ผลจากการประมวลผลจะทำให้ทราบว่าประชากรที่ศึกษานั้นจัดอยู่ในประเภทใด แต่ยังมีได้แสดงค่าจุดวิกฤติที่โปรแกรมใช้เป็นจุดแบ่งแยก ดังนั้นเมื่อใช้สมการคำนวณหาค่าดัชนีหรือค่าคะแนนมาตรฐานได้แล้ว จำเป็นต้องหาจุดวิกฤติที่เป็นค่าคะแนนที่แบ่งแยกประชากรออกจากกัน เพราะเมื่อมีการนำสมการนี้ไปใช้ในกรณีใด ๆ แล้ว จะได้ว่าจุดวิกฤติซึ่งเป็นจุดแบ่งแยกประเภทได้

4.4 การหาค่าจุดวิกฤตินั้นหาได้จากการประมวลผลของโปรแกรม โดยจะมีผลการพยากรณ์จากโปรแกรมด้วย ทำให้ทราบว่าตัวอย่างที่ทำการศึกษานั้นจัดอยู่ในประชากรประเภทใด

เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่ม (Discriminant Analysis) ในการศึกษา นี้ ก็เพื่อต้องการแบ่งกลุ่มธนาคารพาณิชย์ของไทยที่ทำการพยากรณ์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือที่มั่นคง และไม่มั่นคง

5. การวิเคราะห์ต้นทุน (Cost Analysis)

การวิเคราะห์ต้นทุนเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในวิชาเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการ (รัตน สหายคณิต, 2539., หน้า 157) เพราะการตัดสินใจทางด้านธุรกิจว่าจะทำอะไรหรือไม่ทำอะไร จำเป็นต้องเปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับกับต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น สำหรับองค์กรที่แสวงหากำไรย่อมเป็นเรื่องที่แน่นอนว่าเขาจะตัดสินใจดำเนินการการผลิตหรือโครงการที่

คาดว่าจะได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุนที่ดำเนินการนั้น ส่วนองค์กรธุรกิจที่ไม่แสวงหากำไรก็ย่อมที่จะต้องมีการวิเคราะห์ต้นทุนเช่นเดียวกัน เพื่อที่จะได้รู้ว่าการดำเนินการผลิตดังกล่าวจะทำให้เกิดต้นทุนอะไรบ้าง มากน้อยเท่าใด เพื่อประโยชน์ในการตั้งราคาผลผลิตหรือกำหนดปริมาณผลผลิตให้คุ้มกับต้นทุน หรือในกรณีที่จำเป็นต้องผลิตผลผลิตในปริมาณที่ต่ำกว่าจุดคุ้มทุน ก็กิจการก็จะได้ว่ารู้ว่าเป็นต้องรับสภาพขาดทุนมากน้อยเท่าใด

การวิเคราะห์ต้นทุนยังเป็นประโยชน์ในแง่ที่ว่า องค์กรธุรกิจสามารถเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตของตนกับต้นทุนการผลิตขององค์กรอื่นที่ดำเนินธุรกิจคล้าย ๆ กัน ทำให้รู้ประสิทธิภาพของการผลิตของตนเองว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่าขององค์กรธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิตขององค์กรของตน

ประโยชน์อีกประการหนึ่งของการวิเคราะห์ต้นทุนก็คือ ทำให้สามารถวางแผนทางการเงินให้สอดคล้องกับการขยายตัวของการผลิตและต้นทุน กล่าวคือ การวิเคราะห์ต้นทุนทำให้องค์กรรู้ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับต้นทุน ดังนั้นการวิเคราะห์ต้นทุนสามารถทำให้สามารถคาดคะเนได้ว่า ต้นทุนการผลิตจะเป็นเท่าใดเมื่อมีการขยายตัวในการผลิต ซึ่งทำให้การวิเคราะห์ต้นทุนเป็นสิ่งจำเป็นต่อการวางแผนในการจัดหาเงินทุนมาใช้ให้เพียงพอกับการขยายตัวของต้นทุนการผลิตด้วย เพื่อมิให้การผลิตต้องประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งจะมีผลทำให้การผลิตอาจต้องหยุดชะงักได้

กล่าวโดยสรุป การวิเคราะห์ต้นทุนเป็นเรื่องที่สำคัญต่อวิชาเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการ คือ ใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดราคาหรือปริมาณผลผลิต ใช้เป็นฐานในการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการผลิต และใช้ในการวางแผนทางการเงิน

จากการเปิดเสรีทางการเงิน อัตราดอกเบี้ยสามารถเปลี่ยนแปลงอย่างเสรีมากขึ้น และแต่ละธนาคารมีแนวโน้มจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่แตกต่างกันมากกว่าในอดีต ซึ่งในอดีตนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยมีการประกาศใช้อัตราเดียวกัน ดังนั้นการศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ในครั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยจึงถูกนำมาวิเคราะห์เข้าเป็นต้นทุนในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยด้วย

6. แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเสรีทางการเงิน ต่อนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ผลกระทบของการเปิดเสรีทางการเงินต่อนโยบายเศรษฐกิจมหภาคนั้น ได้มีการวิเคราะห์อย่างครบถ้วนมากกว่า 35 ปี โดย Professor Robert Mundell แห่งมหาวิทยาลัยโคโลัมเบีย ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์การเงิน ท่านนี้ถือว่าได้ทำประโยชน์อย่างสูงให้กับวิชาการเศรษฐศาสตร์และได้รับยกย่องว่าเป็นผู้บุกเบิกทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาคที่พิจารณาถึงปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยน การค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนการเคลื่อนย้ายเงินทุน Professor Robert Mundell เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากท่านได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ในเดือนตุลาคม 2542 ซึ่งเป็นการตอกย้ำทฤษฎีที่ได้คิดค้นเมื่อ 35 ปีก่อนว่า สามารถอธิบายต้นเหตุของวิกฤตเศรษฐกิจไทยได้อย่างดี การเปิดเสรีทางการเงินนั้น ส่งผลกระทบอย่างไร ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ , 2542)

6.1 การเปิดเสรีทางการเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่

การเปิดเสรีทางการเงินดังกล่าว หมายความว่า รัฐบาลอนุญาตให้เงินทุนไหลเข้าออกได้โดยไม่มีข้อจำกัดหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ รวมทั้งมาตรการทางด้านภาษี ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ (fixed exchange rate) อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศ โดยเฉพาะประเทศขนาดเล็ก เช่น ไทยก็จะสอดคล้องและมีระดับเดียวกับอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลก

6.2 การเปิดเสรีทางการเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว

การปล่อยให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทลอยตัวในเดือนกรกฎาคม 2540 นั้นถือว่าการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคของไทยในอนาคต หลังจากการลอยตัวค่าเงินบาทแล้ว เศรษฐกิจไทยตกอยู่ในภาวะตกต่ำอย่างมาก ทำให้ในปี 2542 รัฐบาลต้องออกมาตรการทางการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจถึง 2 ครั้ง ในเดือนเมษายน (ลดภาษี และเพิ่มรายจ่าย) และเดือนสิงหาคม (เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และเงินเพิ่มทุนให้ภาคการผลิต) ซึ่งเป็นการเพิ่มอุปสงค์ (IS) ตามทฤษฎีของ Prof. Mundell

การเพิ่มรายจ่ายภาครัฐดังกล่าวจะส่งผลให้ดอกเบี้ยมีอัตราสูงขึ้นอันจะเป็นการดึงดูดให้มีเงินทุนไหลเข้าประเทศ ซึ่งจะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดี เพราะไทยต้องการเงินทุนจาก

ต่างประเทศเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามก็ดี จะต้องคำนึงว่าในภาวะที่อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว นั้น การไหลเข้าของเงินทุนจะทำให้ค่าเงินแข็งขึ้น ซึ่งในระยะสั้นอาจทำให้รู้สึกว่าการฟื้นตัวกำลังปรับตัวดีขึ้น เนื่องจากได้รับการกระตุ้นจากรายจ่ายรัฐบาล และเงินไหลเข้า ตลอดจนความมั่นใจที่เกิดจากค่าเงินบาทที่แข็งขึ้น แต่ตามทฤษฎีของ Mundell นั้น เขาได้ชี้ให้เห็นว่า ผลบวกดังกล่าวจะเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว เพราะการที่ค่าเงินแข็งค่าขึ้นนั้น จะส่งผลกระทบต่อส่งออก ทำให้ความสามารถในการส่งออกลดลง และการนำเข้าอาจจะเพิ่มขึ้น จึงทำให้รายได้ที่ประเทศไทยเสียไปนั้นเท่ากับรายจ่ายเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ ดังนั้นผลสุทธิของการดำเนินนโยบายการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจจะไม่ทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัวขึ้นแต่อย่างใด

จากการเปิดเสรีทางการเงินในไทยตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมานั้น มีผลกระทบต่อ นโยบายเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งภาคธนาคารก็เป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบ งานที่ศึกษานี้มุ่งที่จะ ศึกษาประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารด้านต้นทุนของธนาคาร และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในรูปของอัตราส่วนทางการเงินเพื่อทดสอบและพยากรณ์ความมั่นคงของธนาคารหลังเปิดเสรีทางการเงิน

7. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการประหยัดจากขนาดของสถาบันการเงิน

พรายพล คุ่มทรัพย์ (2515) ศึกษาการประหยัดจากขนาดของธนาคารกรุงเทพเพียง แห่งเดียว โดยศึกษาในลักษณะของภาพรวมคือ สำนักงานใหญ่และสาขารวมกัน ในการศึกษาได้ กำหนดสมการต้นทุนแบบ Cobb – Douglas Cost Function และใช้เงินฝากทั้งหมด เงินให้กู้ยืม และส่วนลด เป็นตัวแปรผลผลิต ขณะที่ต้นทุนจะพิจารณาจาก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลในปี พ.ศ.2504–2513 ผลการศึกษาพบว่า ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด มีการประหยัดจากขนาด การศึกษานี้ สมการต้นทุนถูกกำหนดจากผลผลิตรวม ไม่ได้แยกเป็นผลผลิตแต่ละชนิด และไม่ได้นำเอาตัวแปรราคาปัจจัยการผลิตเข้ามาในสมการที่ ประเมินค่า ทำให้เกิดการเอนเอียงในการประเมินค่าได้

ณัฐธิดา ตามใจวัตร (2529) ได้ทำการศึกษาการประหยัดจากการดำเนินงานของ ธนาคารพาณิชย์ไทย จำนวน 16 ธนาคาร โดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็นการศึกษาแบบ ภาคตัดขวาง (Cross Section) เพื่อศึกษาลักษณะการประหยัดต่อขนาดของระบบธนาคาร พาณิชย์ไทยทั้งระบบ ตลอดจนใช้ข้อมูลแบบอนุกรมเวลา (Time Series) เพื่อศึกษาการประหยัด

ต่อขนาดของแต่ละธนาคารในการศึกษานี้ได้กำหนดให้ต้นทุนเป็นฟังก์ชันของผลผลิต และมีความสัมพันธ์ในลักษณะพาราโบลา ในส่วนของตัวแปรผลผลิตจะพิจารณาจากเงินให้กู้ยืมและเงินลงทุนในหลักทรัพย์ ขณะที่ต้นทุนจะพิจารณาจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลในปี พ.ศ. 2521 - 2527

ผลการศึกษาจากข้อมูลภาคตัดขวางนั้นพบว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยดำเนินงานอยู่ในช่วงที่มีการประหยัดจากขนาด ยกเว้นธนาคารกรุงเทพ ส่วนการศึกษาโดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลากลับพบว่าธนาคารทุกธนาคารมีการประหยัดจากขนาด ดังนั้นจึงทำให้ข้อสรุปของการศึกษาขัดกันเองในกรณีของธนาคารกรุงเทพ

บรรเจิด พรหมโสภ (2535) ศึกษาการประหยัดจากขนาดของสาขาธนาคารพาณิชย์ไทยโดยพิจารณาจากสาขาในส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ยังได้แสดงให้เห็นว่า ราคาปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดที่ใช้มีผลต่อต้นทุนในการดำเนินงานของสาขาธนาคารอย่างไร ซึ่งจะพิจารณาจากความยืดหยุ่นของต้นทุนต่อราคาปัจจัยการผลิต การศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้สมการต้นทุนแบบ Cobb – Douglas Cost Function และใช้วิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์แบบกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) และวิธีการกำลังสองต่ำสุดโดยทั่วไป (Generalized Least Square : GLS) เพื่อเปรียบเทียบผลการประมาณค่าว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross Section Data) ในปี พ.ศ. 2533 และได้แบ่งขนาดของสาขาธนาคารออกเป็น 3 ขนาด ตามปริมาณเงินฝากและเงินให้กู้ยืม

ผลการศึกษาพบว่า สาขาของธนาคารพาณิชย์ทุกขนาดมีการประหยัดจากขนาด โดยที่สาขาขนาดเล็กมีการประหยัดจากขนาดมากที่สุด รองลงมาคือ สาขาขนาดใหญ่และสาขาขนาดกลาง สำหรับผลการศึกษาค่าความยืดหยุ่นของต้นทุนต่อราคาปัจจัยการผลิตพบว่าความยืดหยุ่นของต้นทุนต่อราคาปัจจัยการผลิตทุกชนิดมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าเมื่อราคาปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นจะทำให้ต้นทุนการผลิตของสาขาธนาคารเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่าราคาปัจจัยการผลิตที่เพิ่มขึ้น และในส่วนของผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจากวิธีการประมาณค่าทั้ง 2 แบบนั้นพบว่า มีค่าใกล้เคียงกันแต่ค่าสถิติที่ได้จากวิธี OLS มีความน่าเชื่อถือมากกว่าค่าสถิติที่ได้จากวิธี GLS

8. ผลการศึกษาการประหยัดจากขนาด และการประหยัดจากขอบเขต

จุฬารัตน์ ด่านวัฒนชัย (2533) ศึกษาการประหยัดจากขนาดและการประหยัดจากขอบเขตของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ โดยใช้สมการต้นทุนแบบ Cobb–Douglas Cost Function และสมการต้นทุนแบบ Translog Cost Function ในส่วนของตัวแปรผลผลิตจะพิจารณาจาก เงินให้กู้ยืม เงินลงทุนในหลักทรัพย์ และจำนวนหนี้สินที่อาจเกิดภายในและภาระผูกพัน ขณะที่ต้นทุนจะพิจารณาจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2527–2531 และแบ่งกลุ่มธนาคารพาณิชย์ออกเป็น 3 กลุ่มตามขนาดของสินทรัพย์

ผลการศึกษาช่วงปี 2527–2531 พบว่าธนาคารพาณิชย์ไทยดำเนินการผลิตอยู่ในช่วงที่มีการประหยัดจากขนาด และในส่วนของการศึกษาการประหยัดจากขอบเขตการผลิตพบว่า กลุ่มธุรกิจที่ก่อให้เกิดการประหยัดจากขอบเขตการผลิตมากที่สุดคือ กลุ่มธุรกิจการให้กู้ยืมและการลงทุน รองลงมาคือธุรกิจการให้กู้ยืมกับธุรกิจการทำค้าประกันและภาระผูกพัน ส่วนกลุ่มธุรกิจที่ไม่ก่อให้เกิดการประหยัดจากการขยายขอบเขตการผลิต คือ ธุรกิจการให้กู้ยืมกับธุรกิจการทำค้าประกันและภาระผูกพัน

ธีระพล รัตนาลังการ (2533) ศึกษาการประหยัดจากขนาดและการประหยัดจากขอบเขตในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยแบ่งกลุ่มธนาคารออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ธนาคารขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในการศึกษาได้ใช้สมการต้นทุนแบบ Translog Cost Function และกำหนดให้ตัวแปรผลผลิตประกอบด้วย เงินฝาก เงินให้กู้ยืม เงินลงทุนและค่าธรรมเนียม ส่วนต้นทุนพิจารณาจาก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross Section Data) ในปี พ.ศ. 2529–2530

ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยมีการประหยัดจากขนาด โดยที่ธนาคารขนาดใหญ่จะมีการประหยัดจากขนาดในด้านกรให้กู้ยืม การลงทุนและการบริการ ขณะที่ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก จะมีการประหยัดจากขนาดในด้านของการให้บริการเงินฝาก ในส่วนของการศึกษาการประหยัดจากขอบเขตนั้นพบว่า ธนาคารจะมีประหยัดจากขอบเขตในการดำเนินธุรกิจเงินฝากร่วมกันเงินให้กู้ยืม เงินลงทุนและค่าธรรมเนียม โดยที่กลุ่มธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก จะมีค่าการประหยัดจากขอบเขตสูงกว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่

รัตนา อินทรหนองไผ่ (2535) ศึกษาการประหยัดจากขนาดและการประหยัดจากขอบเขตของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยพิจารณาเป็นรายธนาคารและกลุ่มธนาคาร ในการศึกษาการประหยัดจากขนาดได้กำหนดให้ต้นทุนเป็นฟังก์ชันของผลผลิตและมีความสัมพันธ์ในลักษณะพาราโบลา ส่วนการประหยัดจากขอบเขตจะพิจารณาจากสมการต้นทุนแบบ Translog Cost Function และในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการทั้งสอง จะใช้วิธีกำลังสองน้อย (OLS) ในส่วนของตัวแปรผลผลิตจะประกอบไปด้วย เงินให้กู้ยืม เงินลงทุนในหลักทรัพย์ และรายได้ที่มีไต่ดอกเบี้ยว ขณะที่ต้นทุนการผลิตจะพิจารณาจาก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ข้อมูลที่ใช้จะเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 – 2534

ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยทุกแห่งมีการประหยัดจากขนาด ยกเว้นธนาคารแหลมทอง โดยธนาคารที่มีการประหยัดจากขนาดมากที่สุด คือ ธนาคารนครหลวงไทย รองลงมา คือ ธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ และกลุ่มธนาคารขนาดกลางมีการประหยัดจากขนาดมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มธนาคารขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ในส่วนของการประหยัดจากขอบเขต นั้นพบว่า ธนาคารแต่ละแห่งมีการประหยัดจากขอบเขตในการให้บริการที่ต่างชนิดกัน เนื่องจากธนาคารแต่ละแห่งลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความแตกต่างกันและการให้กู้ยืมของแต่ละธนาคารก็มีคุณภาพแตกต่างกันด้วย

9. ผลการวิจัยด้านความมั่นคงทางการเงินของสถาบันการเงิน

ภาณุพงศ์ นิธิประภา และอัฉนา วัฒนานุกิจ (2530) ได้ใช้เทคนิควิเคราะห์การจำแนกประเภท ในการศึกษาความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยในปี 2528 โดยทำการศึกษา 2 วิธี วิธีที่ 1 ใช้ตัวเลขที่เป็นค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินในช่วงเวลาระหว่างปี 2521–2528 เป็นฐานในการคำนวณ วิธีที่ 2 ใช้ข้อมูลในระหว่างช่วงเวลาที่ประสบปัญหาสำหรับธนาคารที่มีปัญหาเกิดขึ้น ส่วนธนาคารที่ไม่มีปัญหานั้นใช้ตัวเลขมากหรือน้อย (แล้วแต่อัตราส่วน) ของปี 2527 หรือ 2528 แล้วแต่ตัวแปรอิสระแต่ละตัว ตัวแปรอิสระที่นำมาใช้นี้แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ตัวแปรที่สะท้อนสภาพคล่อง ตัวแปรที่สะท้อนความสามารถในการทำกำไร และตัวแปรที่สะท้อนความเพียงพอของเงินทุนธนาคารที่ใช้เป็นตัวอย่างคือธนาคารไทยทั้ง 16 ธนาคาร และในปี 2528 มีธนาคารที่มีปัญหาด้านความมั่นคงจำนวน 3 ธนาคาร

ในการประมาณสมการนั้นใช้วิธี Stepwise ในการคัดเลือกตัวแปรอิสระที่มีความสำคัญ ในการจำแนกความแตกต่างของตัวอย่าง 2 กลุ่ม ผลปรากฏว่าในสมการที่ 1 ตัวแปรคืออัตราส่วนเงินกู้ยืม/ส่วนของผู้ถือหุ้น, เงินให้กู้ยืมสุทธิ/เงินฝาก, สินทรัพย์/ส่วนของผู้ถือหุ้น, รายได้จากดอกเบี้ยสุทธิ/สินทรัพย์ และรายรับรวม/สินทรัพย์ มีความสำคัญเรียงกันตามลำดับในการจำแนกประเภท 2 กลุ่มออกจากกัน ได้ดีที่สุด

เขียนเป็นสมการได้ ดังนี้-

$$Z = -5.3704 X1 + 4.4811 X2 + 3.2031 X3 + 2.7679 X4 - 2.6208 X5$$

โดยที่ Z คือ เลขดัชนี

$$X1 = \text{เงินกู้ยืม / ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

$$X2 = \text{เงินให้กู้ยืมสุทธิ / เงินฝาก}$$

$$X3 = \text{สินทรัพย์รวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

$$X4 = \text{รายได้จากดอกเบี้ยสุทธิ / สินทรัพย์}$$

$$X5 = \text{รายรับรวม / สินทรัพย์รวม}$$

ส่วนในสมการที่ 2 จะได้ผลแตกต่างไปจากสมการที่ 1 บ้าง กล่าวคือ ตัวแปรสินทรัพย์/ส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราส่วนเงินกู้ยืม/ส่วนของผู้ถือหุ้น, รายรับรวม/สินทรัพย์, สินทรัพย์สภาพคล่อง/สินทรัพย์รวม และสินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินฝาก มีความสำคัญเรียงตามลำดับกันในการจำแนกประเภทตัวอย่าง 2 กลุ่ม

โดยสมการที่ 2 นั้น เขียนเป็นรูปสมการได้ ดังนี้-

$$Z = 21.3906 X3 - 20.0249 X6 + 6.7095 X5 - 5.1061 X7 + 3.9967 X8$$

โดยที่

$$X6 = \text{เงินให้กู้ยืมสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

$$X7 = \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง / สินทรัพย์รวม}$$

$$X8 = \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง / เงินฝาก}$$

เมื่อนำสมการที่ประมาณได้ไปใช้ในการจำแนกกลุ่ม ปรากฏว่าสมการที่ 1 ไม่มีความผิดพลาดเลย แต่สมการที่ 2 สามารถจำแนกได้ถูกต้อง 13 จาก 16 ราย จากนั้นได้ใช้สมการที่

ประมาณได้ทั้ง 2 สมการไปใช้ประเมินธนาคารที่ไม่เคยประสบปัญหา 13 ธนาคารในปี 2529 ได้ผลว่า ถ้าใช้สมการที่ 1 จะมีธนาคารที่น่าจะไม่มั่นคง 2 ธนาคาร 4 ธนาคารมีสถานการณ์ที่ไม่น่าไว้วางใจ และ 7 ธนาคารมีความมั่นคง ถ้าใช้สมการที่ 2 จะได้ผลว่ามี 1 ธนาคารที่น่าจะไม่มั่นคง และ 3 ธนาคารมีสถานการณ์ที่ไม่น่าไว้วางใจ และ 9 ธนาคารมีความมั่นคง

ในการศึกษานี้ จะพบว่า ตัวแปรอิสระที่นำมาใช้นี้แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ตัวแปรที่สะท้อนสภาพคล่อง ตัวแปรที่สะท้อนความสามารถในการทำกำไร และตัวแปรที่สะท้อนความเพียงพอของเงินทุนธนาคาร เนื่องจากในขณะที่ศึกษานั้นทางการไม่ได้เข้มงวดเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพสินทรัพย์ของธนาคาร แต่ในปัจจุบันนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้วัดความมั่นคงของธนาคาร

สุดา เจริญพงศ์ไพบูลย์ (2536) ทำการศึกษาเรื่อง “ พัฒนาการทางการเงินและความมั่นคงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ” โดยใช้เครื่องมือทางการเงินที่เรียกว่า Camel ทำให้ทราบว่าการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ของไทยในช่วงปี 2527-2532 ยังคงดำรงความมีเสถียรภาพในระดับที่น่าพอใจทั้งในด้านสภาพคล่อง ความเพียงพอของเงินทุน และอัตรากำไร แม้ว่าจะปรากฏแนวโน้มที่ลดลงเล็กน้อยก็ตามและผลการวิเคราะห์โดยใช้ Discriminant Analysis ทำให้ทราบว่าตัวแปรที่แสดงความเพียงพอของเงินทุนและความสามารถในการทำกำไร เป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถแยกกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มั่นคงและไม่มั่นคงออกจากกันได้ทั้งยังสามารถสร้างระบบเตือนภัยล่วงหน้าได้ด้วย

อำนาจ วงศ์พิณีจวโรดม (2536) ทำการศึกษาเรื่อง “ ความมั่นคงของธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย ” ใช้การวิเคราะห์การจำแนกประเภท โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นตัวแปรในการอธิบายถึงความผันแปรของการเป็นสมาชิกของกลุ่มบริษัทที่มั่นคงและไม่มั่นคง ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์การจำแนกประเภทนี้มาจากอัตราส่วนที่ บริษัท Insurance Solvency International ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการวิเคราะห์ฐานะบริษัทประกันนานาชาติ ถือว่าเป็นอัตราส่วนสำคัญในการวิเคราะห์ความมั่นคงของบริษัท ได้แก่ อัตราส่วนค่าเบี้ยประกันภัยรับสุทธิต่อเงินกองทุน อัตราส่วนเบี้ยประกันภัยรับสุทธิต่อเบี้ยประกันภัยรวม อัตราส่วนเงินสำรองทางเทคนิคต่อสินทรัพย์สภาพคล่อง เป็นต้น ส่วนการกำหนดสถานภาพของบริษัทประกันภัยที่มั่นคงและไม่มั่นคงนั้นอาศัยผลการวิเคราะห์ของกรมการประกันภัย และตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือบริษัทประกันวินาศภัย 60 บริษัทและใช้ข้อมูลระหว่างปี 2526-2533

ในการวิเคราะห์การจำแนกประเภทนี้ ได้ผลการพยากรณ์กลุ่มของ Model มีความแม่นยำสูงมาก คือพยากรณ์ผิดพลาดเพียง 2 ราย จาก 60 ราย จากนั้นจึงได้สร้างระบบสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าจากวิธีการวิเคราะห์การจำแนกประเภทนี้ โดยสร้างสัญญาณเป็นกรณี 1 ปี และ 2 ปีล่วงหน้า ในการสร้างสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า 1 ปีนั้น ปรากฏว่าผลการพยากรณ์โดยรวมถูกต้องค่อนข้างสูง แต่การพยากรณ์บริษัทที่ไม่มั่นคงได้อย่างถูกต้องต่ำเกินไปคือ ถูกต้อง 6 ราย จาก 11 ราย และในการสร้างสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า 2 ปี ผลการพยากรณ์ผิดพลาดมากคือ พยากรณ์บริษัทที่ไม่มั่นคงถูกต้องเพียง 4 ราย จาก 11 ราย และพบว่าสาเหตุของการพยากรณ์ที่ผิดพลาดมากนี้เป็นเพราะตัวแปรอิสระต่าง ๆ มีความผันแปรในระหว่างปีสูงมาก จึงทำให้การพยากรณ์โดยใช้ข้อมูลในอดีตไม่อาจจะให้ผลลัพธ์ที่ดีได้

วีระ ไกรกรรติ (2541) ทำการศึกษาความมั่นคงของบริษัทเงินทุนในประเทศไทย ในการวิเคราะห์ความมั่นคงของบริษัทเงินทุนนั้น ได้ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติด้วยวิธีการการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) โดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินที่คำนวณจากงบดุล และงบกำไรขาดทุนของบริษัทเงินทุนที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2537-2539 จำนวน 41 บริษัท มาสร้างสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าทั้ง 4 กรณี เพื่อใช้ในการพยากรณ์ความมั่นคงของบริษัทเงินทุน ซึ่งก่อนที่จะทำการพยากรณ์นั้น ได้ทดสอบความน่าเชื่อถือของสมการก่อนว่าเหมาะสมที่จะนำมาใช้หรือไม่ พบว่า วิธีการวิเคราะห์จำแนกประเภทสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ความมั่นคงของบริษัทเงินทุนได้ดี และยังพบว่าตัวแปรหรืออัตราส่วนทางการเงินที่มีความสำคัญในการแบ่งแยกกลุ่มบริษัทเงินทุนที่มั่นคงและไม่มั่นคงออกจากกันคือ อัตราส่วนที่แสดงความพอเพียงของเงินกองทุน รองลงมาคือ อัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการทำกำไร และสุดท้ายคือ อัตราส่วนที่แสดงสภาพคล่อง

นอกจากนี้สัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าทั้ง 2 กรณี คือ กรณีสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า 2 ปี และกรณีสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า 3 ปีที่สร้างขึ้นจากอัตราส่วนดังกล่าว ได้ผลการคาดการณ์ในปี 2541 ที่ตรงกันคือ ในจำนวนบริษัทเงินทุน 15 บริษัท ที่ไม่เคยประสบปัญหามาก่อน จะมีจำนวน 2 บริษัท ที่มีลักษณะต่างๆ และฐานะทางการเงินเหมือนกับบริษัทเงินทุนที่เคยมีปัญหาก่อน และจำนวน 6 บริษัทที่มีฐานะการเงินที่มั่นคง

ศุภราภรณ์ อภิรักษ์วินิชย์ (2542) ศึกษาความมั่นคงทางการเงินของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในประเทศไทย โดยใช้ดัชนีวัดความมั่นคงทางการเงินทำการวัด ว่าระดับค่าดัชนีที่เป็น

ค่าวิกฤตที่แสดงให้เห็นว่าบริษัท นั้นเป็นบริษัทที่มีความมั่นคงทางการเงินหรือไม่ ในการศึกษา ได้ใช้อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เฉลี่ย 5 ปี ระหว่างปี 2535-2539 จำนวน 24 แห่ง มาวิเคราะห์โดยวิธีการแบ่งแยกประเภท ผลการศึกษาพบว่าอัตราส่วนที่สามารถแบ่งแยกประเภทบริษัท ที่มีความมั่นคงกับไม่มีความมั่นคงได้ คือ อัตราส่วนรายได้ก่อนหักภาษีต่อทุนทำการ อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนเงินให้กู้ยืมต่อเงินทุนที่จัดหา มา โดยได้ค่าดัชนีวัดความมั่นคงที่เป็นจุดวิกฤตเท่ากับ 0.31 แสดงว่า หากค่าดัชนีจากสมการ แบ่งแยกประเภทที่ได้ของบริษัทใดมีค่าดัชนีสูงกว่า 0.31 จะเป็นบริษัท ที่มีความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งผลการศึกษาที่มีจำนวน 14 บริษัท และหากค่าดัชนีจากสมการแบ่งแยกประเภทของบริษัทใดต่ำกว่า 0.31 จะเป็นบริษัท ที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน มีจำนวน 7 บริษัทโดยสมการที่ได้มีความถูกต้องในการพยากรณ์ภาวะวิกฤตร้อยละ 87.5 และยังพบว่าการใช้ดัชนีดังกล่าวสร้าง สัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า 3 ปี 2 ปี และ 1 ปี ดัชนีที่สามารถส่งสัญญาณล่วงหน้า เตือนภัยก่อนที่ จะเกิดวิกฤตการณ์จริง 3 ปี เป็นสัญญาณเตือนภัยที่มีความถูกต้องมากที่สุด

ผลาทิพย์ เต็มสุขนิรันดร (2543) ศึกษาโอกาสการเกิดวิกฤตการณ์ในอนาคตของ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ โดยนำวิธีทางเศรษฐมิติมาศึกษากับ อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งได้จากงบการเงินที่เผยแพร่สู่สาธารณชน และเนื่องจากโอกาสการเกิด วิกฤตการณ์เป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ วิธีการทางเศรษฐมิติที่นำมาศึกษา จึงได้แก่แบบจำลองโพรบิท และแบบจำลองโลจิต

การประมาณค่าแบบจำลองโพรบิท และแบบจำลองโลจิต เพื่อพยากรณ์ความ มั่นคงของธนาคารพาณิชย์จากข้อมูล 1-3 ปี ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ปี 2540 พบว่าวิกฤตการณ์ ธนาคารพาณิชย์ครั้งล่าสุด (2540) เกิดขึ้น เนื่องจากปัญหาลูกหนี้ด้อยคุณภาพจำนวนมาก และ การดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงไม่ให้ต่ำกว่ากฎหมาย คือร้อยละ 8.5 โดยอัตราส่วนทาง การเงินที่มีความสำคัญต่อความน่าจะเป็นในการเกิดวิกฤตการณ์ของธนาคารพาณิชย์ คือ อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้กู้ยืมและลูกหนี้ ซึ่งสะท้อนสภาพคล่องและคุณภาพลูกหนี้ และ อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งแสดงประสิทธิภาพในการทำกำไร โดยแบบจำลองที่ได้มี ความแม่นยำในการพยากรณ์การเกิดวิกฤตการณ์ธนาคารพาณิชย์ร้อยละ 90

ผลการประมาณค่าแบบจำลองโพรบิทและแบบจำลองโลจิตเพื่อพยากรณ์ความ มั่นคงของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จากข้อมูล 1-3 ปี ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ปี 2540 แสดงว่า วิกฤตการณ์ครั้งล่าสุด (ปี 2540) เกิดขึ้นจากปัญหาการขาดสภาพคล่อง และ

สัดส่วนลูกหนี้ด้วยคุณภาพที่เพิ่มสูงขึ้น โดยอัตราส่วนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นในการเกิดวิกฤตการณ์เรียงลำดับตามความสำคัญได้แก่ อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นซึ่งแสดงภาระหนี้สิน อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้กู้ยืมและลูกหนี้ซึ่งสะท้อนสภาพคล่องและคุณภาพลูกหนี้ และอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งแสดงประสิทธิภาพในการทำกำไร ส่วนความแม่นยำในการพยากรณ์การเกิดวิกฤตการณ์ของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เท่ากับร้อยละ 86-88

แบบจำลองโพรบิท และแบบจำลองโลจิต จะให้ผลการศึกษาใกล้เคียงกัน โดยแบบจำลองสะท้อนเพียงวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นจากสาเหตุการบริหารงานภายในผิดพลาด ส่วนวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นจากขาดประสิทธิภาพในการทำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินของประเทศไทย และปัจจัยแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ อาจทำให้ผลการพยากรณ์คลาดเคลื่อนได้

บทที่ 3

โครงสร้างระบบธนาคารพาณิชย์ไทย และปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้เกิดวิกฤตการณ์

1. โครงสร้างระบบธนาคารพาณิชย์ไทยก่อนเกิดวิกฤต ปี 2540 – 2542

1.1 ขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ทางกรมเงินนโยบายสนับสนุนการจัดตั้งและการเปิดสาขาจำนวนมาก จนกระทั่ง พ.ศ. 2505 เมื่อมีพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ จึงได้เริ่มจำกัดการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ของเอกชน โดยถึงสิ้น พ.ศ. 2505 มีธนาคารพาณิชย์ไทยเปิดดำเนินการทั้งสิ้น 14 แห่ง และสาขาธนาคารต่างชาติ 11 แห่ง หลังจาก พ.ศ. 2505 เป็นต้นมา มีธนาคารพาณิชย์ไทยเกิดขึ้นใหม่อีกเพียงแห่งเดียวคือ ธนาคารเอเชีย ทรัสต์ ซึ่งตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2508 ส่วนธนาคารกรุงไทย ซึ่งเกิดขึ้นใน พ.ศ. 2509 นั้นถือเป็นการรวมกิจการของสองธนาคารที่มีอยู่แล้วคือ ธนาคารเกษตรและธนาคารมณฑล อย่างไรก็ตามกรณีของธนาคารเอเชีย ทรัสต์ เนื่องจากการบริหารงานที่ขาดความรอบคอบ หลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามคำสั่งของทางการและมีการจงใจทุจริต ฐานะการเงินของธนาคารจึงทรุดลง จนเจ้าหน้าที่ต่างประเทศขาดความเชื่อมั่น ทำให้ทางการต้องเข้าไปแก้ปัญหาเพื่อฟื้นฟูกิจการ โดยทำให้ธนาคารมีสถานะภาพเป็นธนาคารของรัฐซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น “ธนาคารสยาม” ซึ่งแม้การแก้ปัญหาดังกล่าวจะได้ผลระดับหนึ่ง แต่เนื่องจากทางการได้พิจารณาว่า การมีธนาคารพาณิชย์ของรัฐ 2 แห่ง ในขณะเดียวกัน คือ ธนาคารสยาม และธนาคารกรุงไทย มิใช่แนวทางที่ดีที่สุดในการบริหารธนาคารของรัฐ จึงได้รวมธนาคารสยามเข้ากับธนาคารกรุงไทยใน พ.ศ. 2530

สำหรับธนาคารพาณิชย์ของเอกชนที่จัดตั้งโดยคนไทยและคนจีน ซึ่งมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศมาโดยตลอดด้วยนั้น ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 มีอยู่จำนวน 15 ธนาคาร โดยแบ่งเป็นกลุ่มตามจำนวนสินทรัพย์ ได้ดังนี้.-

1.1.1 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ หมายถึง ธนาคารที่มีสินทรัพย์รวมมากกว่า 400,000 ล้านบาทขึ้นไป ได้แก่

- 1) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
- 2) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
- 3) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
- 4) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
- 5) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

1.1.2 ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง หมายถึง ธนาคารที่มีสินทรัพย์ตั้งแต่ 200,000 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 400,000 ล้านบาท ซึ่งได้แก่

- 1) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)
- 2) ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน)
- 3) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)
- 4) ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน)
- 5) ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)

1.1.3 ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก หมายถึง ธนาคารที่มีสินทรัพย์รวมต่ำกว่า 200,000 ล้านบาท ซึ่งได้แก่

- 1) ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)
- 2) ธนาคารไทยทุน จำกัด (มหาชน)
- 3) ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน)
- 4) ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)
- 5) ธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน)

1.2 ลักษณะโครงสร้างการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงปี 2533 - 2542

ธนาคารพาณิชย์ไทย เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจมานาน และมีลักษณะของการผูกขาดเนื่องจากทางการไม่อนุญาตให้มีการตั้งธนาคารพาณิชย์ใหม่เพิ่มขึ้น ตั้งแต่ช่วงปี 2533-2539 แต่ธนาคารพาณิชย์ของไทยทั้ง 15 ธนาคารก็ยังคงแข่งขันกันเพื่อระดมเงินออมและกระจายเงินทุนออกไป เพื่อให้กิจการได้รับผลกำไรเป็นการตอบแทน โดยทั่วไป ธนาคารพาณิชย์ของไทยจะมีแหล่งที่มาของเงินทุนจากเงินกองทุน ซึ่งเป็นการจำหน่ายหุ้นเมื่อมีการก่อตั้งกิจการ เงินฝากที่ระดมได้จากประชาชน เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินทั้งในประเทศและ

ต่างประเทศ ซึ่งเงินทุนที่ระดมได้เหล่านี้จะถูกใช้ไปเพื่อให้กู้ยืมแก่ประชาชนและหน่วยเศรษฐกิจต่าง ๆ นำไปลงทุนในหลักทรัพย์ และนำไปลงทุนในรูปแบบสินทรัพย์อื่น ๆ เช่น ที่ดิน อาคาร สิ่งปลูกสร้าง เครื่องใช้สำนักงาน เป็นต้น นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีการกันสำรองสินทรัพย์สภาพคล่องไว้ตามที่กฎหมายกำหนด อันจะเป็นการช่วยรักษาสภาพคล่อง เมื่อต้องมีการจ่ายเงินคืนแก่ลูกค้า โดยอาจจะเก็บไว้ที่ธนาคารของตนเองหรือฝากไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยและสถาบันการเงินอื่น

หากพิจารณาถึงโครงสร้างของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือการกระจุกตัวของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย โครงสร้างรายได้ของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย และลักษณะการแข่งขันของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การกระจุกตัวของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

จากการที่ธนาคารพาณิชย์มีการแข่งขันกันได้นำไปสู่การผูกขาดของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีเงินทุนมาก ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะการกระจุกตัวทางด้านสินทรัพย์ เงินฝาก สินเชื่อ และจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น การจะวัดระดับการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์จะทำการวัดเช่นเดียวกับธุรกิจประเภทอื่น ๆ คือ การวัดจากส่วนแบ่งการครองตลาดมากที่สุดของธุรกิจ โดยธุรกิจขนาดใหญ่เพียงไม่กี่ราย โดยการวัดระดับการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยจะวัดจากจากอัตราส่วนการกระจุกตัว (concentration ratio) ซึ่งเป็นการวัดอัตราส่วนแบ่งการครองตลาดของธนาคารพาณิชย์ไทยจากสินทรัพย์ ปริมาณเงินฝาก ปริมาณสินเชื่อ และจำนวนสาขา

1) การกระจุกตัวของสินทรัพย์

สินทรัพย์เป็นเครื่องบ่งบอกถึงฐานะของธนาคารพาณิชย์และความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของธนาคาร ดังนั้นในการวัดการกระจุกตัวของธุรกิจจึงนิยมใช้สินทรัพย์เป็นเครื่องมือวัดอย่างหนึ่ง

2) การกระจุกตัวของปริมาณเงินฝาก

เงินฝากจะเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญที่สุดของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งระดมมาได้จากประชาชนและหน่วยธุรกิจอื่น ๆ ดังนั้นการวัดระดับการกระจุกตัวของปริมาณเงินฝาก จึงเป็นเครื่องแสดงถึงความสามารถของธนาคารพาณิชย์ในการระดมเงินฝาก ธนาคารขนาดใหญ่จะมีความได้เปรียบธนาคารอื่น ๆ ในการบริการที่สะดวก รวดเร็ว ทันสมัย มีประสิทธิภาพและมี

สาขากระจายอยู่ทั้งในประเทศและต่างประเทศมากกว่าธนาคารอื่น ๆ จึงสามารถระดมเงินฝากได้มากกว่าโดยใช้เงินทุนต่ำ

3) การกระจุกตัวของปริมาณเงินให้สินเชื่อ

การให้สินเชื่อ เป็นธุรกิจหลักที่ก่อให้เกิดรายได้แก่ธนาคารพาณิชย์ การวัดการกระจุกตัวของปริมาณเงินให้สินเชื่อ จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงบทบาทและอิทธิพลของธนาคารพาณิชย์ในการให้สินเชื่อแก่ระบบเศรษฐกิจ

4) การกระจุกตัวของจำนวนสาขา

ธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นระบบธนาคารสาขา จึงมีการขยายสาขาของธนาคารให้กระจายอยู่ทั่วประเทศ เพราะสาขาของธนาคารพาณิชย์จะมีบทบาทในการระดมเงินออมและกระจายสินเชื่อที่สำคัญ หากธนาคารใดมีสาขามากย่อมจะมีความได้เปรียบธนาคารอื่น ๆ ธนาคารพาณิชย์ไทยจึงเร่งขยายสาขาเพิ่มขึ้นทุกปี

1.2.2 โครงสร้างรายได้ของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

การประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์จะมีรายได้หลักมาจาก 2 ประเภทคือ

1) รายได้จากดอกเบี้ย ได้แก่ รายได้จากดอกเบี้ยของเงินที่ให้สินเชื่อและเงินฝาก รายได้จากเงินปันผลของหลักทรัพย์รัฐบาลและหลักทรัพย์ที่รัฐบาลค้ำประกัน รายได้จากเงินปันผลอื่น ๆ เป็นต้น

2) รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย ได้แก่ รายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการ กำไรจากการปริวรรต และรายได้อื่น ๆ เป็นต้น

1.2.3 ลักษณะการแข่งขันของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

จากโครงสร้างของแหล่งที่มาของเงินทุน การใช้ไปของเงินทุน รายรับ และค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ไทยต้องมีการแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกันและสถาบันการเงินอื่น ๆ เพื่อให้สามารถครองส่วนแบ่งตลาดทางด้านต่าง ๆ เช่น สินทรัพย์ เงินฝาก สินเชื่อ เป็นต้น ซึ่งจากการที่มีส่วนแบ่งการตลาดที่แตกต่างกัน จึงสามารถแบ่งธนาคารพาณิชย์ไทยได้เป็น 3 กลุ่ม ตามจำนวนสินทรัพย์ ณ สิ้นปี 2539 ดังนี้

1) กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ หมายถึง ธนาคารที่มีสินทรัพย์รวมมากกว่า 400,000 ล้านบาทขึ้นไป

2) กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง หมายถึง ธนาคารที่มีสินทรัพย์ตั้งแต่ 200,000 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 400,000 ล้านบาท

3) กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก หมายถึง ธนาคารที่มีสินทรัพย์รวมต่ำกว่า 200,000 ล้านบาท ซึ่งได้แก่

จากการแบ่งธนาคารออกเป็น 3 กลุ่มดังกล่าว เราสามารถสรุปลักษณะการแข่งขันของธนาคารพาณิชย์ไทยได้ดังนี้

(1) การแข่งขันด้านการระดมเงินฝาก

เนื่องจากเงินฝากเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญที่สุดในการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงต้องพยายามระดมเงินฝากจากประชาชนและหน่วยเศรษฐกิจอื่นให้ได้มากที่สุด โดยพยายามหากกลยุทธ์ต่างๆ มาใช้เป็นสิ่งจูงใจให้ลูกค้านำเงินมาฝากไว้กับธนาคารแทนการนำไปลงทุนในด้านอื่น โดยอาจจะให้ดอกเบี้ยเงินฝากในอัตราที่สูงกว่าธนาคารอื่น มีการบริการที่รวดเร็วประหยัดเวลา เช่น การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ on line ในการรับฝาก-ถอนเงินระหว่างบัญชีและระหว่าง สาขา การนำเครื่องฝาก-ถอนเงินอัตโนมัติ (automatic teller machine : ATM) มาให้บริการแก่ลูกค้าตามจุดต่างๆ เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และสามารถให้บริการได้ทุกวันทั้งในเวลาทำการหรือนอกเวลาทำการตลอด 24 ชั่วโมง เป็นต้น การจัดช่วงสัปดาห์ออมทรัพย์เพื่อระดมเงินฝากโดยจะยกเว้นค่าธรรมเนียมในการทำบัตรเอทีเอ็ม พร้อมทั้งแจกของชำร่วยทุกบัญชีที่เปิดใหม่ การระดมเงินฝากด้วยการเสนอบริการด้านการฝากเงินในรูปแบบอื่นๆ เช่น การให้ความคุ้มครองด้านการประกันชีวิต การฝากเงินเพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่บุตร การออกบัตรเงินฝากชนิดโอนเปลี่ยนมือได้และให้ผลตอบแทนสูงกว่าการฝากเงินตามปกติ (negotiable certificate of deposits : NCDs) เป็นต้น

การแข่งขันในด้านการระดมเงินฝากจะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินทุนในการประกอบกิจการมากขึ้น อีกทั้งมีผลต่อการลงทุนของหน่วยธุรกิจอื่นๆ เพราะธนาคารพาณิชย์จะนำเงินฝากที่ระดมได้ไปให้สินเชื่อในด้านต่างๆ และนำไปลงทุนในหลักทรัพย์เป็นส่วนใหญ่เพื่อให้ได้รับผลกำไรมากขึ้น ในการแข่งขันกันธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มักจะได้เปรียบธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก เนื่องจากมีงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในด้านการระดมเงินออมที่มากกว่า อีกทั้งมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการบริการที่ทันสมัยและรวดเร็ว จึงทำให้สามารถครองส่วนแบ่งการตลาดทางด้านเงินฝากได้มากกว่า

(2) การแข่งขันทางการให้สินเชื่อ

การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แก่ประชาชน และหน่วยเศรษฐกิจอื่น ๆ ถือได้ว่าเป็นการก่อให้เกิดรายได้ที่สำคัญที่สุดของธนาคารพาณิชย์ เพราะธนาคารพาณิชย์จะมีรายได้หลักมาจากดอกเบี้ยดังกล่าวข้างต้น การให้สินเชื่อธนาคารพาณิชย์จะเป็นการให้สินเชื่อระยะสั้นถึงระยะปานกลางเป็นส่วนใหญ่ โดยจะให้สินเชื่อในรูปแบบการเบิกเงินเกินบัญชี การให้กู้ยืมแบบมีกำหนดเวลาชำระคืน การให้สินเชื่อด้านการส่งออกและนำเข้า เช่น packing credit

,trust receipt” เป็นต้น นอกจากนี้ยังรับซื้อลดตัวเงินประเภทต่าง ๆ ในส่วนของธนาคารขนาดใหญ่จะสามารถให้สินเชื่อแก่ลูกค้าในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่า เพราะมีต้นทุนในการระดมเงินฝากที่ต่ำกว่า เนื่องจากการให้ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจจากประชาชนมากกว่า

(3) การแข่งขันด้านอัตราดอกเบี้ย

การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น ในช่วงก่อนที่จะมีการเปิดเสรีทางการเงินในปี 2533 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ยืม และจะมีการเปลี่ยนแปลงเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ยืมเป็นระยะ ๆ ให้สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อช่วยลดความได้เปรียบของบางธนาคารโดยเฉพาะธนาคารใหญ่ อันอาจจะทำให้เกิดการแข่งขันทางด้านการระดมเงินฝากได้ หรือมีการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในอัตราที่สูงมากจนอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อการลงทุนและการบริโภคของประชาชน แต่หลังจากเปิดเสรีทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ผ่อนคลายและลดข้อจำกัดทางการเงิน เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ไทยมีการแข่งขันกันอย่างเสรีมากขึ้น อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ยืมเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะนำมาใช้แข่งขันในการระดมเงินฝากและการให้สินเชื่อ ของการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้มีการยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ยืมมาโดยลำดับ

(4) การแข่งขันด้านการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์ไทยมีการแข่งขันกันในการเปิดสาขาของธนาคารให้กระจายอยู่ทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากสาขาของธนาคารพาณิชย์จะมีส่วนช่วยให้สามารถระดมเงินฝากและกระจายสินเชื่อแก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งสามารถให้ความสะดวกในการบริการด้านอื่นๆ เช่น การโอนเงินระหว่างสาขา การบริการด้านสินเชื่อได้อย่างครอบคลุม ซึ่งจะพบว่า ธนาคารขนาดใหญ่จะมีการเปิดสาขาทั้งในและต่างประเทศได้มากกว่าธนาคารขนาดกลางและธนาคารขนาดเล็ก เพราะความได้เปรียบทางด้านเงินทุนและความพร้อมของเทคโนโลยีการให้บริการ

(5) การแข่งขันด้านเทคโนโลยี

ธนาคารพาณิชย์ไทย ได้มีการพัฒนาการให้บริการมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริการของธนาคารมีความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นธนาคารแต่ละแห่งจึงได้มีการปรับปรุงการให้บริการในรูปแบบใหม่ๆ ร่วมกับการนำเทคโนโลยีอันทันสมัยมาให้บริการแก่ลูกค้า ซึ่งในปัจจุบันธนาคารแต่ละแห่งต่างให้ความสำคัญ

กับการลงทุนทางด้านคอมพิวเตอร์ การบริการด้วยระบบอัตโนมัติในสำนักงาน การเชื่อมโยงการให้บริการแก่ลูกค้าในทุกสาขาของธนาคารด้วยระบบ on line การบริการพิเศษอื่นๆ เช่น การสอบถามยอดบัญชี การชำระค่าสาธารณูปโภค การบริการฝาก-ถอนเงินด้วยเครื่องเอทีเอ็ม เป็นต้น จึงทำให้ลูกค้าสามารถเข้ามาใช้บริการด้านต่างๆ ภายในเวลาอันรวดเร็วโดยการติดต่อกับธนาคารเพียงแห่งเดียว การแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีเป็นการลงทุนที่ต้องใช้เงินลงทุนสูงมาก ธนาคารที่เป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีการบริการสมัยใหม่ จึงมักจะเป็นธนาคารขนาดใหญ่ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ธนาคารอื่นๆ ที่มีเงินทุนน้อยกว่า เพื่อลดความได้เปรียบในการแข่งขันลง เช่น การให้มีการรวมเป็น ATM POOL ซึ่งจะเกิดประโยชน์ทั้งแก่ประชาชนทั่วไป และธนาคารพาณิชย์ที่มีเงินทุนน้อยกว่า เป็นต้น

(6) การแข่งขันทางด้านบริการพิเศษอื่นๆ

การแข่งขันของธนาคารพาณิชย์ นอกจากการแข่งขันทางด้านอัตราดอกเบี้ยแล้วยังสามารถแข่งขันกันในด้านบริการพิเศษอื่นๆ ที่อาจจะเห็นได้ไม่ชัดเจน และจุดใจลูกค้าเท่ากับการจ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินฝากในอัตราที่สูง แต่ถือได้ว่าเป็นการให้บริการแก่ลูกค้าเป็นพิเศษกว่าธนาคารอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ธนาคารสามารถแข่งขันกับธนาคารอื่นได้มากขึ้นนอกจากใช้อัตราดอกเบี้ย เช่น การให้บริการฝาก-ถอนเงินด้วยเครื่องเอทีเอ็มตลอด 24 ชั่วโมง การให้ลูกค้าสามารถถอนเงินจากเครื่องเอทีเอ็มในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ได้เพิ่มขึ้น การให้บริการสินเชื่อด้านบัตรเครดิตร่วมกับห้างสรรพสินค้า การคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมให้กับลูกค้าสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในอัตราพิเศษ การให้ความคุ้มครองด้านการประกันชีวิตแก่ลูกค้าสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และการมีหน่วยบริการเคลื่อนที่ออกไปรับฝาก-ถอนเงินนอกสถานที่ เป็นต้น

ธนาคารพาณิชย์ไทยนอกจากจะต้องแข่งขันระหว่างธนาคารด้วยกันแล้ว ยังต้องแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่นๆ เช่น บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารออมสิน เป็นต้น เพราะสถาบันการเงินเหล่านี้มีการดำเนินธุรกิจคล้ายคลึงกับธนาคารพาณิชย์ โดยจะทำการระดมเงินออมจากประชาชนแล้วนำมาให้สินเชื่อหรือลงทุนในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดผลตอบแทนสูงสุดและจ่ายคืนแก่เจ้าของเงินในรูปของอัตราดอกเบี้ยเช่นกัน แต่สถาบันการเงินเหล่านี้จะให้ผลตอบแทนแก่ลูกค้าในอัตราที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์และมีความเสี่ยงที่สูงกว่า แต่ลูกค้าก็สามารถลดความเสี่ยงโดยการเลือกฝากเงินกับสถาบันการเงินที่มีความมั่นคง

1.3 ผลผลิตและต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ ก่อนเกิดวิกฤตในปี 2540

1.3.1 ผลผลิตของธนาคารพาณิชย์

ผลผลิตหรือบริการให้บริการซึ่งจะนำรายได้มาสู่ธนาคารพาณิชย์ มีหลายประเภทด้วยกัน บริการเหล่านี้ธนาคารพาณิชย์ได้แยกประเภทตามลักษณะของผลตอบแทนเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ หากธนาคารต้องจ่ายเงินให้แก่ลูกค้าไปก่อน ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยเป็นค่าบริการ และหากเป็นบริการประเภทที่ธนาคารให้ความสะดวกแก่ลูกค้า ธนาคารจะคิดค่าบริการเป็นค่าธรรมเนียมบริการที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์แบ่งเป็น

บริการที่ให้ผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยและเงินปันผล เป็นรายได้ส่วนใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งได้มาจากการให้กู้ยืมแก่บุคคลทั่วไป ในรูปสินเชื่อประเภทต่างๆ และอีกส่วนหนึ่งได้จากการลงทุนในหลักทรัพย์ เช่น การถือพันธบัตรรัฐบาล เงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือ เงินฝากในต่างประเทศ เป็นต้น แหล่งที่มาของดอกเบี้ยประกอบด้วย

- **สินเชื่อ** คือ การที่ธนาคารให้ลูกค้ากู้ยืมเงินจำนวนหนึ่ง โดยมีกำหนดเวลาชำระหนี้ที่แน่นอน ซึ่งอาจจะชำระหนี้เงินต้นคืนเพียงครั้งเดียวเต็มจำนวน หรือโดยการผ่อนชำระเป็นงวดๆ และธนาคารจะคิดดอกเบี้ยตามอัตราที่ตกลงกัน แต่ต้องไม่เกินอัตราที่สูงสุดที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ เงินให้กู้ยืมอาจจะมีการแบ่งเป็นประเภทตามวัตถุประสงค์การกู้ยืม เช่น สินเชื่อเพื่อการศึกษา สินเชื่อเพื่อการเกษตร สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อเพื่อการค้า ฯลฯ สินเชื่อแต่ละประเภทธนาคารจะคิดอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกันและเงื่อนไขการชำระเงินต้นคืนธนาคารก็ชำระคืนในระยะเวลาที่แตกต่างกันด้วย เช่น สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยชำระดอกเบี้ยพร้อมเงินต้นทุกๆ เดือน สินเชื่อเพื่อการเกษตรชำระเฉพาะดอกเบี้ยและเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวจึงชำระเงินต้นทั้งหมด
- **เงินเบิกเกินบัญชี** คือ การที่ธนาคารให้ลูกค้าเงินฝากประเภทกระแสรายวันสามารถเบิกเงินเกินบัญชีได้ในวงเงินจำนวนหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และใช้เงินในลักษณะหมุนเวียน

วิธีการให้กู้ยืมเงินเบิกเกินบัญชี แตกต่างกับการให้สินเชื่อคือ

1. **สินเชื่อประเภทนี้** ลูกค้าจะรับเงินจำนวนที่กู้ไปหมดทั้งจำนวนครั้งเดียว โดยลูกค้าจะต้องเสียดอกเบี้ยตามจำนวนเงินที่กู้ขึ้นเต็มจำนวน ส่วนการเบิกเงินเกินบัญชีลูกค้าจะถอนเงินฝากออกจากบัญชีเงินฝากกระแสรายวันตามจำนวนที่ต้องการใช้ โดยเสียดอกเบี้ยตามจำนวนเงินที่ถอน

2. การให้ลูกค้าเบิกเงินเกินบัญชื่อนั้น โดยปกติจะมีเงินหมุนเวียนเข้าออกในบัญชีเงินฝากกระแสรายวันอยู่เสมอ บางครั้งอาจจะไม่กู้เลยบัญชีกระแสรายวันก็กลายเป็นเงินฝาก

3. ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยทบต้นทุกเดือนในการเบิกเงินเกินบัญชี ส่วน
สินเชื่อก็คิดดอกเบี้ยจากเงินต้นและไม่คิดทบต้น

4. เงินเบิกเกินบัญชีมีการเคลื่อนไหวมาก ธนาคารไม่สามารถบริหารเงินให้
ลูกค้าได้ เนื่องจากธนาคารต้องดำรงสภาพคล่องไว้

- การซื้อลดตั๋วเงิน คือ การที่ลูกค้านำตั๋วเงินมาขายลดให้แก่ธนาคารก่อนที่
ตั๋วเงินนี้จะถึงกำหนดระยะเวลาชำระเงินหรือคือการที่ธนาคารให้กู้ยืมเงินโดยลูกค้ามอบตั๋วเงินเป็น
หลักประกัน ตั๋วเงินประกอบด้วย

- ตั๋วเงินภายในประเทศ คือ ตั๋วเงินที่ผู้ออกตั๋วและผู้จ่ายเงินอยู่ในประเทศไทย
- ตั๋วเงินต่างประเทศ คือ ตั๋วเงินที่ผู้ออกตั๋วหรือผู้จ่ายเงิน ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยู่

ในต่างประเทศ

ตั๋วเงินในประเทศที่ธนาคารรับซื้อมีอยู่ 3 ประเภท คือ ตั๋วแลกเงิน ตั๋ว
สัญญาใช้เงิน และเช็ค

1. ตั๋วแลกเงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 908
บัญญัติว่า “อันว่าตั๋วแลกเงินคือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้สั่งจ่าย สั่งบุคคลอีกคนหนึ่ง
เรียกว่า ผู้จ่าย ให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลหนึ่ง หรือให้ใช้ตามคำสั่ง บุคคลคนหนึ่งซึ่งเรียกว่า
ผู้รับเงิน”

2. ตั๋วสัญญาใช้เงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 982
บัญญัติว่า “อันว่าตั๋วสัญญาใช้เงินคือ หนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้ออกตั๋ว ให้คำมั่น
สัญญาว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งหรือใช้ให้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง
เรียกว่า ผู้รับเงิน”

3. เช็ค ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 987 บัญญัติว่า
“อันว่าเช็คนั้น คือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่าผู้สั่งจ่าย สั่งธนาคารให้ใช้เงิน จำนวนหนึ่ง
ให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้สั่งจ่าย สั่งธนาคารให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง
หรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง หรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง อันเรียกว่า
ผู้รับเงิน”

การให้กู้ยืมโดยวิธีซื้อลดตั๋วเงินนั้น เป็นการให้กู้ยืมระยะสั้นกว่าการ
ให้กู้ยืมในรูปสินเชื่อหรือเงินเบิกเกินบัญชี เพราะปกติตั๋วเงินมีกำหนดระยะเวลาสั้นเพียง 15 วัน 30
วัน และมักจะไม่เกิน 6 เดือน นอกจากนี้ตั๋วเงินมีลักษณะสภาพคล่องในตัว เงินกู้ชนิดนี้สามารถ
ชำระคืนทันทีที่ผู้กู้ได้โดยตัวเอกสารนั่นเอง ธนาคารสามารถนำตั๋วเงินนั้นไปขายลดในตลาดได้

- เงินลงทุนในหลักทรัพย์ เงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ระดมได้จาก ประชาชนนั้นธนาคารนำมาให้กู้ยืม อีกส่วนจะต้องจัดสรรเป็นเงินสำรองตามกฎหมาย และ บางส่วนนำไปลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ ซึ่งผลตอบแทนที่ได้อยู่ในรูปของเงินปันผล เงินลงทุน ใน หลักทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์แบ่งเป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ

1. ตัวเงินค้ำ คือ ตราสารที่รัฐบาลออกเองโดยตรงเพื่อเป็นการกู้ เงินสำหรับชดเชยงบประมาณขาดดุลประจำปี เมื่อธนาคารมีเงินสดคงเหลือเกินกว่าที่ต้องดำรงเงิน สดสำรองตามกฎหมาย ก็สามารถลงทุนในระยะสั้นในรูปของตัวเงินค้ำได้ ซึ่งปัจจุบันมีอายุ ระหว่าง 7-182 วัน

2. พันธบัตรรัฐบาลไทย เป็นตราสารที่รัฐบาลออกให้เป็นหลักฐาน ในการกู้ยืมระยะยาวตั้งแต่ 5-15 ปี เพื่อนำไปใช้ตามงบประมาณประจำปีของประเทศ พันธบัตร รัฐบาลมี 3 ประเภทคือ

2.1 เงินลงทุนในหลักทรัพย์รัฐบาล ได้แก่ พันธบัตรรัฐบาล การซื้อขาย พันธบัตรของรัฐบาลส่วนหนึ่งเป็นไปตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด อีกส่วน หนึ่งเป็นการลงทุนหาผลประโยชน์ของธนาคารพาณิชย์ได้ทางหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะได้เป็นดอกเบี้ย หรือส่วนลด ยังได้เป็นรูปกำไรส่วนทุนพันธบัตรรัฐบาลมีหลายประเภท เช่น พันธบัตรลงทุนซึ่ง จำหน่ายให้แก่นิติบุคคลเท่านั้น นิติบุคคลที่ถือจะต้องเสียภาษีเงินได้ และไม่มีสิทธิขายคืนให้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย พันธบัตรออมทรัพย์ เป็นพันธบัตรที่จำหน่ายให้แก่บุคคลธรรมดาหรือนิติ บุคคลเพื่อสาธารณกุศล ผู้ถือพันธบัตรได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ และมีสิทธิขายคืนแก่ธนาคารแห่ง ประเทศไทยได้ ชนิดสุดท้ายได้แก่พันธบัตรเงินกู้ ซึ่งจำหน่ายแก่บุคคลทั่วไป และนิติบุคคลเพื่อเป็น สาธารณกุศล บุคคลธรรมดาจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ ส่วนนิติบุคคลต้องเสียภาษีเงินได้ และผู้ที่ ถือไม่มีสิทธิขายคืนแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

2.2 เงินลงทุนในหลักทรัพย์จดทะเบียนและรับอนุญาต ได้แก่ บริษัทในเครือและหุ้นของหลักทรัพย์ที่มีการจดทะเบียนตามกฎหมาย

2.3 เงินลงทุนในหลักทรัพย์อื่นๆ

3. พันธบัตรที่ออกโดยรัฐบาลค้ำ ได้แก่ ตราสารการกู้ยืมเงินระยะ ยาวซึ่งออกโดยองค์การรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือนิติบุคคล ที่จัดขึ้นโดยมีกฎหมายเฉพาะ

4. พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นตราสารที่ธนาคารแห่ง ประเทศออกเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตรา โดยป้องกันการไหลออกของเงินตรา ต่างประเทศและป้องกันปัญหาเงินเฟ้อ ผลผลิตที่ให้ผลตอบแทนเป็นค่าธรรมเนียมนำ ผลผลิต

ประเภทนี้ เพิ่มความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งธนาคารแห่งประเทศไทย ได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ขยายบริการทางการเงินได้มากขึ้น บริการต่างๆ ของธนาคารนอกเหนือจากการให้กู้ยืม ได้แก่

- การค้าประกัน คือ การที่ธนาคารพาณิชย์เข้าผูกพันตนในฐานะ ผู้ค้าประกันลูกค้าในการปฏิบัติตามสัญญา หรือข้อผูกพันต่างๆ ต่อบุคคลอื่นอีกฝ่ายหนึ่ง หากลูกค้าไม่ปฏิบัติตามสัญญา และมีความเสียหายเกิดขึ้นตามที่ธนาคารได้ค้าประกันไว้ ธนาคารจะต้องรับผิดชอบ และชดใช้แก่เจ้าหนี้ การค้าประกันของธนาคารพาณิชย์แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่

1. การค้าประกันเพื่อการออกสินค้า ในการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศถ้าใบตราส่ง ซึ่งใช้เป็นหลักฐานในการออกสินค้ายังไม่ถึงลูกค้า แต่สินค้าของลูกค้าได้มาถึงท่าเรือแล้ว ในกรณีนี้ลูกค้าอาจขอให้ธนาคารออกหนังสือค้าประกันการออกสินค้าให้แก่บริษัทเรือเพื่อรับสินค้าจากท่าเรือ

2. การค้าประกันเพื่อการปฏิบัติตามสัญญา ในการประกอบธุรกิจบางอย่างของลูกค้าธนาคาร เช่น การทำสัญญาก่อสร้างอาคาร การทำสัญญาขาย โดยปกติคู่สัญญาฝ่ายว่าจ้าง หรือฝ่ายซื้อสินค้าจะเรียกร้องให้คู่สัญญาฝ่ายรับจ้างหรือฝ่ายขายสินค้าวางเงินสดเป็นประกันหรือให้มีการค้าประกันโดยธนาคาร เพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติงานของลูกค้านั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มิฉะนั้นคู่สัญญาอาจจะรับเงินมัดจำหรือเรียกร้องให้ธนาคารชดใช้ค่าเสียหายภายในวงเงินทำค้าประกันไว้เมื่อผิดสัญญาการค้าประกันการปฏิบัติตามสัญญา เช่น การค้าประกันการรับเหมาก่อสร้าง การค้าประกันของประกวดราคา การค้าประกันการชำระค่าภาษีของลูกค้าต่อกรมศุลกากร ฯลฯ ธนาคารจะคิดค่าธรรมเนียมออกหนังสือค้าประกันจากลูกค้า

- การรับรองตัวแลกเงินและการรับรองอวัลด์ตัวเงิน

การรับรองตัวเงิน คือ การที่ธนาคารพาณิชย์เข้าผูกพันตนในฐานะเป็นผู้จ่ายเงินตามตัวเงิน อันผู้เคยค้า หรือลูกค้าเป็นผู้สั่งให้ธนาคารจ่ายเงินให้แก่ผู้รับเงิน เมื่อธนาคารได้ลงลายมือในตัวเงินในฐานะผู้รับรอง และเป็นผู้ที่มีอำนาจลงนามของธนาคาร ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 931 ย่อมผูกพันและรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ขั้นต้น กล่าวคือต้องมี การจ่ายเงินโดยมิให้โต้แย้งเอาจากผู้สั่งจ่ายก่อน และมีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชดใช้เงินคืนตามสัญญา ระหว่างลูกค้ากับธนาคาร ดังนั้นเมื่อธนาคารทำการรับรองตัวเงิน ภาระการรับรองจึงเป็นทั้งทรัพย์สินและหนี้สินของธนาคาร

- เลตเตอร์ออฟเครดิตเพื่อการสั่งสินค้าภายในประเทศ เป็นการนำเลตเตอร์ออฟเครดิตเพื่อการสั่งสินค้าภายในประเทศ ซึ่งจะมีรายละเอียดเหมือนเลตเตอร์ออฟเครดิตต่างประเทศ แต่บางครั้งบริษัทผู้ค้ามีสาขาในประเทศไทย เช่น เมื่อลูกค้าคนไทยจะซื้อรถยนต์จากประเทศญี่ปุ่น ผู้ผลิตญี่ปุ่นบางแห่งจะกำหนดให้ผู้ซื้อเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตกับสาขาในประเทศไทย

- การเช่าตู้നിรัย สำนักงานสาขาของธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปจะมีห้องมั่นคง ลูกค้าที่มีทรัพย์สินมีค่า สามารถขอเช่าตู้നിรัยกับธนาคารโดยธนาคารจะมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเป็นรายปี

- เลตเตอร์ออฟเครดิต คือ ตราสารซึ่งปกติธนาคารเป็นผู้ออก เพื่อแสดงว่าผู้ออกเลตเตอร์ออฟเครดิตตกลงจะชำระเงินจำนวนหนึ่ง ให้ผู้รับประโยชน์ เมื่อได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ในการออกเลตเตอร์ออฟเครดิต ธนาคารจะทำหน้าที่เกี่ยวกับเอกสารเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับตัวสินค้า กล่าวคือ มีภาระผูกพันที่จะต้องชำระเงินตามสัญญา หากเอกสารต่างๆ ตรงกับเงื่อนไขที่กำหนด ธนาคารก็มีภาระผูกพันที่จะต้องชำระเงินตามเงื่อนไข

- การค้าประกันเพื่อการออกสินค้า เมื่อลูกค้าของธนาคารได้สั่งสินค้าจากต่างประเทศ โดยเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตผ่านธนาคาร ถ้าปรากฏว่าสินค้าได้มาถึงกรุงเทพแล้ว แต่ใบตราสารยังไม่ถึง ลูกค้าขอให้ธนาคารออกหนังสือค้าประกันการออกสินค้าต่อบริษัทเรือเพื่อขอรับสินค้านั้นออกมาก่อนได้

- บัตรเครดิต ในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงเนื่องจากทำรายได้ให้ธนาคารได้มาก ธนาคารเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ จากผู้ถือบัตร ได้แก่ ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าธรรมเนียมรายปี หากผู้ถือบัตรชำระล่าช้าต้องเสียดอกเบี้ย นอกจากนี้ผู้ถือบัตรสามารถเบิกเงินสดล่วงหน้า ซึ่งเป็นการให้กู้ระยะสั้นผู้ถือบัตรต้องชำระภายในระยะเวลาประมาณ 1 เดือน โดยธนาคารจะคิดค่าธรรมเนียมร้อยละ 4 ส่วน ร้านค้าที่รับบัตรธนาคารจะคิดส่วนลดจากร้านค้า

1.3.2 ต้นทุนของธนาคารพาณิชย์

การดำเนินธุรกิจทุกประเภทต้องมีต้นทุนการผลิต สำหรับธนาคารพาณิชย์ ดำเนินธุรกิจประเภทให้บริการ ต้นทุนการผลิตของธนาคาร ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดจากการดำเนินงาน ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ดอกเบี้ยจ่าย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

1) ต้นทุนประเภทดอกเบี๋ยจ่าย

การที่ธนาคารมีเงินทุนที่ให้ผู้ยืมแก่บุคคล องค์กรธุรกิจ ต่างๆ เงินทุนเหล่านั้นธนาคารได้มาจากการระดมเงินออกจากประชาชน หรือผู้ยืมจากต่างประเทศในกรณีที่เงินให้ผู้ยืม สูงกว่าเงินฝาก ที่มาของเงินทุนของธนาคารที่สำคัญ ได้แก่

(1) เงินฝาก ธนาคารพาณิชย์สามารถปล่อยสินเชื่อได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเงินทุนของธนาคาร ดังนั้นเงินฝากจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องพยายามระดมให้ได้มากที่สุด เงินฝากโดยทั่วไปแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ

(2) เงินฝากจ่ายคืนเมื่อทวงถาม คือเงินฝากที่ธนาคารมีพันธะที่จะต้องจ่ายคืนให้แก่ลูกค้า เมื่อเรียกร้องหรือตามคำสั่งด้วยการใช้เช็คในการถอนเงินฝากประเภทนี้ ธนาคารจะไม่จ่ายดอกเบี้ยลูกค้า และจะมีสัดส่วนเพียงเล็กน้อยเนื่องจากลูกค้าไม่คงเงินฝากไว้ในบัญชีมาก

(3) เงินฝากประเภทออมทรัพย์ เป็นเงินฝากที่ส่งเสริมให้ประชาชนออมเงินกันมากขึ้น เงินฝากประเภทนี้จะใช้สมุดคู่ฝากในการฝากถอนเงินธนาคารพาณิชย์จะจ่ายดอกเบี้ยให้เงินฝากออมทรัพย์ตามอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับเงินฝากออมทรัพย์ถ้าเป็นบุคคลธรรมดาฝาก จะมีตัวอย่างลายมือชื่อผู้ถอนเงินติดไว้ ผู้ฝากสามารถนำสมุดคู่ฝากไปเบิกถอนต่างสาขาได้

(4) เงินฝากประจำ หรือเงินฝากแบบมีระยะเวลา เงินฝากประเภทนี้ผู้ฝากมีวัตถุประสงค์เพื่อหาดอกเบี้ย เนื่องจากให้ดอกเบี้ยสูง ธนาคารพาณิชย์จะมีเงินฝากประเภทนี้มากที่สุด

2) เงินทุนที่ได้จากการมีการกู้ยืม

ในการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ บางครั้งอาจจำเป็นต้องอาศัยเงินจากสถาบันการเงินทั้งในและนอกประเทศ โดยวิธีการกู้ยืม เช่น เพื่อใช้ดำรงเงินสดสำรอง ปรับปรุงฐานะสภาพคล่อง หรือใช้หมุนเวียนในกิจการ เป็นต้น แหล่งการกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ จำแนกตามประเภทของผู้ให้กู้ยืม ได้แก่

(1) การกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อธนาคารพาณิชย์มีความจำเป็นต้องกู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย สามารถกู้โดยใช้ พันธบัตรรัฐบาล หรือหลักทรัพย์ที่รัฐบาลรับประกัน เป็นประกัน หรือโดยการขายตั๋วเงิน โดยเฉพาะกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสนับสนุน ธนาคารพาณิชย์ไม่จำเป็นต้องใช้เงินของตนเอง

เพื่อให้เครดิตแก่กิจการประเภนี้ แต่อาจจะขอกู้ยืมเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย ในรูปขายตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะได้ผลประโยชน์จากส่วนเหลือมในการเรียกเก็บดอกเบี้ย

(2) การกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นในประเทศ ซึ่งอาจเป็นการกู้ในระยะเวลาที่กำหนดเวลาชำระคืน กู้ในลักษณะการกู้ยืมเพื่อเรียก ซึ่งไม่มีกำหนดเวลาชำระคืน แต่มีเงื่อนไขว่าถ้าธนาคารผู้ให้กู้ต้องการจะเรียกคืน ต้องแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 1 วัน อัตราดอกเบี้ยของเงินให้กู้ยืมประเภทนี้จะขึ้นลงตามสภาพเงินเหลือใช้หรือขาดแคลนของระบบธนาคารพาณิชย์ หรือกู้ยืมลักษณะการกู้ยืมข้ามคืน เป็นการกู้ยืมเพียงวันเดียว โดยปกติเพื่อรักษาสถานะเงินสดสำรอง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ชนิดนี้จะสูง

(3) การกู้เงินจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ยของตลาดเงินตราต่างประเทศตลอดเวลา หากมีอัตราต่ำกว่าในประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์จึงมักแสวงหาสินเชื่อจากธนาคารตัวแทนในต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์มักจะกู้ยืมจากต่างประเทศเพื่อหากำไรจากดอกเบี้ยและผลกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน

3) ต้นทุนในการดำเนินงาน

ในการดำเนินการธุรกิจทุกประเภท ต้องมีต้นทุนซึ่งหากธนาคารสามารถลดต้นทุน ส่วนนี้ลงได้ โดยที่ผลผลิตคงเดิม ธนาคารจะมีกำไรเพิ่มขึ้นได้ ต้นทุนเหล่านี้ประกอบด้วย

(1) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพนักงาน ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส ค่าเล่าเรียนบุตร สวัสดิการต่าง ๆ ของพนักงาน

(2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาอาคาร ค่าซ่อมบำรุงอาคารสำนักงานต่างๆ

(3) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน ค่าซ่อมบำรุง วัสดุสำนักงาน ฯลฯ

(4) ค่าธรรมเนียมและบริการ

(5) ค่าใช้จ่าย อื่นๆ

ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดจากการดำเนินงานของธนาคารจะเพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกับการขยายบริการของธนาคารพาณิชย์ เช่นเดียวกันหากธนาคารพาณิชย์มีการเพิ่มปริมาณการให้บริการต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น ออกหนังสือค้ำประกันมากขึ้น การให้เช่าตู้നിറภัยเพิ่มขึ้น หรือเพิ่มบริการอื่นๆ ที่กล่าวมาข้างต้น รายได้จากการดำเนินงานจะเพิ่มขึ้น ดังนั้นรายได้จากการดำเนินงานเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการขยายตัวของบริการต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์

1.4 การควบคุมและกำกับธนาคารพาณิชย์ไทยก่อนเกิดวิกฤตในปี 2540

เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เป็นธุรกิจที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนและความมั่นคงของประเทศ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนดให้มีการควบคุมดูแลการประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์มาเป็นเวลาช้านาน กล่าวคือในช่วงที่ยังไม่มีกฎหมายควบคุมธนาคารพาณิชย์นั้นได้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน พ.ศ. 2471 เป็นกฎหมายหรือกลไกที่ใช้ในการควบคุม ต่อมาในปี 2480 ได้มีการตรากฎหมายเพื่อควบคุมกิจการธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะ กฎหมายฉบับแรกนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2488 อย่างไรก็ตาม ในปี 2505 ได้มีการยกร่างกฎหมายควบคุมธนาคารพาณิชย์ขึ้นมาใหม่เรียกว่า “พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505” กฎหมายฉบับนี้ถูกใช้เป็นรากฐานในการควบคุมธนาคารพาณิชย์ โดยได้มีการแก้ไขโดย “พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522” ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ต่อมาในปี 2529 รัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดแก้ไขกฎหมายฉบับดังกล่าว และรัฐสภาได้อนุมัติพระราชกำหนดแก้ไขกฎหมายฉบับดังกล่าว และรัฐสภาได้อนุมัติพระราชกำหนดที่รัฐบาลเสนอให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้

อย่างไรก็ตาม ในการวิเคราะห์กลไกและนโยบายในการควบคุมและกำกับธนาคารพาณิชย์ในที่นี้จะกล่าวถึงการใช้อำนาจกฎหมายควบคุมธนาคารพาณิชย์ที่ได้ประกาศใช้ใน ปี 2505 และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2522 เป็นหลัก โดยจะได้พิจารณาถึงประเด็นการวิเคราะห์โดยสังเขปดังนี้

1.4.1 เป้าหมายของนโยบายในการควบคุม

1.4.2 กลไกที่ใช้ในการควบคุม

1.4.1 เป้าหมายของนโยบายในการควบคุม

เนื่องจากระบบธนาคารพาณิชย์เป็นหัวใจของสถาบันการเงิน ซึ่งมีความสำคัญที่สุดต่อเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น เป้าหมายสำคัญของการควบคุมธนาคารพาณิชย์จึงมุ่งไปในทางที่จะเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ และธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งเพื่อคุ้มครองผู้ฝากเงินและเพื่อช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่สำคัญของธนาคารได้ด้วยความปลอดภัย

นโยบายการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในการใช้อำนาจตามกฎหมายควบคุมดูแลธนาคารพาณิชย์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น ได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ประการแรก ควบคุมการขยายตัวของธนาคารหรือส่งเสริมให้มีธนาคารเพียงพอกับความต้องการด้วยการใช้อำนาจในการอนุญาต และกำหนดเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจธนาคารและการเปิดสาขาของธนาคาร กล่าวคือถ้าปล่อยให้ธนาคารเปิดดำเนินการมากเกินไปก็จะก่อให้เกิดการแข่งขันมากเกินไปซึ่งจะทำให้กระทบต่อฐานะของธนาคาร และเป็นผลเสียต่อผู้ฝากเงิน ในทางตรงกันข้ามถ้าปล่อยให้ธนาคารมีน้อยเกินไปก็จะก่อให้เกิดการผูกขาดในระบบธนาคารพาณิชย์

ประการที่สอง ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย และระเบียบแบบแผนอันเป็นประเพณีปฏิบัติที่ดีเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินงานด้วยความปลอดภัยแก่ผู้ฝากเงินและมีฐานะการเงินที่มั่นคง ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้อ้ออำนาจในการกำหนดอัตราส่วนต่าง ๆ เพื่อกำหนดขอบเขตในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ให้เหมาะสม มีการส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบเพื่อดูแลการปฏิบัติงานตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ รวมทั้งตรวจสอบการกระทำในทางที่สมควรอื่น ๆ เพื่อให้สามารถสั่งการแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

ประการที่สาม ช่วยเหลือและส่งเสริมธนาคารพาณิชย์ในทุก ๆ ทางที่สมควร เช่น ให้คำแนะนำชี้แนวทางปฏิบัติ แจ่งรายงานผลการตรวจสอบพร้อมทั้งข้อเสนอแนะและส่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยก็มักจะจัดให้มีการหารือร่วมกับธนาคารพาณิชย์เสมอ

1.4.2 กลไกที่ใช้ในการควบคุมก่อนเกิดวิกฤตในปี 2540

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ใช้กฎหมายการธนาคารพาณิชย์เป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมและกำกับการทำงานของธนาคารพาณิชย์ สำหรับการควบคุมและการดำเนินงานที่เห็นได้ชัดนั้น พอจะสรุปได้โดยสังเขปดังนี้

- 1) การควบคุมการแข่งขันและการผูกขาด
- 2) การควบคุมเพื่อรักษาความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์
- 3) การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์

1) การควบคุมการแข่งขันและการผูกขาด

ในการควบคุมการแข่งขันและการผูกขาดของระบบธนาคารพาณิชย์นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อ้ออำนาจในการอนุญาตการตั้งธนาคารและการเปิดสาขา การกำหนดอัตราดอกเบี้ยในการรับฝากและการให้กู้ยืมเงิน รวมตลอดจนถึงการกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นในธนาคารพาณิชย์ ซึ่งพอจะสรุปได้โดยย่อดังนี้

ประการแรก ในด้านการควบคุมจำนวนธนาคารพาณิชย์ให้มีเพียงพอกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายจำกัดการตั้งธนาคารขึ้นมาใหม่ แต่จะขยายบริการของธนาคารด้วยการอนุญาตให้มีการตั้งสาขาของธนาคารเพิ่มขึ้น การดำเนินนโยบายดังกล่าวช่วยให้ธนาคารพาณิชย์สามารถขยายสาขาไปทั่วประเทศ ทำให้บริการของธนาคารพาณิชย์ขยายตัวสามารถตอบสนองของความต้องการของธุรกิจที่เพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันการขยายตัวของสาขาธนาคารพาณิชย์ก็มีส่วนช่วยกระตุ้นการขยายตัวของธุรกิจในท้องถิ่นด้วย อย่างไรก็ตาม นโยบายการขยายสาขาของธนาคารพาณิชย์นั้น ได้ทำให้เกิดอำนาจการผูกขาดในระบบธนาคารพาณิชย์มากขึ้น กล่าวคือธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ซึ่งมีความสามารถในด้านต่าง ๆ มากกว่าธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก สามารถใช้ความได้เปรียบของตนขยายสัดส่วนในการครองตลาดได้มากขึ้น เช่น ธนาคารกรุงเทพ ซึ่งเป็นธนาคารที่ใหญ่ที่สุดได้ครองสัดส่วนในการกู้ยืมเงินเกือบ 1 ใน 3 ของสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ เป็นต้น ถึงแม้ว่าในระยะหลังนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้ใช้มาตรการเพื่อช่วยให้ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็กสามารถเปิดสาขาเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ก็ไม่ได้ช่วยแก้ไขการผูกขาดในระบบธนาคารพาณิชย์ได้มากนัก

ประการที่สอง การควบคุมการแข่งขันในด้านการรับฝากเงินและการให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ใช้การกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของเงินฝากแต่ละประเภท และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของการให้กู้ยืมแต่ละประเภทเป็นเครื่องมือในการควบคุม

ประการสุดท้าย ในด้านการผูกขาดการเป็นเจ้าของธนาคารพาณิชย์นั้น กฎหมายธนาคารพาณิชย์ได้แก้ไขด้วยการให้มีการกระจายการถือหุ้นและพยายามให้ธนาคารพาณิชย์เป็นบริษัทมหาชน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้วมาตรการกระจายการถือหุ้นใช้ไม่ได้ผล ปรากฏว่ากลุ่มนายทุนธนาคารสามารถหลบเลี่ยงกฎหมายและยังคงสามารถทำการผูกขาดในการกุมอำนาจการบริหารงานในธนาคารพาณิชย์ไว้ได้ ดังนั้น การผูกขาดการบริหารงานธนาคารโดยกลุ่มนายทุนยังคงมีอยู่มาก แต่วิธีการผูกขาดและกุมอำนาจการบริหารของแต่ละธนาคารได้มีวิธีการที่พลิกแพลงมากขึ้น

เมื่อพิจารณาระบบธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบอาจจะสรุปได้ว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการผูกขาดค่อนข้างมาก เนื่องจากรัฐบาลจำกัดธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งขึ้นมาใหม่แต่ขยายบริการของธนาคารโดยให้ธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งอยู่เดิมขยายการตั้งสาขา ซึ่งทำให้ธนาคารพาณิชย์เดิมขยายอำนาจการผูกขาดได้มากขึ้นในขณะเดียวกันสัดส่วนในการครองตลาด

ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยก็มีอัตราส่วนที่สูงมาก กล่าวคือประมาณร้อยละ 70 ของระบบการเงินทั้งระบบ ดังนั้น จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์มีอิทธิพลต่อการผูกขาดในระบบเศรษฐกิจไทยค่อนข้างมาก

อย่างไรก็ตาม ภายในระบบธนาคารพาณิชย์เอง การแข่งขันระหว่างธนาคารก็มีมาก ส่วนในด้านของการผูกขาดการบริหารงานโดยกลุ่มนายทุนในแต่ละธนาคารยังคงมีอยู่มาก โดยมาตรการกระจายหุ้นหรือการพยายามให้ธนาคารพาณิชย์เป็นบริษัทมหาชนใช้ไม่ได้ในทางปฏิบัตินัก

2) การควบคุมเพื่อรักษาความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์

การควบคุมเพื่อรักษาความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์เป็นการควบคุมให้ธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องเพียงพอในการประกอบธุรกิจ มีเงินทุนเพียงพอเพื่อให้ความมั่นคงแก่ผู้ฝากเงิน และจำกัดการให้กู้ยืมแก่ผู้กู้รายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อมิให้ธนาคารได้รับความเสี่ยงมากเกินไปจากการให้กู้ยืม ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ใช้อำนาจตามกฎหมายธนาคารพาณิชย์กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์จะต้องรักษาเงินสดสำรอง เงินกองทุน และการให้กู้ยืม สรุปได้ดังนี้

(1) การกำหนดทุนสำรองต่อยอดเงินฝาก

ในด้านของการกำหนดเงินสดสำรองต่อยอดเงินฝากนั้น เป็นมาตรการจำกัดการขยายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ในขณะเดียวกันก็ต้องทำให้ธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องเพียงพอในการประกอบธุรกิจด้วย

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ใช้การกำหนดอัตราเงินสดสำรองต่อยอดเงินฝากควบคู่กับการขอให้ธนาคารพาณิชย์ใช้พันธบัตรรัฐบาลที่ปราศจากข้อผูกพันในสัดส่วนที่กำหนด เป็นตัวปรับในการควบคุมการขยายสินเชื่อและรักษาสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ ตั้งแต่ปี 2506 เป็นต้นมา

(2) การกำหนดเงินกองทุนต่อสินทรัพย์

ในด้านของการกำหนดทุนของธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ฝากเงินได้รับความปลอดภัย ในขณะเดียวกันก็สามารถจำกัดการขยายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ได้ตามกฎหมายธนาคารพาณิชย์ให้อำนาจแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นของธนาคารไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 และอย่างมากไม่เกินร้อยละ 15 ของสินทรัพย์ การกำหนดเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ นอกจากจะให้การคุ้มครองแก่ผู้ฝากเงิน

และควบคุมการขยายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แล้ว ยังเป็นการบังคับให้ธนาคารพาณิชย์เพิ่ม
ทุนในทางอ้อมเมื่อต้องการขยายการให้กู้ยืมเพิ่มขึ้น

(3) การกำหนดเงินกองทุนต่อสินทรัพย์และภาวะผูกพันตาม

มาตรฐานสากล BIS

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2536 เป็นต้นมา ทางเราได้มีการปรับวิธีการ
กำหนดเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงใหม่เพื่อให้เข้ากับมาตรฐานสากลของระบบธนาคารพาณิชย์
ทั่วโลก ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ตามมาตรฐานของ Bank for
International Settlements(BIS) ดังนี้

(4) ธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้สาขาธนาคารพาณิชย์ไทย
ดำรงเงินกองทุนในปี 2536 เป็นอัตราส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7.0 ของสินทรัพย์และภาวะผูกพัน และ
โดยต้องดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5.0 พร้อมทั้งได้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของ
สินทรัพย์แต่ละประเภท และค่าแปลงสภาพของภาวะผูกพันแต่ละประเภทในการคำนวณ
เงินกองทุน และธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการปรับเพิ่มขึ้นเรื่อยมา จนกระทั่งในปี 2539 เป็นต้น
มาได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ไทยดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงไม่ต่ำกว่าร้อยละ
8.5

สำหรับเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์นั้นได้แบ่งออกเป็น 2
ประเภท ดังนี้

ก. เงินกองทุนชั้นที่ 1 ประกอบด้วยทุนชำระแล้ว ทุนสำรองตาม
กฎหมาย เงินสำรองที่ได้จัดสรรจากกำไรสุทธิเมื่อสิ้นงวดบัญชี และกำไรสุทธิคงเหลือหลังจากการ
จัดสรร หลังจากเกิดวิกฤติในปี 2540 ทางกรโดยธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคาร
พาณิชย์ ดำรงไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4.25

ข. เงินกองทุนชั้นที่ 2 ประกอบด้วยร้อยละ 70 ของมูลค่าส่วนเพิ่ม
จากการตีราคาที่ดินและร้อยละ 50 ของมูลค่าส่วนเพิ่มจากการตีราคาอาคาร (เฉพาะที่ดินหรือ
อาคารที่มีไว้สำหรับใช้ดำเนินธุรกิจหรือสำหรับพนักงานลูกจ้าง) และเงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับ
จากการออกตราสารที่มีลักษณะคล้ายทุน (hybrid debt capital instruments) และตราสารหนี้
ด้อยสิทธิระยะยาว (subordinate term debt) ตั้งแต่วันที่ 5 ปีขึ้นไป หลังจากเกิดวิกฤติในปี 2540
ทางกรโดยธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ ดำรงไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4.00

(5) สาขาธนาคารต่างประเทศ

ทางการกำหนดให้สาขาธนาคารต่างประเทศดำรงเงินกองทุนไว้ในประเทศไทยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.0 ของสินทรัพย์และภาระผูกพัน โดยจำกัดความของเงินกองทุนยังคงเดิม และได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีคำนวณเงินกองทุนที่ต้องดำรงไว้ โดยกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์และค่าแปลงสภาพของภาระผูกพันแต่ละรายการ เช่นเดียวกับกรณีธนาคารพาณิชย์ไทย

3) การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ก่อนเกิดวิกฤตปี 2540

หัวใจสำคัญของการควบคุมและกำกับการทำงานของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่การตรวจสอบการทำงานของธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการควบคุมหรือกำกับธนาคารพาณิชย์ที่กฎหมายได้กำหนดนั้นจะใช้ไม่ได้ผล ถ้าหากการตรวจสอบการปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์ไม่ทันกับเหตุการณ์และไม่มีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามถ้าหากการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันกับเหตุการณ์แล้ว ก็จะทำให้การควบคุมและกำกับการทำงานของธนาคารได้ผลตามที่กฎหมายกำหนด และเป็นมาตรการป้องกันการประทุมิชอบของผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ด้วย

จากการศึกษาวิวัฒนาการของการตรวจสอบระบบธนาคารพาณิชย์ไทยในอดีตที่ผ่านมาพบว่าการทุจริตหรือการฉ้อโกงในธนาคารพาณิชย์บางแห่งได้เกิดขึ้นเนื่องจากระบบการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ขาดประสิทธิภาพที่ดี และการสั่งดำเนินการลงโทษหรือแก้ไขของเจ้าพนักงานไม่ทันกับเหตุการณ์ จึงทำให้เกิดการเสียหายแก่ธนาคารพาณิชย์และประชาชนสำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อบกพร่องของระบบการตรวจสอบและการบริหารงานของธนาคารพาณิชย์นั้น สรุปได้ดังนี้ (ศ.เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2536)

(1) เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ของไทยส่วนใหญ่มิได้เป็นบริษัทมหาชนที่แท้จริง โดยทั่วไปแล้วผู้บริหารของธนาคารและกลุ่มที่กุมอำนาจหรือผู้ถือหุ้นใหญ่หรือผู้ที่เป็นเจ้าของธนาคารพาณิชย์มักจะเป็นกลุ่มเดียวกัน ดังนั้น นายทุนของธนาคารพาณิชย์จึงมักจะบริหารงานของธนาคารโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเป็นสำคัญ เช่น ใช้ธนาคารเป็นฐานการเงินของธุรกิจในเครือ ทำการถ่ายเทผลประโยชน์หรือกำไรของธนาคารไปสู่ธุรกิจของตนและพรรคพวก ในกรณีที่ธุรกิจเกิดความเสียหายก็มักจะผลักดันให้เป็นภาระของธนาคารในรูปของหนี้สูญ ในบางครั้งความเสียหายของธนาคารจะเกิดจากการเจตนาทุจริตหรือฉ้อโกงของผู้บริหารหรือพนักงานของธนาคาร

การที่ผู้บริหารธนาคารเป็นเจ้าของและใช้ธุรกิจธนาคารพาณิชย์เพื่อประโยชน์ของตนเป็นสำคัญทำให้เกิดการทำบัญชีหรือให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องแก่ผู้ตรวจสอบธนาคาร

พาณิชย์ ซึ่งทำให้การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ไม่ได้ผล และทำให้เกิดความเสียหาย ดังนั้น ปัญหาการแบ่งแยกระหว่างผู้ที่เป็นเจ้าของกับผู้บริหารงานของธนาคารจึงมีความสำคัญต่อการตรวจสอบของธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือถ้าระบบธนาคารพาณิชย์ได้ผู้บริหารที่มีคุณภาพและมีได้เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงกับกลุ่มที่เป็นนายทุนธนาคารพาณิชย์แล้ว ก็จะช่วยให้การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ดีขึ้น

(2) การควบคุมมาตรฐานการตรวจสอบบัญชีของธนาคารพาณิชย์และโดยทั่วไปยังไม่ดีพอ ดังนั้น ข้อมูลทางบัญชีที่ผู้ตรวจสอบรับรองจึงมักคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง และเป็นเหตุให้เกิดการทุจริตหรือข้อโกงในธนาคารพาณิชย์ได้ง่าย

(3) ผู้ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์มักจะไม่มีความเกรงใจผู้บริหารหรือพนักงานอาวุโสของธนาคารพาณิชย์เนื่องจากความคุ้นเคย หรือได้รับผลประโยชน์หรือเคยมีบุญคุณกัน ทำให้มิได้ตรวจสอบการทำงานของธนาคารพาณิชย์อย่างจริงจัง ในระบบการบริหารงานของธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปมักจะพยายามดึงหรือจ้างผู้บริหารหรือพนักงานอาวุโสที่เคยผ่านงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยมาทำงานในธนาคารของตน ซึ่งทำให้ธนาคารได้รับความสะดวกจากการตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์บางแห่งจะมีผู้เชี่ยวชาญวิงเด่นติดต่อกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ทำให้ฝ่ายตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถทำงานได้อย่างจริงจัง

(4) การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ที่เกิดจากความบกพร่องนั้น บางครั้งเกิดจากการขาดประสิทธิภาพของฝ่ายตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทยเอง ซึ่งอาจจะเกิดจากขาดผู้ตรวจสอบที่มีคุณภาพ หรือวิธีการตรวจสอบที่ทันสมัย

2. วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

วิกฤตการณ์ธนาคารพาณิชย์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หมายถึงสถานการณ์ที่ธนาคารมีปัญหาถึงขั้นที่ทางการ (ธนาคารแห่งประเทศไทย) ต้องเข้าไปควบคุมตรวจสอบ และ/หรือสั่งระงับการดำเนินธุรกิจ และ/หรือผู้ฝากเงินไม่ไว้วางใจในความมั่นคงของสถาบันการเงินจนตื่นตกใจ และพากันไปถอนเงินที่ฝากไว้กับธนาคารเหล่านั้น

การเกิดวิกฤตการณ์ธนาคารพาณิชย์ที่ผ่านมาสามารถแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

2.1 ช่วงก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 วิกฤตการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ไทย คือ การล้มละลายของธนาคารจีนสยามทูนปี พ.ศ. 2475 เนื่องจากธนาคารประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง และมีการทุจริตระดับผู้บริหาร ซึ่งส่งผลกระทบต่อฐานะของแบงก์สยามกัมมาจลทุนจนพระคลังข้างที่ต้องเข้าไปรับซื้อหุ้นเพิ่มทุนของธนาคาร กิจการของแบงก์สยามกัมมาจลทุน จึงสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ (นริศ ชัยสูตร และคณะ,2530)

2.2 ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงวิกฤตในปี 2540 เกิดวิกฤตการณ์กับธนาคารพาณิชย์ขึ้นหลายครั้ง นับตั้งแต่ปี 2488 เป็นต้นมา ซึ่งการเกิดวิกฤตการณ์ธนาคารพาณิชย์ที่ผ่านมา นั้น มีรายละเอียด ดังนี้

ความไม่มั่นใจในธนาคารพาณิชย์ของคนไทยช่วงปลายปี พ.ศ. 2491 ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงในปี พ.ศ. 2488 เศรษฐกิจไทยยังอยู่ในภาวะผันผวน และธุรกิจธนาคารพาณิชย์ก็มีการแข่งขันกันมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข่าวลือว่าธนาคารพาณิชย์บางแห่งจะล้มละลายอยู่เสมอ ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งจึงได้รับผลกระทบอย่างมากและทางการต้องเข้าไปควบคุมการดำเนินกิจการในบางธนาคาร แต่เมื่อรัฐบาลได้ออกนโยบายมาแก้ไข และเศรษฐกิจไทยฟื้นตัวขึ้นจากการเกิดสงครามเกาหลีในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2492 ถึงต้นปี 2495 ซึ่งมีผลให้สินค้าส่งออกมีราคาสูงขึ้น วิกฤตการณ์จึงคลี่คลายลงด้วยดี (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม ,2529)

2.2.1 ธนาคารเกษตร พ.ศ. 2502

ธนาคารเกษตร ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2493 โดยคนในตระกูลโรจวา เพื่อให้บริการทางการเงินแก่เกษตรกรและผู้ค้าพืชผลทางการเกษตร แต่ธนาคารปล่อยกู้ให้กับธุรกิจในเครือของกลุ่มถือหุ้นใหญ่จำนวนมาก ซึ่งภายหลังธุรกิจในเครือประสบปัญหาไม่สามารถชำระหนี้ได้ ขณะเดียวกันธนาคารก็มีปัญหาทางด้านบริหารสาขาที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และไม่สามารถระดมเงินฝากให้เพียงพอต่อการขยายสินเชื่อ ธนาคารจึงประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม,2529;นภาพร เรื่องสกุล,2529) ในวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2502 ทางการจึงต้องเข้าไปควบคุม เพื่อช่วยแก้ไขปัญหา โดยให้กระทรวงการคลังเข้าไปเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ และส่งทีมผู้บริหารชุดใหม่เข้าไปบริหารแทนผู้บริหารชุดเดิม รวมทั้งยังให้เงินกู้ชั่วคราวดอกเบี้ยต่ำ ทำให้ฐานะของธนาคารค่อยๆ ดีขึ้น และในปี พ.ศ. 2509 รัฐบาลก็มีนโยบายให้ธนาคารเกษตรควบ

กิจการกับธนาคารมณฑล ซึ่งเป็นธนาคารของรัฐบาลที่ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2485 และภายหลังควบกิจการเข้าด้วยกัน ก็เปลี่ยนมาใช้ชื่อธนาคารกรุงไทยจนถึงปัจจุบัน

2.2.2 ธนาคารมหานคร พ.ศ. 2513

ธนาคารมหานครเดิมชื่อธนาคารต้นเปงซุน ก่อนตั้งปี พ.ศ. 2477 โดยชาวจีนที่อาศัยในประเทศไทย ซึ่งการดำเนินงานส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการค้าภายในประเทศและการค้าระหว่างประเทศ พอถึงปี 2503 นักธุรกิจในกลุ่มของ พลเอกกฤษณ์ ลีระวา ได้เข้ามาซื้อธนาคารต้นเปงซุน และได้เปลี่ยนชื่อเป็นธนาคารไทยพัฒนา ซึ่งการดำเนินธุรกิจเป็นไปด้วยดีเรื่อยมา จนถึงปี 2511 ธนาคารก็ประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง เนื่องจากการปล่อยสินเชื่อไม่มีประสิทธิภาพ มีการปล่อยสินเชื่อให้กับบริษัทในเครือ โดยไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือมีแต่ไม่คุ้มกับหนี้ที่กู้ยืม นอกจากนี้ยังมีการทุจริตคอร์รัปชันภายในธนาคาร (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2529 ; นริศ ชัยสูตร และคณะ , 2530) ส่งผลให้ทางการ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยต้องเข้าไปควบคุมการประกอบกิจการ เพื่อกอบกู้ฐานะของธนาคาร ซึ่งในการแก้ไขฐานะของธนาคารทางการได้สั่งให้ธนาคารเพิ่มทุนและเปลี่ยนกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่บ่อยครั้ง จนปี 2513 กลุ่มนายคำรณ เตชะไพบุลย์ ได้เข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของธนาคาร และการควบคุมการบริหารงานของธนาคาร และธนาคารไทยพัฒนาได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นธนาคารมหานครในปี พ.ศ. 2520

2.2.3 ธนาคารเอเชียทรัสต์ พ.ศ. 2527

ธนาคารเอเชียทรัสต์ ก่อตั้งเมื่อปี 2508 โดยตระกูลธรรวณิชกุล และส่วนใหญ่ธนาคารจะประกอบธุรกิจทางด้านการค้าต่างประเทศ บริการให้กู้ยืมแก่ธุรกิจทั่วไป และบริษัทในเครือ ทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนมีการนำเงินจากต่างประเทศมาให้กู้ยืมภายในประเทศ ดังนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2523-2524 เมื่ออัตราดอกเบี้ยในประเทศ และต่างประเทศผันผวน รวมทั้งรัฐบาลได้ปรับลดค่าเงินบาท ฐานะของธนาคารจึงได้รับผลกระทบ แต่ทางผู้บริหารก็พยายามปิดบังฐานะที่แท้จริงของธนาคาร และขณะเดียวกันก็ทำการทุจริต โดยการโอนเงินของธนาคารไปให้บริษัทในเครือ ธนาคารจึงได้รับความเสียหายอย่างหนัก (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2529 ; นริศ ชัยสูตรและคณะ , 2530 ; นภาพร เรืองสกุล , 2529) ปี พ.ศ. 2527 ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเข้าไปควบคุมการประกอบธุรกิจของธนาคาร และเปลี่ยนชื่อเป็นธนาคารสยาม ซึ่งต่อมาในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2530 ธนาคารสยามถูกยุบรวมกับธนาคารกรุงไทย

2.2.4 ธนาคารมหานคร พ.ศ.2529

หลังจากกลุ่มของนายคำรณ เตชะไพญญ์ กลายเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ และกุมอำนาจในการบริหาร พ.ศ.2513 ธนาคารมหานครก็มีอัตราการขยายตัวอย่างมาก จนกระทั่งปี พ.ศ.2528 ธนาคารประสบปัญหาขาดสภาพคล่องในการดำเนินงาน เนื่องจากธนาคารได้ปล่อยสินเชื่อจำนวนมากให้กับบริษัทในเครือของนายคำรณ โดยเฉพาะบริษัทที่ฮ่องกง ซึ่งได้รับผลกระทบจากการคืนเกาะฮ่องกงแก่สาธารณชนประชาชนจีน นอกจากนี้ธนาคารยังได้รับความเสียหายจากการปรับค่าเงินบาทเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2527 และความผันผวนทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นหลายปีในช่วงเวลาดังกล่าว (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2529 ; นริศ ชัยสูตรและคณะ , 2530) ในปี พ.ศ.2529 ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าไปแก้ไข้ปัญหาของธนาคารมหานคร เพื่อให้ธนาคารสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยสั่งลดทุนจดทะเบียนของธนาคารจาก 1,365 ล้านบาทเหลือ 38.25 ล้านบาท หรือเดิมหุ้นจดทะเบียนของธนาคารมีราคาหุ้นละ 100 บาท เมื่อลดทุนลง ราคาหุ้นของธนาคารเหลือ 5 บาท ทั้งนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ลดทุน เพื่อนำส่วนของผู้ถือหุ้นเดิมมาล้างผลขาดทุน ขณะเดียวกันธนาคารแห่งประเทศไทยให้เงินกู้ อัตราดอกเบี้ยต่ำแก่ธนาคารและสั่งให้เพิ่มทุนจดทะเบียนอีก 2,000 ล้านบาท ซึ่งในการเข้าไปกอบกู้ฐานะของธนาคารมหานครในครั้งนั้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่ตามมาอีกหลายครั้ง จน พ.ศ.2534 กลุ่มของนายเจริญ สิริวัฒนภักดี ได้เข้าไปเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของธนาคาร

2.2.5 ธนาคารนครหลวงไทย พ.ศ.2530

ธนาคารนครหลวงไทย ตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2484 โดยมีกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นคนในตระกูลนิรันดร ซึ่งในช่วงแรก ๆ การดำเนินธุรกิจของธนาคารเป็นไปด้วยดี แต่เนื่องจากการขยายสาขาของธนาคารทำในระบบธนาคารตัวแทนหรือระบบกัมประโด กล่าวคือผู้ประกอบการท้องถิ่นจะเป็นผู้ทำธุรกิจในนามของธนาคาร และธนาคารก็มีได้เข้าไปดูแลสาขาอย่างเต็มที่ ทำให้เงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2529 ; นริศ ชัยสูตรและคณะ , 2530)

ดังนั้นในปี พ.ศ.2508 และ พ.ศ.2514 ธนาคารจึงต้องทำการเพิ่มทุน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของธนาคารหลายครั้ง โดยกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ช่วงปี พ.ศ.2514 คือกลุ่มของนายมงคล กาญจนพาสน์ และนายดิลก มหาดำรงคกุลโดยมีการร่วมมือกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แต่ต่อมาในปี พ.ศ.2525 นายมงคล กาญจนพาสน์ ได้ขายหุ้นส่วนใหญ่ให้กับกลุ่มนายดิลก มหาดำรงคกุล ทำให้ตั้งแต่ปี พ.ศ.พ.ศ.2525 กลุ่มตระกูลมหาดำรงคกุลเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ในธนาคารนครหลวงไทย จนกระทั่งปี พ.ศ.2530 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เข้าไปควบคุมการดำเนินงานของธนาคาร หลังจากพบว่าธนาคารไม่อยู่ในฐานะ

ที่สามารถชำระหนี้ต่อบุคคลภายนอกได้ เนื่องจากธนาคารมีผลการดำเนินงานของธนาคารที่แท้จริงขาดทุน และผลการตรวจสอบฐานะของธนาคารปี พ.ศ.2525-2526 ธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่าเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ประมาณ 379.7 ล้านบาท (นริศ ชัยสูตรและคณะ , 2530) ธนาคารแห่งประเทศไทย จึงสั่งให้ธนาคารนครหลวงไทยลดทุนจดทะเบียนของธนาคารลงจาก 800 ล้านบาท เหลือ 40 ล้านบาท หรือเดิมมูลค่าหุ้นอยู่ที่ 100 บาทต่อหุ้น เหลือเพียง 5 บาทต่อหุ้น พร้อมกันนี้ยังให้สั่งเพิ่มทุนอีก 1,500 ล้านบาท

2.2.6 ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ พ.ศ.2539

ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2487 โดยพระพินิจชนคดี ผู้มีศักดิ์เป็นพี่เขยหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรี และตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงก่อนที่ทางการเข้าไปควบคุมในปี พ.ศ. 2539 อำนวยการบริหารและการจัดการในธนาคารอยู่ในกลุ่มลูกหลานพระพินิจชนคดี ซึ่งประกอบด้วยตระกูลอินทรชุต, ปราโมช และดิศกุล มาโดยตลอด

ธนาคารกรุงเทพ ฯ เป็นธนาคารที่มีความใกล้ชิดกันมากกับหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช และท่านก็เคยดำรงตำแหน่งประธานกรรมการของธนาคาร อยู่หลายปี ธนาคารกรุงเทพ ฯ จึงเป็นธนาคารที่หลายรัฐบาลให้ความสนใจ ทำให้ปัญหาของธนาคารถูกสะสมเป็นเวลานาน กล่าวคือช่วงนายธนิต พิศาลบุตรลูกเขยของผู้ร่วมก่อตั้ง และพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย รวมทั้งเป็นลูกศิษย์ของหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช อยู่ในตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่ของธนาคารฯ ซึ่งเป็นเวลาหลายสิบปีนั้น การดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ที่เขาเพียงผู้เดียว และมีการปล่อยสินเชื่อให้กับพรรคพวกเพื่อนฝูงของผู้บริหารของธนาคารจำนวนมาก ซึ่งต่อมาสินเชื่อเหล่านั้นก็ได้กลายเป็นหนี้เสียที่ก่อให้เกิดปัญหา อย่างไรก็ตาม ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ไม่ได้ดำเนินการลงโทษเหมือนกับธนาคารอื่นๆ เพียงแต่ส่งหนังสือเตือน และห้ามมิให้ธนาคารปล่อยสินเชื่อจนกว่าเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารเป็นไปตามกฎหมายกำหนด ซึ่งในปี 2536 นั้น มีให้ต่ำกว่าร้อยละ 7.0 (“ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ นี้มิใช่ครั้งแรก,” 2536)

พอถึงปี พ.ศ. 2529 นายธนิต พิศาลบุตร ก็ถูกกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ภายใต้การนำของนางอินทิดา ซาลีจันทร์ บุตรสาวของพระพินิจชนคดี และมารดาของนายเกริกเกียรติ ซาลีจันทร์ พนักงานฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย กับกลุ่มหลานของหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช โค่นลงจากตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่

และให้นายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ มาดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่แทน โดยว่ากันว่า
ปฏิบัติการในครั้งนั้นได้รับความร่วมมืออย่างดีจากธนาคารแห่งประเทศไทย เพราะถือว่าเป็นการ
พบกันครึ่งทางระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเห็นว่า ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ ควร
ผ่าตัดใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ในธนาคารกับกลุ่มผู้ถือหุ้นเดิมที่ยังคงต้องการให้ธนาคาร
กรุงเทพพาณิชย์การ เป็นสมบัติตกทอดสู่ทายาทต่อไป (“ถึงคิวเชือด BBC ประกาศิตจากแบงก์
ชาติ,” 2536; “ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ นี่มีใช้ครั้งแรก, “2536)

ฐานะของธนาคารในช่วงแรกของการเปลี่ยนแปลงก็ดีขึ้น แต่ต่อมากลับ
อ่อนแอลงเนื่องจากสินทรัพย์ด้อยคุณภาพของธนาคารมีเพิ่มขึ้นมาก จนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์
เสี่ยงของธนาคารมีไม่เพียงพอ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความไม่สามารถชำระหนี้ต้น และดอกเบี้ยของ
ลูกหนี้ที่เกิดจากการให้สินเชื่อแก่กิจการและบุคคลที่ผู้บริหารมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องรวมทั้งมีการ
ให้สินเชื่อที่ก่อภาระผูกพัน เพื่อการซื้อหุ้นบริษัทต่างๆ โดยมุ่งครอบงำกิจการ และการให้สินเชื่อเพื่อ
นำไปซื้อหุ้นเพิ่มทุนของธนาคารฯ เอง (วรวิทย์ ไพศาลสุขะกุล, 2540) ซึ่งทางธนาคารแห่ง
ประเทศไทยก็ทราบปัญหาต่างๆ ดี แต่เพราะความใกล้ชิดของคนในธนาคารแห่งประเทศไทยกับ
ผู้บริหารของธนาคารฯ ทำให้มาตรการที่ใช้แก้ไขเป็นแบบประนีประนอม

โดยธนาคารแห่งประเทศไทยออกหนังสือเตือนให้ผู้บริหารธนาคารฯ
แก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นหลายครั้ง ซึ่งรายละเอียดของหนังสือเตือนที่ถูกเผยแพร่ผ่านสาธารณชน
ได้แก่ หนังสือเวียนลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2538 ที่ผู้ว่าการแห่งประเทศไทยในขณะนั้น คือ
คุณวิจิตร สุพินิจ ทำถึงประธานและคณะกรรมการของธนาคาร โดยแจ้งสถานการณ์ผิดปกติ และ
ข้อเท็จจริงที่พบรวมทั้งขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา และนอกจากการออกหนังสือเตือน
ธนาคารแห่งประเทศไทยยังสั่งให้ทำการเพิ่มทุน แต่ทางธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ มิได้ทำตาม
มาตรการของธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างเคร่งครัด ขณะเดียวกันธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้
ดำเนินการอย่างเด็ดขาดตามอำนาจทางกฎหมาย แต่กลับไปช่วยเหลือเพื่อพยุงฐานะของธนาคาร
โดยการให้กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงินเข้าไปซื้อหุ้นของธนาคาร ทั้งๆ ที่มีได้ทำ
การลดทุนก่อน ตั้งแต่ประมาณกลางปี พ.ศ. 2538 เท่ากับว่าธนาคารแห่งประเทศไทยได้จ่ายเงินค่า
หุ้นสูงกว่ามูลค่าที่ควรจะเป็น (คณะกรรมการศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการ
บริหารจัดการระบบการเงินของประเทศ (ศปร.),2541)

เนื่องจากปัญหาของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การเกิดขึ้นต่อเนื่องมา
นานหลายปี และการแก้ไขของธนาคารแห่งประเทศไทยยังมีทันจะเห็นผล ในวันที่ 8-9 พฤษภาคม
พ.ศ. 2539 ทางพรรคฝ่ายค้านที่นำโดยพรรคประชาธิปัตย์ก็ได้นำข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการ

ดำเนินงานที่แท้จริงของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ มาเป็นหัวข้ออภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลของนายบรรหาร ศิลปอาชา และทำการเปิดต่อสาธารณชน ทำให้ลูกค้าของธนาคารเกิดความกังวลเกี่ยวกับฐานะของธนาคารและพากันไปถอนเงินจำนวนมาก (ศปร.,2541) ธนาคารแห่งประเทศไทย จึงต้องเข้าไปช่วยเหลือเพิ่มขึ้น โดยส่งตัวแทนเข้าไปร่วมบริหารในธนาคาร และให้เงินกู้ด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งขอความร่วมมือไปยังธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ให้ปล่อยกู้ธนาคารตามปกติ นอกจากนี้ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2539 กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินยังได้เข้าไปซื้อหุ้นธนาคารเพิ่มขึ้น จนกลายเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ และยังเป็นผู้รับซื้อหนี้ส่วนใหญ่ที่มีปัญหาของธนาคาร รวมทั้งค้ำประกันเงินฝากให้ผู้ฝากเงินด้วย โดยตั้งแต่วันที่ 7 พฤษภาคม 2540 กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ได้ว่าจ้างให้บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เข้าไปบริหารจัดการของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การในเดือนพฤศจิกายน ปี 2541 ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชย์การ ทำหน้าที่เพียงบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพที่มีอยู่ ส่วนสินทรัพย์คุณภาพดี ลูกค้า ผู้ฝากเงิน ถูกโอนไปยังธนาคารกรุงเทพ

2.3 วิกฤตการณ์ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 7 แห่ง ในช่วงระหว่างปี 2540-2542

วิกฤตการณ์ธนาคารพาณิชย์ไทยครั้งล่าสุด ช่วงปลายปี 2540 ถึงต้นปี 2541 เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางของไทย 3 แห่ง คือ ธนาคารศรีนคร ธนาคารมมหานคร และธนาคารนครหลวงไทย สำหรับธนาคารกรุงเทพ พาณิชย์การ นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่งให้ลดทุนจดทะเบียนจาก 35,545 ล้านบาท เหลือ 1,777 ล้านบาท เพื่อล้างขาดทุนสะสมที่มีอยู่จำนวนมาก และให้เพิ่มทุนอีก 10,000 ล้านบาท ด้วยการให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินแปลงหนี้เป็นทุนในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541 นั้นเป็นแผนการฟื้นฟูธนาคารกรุงเทพ พาณิชย์การ ที่บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เสนอต่อธนาคารแห่งประเทศไทยหลังจากที่เข้าไปบริหารจัดการตั้งแต่มิถุนายนปี 2540 โดยพร้อมกันนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้ มีคำสั่งให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินแปลงหนี้เป็นทุนใน ธนาคารศรีนคร ธนาคารมมหานคร และธนาคารนครหลวงไทย ด้วย เนื่องจากต้องดำเนินการเพิ่มทุน จึงจะทำให้ธนาคารมีเงินกองทุนเพียงพอในการดำเนินงาน

ส่วนหนึ่งของสาเหตุการเกิดวิกฤตการณ์กับธนาคารพาณิชย์ครั้งล่าสุด (พ.ศ.2540) นี้คือ ความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารเงิน และการปล่อยสินเชื่อ โดยมีการปล่อยสินเชื่อให้กับกลุ่มบริษัทในเครือกันเอง ทั้งที่มีหลักประกันไม่คุ้มกับภาระหนี้ เช่น กรณีของธนาคารศรีนคร (สุวินัย ภรณวลัย, 2541; ทรงเกียรติ ชาติวัฒนานนท์, 2541) ดังนั้นเมื่อเศรษฐกิจอยู่ในภาวะ

ชะลอตัวอย่างรุนแรง และลูกหนี้เหล่านี้ไม่สามารถชำระหนี้ หนี้สินเหล่านี้จึงกลายเป็นหนี้ด้อยคุณภาพนอกจากนี้การที่ทางการสั่งปิดบริษัทเงินทุน 58 แห่ง ยังได้ส่งผลกระทบต่อธนาคารขนาดกลางและธนาคารขนาดเล็กหลายครั้ง ประชาชนผู้ฝากเงินและเจ้าหน้าที่ให้เงินกู้ จึงพากันมาเรียกเงินคืนจากธนาคารเหล่านั้นเป็นจำนวนมากในเวลาอันสั้น ส่งผลให้ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็กต่างประสบปัญหาขาดสภาพคล่องอย่างหนัก จนธนาคารแห่งประเทศไทยต้องสั่งให้เพิ่มทุนด่วน

อย่างไรก็ตามเนื่องจาก ธนาคารศรีนคร ธนาคารมหานคร และธนาคารนครหลวงไทยไม่สามารถเพิ่มทุนได้ภายในระยะเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ใช้อำนาจทางกฎหมายเข้าไปเปลี่ยนแปลงผู้บริหารของ 3 ธนาคารดังกล่าว โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ส่งผู้บริหารจากธนาคารกรุงศรีอยุธยาเข้าไปควบคุมการบริหารแทนผู้บริหารชุดเดิมในธนาคารศรีนคร ส่วนธนาคารมหานคร และธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารส่งผู้บริหารจากธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์เข้าไปควบคุมการดำเนินงานตามลำดับ จากนั้นวันที่ 23 มกราคม 2541 ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่งให้ธนาคารศรีนครลดทุนจดทะเบียนจาก 11,020 ล้านบาท เหลือ 11.02 ล้านบาท และเพิ่มทุนอีก 25,000 ล้านบาท โดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินจะเข้าไปถือหุ้นใหญ่ จากการแปลงหนี้ที่ธนาคารศรีนครมีอยู่กับกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินเป็นทุน

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2541 ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้วิธีการเดียวกันนี้กับธนาคารมหานคร และธนาคารนครหลวงไทย กล่าวคือธนาคารมหานครถูกสั่งให้ลดทุนจาก 10,000 ล้านบาท เหลือ 10 ล้านบาทและต้องเพิ่มทุนอีก 32,000 ล้านบาท ส่วนธนาคารนครหลวงไทยถูกลดทุนจาก 6,164 ล้านบาท เหลือ 616 ล้านบาทและเพิ่มทุนอีก 20,000 ล้านบาท

ถึงแม้ธนาคารแห่งประเทศไทยจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ที่มีปัญหาให้หยุดดำเนินธุรกิจในช่วงปี 2540 ถึง ต้นปี 2541 แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ของไทยยังไม่ได้คลี่คลายลงเท่าใดนัก ดังนั้น วันที่ 14 สิงหาคม 2541 ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงออกมาตรการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินแบบ เรียกว่า “ แผน 14 สิงหาคม ” ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการคือการสั่งปิดสถาบันการเงิน 7 แห่ง เป็นธนาคารพาณิชย์ 2 แห่ง คือ ธนาคารแหลมทอง และสหธนาคาร และบริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ 5 แห่ง ได้แก่ บริษัทเงินทุนธนสยาม บริษัทเงินทุนเฟิสทิตี อินเวสमेंท์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอเอฟซีที ไฟแนนซ์ บริษัทเงินทุนวชิระธนทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทยซัมมิท

โดยรายละเอียดของมาตรการเบ็ดเสร็จนี้ ซึ่งกระทรวงการคลังได้ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชน (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2541) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาธนาคารพาณิชย์ดังนี้.-

- ธนาคารศรีนคร และนครหลวงไทย ต้องเร่งเพิ่มทุน เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การจัดสินทรัพย์และการกันสำรอง และหลังจากนั้นจะดำเนินการประมูลขาย และโอนให้ผู้ลงทุนใหม่
- ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยกรรมจะดำเนินธุรกรรม เพียงบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพที่มีอยู่ ส่วนสินทรัพย์คุณภาพดี ถูกค้าผู้ฝากเงิน และหนี้สินจะถูกโอนไปธนาคารกรุงไทย
- ธนาคารมหานครจะถูกรวมเข้ากับธนาคารกรุงไทย
- ธนาคารสหธนาคาร ถูกลดทุนจดทะเบียนเหลือหุ้นละ 1 สตางค์ เปลี่ยนกลุ่มผู้บริหาร แล้วให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินเข้าเพิ่มทุน ด้วยการแปลงหนี้เป็นทุน หลังจากนั้นก็ควบรวมกับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงเทพธนกิจ และบริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ 12 แห่งที่ถูกธนาคารแห่งประเทศไทยแทรกแซง โดยธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าแทรกแซงเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2541 จำนวน 7 แห่ง และวันที่ 14 สิงหาคม 2541 อีก 5 แห่ง
- ธนาคารแหลมทอง ก็ต้องลดทุนจดทะเบียนเหลือ 1 สตางค์ต่อหุ้น และถูกเปลี่ยนผู้บริหาร รวมทั้งให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินเข้าเพิ่มทุน ด้วยการแปลงหนี้เป็นทุน เช่นกัน ก่อนที่จะควบรวมกิจการเข้ากับ ธนาคารรัตนสิน

วันที่ 9 กรกฎาคม 2542 ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่งให้ ธนาคารนครธน ลดทุนจดทะเบียนเหลือหุ้นละ 1 สตางค์ เปลี่ยนผู้บริหาร และให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินเข้าเพิ่มทุน โดยการแปลงหนี้เป็นทุน ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 12 กรกฎาคม 2542 และหลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศเข้าแทรกแซง ได้ใช้เวลาจัดการประมูล 60 วัน แล้วในวันที่ 10 กันยายน 2542 ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศให้ ธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ด เข้าซื้อหุ้นร้อยละ 75 ของธนาคารนครธนจากกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน เป็นเงิน 12,377 ล้านบาท หรือ 2.35 สตางค์ต่อหุ้น และเปลี่ยนชื่อธนาคารนครธนเป็น ธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ นครธน และสำหรับผลขาดทุนที่อาจเกิดขึ้นจากหนี้ด้วยคุณภาพ ทางภาครัฐจะรับภาระร้อยละ 85 ขณะที่ธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ดจะรับภาระร้อยละ 15 ของหนี้ด้วยคุณภาพที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตตลอดระยะเวลา 5 ปี (วรวิทย์ ไพศาลสุขชะกุล, 2542)

สำหรับธนาคารรัตนสิน หลังจากควบรวมกับ ธนาคารแหลมทองแล้ว ด้ถูกประมูลขายให้กับ ธนาคารยูไนเต็ด โอเวอร์ซีส์ (ยูโอบี) ธนาคารขนาดใหญ่ของประเทศสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2542 ในราคา 6,500 ล้านบาท ทำให้ธนาคารรัตนสินมีกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่ 2 กลุ่ม คือ ธนาคารยูไนเต็ด โอเวอร์ซีส์ (ยูโอบี) ซึ่งถือหุ้นร้อยละ 75.02 และที่เหลือร้อยละ 24.98 เป็นของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน โดยหลังจากนี้ธนาคารรัตนสินจะถูกเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น ธนาคารยูโอบีรัตนสิน และในส่วนของหนี้สินเสียของธนาคารรัตนสินจะแยกมาตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMC) ซึ่งมีกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินเป็นผู้ถือหุ้นรายเดียวร้อยละ 100 และให้ยูโอบี บริหารเบ็ดเสร็จ ซึ่งหากขาดทุนกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินและยูโอบีจะรับภาระสัดส่วน 85:15 แต่หากมีกำไรจะแบ่งในสัดส่วน 95:5 (ปาไลตา วิทย์สุภาเลิศ, 2542)

ทั้งนี้เพื่อประโยชน์การฟื้นฟูธนาคารพาณิชย์ ที่มีปัญหา จึงมีการแก้ไขกฎหมาย โดยตามพระราชกำหนดการปฏิรูปสถาบันการเงิน พ.ศ. 2540 ระบุให้ผ่อนผันกฎหมายการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ที่ให้ผู้ลงทุนต่างชาติสามารถถือหุ้นในธนาคารพาณิชย์ ได้ไม่เกินร้อยละ 25 โดยผ่อนผันให้เป็นไปตามการพิจารณาของคณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน

จากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ธนาคารพาณิชย์ของไทยเหลือเพียง 13 แห่ง ณ สิ้นปี 2539 จากที่เคยมีอยู่จำนวน 15 แห่ง โดยธนาคารมหานคร และธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การถูกควบรวมและปิดกิจการตามลำดับ ส่วนธนาคารแหลมทองถูกปรับเปลี่ยนไปเป็นธนาคารรัตนสิน และสหธนาคารก็ถูกปรับโครงสร้าง และเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น ไทยธนาคาร ส่วนธนาคารนครธนนั้น ธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ด เข้าซื้อหุ้นร้อยละ 75 ของธนาคารนครธนจากกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น ธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ นครธน

3. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ธนาคารพาณิชย์

จากการศึกษาเกี่ยวกับวิวัฒนาการ และวิกฤตการณ์ที่เคยเกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ ต้องถูกปิดกิจการลง หรือถูกทางการเข้าควบคุมการบริหาร เกิดจากสาเหตุสำคัญ ดังต่อไปนี้

3.1 การบริหารงานภายในผิดพลาด โดยการบริหารงานภายในผิดพลาดของธนาคารพาณิชย์

3.1.1 การปล่อยกู้ให้กับบริษัทในเครือมากเกินไป

กลุ่มผู้ถือหุ้นและผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ ในประเทศไทยส่วนใหญ่จะใช้ธนาคารพาณิชย์ เป็นแหล่งระดมเงินออม และแหล่งปล่อยสินเชื่อให้กับธุรกิจของบริษัทในเครือ และพรรคพวก โดยให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ เช่น การปล่อยสินเชื่อทั้ง ๆ ที่ไม่มีหลักประกัน หรือมีหลักประกันไม่คุ้มกับมูลหนี้ เป็นต้น ดังนั้นเมื่อธุรกิจเหล่านั้นเกิดความเสียหาย และไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ จนกลายเป็นหนี้เสียนั้น ธนาคารพาณิชย์ที่ปล่อยกู้ไปจะต้องเป็นผู้รับภาระความเสียหายที่เกิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากกรณีของธนาคารกรุงเทพ พาณิชยกรรม เมื่อปี พ.ศ. 2539

กรณีวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นกับธนาคารกรุงเทพ พาณิชยกรรม พ.ศ.2539 ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีภาระหนี้เสียจำนวนมากจากการปล่อยกู้บริษัทในเครือ กล่าวคือธนาคารแห่งประเทศไทยเปิดเผยผลการตรวจสอบ เมื่อเดือนกันยายน 2535 ว่า ธนาคารกรุงเทพ พาณิชยกรรม ได้ปล่อยกู้ให้กับลูกค้าที่ผู้บริหารของธนาคารมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง โดยมีหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่คุ้มมูลหนี้รวม 7 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มโครงการสยามอโรนคอมเพล็กซ์ 2) กลุ่มโกลเด้นลิงค์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่นายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ของธนาคารขณะนั้นอนุมัติปล่อยกู้จนเกินอำนาจที่ได้รับมอบหมาย 3) กลุ่มเอเชียแนบซีฟิค ซึ่งนายราเกษ สักเสนา มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องด้วย 4) กลุ่มพระพินิจ 5) กลุ่มบุญบรรเจิด 6) กลุ่มที่ทำการรับซื้อลดตัวเงินของลูกหนี้จากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทยฟูจิ และ 7) เป็นกลุ่มที่ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม โดยยอเงินให้สินเชื่อสำหรับลูกหนี้ทั้ง 7 กลุ่มนี้มียอดรวมประมาณ 1 หมื่นล้านบาท จากสินทรัพย์รวมประมาณ 7 หมื่นล้านบาท ซึ่งนับได้ว่าเป็นสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับขนาดของธนาคาร

เมื่อภาวะเศรษฐกิจผันผวน ตั้งแต่เกิดสงครามอ่าวเปอร์เซีย ในวันที่ 2 สิงหาคม 2533 และเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬในปี พ.ศ. 2534 กลุ่มลูกหนี้ของธนาคารต่างก็ได้รับความเสียหาย และไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ ดังจะเห็นได้จากรายงานการตรวจสอบ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2536 ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งรายงานเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2537 ว่า สินทรัพย์จัดชั้นของ ธนาคารกรุงเทพ พาณิชยกรรม สูงถึง 38.5 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.57 ของสินทรัพย์รวม หรือเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวจากยอดสินทรัพย์จัดชั้น ณ 30 เมษายน 2534 รายงาน

เมื่อ 18 พฤศจิกายน 2535 ซึ่งขณะนั้นธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยกรรม มีสินทรัพย์จัดชั้นประมาณ 18.2 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.73 ของสินทรัพย์รวม ซึ่งถือว่าเป็นปัญหามากอยู่แล้ว เนื่องจากสินทรัพย์จัดชั้นเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบในช่วงนั้นอยู่ที่ร้อยละ 7.41 เท่านั้น (ศปร., 2541; “ถึงคิวเชือด BBC ประกาศิตจากแบงก์ชาติ,” 2536)

3.1.2 การตัดสินใจ หรือการวางแผนการดำเนินธนาคารผิดพลาด

ธุรกิจธนาคารพาณิชย์แม้จะถูกมองว่าเป็นเสือนอนกิน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่ใช้ในการปล่อยกู้จะอยู่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่เป็นต้นทุนของการระดมเงินจากแหล่งต่างๆ อยู่เสมอ แต่การประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ก็มีความเสี่ยงมาก เพราะการดำเนินงานในธุรกิจธนาคารพาณิชย์จะเกี่ยวกันใกล้ชิดกับสภาพเศรษฐกิจ และภาวะอุตสาหกรรมทั่วไป ดังนั้นหากผู้บริหารของธนาคารพาณิชย์ขาดการวางแผนที่รอบคอบก็อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดและนำธุรกิจไปสู่ภาวะวิกฤต อย่างกรณีของธนาคารเกษตร ซึ่งถูกทางการเข้าควบคุมเมื่อปี 2502 หลังจากที่มีการขยายธุรกิจเร็วเกินไป จนเกิดปัญหาหลายอย่างตามมา รวมทั้งมีการปล่อยกู้ให้กับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มากเกินไป ทำให้สินค้าของอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์มีออกมาล้นตลาด และส่งผลกระทบต่อราคาของสินค้า รวมทั้งผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์ อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์จึงได้รับผลกระทบไปด้วย โดยเมื่อบรรดาลูกหนี้ประสบปัญหาจนไม่สามารถจ่ายชำระหนี้คืนได้ ธนาคารพาณิชย์จะมีภาระหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลให้รายได้ที่เป็นตัวเงินของธนาคารพาณิชย์ลดลงและทำให้เกิดปัญหาทางด้านสภาพคล่องตามมา

3.1.3 ระบบการควบคุมภายในขาดประสิทธิภาพ

ธนาคารพาณิชย์เป็นธุรกิจที่ให้บริการทางการเงิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของทุกธุรกิจ โอกาสเกิดการทุจริตในหลาย ๆ ขั้นตอนการดำเนินงานมีสูง เนื่องจากกระบวนการและขั้นตอนการประกอบธุรกิจส่วนใหญ่จะมีผลต่อประโยชน์ที่ลูกค้าของธนาคารพาณิชย์จะได้รับ ธนาคารพาณิชย์จะมีความมั่นคงได้จึงต้องมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ และในทางตรงข้ามธนาคารพาณิชย์ที่ไม่มีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ โอกาสที่ธนาคารพาณิชย์เหล่านั้นจะเกิดวิกฤตก็เป็นไปได้โดยง่าย

3.2 ธนาคารแห่งประเทศไทยมีความล่าช้าในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยมีหน้าที่สำคัญในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ตั้งกล่าวให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ตามความเหมาะสมให้อำนาจในการระงับการดำเนินงานทั้งหมดหรือบางส่วน สำหรับสถาบันการเงินที่มีปัญหา รวมทั้งให้อำนาจในการสั่งเพิ่มทุนและลดทุน ตลอดจนการเพิกถอนใบอนุญาต กรณีที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง โดยธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นเพียงสถาบันเดียวที่เป็นตัวแทนของประชาชน และผู้ทำธุรกรรมร่วมกับสถาบันการเงินในการตรวจสอบและประเมินฐานะที่แท้จริงของสถาบันการเงินต่าง ๆ เนื่องจากข้อจำกัดของการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะชน

อย่างไรก็ตามเท่าที่ผ่านมาธนาคารแห่งประเทศไทยพยายามปกปิดปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถาบันการเงิน และมักเปิดเผยปัญหาหลังจากที่เกิดวิกฤตการณ์ขึ้นแล้ว หรือไม่ก็ปัญหาต่าง ๆ เป็นเรื่องใหญ่ไปแล้ว เช่น วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นกับธนาคารกรุงเทพ พาณิชยกรรมปี 2539 ก็เป็นตัวอย่างอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงถึงข้อบกพร่องในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย เพราะกว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะตรวจพบถึงปัญหาและเข้าไปแก้ไข สัดส่วนสินทรัพย์จัดชั้นก็อยู่ในระดับสูงจนน่าวิตกแล้ว ซึ่งผลการศึกษาของ ศปร.พบว่า การตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทยอาจมีประสิทธิภาพดี แต่ขั้นตอนการเสนอผลตรวจสอบล่าช้ามาก ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบช่วยในการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาจึงเกิดความล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะกรณีการเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาของธนาคารกรุงเทพ พาณิชยกรรม ศปร.ระบุว่าธนาคารแห่งประเทศไทยปราศจากความโปร่งใส และความเด็ดขาดในการที่จะแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

3.3 ปัจจัยแวดล้อมของธุรกิจเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่เอื้ออำนวยต่อฐานะการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

ปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ หมายถึงถึงสภาวะทางเศรษฐกิจ และสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศและต่างประเทศ การดำเนินนโยบายของรัฐบาล ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด และอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้บริหารในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ อย่างไรก็ตามเนื่องจากธุรกิจธนาคารพาณิชย์เป็นธุรกิจที่มีความผูกพันใกล้ชิด และมักจะเติบโตไปในทางเดียวกันกับเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นหากผู้บริหารของธนาคารพาณิชย์รายใดไม่สามารถปรับการบริหารให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ในทางที่ไม่ดีแล้วก็นำไปสู่การปิดกิจการได้ ดังเช่นวิกฤตการณ์ครั้งล่าสุดเมื่อปี 2540 – 2542 ที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ทั้ง 7 แห่ง

โดยช่วงปี 2533 ที่ทางการเปิดเสรีตลาดเงินมากขึ้น ภาวะเศรษฐกิจเติบโตสูง โดยอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอยู่ที่ประมาณร้อยละ 17.6 ซึ่งมีผลให้มูลค่าสินทรัพย์ของธนาคารเพิ่มสูงขึ้น เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ก็จะสูงขึ้นตาม ธนาคารพาณิชย์จึงสามารถขยายสินเชื่อได้เพิ่มขึ้น ผลประกอบการของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบจึงอยู่ในเกณฑ์ดี กล่าวคือปี 2533 กำไรสุทธิของธนาคารพาณิชย์ไทยขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 81.7 ของกำไรสุทธิของธนาคารพาณิชย์ไทยก็ขยายตัวเรื่อยมา โดยในช่วงปี 2534-2538 อัตราการขยายตัวของกำไรสุทธิเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 38

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2539 ซึ่งประเทศไทยประสบปัญหาทางด้านการส่งออกอย่างหนัก รวมทั้งปัญหาทางด้านการขาดดุลการค้า การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด รวมทั้งธนาคารแห่งประเทศไทยก็หันมาเข้มงวดกับการปล่อยกู้ของธนาคารพาณิชย์ และใช้นโยบายตรึงอัตราดอกเบี้ยระดับสูง

เศรษฐกิจจึงเข้าสู่ภาวะถดถอยชะงักงัน โดยอัตราการขยายตัวชะลอตัวลดลง ขณะที่ในช่วงครึ่งหลังของ พ.ศ. 2539 ค่าเงินบาทของไทยเริ่มถูกโจมตี ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบตะกร้าเงิน ขณะที่ธนาคารแห่งประเทศไทยยังใช้นโยบายรักษาค่าเงินไม่ให้ผันผวน จนเกินไปนัก ทางธนาคารแห่งประเทศไทยจึงต้องขายเงินตราต่างประเทศจากทุนสำรองระหว่างประเทศ ขณะที่นักลงทุนต่างประเทศส่วนใหญ่ก็ทยอยถอนทุนออกจากประเทศไทย ภาวะเศรษฐกิจจึงซบเซามากขึ้น การประกอบธุรกิจเป็นไปด้วยความยากลำบาก สัดส่วนหนี้เสียของสถาบันการเงินจึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

จนเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 รัฐบาลก็ได้ประกาศเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว ซึ่งมีผลให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงทันที และภาระหนี้ของบรรดาธนาคารพาณิชย์และธุรกิจอื่น ๆ ที่ทำการกู้เงินจากต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่มูลค่าสินทรัพย์ของธนาคารกลับลดลงตามสภาวะเศรษฐกิจ เท่ากับภาวะเศรษฐกิจและนโยบายบางอย่างของรัฐบาล มีผลให้เงินกองทุนของธนาคารลดลง และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้เงินกองทุนต่อทรัพย์สินเสี่ยงธนาคารพาณิชย์ลดลง และตามกฎหมายเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยธนาคารพาณิชย์ไทยต้องรักษาสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงไว้ให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.5 ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งต่างต้องเร่งเพิ่มทุนเพื่อเพิ่มเงินกองทุนของธนาคาร

จากการศึกษาพบว่า การเกิดวิกฤตการณ์กับธนาคารพาณิชย์มักเกิดจากหลายสาเหตุ ทั้งการบริหารงานภายในผิดพลาด ปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจที่ไม่เอื้ออำนวย และความล่าช้าในการกำกับ และตรวจสอบสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบกัน โดยทั้ง 3 สาเหตุนี้จะนำไปสู่ปัญหาขาดสภาพคล่อง จนธนาคารพาณิชย์ไม่อยู่ในฐานะที่สามารถชำระหนี้ต่อบุคคลภายนอกได้ และก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ตามมา

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาจะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยทำการรวบรวมข้อมูลทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 15 แห่ง รวมสาขาของธนาคารพาณิชย์ไทยที่อยู่ต่างประเทศ ด้วยจากงบการเงินซึ่งประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด ซึ่งได้จากสำนักวิจัยธุรกิจของ ธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) และข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมอื่น ๆ จากธนาคารแห่งประเทศไทย บริษัทหลักทรัพย์ เมอร์ริล ลินช์ ภัทร จำกัด รวมทั้ง วารสาร เอกสาร และบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจาก ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน และสถาบันวิทยบริการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาที่ผ่านมา จะพบว่าในการศึกษาการประหยัดต่อขนาด บางการศึกษาพบว่าได้ศึกษาโดยภาพรวมของธนาคาร แต่ไม่ได้ศึกษาแยกเป็นกลุ่มธนาคาร หรือบางการศึกษาพบว่าแม้ศึกษาเป็นรายธนาคาร และรายกลุ่ม แต่ก็ไม่ได้ศึกษาภาพรวมของธนาคาร และไม่ได้ศึกษาแยกการประหยัดต่อขนาดในผลผลิตใดมากน้อยเพียงใด ดังนั้นในการศึกษานี้จะศึกษาการประหยัดต่อขนาดการผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยแบ่งเป็นภาพรวมของธนาคารกลุ่มธนาคาร และรายธนาคาร

2.1 ช่วงก่อนเกิดวิกฤต ใช้ข้อมูลในช่วงปี 2533 – 2539 หาค่าการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยทำการวิเคราะห์เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้-

2.1.1 วิเคราะห์เป็นรายธนาคารทั้ง 15 ธนาคาร

2.1.2 วิเคราะห์เป็นกลุ่มธนาคาร โดยแบ่งเป็นกลุ่มตามจำนวนสินทรัพย์ โดยแบ่งแยกได้ 3 กลุ่ม คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

2.1.3 วิเคราะห์ทั้ง 15 ธนาคารรวมกัน

2.2 ช่วงหลังจากที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี 2543 – 2547 วิเคราะห์เป็นรายสำหรับ ธนาคารพาณิชย์ไทยที่เหลืออยู่จำนวน 11 ธนาคาร

หลังจากนั้น นำข้อมูลทั้ง 2 ช่วงเวลา คือก่อนเกิดวิกฤติ และหลังเกิดวิกฤติ มาเปรียบเทียบกัน ระหว่างรายธนาคาร ว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมีการประหยัดต่อขนาดต่างกันอย่างไร

สำหรับการวิเคราะห์ นั้น กำหนดให้ต้นทุนเป็นฟังก์ชันของผลผลิต และในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ จะใช้วิธีกำลังน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS)

3. การศึกษาการประหยัดต่อขนาด (Economise of Scale)

การศึกษการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ ในที่นี้ จะกำหนดให้สมการต้นทุนการผลิตของธนาคารพาณิชย์ขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการผลิตในทางเศรษฐศาสตร์ซึ่งกำหนดให้ต้นทุนเป็นฟังก์ชันของผลผลิต โดยในการประมาณค่าแบบจำลองนั้น ใช้วิธีทางเศรษฐศาสตร์ที่เรียกว่า วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS) ในการศึกษาจะใช้แบบจำลองที่คล้ายกับ รัตนา อินทรหนองไผ่ (2535) โดยการนำข้อมูลของแต่ละธนาคารพาณิชย์ไทย มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนและผลผลิต โดยกำหนดให้ต้นทุนเป็นฟังก์ชันของผลผลิต มีความสัมพันธ์ในลักษณะพาราโบลา แบบจำลองลักษณะเดียวกันนี้ในต่างประเทศมีการศึกษการประหยัดต่อขนาดโดยใช้แบบจำลองลักษณะคล้ายกันนี้ โดย Elchanan Cohn and Terry G. Geske (The Economies of Education 1990) ได้กล่าวถึงงานวิจัยของหลายท่าน อาทิเช่น Hough ใช้แบบจำลองคล้ายกันนี้ศึกษการประหยัดในสถาบันการศึกษา ส่วนในการศึกษครั้งนี้ ได้นำแบบจำลองนี้มาประยุกต์ใช้กับข้อมูลแบบอนุกรมเวลา (Time series data) โดยในช่วงก่อนเกิดวิกฤต นั้น ใช้ข้อมูลระหว่าง 2533 – 2539 สำหรับในช่วงหลังจากที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ นั้น ใช้ข้อมูลระหว่างปี 2543 – 2547 ซึ่งสามารถเขียนแบบจำลองได้ดังนี้.-

$$C_n = a_0 + a_1 Y_n + a_2 Y_n^2 + U_n$$

$$AC_n = C_n/Y_n = a_0/Y_n + a_1 + a_2 Y_n + U/Y_n$$

$$AC = AFC + AVC$$

ดังนั้น

$$AFC_n = a_0 / Y_n$$

$$AVC_n = a_1 + a_2 Y_n$$

โดยที่

C_n = ต้นทุนในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์แห่งที่ n ได้แก่
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งหมด ซึ่งไม่รวมค่าใช้จ่ายที่เป็นดอกเบี้ยและเงินปัน
ผล

$$AC_n = \text{ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย}$$

$$AFC_n = \text{ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อหน่วย}$$

$$AVC_n = \text{ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อหน่วย}$$

$$Y_n = \text{ผลผลิตรวมของธนาคารพาณิชย์แห่งที่ } n = (y_1 + y_2 + y_3)$$

$$y_1 = \text{เงินลงทุนในหลักทรัพย์}$$

$$y_2 = \text{เงินให้สินเชื่อ ได้แก่ เงินกู้เบิกเงินเกินบัญชีที่รวมดอกเบี้ย และ}$$

สินเชื่อเฉพาะเงินสด

y_3 = รายได้อื่น ๆ (Fee Base Income) ซึ่งมีได้รวมรายได้ที่เป็น
ดอกเบี้ยรับ รายได้ส่วนนี้เกิดจากการให้บริการต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์

$$a_0, a_1, a_2 = \text{ค่าสัมประสิทธิ์}$$

$$U = \text{ค่าความคลาดเคลื่อน (Error term)}$$

จากสมการต้นทุนคงที่เฉลี่ยจะมีลักษณะเป็นรูปตัว L เมื่อมีการผลิตเพิ่มขึ้นต้นทุนส่วน
นี้จะลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากไม่ได้ผันแปรตามผลผลิต ส่วนต้นทุนผันแปร (Variable Cost) จะ
เพิ่มขึ้นตามปริมาณการผลิตเมื่อต้นทุนสองประเภทรวมกันเป็นต้นทุนรวมเฉลี่ย ในการศึกษานี้จะ
ใช้พิจารณาสมการต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเนื่องจากต้นทุนคงที่เฉลี่ยจะลดลงเรื่อย ๆ (Rectangular
Hyperbola) เมื่อเพิ่มปริมาณการผลิต ในขณะที่ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยนั้น หากธนาคารพาณิชย์ทำ
การผลิตถึงระดับหนึ่งซึ่งมีการใช้ต้นทุนการผลิตเต็มประสิทธิภาพแล้ว เมื่อทำการผลิตต่อไปต้นทุน
เฉลี่ยกลับสูงขึ้น

การศึกษาการประหยัดต่อขนาด ในการศึกษากำหนดให้ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยของธนาคารพาณิชย์เป็นฟังก์ชันของผลผลิตรวม (Y_n) ของธนาคารพาณิชย์ โดยเขียนแบบจำลอง ได้ดังนี้.-

$$AC_n = a_1 + a_2 Y_n + U/Y_n$$

การที่เราจะทราบว่าธนาคารพาณิชย์ใด มีการประหยัดต่อขนาดหรือไม่จะใช้สมการ ต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งมาเปรียบเทียบกัน โดยการประมาณค่าการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์สามารถหาได้จากค่าความชันของสมการต้นทุนเฉลี่ยของแต่ละธนาคาร หากความชัน (Slope) ของเส้นต้นทุนเฉลี่ย มีค่าเป็นลบก็หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นมีการประหยัดต่อขนาด และหากธนาคารพาณิชย์ใดมีค่าความชันเป็นบวก หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นเกิดไม่ประหยัดต่อขนาด จากสมการ

$$\frac{\partial AC_n}{\partial Y_n} = a_2$$

เพราะฉะนั้นหากผลการศึกษพบว่า

$a_2 < 0$ ธนาคารพาณิชย์แห่งนั้น มีการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale)

$a_2 = 0$ ธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

$a_2 > 0$ ธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นไม่มีการประหยัดต่อขนาด (Diseconomies of Scale)

การทดสอบความน่าเชื่อถือและความแม่นยำของแบบจำลองในการศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย

1. ค่าสถิติ t ที่คำนวณได้จากแบบจำลองนำไปเปรียบเทียบกับค่า t ที่ได้จากตาราง หรือค่าทางทฤษฎี โดยมีองศาความเป็นอิสระ (degree of freedom) เท่ากับ $n-k-1$ การเปรียบเทียบบก็คือดูว่า ค่า t ที่คำนวณได้ตกอยู่ในบริเวณวิกฤต (critical region) ซึ่งอยู่ที่บริเวณส่วนปลายทั้งสองข้างของโค้งการแจกแจง t หรือไม่ โดยการศึกษาในครั้งนี้ นั้น บริเวณวิกฤตของการทดสอบ t อยู่ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และองศาแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ $n-k-1$ ถ้าค่า t ที่คำนวณได้ตกอยู่ในบริเวณที่มีใช่บริเวณที่วิกฤต นั่นคือตกอยู่ในช่วง $-t_{0.025}$ และ $t_{0.025}$ เราจะ

ยอมรับ สมมติฐานว่าง (H_0) นั่นคือเราสรุปได้ว่า ที่ระดับความเชื่อมั่นของการทดสอบ 95% ตัวแปรอิสระไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ณ ระดับความเชื่อมั่น ดังกล่าว แต่ถ้าค่า t ที่คำนวณได้ตก อยู่บริเวณวิกฤต เราจะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงในตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ค่าสถิติ F หรือ F_0 ที่คำนวณได้จะต้องนำไปเปรียบเทียบกับค่าสถิติ F จากตาราง โดยกำหนดระดับนัยสำคัญ และองศาความเป็นอิสระ ถ้า $F_0 > F_{k,n-k-1}$ แสดงว่า ค่าที่คำนวณได้ อยู่บริเวณวิกฤต ก็จะปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ซึ่งหมายความว่ามีความสัมพันธ์อย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความแตกต่างจากศูนย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ถ้า $F_0 < F_{k,n-k-1}$ แสดงว่าค่าที่คำนวณได้อยู่นอกบริเวณวิกฤต หรืออยู่ในบริเวณของการยอมรับสมมติฐานว่าง ก็ต้องยอมรับ H_0 และปฏิเสธ H_1 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อย่างน้อย 1 ตัว ที่ไม่มีความแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ

3. ค่า R^2 ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงว่า สมการที่ประมาณขึ้นนั้น สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละเท่าใด ตัวอย่างเช่น หากค่า $R^2 = 90$ แสดงว่าสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 90 อีกร้อยละ 10 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่นหรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน ดังนั้นสมการที่ได้نبวก่อนข้างดี และตัวแปรมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก นั้น จะต้องสอดคล้องกับค่า F ที่ได้ซึ่งต้องสูงกว่าค่า F จากตาราง

4. **คำนวณอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ย 7 ปีในแต่ละอัตราส่วน ระหว่างปี 2533 – 2539 เป็นรายธนาคาร**

เพื่อเป็นค่าตัวแทนในอัตราส่วนทางการเงินนั้น ๆ เพื่อสร้างแบบจำลองสำหรับวัดความมั่นคง ได้ใช้ข้อมูลจากงบทางการเงิน โดยแบ่งอัตราส่วนออกเป็น 4 ประเภท คือ อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนความเพียงพอของเงินทุน และอัตราส่วนที่แสดงถึงคุณภาพของสินทรัพย์ ดังที่ได้แสดงรายละเอียดในตารางภาคผนวก

โดยได้นำมาศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 33 อัตราส่วน ดังนี้.-

4.1 อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง ประกอบด้วย

- 4.1.1 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก
- 4.1.2 อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม
- 4.1.3 อัตราส่วนเงินฝากระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อหนี้สินระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย

4.2 อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย

- 4.2.1 อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)ต่อสินทรัพย์รวม
- 4.2.2 อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- 4.2.3 อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)ต่อเงินกองทุน
- 4.2.4 อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม
- 4.2.5 อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์รวม
- 4.2.6 อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลต่อรายได้รวม
- 4.2.7 อัตราส่วนรายได้มิใช่ดอกเบี้ยต่อรายได้รวม
- 4.2.8 อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยต่อเงินให้สินเชื่อ
- 4.2.9 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากต่อเงินฝาก
- 4.2.10 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อรายได้รวม
- 4.2.11 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยรวมต่อเงินกู้ยืมและเงินฝากรวม
- 4.2.12 อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลต่อสินทรัพย์ทำรายได้
- 4.2.13 อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมต่อรายได้มิใช่ดอกเบี้ย
- 4.2.14 อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)จากการบริหารต่อรายได้มิใช่ดอกเบี้ย
- 4.2.15 อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)จากการบริหารต่อเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ

4.3 อัตราส่วนความเพียงพอของเงินทุน

- 4.3.1 อัตราส่วนเงินฝากต่อสินทรัพย์รวม
- 4.3.2 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์รวม
- 4.3.3 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- 4.3.4 อัตราส่วนเงินฝากต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

- 4.3.5 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- 4.3.6 อัตราส่วนส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์รวม
- 4.3.7 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวม
- 4.3.8 อัตราส่วนสินทรัพย์รวมต่อหนี้สินรวม
- 4.3.9 อัตราส่วนเงินกู้ยืมรวมต่อเงินกองทุน
- 4.3.10 อัตราส่วนเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่อเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ
- 4.3.11 อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกู้ยืมรวม
- 4.3.12 อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกองทุน

4.4 อัตราส่วนที่แสดงถึงคุณภาพของสินทรัพย์

- 4.4.1 อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ
- 4.4.2 อัตราส่วนจำนวนกันไว้เผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ
- 4.4.3 อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ

การคำนวณค่าอัตราส่วนทางการเงิน ใช้ข้อมูลจากงบการเงินในแต่ละปีของแต่ละธนาคารตั้งนั้น แต่ละธนาคารตัวอย่างจะมีอัตราส่วนทั้ง 33 อัตราส่วน ในแต่ละปี รวมจำนวน 7 ปี คือ ตั้งแต่ปี 2533 - 2539 และค่าเฉลี่ยอัตราส่วน 7 ปี นั้น เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series)

5. การวิเคราะห์ด้วยวิธีทางเศรษฐมิติโดยการวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่ม (Discriminant Analysis)

เพื่อศึกษาถึงดัชนีวัดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย จะทำการศึกษา โดยแบ่งออกเป็นแต่ละขั้นตอน ได้ดังนี้.-

5.1 **คัดเลือกตัวแปรอิสระ** ในที่นี้คืออัตราส่วนทางการเงินจำนวน 33 อัตราส่วน ใช้เทคนิคการแบ่งแยกประเภท โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistic Package for Social Science) เพื่อคัดเลือกอัตราส่วนทางการเงิน ที่สามารถแบ่งแยกประเภทธนาคารพาณิชย์ ได้ว่ามีความมั่นคงทางการเงินหรือไม่ เมื่อได้ตัวแปรที่ถูกคัดเลือกแล้ว จะถูกนำมาสร้างเป็นสมการ

แบบจำลอง เพื่อวัดค่าความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย ด้วยวิธีการของเทคนิคการวิเคราะห์แบ่งแยกประเภท ทั้งนี้จะกำหนดเบื้องต้นว่า ดัชนีความมั่นคงทางการเงิน (Y) ที่ได้จากการประมาณสมการนั้น ให้มีค่าดังนี้

ธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีความมั่นคงทางการเงิน คือ ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ไม่ถูกทางการเข้าแทรกแซง ในช่วงปี 2540 – 2542 กำหนด ค่า Y_i เท่ากับ 1

ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน คือ ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ถูกทางการเข้าแทรกแซง ในช่วงปี 2540 – 2542 กำหนด ค่า Y_i เท่ากับ 0

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ไทยในระหว่างปี 2540–2542 ตัวอย่างธนาคารพาณิชย์ไทยที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้นั้น จะใช้จำนวนธนาคารพาณิชย์ไทยรายธนาคาร จำนวน 15 ธนาคาร โดยจะกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ไม่ถูกทางการเข้าแทรกแซง แทนค่า Y_i ด้วยค่า 1 ส่วนธนาคารพาณิชย์ไทยที่ถูกธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าแทรกแซง 7 แห่ง โดยเป็นการแทรกแซงช่วงปลายปี 2540 ถึงต้นปี 2541 จำนวน 4 แห่ง คือ ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ ธนาคารศรีนคร ธนาคารมหานคร และธนาคารนครหลวงไทย และแทรกแซงในวันที่ 14 สิงหาคม 2541 อีก 2 แห่ง ได้แก่ ธนาคารแหลมทอง และสหธนาคาร และถูกแทรกแซงในวันที่ 9 กรกฎาคม 2542 อีก โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ได้สั่งให้ธนาคารนครธน ลดทุนจดทะเบียนจากหุ้นละ 10 บาท เหลือ 1 สตางค์ ก่อนที่จะเพิ่มทุน โดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟู และพัฒนาระบบสถาบันการเงิน และเปลี่ยนคณะกรรมการบริหารทั้งหมด ฉะนั้น ช่วงปี 2540–2542 ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ถูกธนาคารแห่งประเทศไทยแทรกแซง รวมทั้งสิ้น จำนวน 7 ธนาคาร แทนค่า Y_i ด้วย 0 จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ในระหว่างปี 2540–2542 ตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้ จำนวน 15 ธนาคารนั้น สามารถกำหนดค่า Y_i ในแต่ละธนาคารได้ ดังนี้.-

ธนาคารพาณิชย์ไทย	ค่า Y_i
1. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	1
2. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	1
3. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	1
4. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	1
5. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	1
6. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	1
7. ธนาคารเอเซีย จำกัด (มหาชน)	1

8. ธนาคารไทยธนุ จำกัด (มหาชน)	1
9. ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน)	0
10. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)	0
11. ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน)	0
12. ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)	0
13. ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน)	0
14. ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)	0
15. ธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน)	0

โดยวิธีการสร้างสมการด้วยเทคนิคการจำแนกกลุ่มดังกล่าวข้างต้นจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คือ SPSS (Statistic Package for Social Science) และในการประมาณสมการจะใช้การวิเคราะห์การวิเคราะห์อย่างมีขั้นตอน (Stepwise Method) คือตั้งอยู่บนข้อสมมติที่ว่า ตัวแปรอิสระ ซึ่งในที่นี้ประกอบไปด้วยอัตราส่วนทางการเงินจำนวน 33 อัตราส่วน ที่นำมาศึกษานั้นไม่แน่นอนว่าทุก ๆ อัตราส่วนจะมีความสามารถในการจำแนกความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ได้ตามที่ต้องการ จึงต้องทำการคัดเลือกอัตราส่วนจำนวน 33 อัตราส่วน ว่าอัตราส่วนใดที่มีความสามารถแบ่งแยกความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ได้ โดยใช้วิธีการของเทคนิคการแยกประเภท ซึ่งเทคนิคนี้เมื่อคัดเลือกอัตราส่วนตามที่กล่าวไว้แล้ว ก็จะทำอัตราส่วนทางการเงินเหล่านั้นมาสร้างเป็นรูปสมการ ฉะนั้น จะได้สมการพื้นฐาน คือ

$$Y_i = a_0 + a_1X_1 + a_2X_2 + \dots + a_nX_n \quad (1)$$

กำหนดให้ $Y =$ ดัชนีวัดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ i (Y-SCORE) โดยค่า Y_i นี้ ข้อมูลดิบที่จะใช้ในการสร้างสมการนั้น กำหนดให้มีค่า ดังนี้

5.1.1 ธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีความมั่นคงทางการเงิน คือ ธนาคารไม่ถูกธนาคารแห่งประเทศไทยควบคุมการบริหารงานหรือสั่งระงับการดำเนินธุรกิจในปี 2540–2542 กำหนดค่า Y_i เท่ากับ 1

5.1.2 ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน คือ ธนาคารที่ถูกธนาคารแห่งประเทศไทยควบคุมการบริหารงาน หรือสั่งระงับการดำเนินธุรกิจในปี 2540–2542 กำหนดค่า Y_i เท่ากับ 0

$X_1, X_2, \dots, X_n =$ อัตราส่วนที่ถูกคัดเลือกมาเพื่อใช้แบ่งแยกธนาคารพาณิชย์
ที่มีความมั่นคงกับไม่มีความมั่นคง

$a_0 =$ ค่าคงที่ เมื่ออัตราส่วนต่างๆ ที่ใช้มีค่าเท่ากับศูนย์

$a_1, a_2, \dots, a_n =$ ค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราส่วนต่างๆ ที่ถูกคัดเลือกมา

สมการที่ได้ออกมา นั้นจะทำการคัดเลือกตัวแปรอิสระ เฉพาะที่สามารถ
แบ่งแยกธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ ว่า ธนาคารใดเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงินหรือไม่
มีความมั่นคงทางการเงิน ขณะเดียวกันจะได้ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวแปร พร้อมทั้ง
ค่าคงที่ของสมการ

นอกจากนี้ การประมวลผลของโปรแกรมจะคำนวณดัชนีออกมา โดยการ
แทนค่าของอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในประมาณการสมการเข้าไป เฉพาะตัวแปรอิสระหรือ
อัตราส่วนทางการเงินที่มีความสามารถในการแบ่งแยกประเภทได้ และให้คำพยากรณ์ประเภทของ
ตัวอย่างที่ทำการศึกษานั้นออกมาด้วย ว่าตัวอย่างนั้น ๆ จัดเป็นสมาชิกของประเภทที่แบ่งแยก
ประเภทใด แต่ทั้งนี้ไม่มีการแสดงค่าจุดวิกฤติที่โปรแกรมใช้ในการแบ่งแยก ออกมาให้ ดังนั้นหาก
ต้องการนำสมการแบ่งแยกประเภทที่ได้ออกมา นี้ไปพยากรณ์ภาวะวิกฤติของธนาคารพาณิชย์ใด ๆ
ก็จำเป็นจะต้องหาค่าจุดวิกฤติ เพื่อใช้เป็นจุดในการแบ่งแยกประเภท

5.2 การหาจุดวิกฤติเพื่อใช้แบ่งแยกประเภทของธนาคารพาณิชย์ นั้น ทำให้เรา
ทราบค่าดัชนีที่โปรแกรมระบุให้อยู่ในประเภทของธนาคารที่มีความมั่นคงและไม่มั่นคงทางการเงิน
นั้น มีค่าดัชนีเท่าใด ด้วยวิธีการของ Discriminant Analysis เราสามารถหาจุดวิกฤติได้ โดยการ
หาค่าเฉลี่ยระหว่างค่าดัชนีวัดความมั่นคงที่คำนวณได้

โดยการนำค่าดัชนีวัดความมั่นคงที่สูงที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ถูกพยากรณ์
แล้วระบุว่าอยู่ในประเภทของธนาคารที่ไม่มีความมั่นคง กับค่าดัชนีวัดความมั่นคงที่มีค่าต่ำที่สุด
ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ถูกพยากรณ์ แล้วระบุว่าอยู่ในประเภทของธนาคารที่มีความมั่นคง
นำมารวมกันแล้วหารด้วยสอง จะได้ค่าเฉลี่ย ซึ่งค่าเฉลี่ยนี้จะเป็นค่าที่ใช้แบ่งแยกประเภทของ
ธนาคารที่จะทำการวิเคราะห์ว่าอยู่ในประเภทของธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน หรือไม่
มีความมั่นคงทางการเงิน

ดังนั้น เมื่อนำสมการแบ่งแยกประเภทที่ได้ไปใช้ จะต้องคำนวณหาค่าดัชนีวัดความมั่นคง โดยแทนค่าอัตราส่วนทางการเงินที่มีนัยสำคัญในการแบ่งแยกประเภทได้ หลังจากนั้นนำค่าดัชนีมาเปรียบเทียบกับค่าจุดวิกฤติ หากค่าดัชนีที่ได้มีค่าต่ำกว่าค่าจุดวิกฤติ แสดงว่าธนาคารนั้นไม่มีความมั่นคงทางการเงิน

ทั้งนี้จุดวิกฤติที่คำนวณได้นี้ อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่จะสามารถระบุภาวะวิกฤติได้เฉพาะค่าดัชนีที่ได้มาจากสมการแบ่งแยกประเภทที่สร้างขึ้นเท่านั้น หากใช้ข้อมูลดิบชุดอื่น ๆ ก็จะได้สมการแบ่งแยกประเภทที่แตกต่างกันออกไป และย่อมจะได้จุดวิกฤติที่แตกต่างกันออกไปอีกด้วย เช่นกัน

5.3 การทดสอบความน่าเชื่อถือและความแม่นยำของแบบจำลอง จำเป็นที่จะต้องทดสอบเปรียบเทียบกับข้อเท็จจริงว่า ค่าคะแนนมาตรฐานที่ได้จากแบบจำลองสามารถระบุความมั่นคงหรือไม่มั่นคงของธนาคารพาณิชย์นั้นถูกต้อง โดยสามารถทดสอบความแม่นยำของแบบจำลอง โดยวิธี Discriminant Analysis นั้น ทดสอบจากค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

5.3.1 ค่า Eigenvalue คือค่าความแปรปรวนของค่าดัชนีของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาที่คำนวณได้จากสมการ โดยการหาสมการที่แบ่งแยกประเภทที่ดีที่สุดนั้นจะต้องมีชุดของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ทำให้ผลรวมของค่าดัชนีที่คำนวณได้จากสมการยกกำลังสองมีค่าสูงที่สุด หรือทำให้อัตราส่วนค่าความแปรปรวนของค่าดัชนีที่คำนวณได้จากสมการระหว่างกลุ่มที่แบ่งแยกกันกับค่าความแปรปรวนของค่าดัชนีที่คำนวณได้จากสมการภายในกลุ่มเดียวกันมีค่ามากที่สุด ค่า Eigenvalue นี้ถือว่าเป็นค่า Discriminant ที่วัดความสำคัญเชิงเปรียบเทียบของสมการ โดยสมการที่ดีก็จะต้องมีค่า Eigenvalue สูง

5.3.2 ค่า Canonical Correlation เป็นค่าสถิติที่ใช้วัดความสำคัญของสมการวัดความสัมพันธ์ระหว่างสมการกับกลุ่มตัวแปรที่ใช้ระบุประเภทของตัวอย่างที่ทำการศึกษา ซึ่งให้เห็นว่าการเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นมีความสัมพันธ์กับสมการที่คำนวณมาได้มากน้อยเท่าใด โดยค่า Canonical Correlation กำลังสองจะหมายถึงสัดส่วนของการผันแปรของสมการที่อธิบายโดยกลุ่ม ค่า Canonical Correlation ที่มีค่าสูงจะสะท้อนให้เห็นว่าสมการนั้นสามารถใช้ในการคาดการณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นได้ดีมากน้อยเพียงใด โดยค่า Correlation นี้มีค่าระหว่าง -1.0 ถึง 1.0 เมื่อไม่พิจารณาเครื่องหมายหน้าตัวเลขแล้ว สมการใดที่มีค่า Correlation สูงย่อมแสดงถึงความสัมพันธ์กันที่มีอยู่สูงเช่นเดียวกัน

5.3.3 Wilk's Lamda เป็นตัววัดความสามารถในการจำแนกกลุ่มของตัวแปรในแต่ละขั้นตอน ในกระบวนการของ Discriminant Analysis โดยโปรแกรมจะทำการคัดเลือกตัวแปรเข้าในสมการจากตัวแปรที่ได้ค่า Wilk's Lamda ต่ำที่สุด และเมื่อตัวแปรดังกล่าวถูกนำเข้าไปในสมการแล้วจะทำให้ค่า Wilk's Lamda ของตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือลดต่ำลงมา จนกระทั่งการนำตัวแปรอื่นๆ ที่คงเหลือเข้าไปในสมการแล้วไม่ทำให้ค่า Wilk's Lamda ของตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือลดต่ำลง แสดงว่าการนำตัวแปรนั้นๆ เข้าไปในสมการไม่มีส่วนทำให้ความสามารถของสมการในการแบ่งแยกประเภทนั้นดีขึ้น

สำหรับการคำนวณหาค่า Wilk's Lamda นั้น เป็นการหาค่าของอัตราส่วน F ของตัวแปรทั้งหมด (Overall Multivariate F Ratio) ในการทดสอบการวิเคราะห์แบ่งแยกประเภท ตัวแปรทำให้ค่า F สูงที่สุดจะเป็นตัวแปรที่ลดค่าของ Wilk's Lamda ให้ลดต่ำลง

5.3.4 Classification Result เป็นตารางแสดงผลการเปรียบเทียบผลของการพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มจากการคำนวณค่าดัชนีจากสมการกับข้อมูลจริงที่ระบุไว้ตั้งแต่ต้น ว่าสามารถระบุประเภทได้ถูกต้องตามข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงร้อยละเท่าใด โดยทั่วไปความสามารถในการพยากรณ์ที่ดีควรถูกต้องมากกว่าร้อยละ 80

จากค่าสถิติข้างต้น ที่ใช้ทดสอบจะทำให้ทราบว่าสมการใดจะเป็นสมการที่ใช้แบ่งแยกประเภทได้ดีที่สุด

5.4 การสร้างสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า และทดสอบความแม่นยำของสัญญาณเตือนภัย

โดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินย้อนหลัง 1, 2 และ 3 ปี คือข้อมูลปี พ.ศ. 2537 2538 และ 2539 ตามลำดับ โดยนำข้อมูลแต่ละปีนั้น ไปแทนค่าในสมการแบ่งแยกประเภทที่ได้ จากการวิเคราะห์ด้วย Discriminant Analysis เพื่อหาค่าดัชนีมาตรฐานที่จำแนกธนาคารพาณิชย์กลุ่มที่มีความมั่นคงกับกลุ่มที่ไม่มีความมั่นคง แล้วนำมาเปรียบเทียบกับค่าวิกฤติเพื่อระบุประเภทของธนาคารพาณิชย์ จากการใช้ข้อมูลรายปีนั้น ๆ ว่าธนาคารพาณิชย์ใดมีความมั่นคง หรือไม่มีความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งเป็นค่าพยากรณ์ที่ได้จากการใช้สมการแบ่งแยกประเภท จากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูล ที่ได้เกิดขึ้นจริง ในระหว่างปี 2540 – 2542 ซึ่งเป็นภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ไทย ในขณะนั้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าการพยากรณ์ที่ได้จากค่าดัชนีที่สร้างขึ้นจากอัตราส่วนทางการเงินในแต่ละปีนั้น มีความถูกต้องตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเพียงใด

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย

1. ผลการศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (ปี 2533 - 2539)

การศึกษากการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย ในระหว่างปี 2533–2539 ซึ่งอยู่ในช่วงเปิดเสรีทางการเงิน หรือก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ กำหนดให้ต้นทุนของธนาคารขึ้นอยู่กับผลผลิตรวม ซึ่งผลผลิตรวมนั้น ได้มาจากผลรวมของเงินลงทุนในหลักทรัพย์ (y1) เงินให้กู้ยืม (y2) และรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย (y3) โดยในการประมาณค่าแบบจำลองนั้น ใช้วิธีทางเศรษฐศาสตร์ที่เรียกว่า วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS) โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistic Package for Social Science) ได้ผลการศึกษา ในแต่ละกรณีได้ ดังนี้.-

ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 15 แห่ง ในช่วงปี 2533 – 2539 รายธนาคาร รายกลุ่ม และทั้งระบบ

ธนาคาร	ค่าคงที่	t – test	ค่าการประหยัดต่อขนาด	t - test	R ²
BBL	1.25	1.31	1.12	2.03*	0.920
KTB	0.62	0.70	1.37	1.55	0.925
TFB	0.83	0.88	1.67	1.69	0.927
SCB	0.08	1.66	0.94	1.66	0.975
BAY	0.34	0.52	2.25	1.87	0.964
TMB	0.03	0.08	1.91	2.04*	0.978
FBCB	0.40	0.73	1.17	0.72	0.955
SCIB	0.12	0.30	3.24	2.41*	0.982
BBC	3.54	0.72	20.8	1.13	0.743
BMB	0.58	1.06	6.16	2.88*	0.979
BOA	0.46	0.55	6.27	1.35	0.911
TDB	0.40	1.25	3.18	1.51	0.984
UB	0.85	0.55	18.05	1.11	0.887
NTB	0.03	0.06	10.30	1.85	0.972
LTB	0.94	4.41	2.86	0.62	0.994
BIG	0.66	0.86	0.28	1.86	0.945
MID	0.85	1.31	1.19	2.96*	0.972
SMALL	0.05	0.08	1.41	1.45	0.965
TOTAL	0.67	1.01	0.21	2.27*	0.962

ที่มา : ค่าของข้อมูลที่ได้จากการคำนวณและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS

1.1 ผลการศึกษาเมื่อพิจารณาถึงธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ

ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบจำนวน 15 ธนาคาร ผลของการศึกษาการประหยัดต่อขนาดทั้งระบบนั้น เขียนในรูปสมการต้นทุนเฉลี่ย ได้ดังนี้.-

$$\begin{array}{lcl} AC_{total} = & 0.067 + 0.21Y_{total} & R^2 \quad 0.96 \\ t\text{-ratio} & (1.01) \quad (2.275) & F\text{-test} \quad 50.023 \end{array}$$

จากสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่มีค่าเป็นบวกเท่ากับ 0.21 ซึ่งหมายถึงว่า ถ้าเพิ่มผลผลิตขึ้นไป 1 หน่วย ต้นทุนจะเพิ่มขึ้น 0.21 หน่วย แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบก่อนเกิดวิกฤต นั้น เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาดสำหรับค่าทางสถิติที่ชี้วัด

ค่า R^2 เท่ากับ 0.96 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 96 อีกร้อยละ 4 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ค่า t - test เท่ากับ 2.27 มีค่าสูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบไม่มีการประหยัดต่อขนาด

1.2 ผลการศึกษาที่ค่า t - test จากการคำนวณสูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ภายใต้ช่วงความเชื่อมั่น 95% จะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0)

1.2.1 ผลการศึกษาเป็นรายธนาคาร

1) ผลการศึกษาของ ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นธนาคารที่ขนาดใหญ่ที่สุดเมื่อเทียบจากขนาดของสินทรัพย์ที่ธนาคารมีอยู่ กับธนาคารพาณิชย์ไทยแห่งอื่น ๆ นอกจากนี้แล้วธนาคารยังมีส่วนแบ่งตลาด ในส่วนของปริมาณสินเชื่อคิดเป็น 1 ใน 4 ของสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ ผลการศึกษา สามารถเขียนสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้ดังนี้

$$AC_{bbi} = 1.25 + 1.18Y_{bbi} \quad R^2 \quad 0.92$$

$$t\text{-ratio} \quad (1.31) \quad (2.03) \quad F\text{-test} \quad 23.01$$

จากสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเป็นบวกเท่ากับ 1.18 ซึ่งหมายถึงว่า ถ้าเพิ่มผลผลิตขึ้นไป 1 หน่วย ต้นทุนจะเพิ่มขึ้น 1.18 หน่วย แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ก่อนเกิดวิกฤต นั้น เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด สำหรับค่าทางสถิติที่ชี้วัด

ค่า R^2 เท่ากับ 0.92 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบาย การเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 92 อีกร้อยละ 8 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่า ค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ค่า t – test เท่ากับ 2.03 มีค่าสูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ไม่มีการประหยัดต่อขนาด

2) ผลการศึกษาของธนาคาร ทหารไทย จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษา สมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารทหารไทย จำกัด เขียนได้ดังนี้

$$AC_{tmb} = 0.03 + 1.91Y_{tmb} \quad R^2 \quad 0.98$$

$$t\text{-ratio} \quad (0.083) \quad (2.036) \quad F\text{-test} \quad 88.650$$

จากสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเป็นบวกเท่ากับ 1.91 ซึ่งหมายถึงว่า ถ้าเพิ่มผลผลิตขึ้นไป 1 หน่วย ต้นทุนจะเพิ่มขึ้น 1.91 หน่วย แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ก่อนเกิดวิกฤต นั้น เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด สำหรับค่าทางสถิติที่ชี้วัด

ค่า R^2 เท่ากับ 0.98 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบาย การเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 98 อีกร้อยละ 2 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่า ค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ค่า t – test เท่ากับ 2.036 มีค่าสูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ไม่มีการประหยัดต่อขนาด

3) ผลการศึกษาของธนาคาร นครหลวงไทย จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษาสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารนครหลวงไทย จำกัด
เขียนได้ดังนี้

$$AC_{scib} = 0.12 + 3.24 Y_{scib} \quad R^2 \quad 0.98$$
$$t\text{-ratio} \quad (0.299) \quad (2.406) \quad F\text{-test} \quad 107.123$$

จากสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเป็นบวกเท่ากับ 3.24 ซึ่งหมายถึงว่า ถ้าเพิ่มผลผลิตขึ้นไป 1 หน่วย ต้นทุนจะเพิ่มขึ้น 3.24 หน่วย แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ก่อนเกิดวิกฤต นั้น เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด สำหรับค่าทางสถิติที่ชี้วัด

ค่า R^2 เท่ากับ 0.98 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 98 อีกร้อยละ 2 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ค่า t – test เท่ากับ 2.406 มีค่าสูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ไม่มีการประหยัดต่อขนาด

4) ผลการศึกษาของธนาคาร ศรีนคร จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษาสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารศรีนคร จำกัด เขียนได้ดังนี้

$$AC_{bmb} = 0.58 + 6.17 Y_{bmb} \quad R^2 \quad 0.98$$
$$t\text{-ratio} \quad (1.060) \quad (2.878) \quad F\text{-test} \quad 93.808$$

จากสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเป็นบวกเท่ากับ 6.17 ซึ่งหมายถึงว่า ถ้าเพิ่มผลผลิตขึ้นไป 1 หน่วย ต้นทุนจะเพิ่มขึ้น 6.17 หน่วย แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) ก่อนเกิดวิกฤต นั้น เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด สำหรับค่าทางสถิติที่ชี้วัด

ค่า R^2 เท่ากับ 0.98 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 98 อีกร้อยละ 2 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ค่า t – test เท่ากับ 2.878 มีค่าสูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) ไม่มีการประหยัดต่อขนาด

1.2.2 ผลการศึกษาตามกลุ่มของธนาคารพาณิชย์ไทยแยกตามขนาด

ผลการศึกษาของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง

ธนาคารพาณิชย์ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ธนาคารทหารไทย จำกัด ธนาคารกรุงเทพ พาณิชยกรรม จำกัด ธนาคารมหานคร จำกัด ธนาคารศรีนคร จำกัด และธนาคารนครหลวงไทย จำกัด ผลการศึกษาการประหยัดต่อขนาด เขียนสมการต้นทุนเฉลี่ย ได้ดังนี้

$$AC_{mid} = 0.85 + 1.18Y_{mid} \quad R^2 \quad 0.97$$
$$t\text{-ratio} \quad (1.312) \quad (2.959) \quad F\text{-test} \quad 69.332$$

จากสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเป็นบวกเท่ากับ 1.18 ซึ่งหมายถึงว่า ถ้าเพิ่มผลผลิตขึ้นไป 1 หน่วย ต้นทุนจะเพิ่มขึ้น 1.18 หน่วย แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ก่อนเกิดวิกฤต นั้น เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด สำหรับค่าทางสถิติที่ชี้วัด

ค่า R^2 เท่ากับ 0.97 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 97 อีกร้อยละ 3 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ค่า t-test เท่ากับ 2.959 มีค่าสูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ไม่มีการประหยัดต่อขนาด

1.3 ผลการศึกษาที่ค่า t-test จากการคำนวณน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ภายใต้ช่วงความเชื่อมั่น 95% จะยอมรับสมมติฐานว่าง (H_0)

1.3.1 ผลการศึกษาเป็นรายธนาคาร

1) ผลการศึกษาของธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นธนาคารพาณิชย์ของรัฐบาลมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่สองของธนาคารพาณิชย์ไทย เนื่องจากมีการรวมธนาคารสยาม เข้าไปด้วยเมื่อปี 2530 และธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารเป็นผู้นำในการดำเนินการทางการเงินเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของทางการ การศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ผลการศึกษา สามารถเขียนสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคาร ได้ดังนี้

$$AC_{ktb} = 0.62 + 1.37Y_{ktb} \quad R^2 \quad 0.93$$

$$t\text{-ratio} \quad (0.701) \quad (1.552) \quad F\text{-test} \quad 24.591$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.552 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R² เท่ากับ 0.93 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบาย การเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 93 อีกร้อยละ 7 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่า ค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2) ผลการศึกษาของธนาคาร กสิกรไทย จำกัด(มหาชน)

ธนาคารกสิกรไทย จำกัด เป็นธนาคารขนาดใหญ่และมีสินเชื่อในปี 2539 นั้น เท่ากับ 554,516 ล้านบาท และเงินฝาก 522,813 ล้านบาท ซึ่งสัดส่วนสินเชื่อต่อ เงินฝากเท่ากับร้อยละ 106.06 ผลการศึกษาสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารกสิกรไทย จำกัด ได้สมการถดถอยดังนี้

$$AC_{tfb} = 0.83 + 1.67Y_{tfb} \quad R^2 \quad 0.93$$

$$t\text{-ratio} \quad (0.880) \quad (1.687) \quad F\text{-test} \quad 25.564$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.687 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R² เท่ากับ 0.93 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบาย การเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 93 อีกร้อยละ 7 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่า ค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

3) ผลการศึกษาของธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษา สามารถเขียนสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด ได้ดังนี้

$$AC_{scb} = 0.08 + 0.94Y_{scb} \quad R^2 \quad 0.98$$

$$t\text{-ratio} \quad (0.203) \quad (1.665) \quad F\text{-test} \quad 78.098$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.665 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.98 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบาย การเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 98 อีกร้อยละ 2 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และทดสอบค้ำกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่า ค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

4) ผลการศึกษาของธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษาสามารถเขียนสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด ได้ดังนี้

$$AC_{bay} = 0.34 + 2.25Y_{bay} \quad R^2 \quad 0.96$$

$$t\text{-ratio} \quad (0.519) \quad (1.879) \quad F\text{-test} \quad 53.530$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.879 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.96 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบาย การเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 96 อีกร้อยละ 4 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และทดสอบค้ำกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่า ค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

5) ผลการศึกษาของธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษาสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด เขียนได้ดังนี้

$$AC_{bbc} = 3.54 + 2.08Y_{bbc} \quad R^2 \quad 0.74$$

$$t\text{-ratio} \quad (0.72) \quad (1.133) \quad F\text{-test} \quad 5.789$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.133 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.74 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบาย การเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 74 อีกร้อยละ 26 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ

ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และทดสอบค้ำกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

6) ผลการศึกษาของธนาคาร เอเชีย จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษสมการต้นทุนของธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) เขียนได้ดังนี้

$$AC_{boa} = 0.46 + 6.27Y_{boa} \quad R^2 \quad 0.91$$

$$t\text{-ratio} \quad (0.556) \quad (1.357) \quad F\text{-test} \quad 20.452$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.357 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R² เท่ากับ 0.91 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 91 อีกร้อยละ 9 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และทดสอบค้ำกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

7) ผลการศึกษาของธนาคาร ไทยททุ จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารไทยททุ จำกัด (มหาชน) เขียนได้ดังนี้

$$AC_{tdb} = 0.40 + 3.17Y_{tdb} \quad R^2 \quad 0.98$$

$$t\text{-ratio} \quad (1.252) \quad (1.504) \quad F\text{-test} \quad 119.557$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.504 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารไทยททุ จำกัด(มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R² เท่ากับ 0.98 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 98 อีกร้อยละ 2 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และทดสอบค้ำกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

8) ผลการศึกษาของธนาคารสหธนาคาร จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษาศมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารสหธนาคาร จำกัด
เขียนได้ดังนี้

$$\begin{array}{llll} AC_{ub} = & 0.85 + 18.05 Y_{ub} & R^2 & 0.83 \\ t\text{-ratio} & (0.555) \quad (1.110) & F\text{-test} & 15.676 \end{array}$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.110 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.83 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบาย การเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 83 อีกร้อยละ 17 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และทดสอบคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่า ค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

9) ผลการศึกษาของธนาคาร นครธน จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษาศมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารนครธน จำกัด
เขียนได้ดังนี้

$$\begin{array}{llll} AC_{ntb} = & 0.03 + 10.30 Y_{ntb} & R^2 & 0.97 \\ t\text{-ratio} & (0.057) \quad (1.850) & F\text{-test} & 69.299 \end{array}$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.850 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.97 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบาย การเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 97 อีกร้อยละ 3 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และทดสอบคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่า ค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

10) ผลการศึกษาของธนาคาร มหานคร จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษา สามารถเขียนสมการต้นทุนเฉลี่ย ของธนาคาร
มหาชน จำกัด ได้ดังนี้

$$\begin{array}{lcl} AC_{fbc} = & 0.40 + 1.17Y_{fbc} & R^2 \quad 0.96 \\ \text{t-ratio} & (0.726) \quad (0.725) & \text{F-test} \quad 42.135 \end{array}$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 0.725 มีค่าน้อยกว่าค่า
t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคาร มหานคร จำกัด
(มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R² เท่ากับ 0.96 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถ
อธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 96 อีกร้อยละ 4 เกิดจากการ
เปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการ
คำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

11) ผลการศึกษาของธนาคารแหลมทอง จำกัด(มหาชน)

ผลการศึกษา สมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารแหลมทอง จำกัด
สามารถเขียนได้ดังนี้

$$\begin{array}{lcl} AC_{ltb} = & 0.94 + 2.86Y_{ltb} & R^2 \quad 0.99 \\ \text{t-ratio} & (4.407) \quad (0.828) & \text{F-test} \quad 322.230 \end{array}$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 0.828 มีค่าน้อยกว่าค่า
t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารแหลมทอง จำกัด
(มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R² เท่ากับ 0.99 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถ
อธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 99 อีกร้อยละ 1 เกิดจากการ
เปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการ
คำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตาราง

1.3.2 ผลการศึกษาตามกลุ่มของธนาคารพาณิชย์ไทยแยกตามขนาด

1) ผลการศึกษาของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่

ธนาคารพาณิชย์ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
ธนาคารกรุงไทย จำกัด ธนาคารกสิกรไทย จำกัด ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด และ ธนาคาร
กรุงศรีอยุธยา จำกัด ซึ่งผลการศึกษาการประหยัดต่อขนาด เขียนสมการต้นทุนเฉลี่ยได้ดังนี้

$$AC_{\text{big}} = 0.66 + 0.28 Y_{\text{big}} \quad R^2 \quad 0.94$$
$$t\text{-ratio} \quad (0.866) \quad (1.861) \quad F\text{-test} \quad 34.194$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.861 มีค่าน้อยกว่าค่า t
จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าหากศึกษาโดยพิจารณาตามขนาด
ของธนาคาร ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด(Constant
return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.94 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบาย
การเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 94 อีกร้อยละ 6 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ
ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่า
ค่า F จากตาราง

3) ผลการศึกษาของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก

ธนาคารพาณิชย์ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ธนาคารเอเชีย จำกัด ธนาคารไทยธน
 จำกัด สหธนาคาร จำกัด ธนาคารนครธน จำกัด และธนาคารแหลมทอง จำกัด ผลการศึกษาการ
ประหยัดต่อขนาดของกลุ่มธนาคารขนาดเล็ก เขียนสมการต้นทุนเฉลี่ย ได้ดังนี้

$$AC_{\text{small}} = 0.05 + 1.41 Y_{\text{small}} \quad R^2 \quad 0.96$$
$$t\text{-ratio} \quad (0.085) \quad (1.453) \quad F\text{-test} \quad 55.687$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.453 มีค่าน้อยกว่าค่า t
จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าหากศึกษาโดยพิจารณาตามขนาด
ของธนาคาร ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด(Constant
return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.96 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบาย
การเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 96 อีกร้อยละ 6 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ
ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่า
ค่า F จากตาราง

2. สรุปผลการศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย ช่วงที่มีการเปิดเสรีทางการเงิน และก่อนเกิดวิกฤติ (ช่วงปี 2533 – 2539)

ผลการศึกษาการประหยัดต่อขนาดกำหนดแบบจำลอง ให้ต้นทุนเป็นฟังก์ชันของผลผลิตรวมของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่ง ซึ่งผลผลิตรวมของธนาคารนั้น ได้จากผลรวมของเงินลงทุนในหลักทรัพย์ (y1) เงินให้กู้ยืม (y2) และรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย (y3) จากผลการศึกษาพบว่าธนาคารพาณิชย์ไทยทุกแห่ง ในช่วงปี 2533–2539 ซึ่งเป็นช่วงที่ทางการมีการเปิดเสรีทางการเงิน โดยนับตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมา ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายการเงินเพื่อต้องการที่จะพัฒนาระบบการเงินไทย โดยเฉพาะมีการผ่อนคลายข้อจำกัดทางการเงินต่าง ๆ อันประกอบไปด้วย

2.1 การยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยทุกประเภท ทางกรได้ดำเนินการให้อัตราดอกเบี้ยเคลื่อนไหวตามกลไกตลาด เพื่อต้องการที่จะให้ระบบการเงินมีความคล่องตัวมากขึ้น และเพื่อที่จะให้สอดคล้องกับโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจการเงินที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเริ่มจาก

2.1.1 การยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะยาว ที่มีอายุตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป ตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2532

2.1.2 การยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำทุกประเภท ในเดือนมีนาคม 2533

2.1.3 การยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ ในเดือนมกราคม 2535

2.1.4 การยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ และเพดานอัตราดอกเบี้ยตัวสัญญาใช้เงิน ตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2535

2.2 การผ่อนคลายการควบคุมด้านปริวรรตเงินตรา โดยทางการได้ผ่อนคลายการปริวรรตเงินตราต่างประเทศเป็นลำดับ เพื่อที่ต้องการจะให้เงินทุนเคลื่อนย้ายได้คล่องตัว อำนาจความสะดวกต่อการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน ดังนี้.-

2.2.1 การประกาศรับพันธะข้อ 8 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศในปี 2533 และได้ผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก โดย

มอบหมายให้ธนาคารพาณิชย์ อนุญาตค่าขอต่าง ๆ ด้านสินค้าได้ทุกกรณี รวมทั้งขยายวงเงินค่า
ขอด้านเงินทุน และเงินบริการให้สูงขึ้น ตั้งแต่ 21 พฤษภาคม 2533

2.2.2 ทางกรมได้ประกาศให้มาตรการผ่อนคลายการควบคุมการปริวรรตเงินตรา
ระยะที่ 2 ในช่วงเดือนเมษายน 2534 ให้มีการเคลื่อนย้ายได้เสรีมากขึ้น โดยการผ่อนคลายด้าน
การนำเงินไปลงทุนในต่างประเทศ แต่ยกเว้นการลงทุนในหลักทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งยังคง
ต้องขออนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย การขยายวงเงินส่งออก ค่าใช้จ่ายการศึกษา และการ
เดินทาง รวมทั้งการขออนุญาตให้ผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสามารถเปิดบัญชีเงินฝากที่เป็นเงินตรา
ต่างประเทศ และเพิ่มประเภทผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

2.2.3 ในปี 2535 ได้มีการยกเลิกข้อจำกัดและผ่อนคลายเพิ่มเติม ได้แก่ การ
เปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์การปฏิบัติการควบคุมแลกเปลี่ยนเงินตราเพิ่มเติมได้สะดวกขึ้น เช่น การ
ผ่อนผันให้ผู้ส่งออกโอนเงินค่าสินค้าออกไปชำระหนี้เงินตราต่างประเทศหรือชำระสินค้าขาเข้า การ
ใช้เงินตราต่างประเทศจากบัญชีเงินฝากของตนเองชำระหนี้ต่างประเทศแทนบริษัทในเครือได้ การ
ผ่อนคลายหลักเกณฑ์บุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศสามารถนำเงินตราต่างประเทศที่ได้จาก
ประเทศไทยเข้าบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศของตนได้ ซึ่งเริ่มในเดือน พฤษภาคม 2535 และ
ในเดือนกันยายน 2535 ทางกรมได้ผ่อนปรนการนำเข้าหรือส่งเงินบาทของธนาคารที่ตั้งอยู่ในประเทศ
เวียดนาม และประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทยออกนอกประเทศ โดยธนาคารที่ตั้งอยู่ใน
ประเทศดังกล่าว ซึ่งเปิดบัญชีเงินบาทของบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศกับธนาคารขออนุญาต
สามารถนำเงินตราที่ถอนจากบัญชีของตนกลับออกไปนอกประเทศ ในเดือนกุมภาพันธ์ 2537
ทางการได้ ผ่อนปรนการส่งหรือนำเงินตราออกนอกประเทศไปยังประเทศเวียดนาม และประเทศที่
มีพรมแดนติดต่อกับไทยได้ไม่เกินห้าแสนบาท และได้ยกเลิกข้อกำหนดห้ามธนาคารพาณิชย์ใน
ประเทศไทยให้กู้ยืมแก่บุคคลผู้มีถิ่นฐานนอกระเทศเกินกว่า 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การขยาย
วงเงินการส่งออกไปลงทุนโดยตรง และให้กู้ยืมแก่บริษัทในเครือจากเดิมปีละไม่เกิน 5 ล้าน
ดอลลาร์สหรัฐ เป็นปีละไม่เกิน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นผลให้มีต้นทุนในการกู้ยืมของธนาคาร
พาณิชย์เพิ่มสูงขึ้น

3.3 การผ่อนคลายข้อจำกัดในการบริหารสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน โดยได้มี
ข้อกำหนด ดังนี้.-

3.3.1 การลดอัตราการจัดอันดับรัฐบาลของธนาคารพาณิชย์ ตาม
เงื่อนไขการเปิดสาขาจากร้อยละ 16 เป็น 9.5 , 8.0 , 7.0 , 6.5 และ 5.5 ของยอดเงินฝาก

ตามลำดับและได้ยกเลิกเงื่อนไขการดำรงพันธบัตรรัฐบาล ตั้งแต่ 17 พฤษภาคม 2536 เป็นต้นมา

3.3.2 การปรับปรุงข้อกำหนดการดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศสุทธิของธนาคารพาณิชย์

3.3.3 การเปลี่ยนแปลงวิธีการคำนวณเงินสดสำรองที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรง

3.3.4 การยกเลิกการดำรงเงินสดสำรองโดยให้ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องแทน โดยให้ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องแทน โดยให้สามารถถือพันธบัตรแห่งประเทศไทย หุ้นกู้ พันธบัตรองค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ เป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์สภาพคล่องได้ด้วย เพื่อเพิ่มความคล่องตัวให้กับสถาบันการเงิน และพัฒนาตลาดตราสารการเงิน

3.4 การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจสถาบันการเงิน เพื่อให้สถาบันพร้อมที่จะแข่งขันในระดับสากล ทางกรจึงพิจารณาผ่อนคลายให้สถาบันการเงินประกอบธุรกิจได้กว้างขวางขึ้น เป็นลำดับ โดยทางการได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจเพิ่มขึ้นในปี 2533 โดยให้ครอบคลุมถึง

3.4.1 การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์

3.4.2 การวิเคราะห์โครงการลงทุน

3.4.3 การจัดหาเงินกู้จากแหล่งต่าง ๆ

3.4.4 การเป็นที่ปรึกษาในการซื้อ รวมหรือควบกิจการ

3.4.5 การดูแลและเก็บรักษาหลักทรัพย์

3.4.6 การติดต่อหรือแนะนำบริษัทประกันภัย

3.4.7 การเป็นนายหน้าตัวแทนจำหน่ายหลักทรัพย์รัฐบาล

3.4.8 การให้บริการข่าวสารข้อมูล และทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทางการเงิน

นอกจากนี้ ยังอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจด้านหลักทรัพย์ ได้แก่ การเป็นตัวแทนผู้ถือหุ้นกู้มีประกัน การเป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวม การเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์ และการเป็นตัวแทนจำหน่ายหน่วยลงทุน และได้พิจารณาให้ธนาคารพาณิชย์ได้ประกอบกิจการวิเทศธนกิจ

3.5 การผ่อนคลายเงื่อนไขการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการปรับปรุงเงื่อนไขการเปิดสาขาธนาคารพาณิชย์ ทำให้ธนาคารพาณิชย์เปิดสาขาได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังได้เปลี่ยนวิธีการคำนวณเงินฝาก โดยไม่นับรวมเงินฝากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเงินฝากธนาคารพาณิชย์ ในการคำนวณเงินฝาก และยกเลิกอัตราส่วนการดำรงพันธบัตรรัฐบาลตามเงื่อนไขการเปิดสาขา ยังเป็นการสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์มีการเพิ่มเครือข่ายสาขาในการให้บริการกับประชาชน มากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลประกอบทั้ง 5 ข้อที่ได้กล่าวมา นั้น เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า การที่ทางการมีการผ่อนคลายข้อจำกัดทางการเงินให้กับธนาคารพาณิชย์ไทย นั้น เป็นเหตุให้ในช่วงปี 2533 - 2539 เกิดการแข่งขันกันของธนาคารพาณิชย์ไทยอย่างรุนแรง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของการประหยัดต่อขนาด ธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่งมีการใช้ต้นทุนอย่างเต็มประสิทธิภาพ บางธนาคารใช้จนเกิดส่วนเกิน ทำให้เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด โดยเมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาพิจารณาจากค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะค่า t -test จากการคำนวณ ที่สูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ภายใต้ช่วงความเชื่อมั่น 95% พบว่าธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ ก่อนเกิดวิกฤต นั้น เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด หากพิจารณาโดยแบ่งธนาคารพาณิชย์เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นธนาคารที่มีสินทรัพย์มากกว่าสี่แสนล้านบาทขึ้นไป ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง มีสินทรัพย์ตั้งแต่สองแสนล้านบาทแต่ไม่เกินสี่แสนล้านบาท และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ซึ่งได้แก่ ธนาคารที่มีสินทรัพย์ต่ำกว่าสองแสนล้านบาท ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด ซึ่งประกอบด้วย ธนาคารทหารไทย จำกัด ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยกรรม จำกัด ธนาคารมหานคร จำกัด ธนาคารศรีนคร จำกัด และธนาคารนครหลวงไทย จำกัด และหากพิจารณาผลการศึกษาเป็นรายธนาคารแล้ว มีจำนวน 4 ธนาคาร ที่เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด ในช่วงก่อนเกิดวิกฤต คือ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)

จากผลการศึกษาที่ได้นั้น เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ ก่อนที่จะเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินขึ้นนั้น สอดคล้องกับการดำเนินการของทางการ โดยเฉพาะในส่วนของธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยกรรม ซึ่งทางการได้เข้าดำเนินการแทรกแซง และปิดการดำเนินกิจการ เป็นธนาคารพาณิชย์ไทยลำดับแรก ในปี 2540

3. ผลการศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย หลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (ปี 2543 - 2547)

ผลการศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย ในระหว่างปี 2543-2547 ซึ่งเป็นช่วงหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจแล้ว กำหนดให้ต้นทุนของธนาคารขึ้นอยู่กับผลผลิตรวม ซึ่งผลผลิตรวมนั้น ได้มาจากผลรวมของเงินลงทุนในหลักทรัพย์ (y1) เงินให้กู้ยืม (y2) และรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย (y3) โดยในการประมาณค่าแบบจำลองนั้น ใช้วิธีทางเศรษฐศาสตร์ที่เรียกว่า วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS) โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistic Package for Social Science) ได้ผลการศึกษา ในแต่ละกรณี ดังนี้.-

ตารางที่ 5.2 เปรียบเทียบการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 11 แห่ง ในช่วงปี 2543-2547 รายธนาคาร

ธนาคาร	ค่าคงที่	t – test	ค่าการประหยัดต่อขนาด	t - test	R ²
BBL	3.04	1.88	1.46	2.02*	0.966
KTB	0.07	0.04	0.004	0.04	0.005
TFB	11.1	1.82	8.33	1.78	0.826
SCB	2.65	0.51	2.27	0.56	0.662
BAY	3.85	6.24	4.64	6.34*	0.961
TMB	2.79	1.67	-2.92	1.64	0.631
SCIB	0.10	1.20	30.66	0.46	0.325
BOA	9.27	1.22	-3.25	1.21	0.484
UB (BT)	1.52	0.31	-3.43	0.29	0.164
NTB	11.14	3.49	15.16	3.62*	0.972
LTB(RNB)	0.38	1.52	-4.60	1.14	0.832

ที่มา : ค่าของข้อมูลที่ได้จากการคำนวณและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS

3.1 ผลการศึกษาที่ค่า t - test จากการคำนวณสูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ภายใต้ช่วงความเชื่อมั่น 95% จะปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0)

ผลการศึกษารายธนาคาร

3.1.1 ผลการศึกษาของ ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ผลการศึกษาสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้ผลการศึกษาดังนี้

$$AC_{bbi} = 3.04 + 1.46Y_{bbi} \quad R^2 = 0.97$$

$$t\text{-ratio} \quad (1.885) \quad (2.021) \quad F\text{-test} \quad 28.66$$

จากสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเป็นบวกเท่ากับ 1.46 ซึ่งหมายความว่า ถ้าเพิ่มผลผลิตขึ้นไป 1 หน่วย ต้นทุนจะเพิ่มขึ้น 1.46 หน่วย แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ก่อนเกิดวิกฤต นั้น เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด สำหรับค่าทางสถิติที่ชี้วัด

ค่า R^2 เท่ากับ 0.97 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 97 อีกร้อยละ 3 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ค่า t - test เท่ากับ 2.021 มีค่าสูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ไม่มีการประหยัดต่อขนาด

3.1.2 ผลการศึกษาของธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด

ผลการศึกษาสมการต้นทุนของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด เขียนได้ดังนี้

$$AC_{bay} = 3.85 + 4.64Y_{bay} \quad R^2 = 0.96$$

$$t\text{-ratio} \quad (6.235) \quad (6.348) \quad F\text{-test} \quad 24.553$$

จากสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเป็นบวกเท่ากับ 4.64 ซึ่งหมายความว่า ถ้าเพิ่มผลผลิตขึ้นไป 1 หน่วย ต้นทุนจะเพิ่มขึ้น 4.64 หน่วย แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ก่อนเกิดวิกฤต นั้น เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด สำหรับค่าทางสถิติที่ชี้วัด

ค่า R^2 เท่ากับ 0.96 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 96 อีกร้อยละ 4 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ

ปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ค่า t – test เท่ากับ 6.348 มีค่าสูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ไม่มีการประหยัดต่อขนาด

3.1.3 ผลการศึกษาของธนาคาร แสตนด์ชาร์ต ชาร์เตอร์ นครธน จำกัด

ผลการศึกษาสมการต้นทุนของธนาคารแสตนด์ชาร์ต ชาร์เตอร์ นครธน จำกัด เขียนได้ดังนี้

$$AC_{ntb} = 11.14 + 15.16Y_{ntb} \quad R^2 \quad 97$$

$$t\text{-ratio} \quad (3.498) \quad (3.626) \quad F\text{-test} \quad 35.344$$

จากสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเป็นบวกเท่ากับ 15.16 ซึ่งหมายถึงว่า ถ้าเพิ่มผลผลิตขึ้นไป 1 หน่วย ต้นทุนจะเพิ่มขึ้น 15.16 หน่วย แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของธนาคารแสตนด์ชาร์ต ชาร์เตอร์ นครธน (มหาชน) ก่อนเกิดวิกฤต นั้น เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด สำหรับค่าทางสถิติที่ชี้วัด

ค่า R^2 เท่ากับ 0.97 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 97 อีกร้อยละ 3 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และก็สอดคล้องกับค่า F ที่ได้จากการคำนวณซึ่งสูงกว่าค่า F จากตารางการแจกแจงแบบ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ค่า t – test เท่ากับ 3.626 มีค่าสูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารแสตนด์ชาร์ต ชาร์เตอร์ นครธน (มหาชน) ไม่มีการประหยัดต่อขนาด

3.2 ผลการศึกษาที่ค่า t - test จากการคำนวณน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ภายใต้ช่วงความเชื่อมั่น 95% จะยอมรับสมมติฐานว่าง (H_0)

ผลการศึกษารายธนาคาร

3.2.1 ผลการศึกษาของธนาคาร กสิกรไทย จำกัด

ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) การศึกษา สามารถเขียนสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารกสิกรไทย จำกัด โดยได้สมการถดถอย ดังนี้-

$$AC_{kbank} = 11.09 + 8.33 Y_{kbank} \quad R^2 \quad 0.83$$

$$t\text{-ratio} \quad (1.822) \quad (1.781) \quad F\text{-test} \quad 4.736$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.781 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.83 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 83 อีกร้อยละ 17 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน แต่ค่า F ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่า F จากตารางซึ่งไม่สอดคล้องกันกับ ค่า R^2 เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม แบบจำลองนี้ไม่น่าเชื่อถือในการทดสอบ

3.2.2 ผลการศึกษาของธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน)

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นธนาคารพาณิชย์ของรัฐบาลมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่สองของธนาคารพาณิชย์ไทย เนื่องจากการรวมธนาคารสยาม เข้าไปด้วยเมื่อปี 2530 และในปี 2541 ได้รวมธนาคาร มหานครเข้ามา พร้อมทั้งรับในส่วนของเงินฝากของ ธนาคารกรุงเทพ ฯพาณิชย์การ เข้ามาด้วย นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังกำหนดให้ธนาคารเป็นผู้นำในการดำเนินการทางการเงิน เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของทางการ การศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ผลการศึกษสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคาร เขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$AC_{ktb} = 0.07 + 0.004 Y_{ktb} \quad R^2 \quad 0.005$$

$$t\text{-ratio} \quad (0.035) \quad (0.039) \quad F\text{-test} \quad 0.005$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 0.039 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.005 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้เพียงร้อยละ 0.5 อีกร้อยละ 99.5 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน และค่า F ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่า F จากตาราง ซึ่งแสดงว่าแบบจำลองนี้ไม่น่าเชื่อถือในการทดสอบ

3.2.3 ผลการศึกษาของธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด

ผลการศึกษา สามารถเขียนสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ได้ดังนี้

$$AC_{scb} = 2.65 + 2.27Y_{scb} \quad R^2 \quad 0.66$$

$$t\text{-ratio} \quad (0.506) \quad (0.563) \quad F\text{-test} \quad 1.959$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 0.563 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด(มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.66 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 66 อีกร้อยละ 34 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน แต่ค่า F ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่า F จากตาราง ซึ่งไม่สอดคล้องกันกับ ค่า R^2 เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม แบบจำลองนี้ไม่น่าเชื่อถือในการทดสอบ

3.2.4 ผลการศึกษาของธนาคาร ทหารไทย จำกัด

ผลการศึกษาสมการต้นทุนของธนาคารทหารไทย จำกัด เขียนได้ดังนี้

$$AC_{tmb} = 2.79 - 2.92Y_{tmb} \quad R^2 \quad 0.63$$

$$t\text{-ratio} \quad (1.668) \quad (1.636) \quad F\text{-test} \quad 1.707$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.636 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.63 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 63 อีกร้อยละ 37 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน แต่ค่า F ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่า F จากตาราง ซึ่งไม่สอดคล้องกันกับ ค่า R^2 เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม แบบจำลองนี้ไม่น่าเชื่อถือในการทดสอบ

3.2.5 ผลการศึกษาของธนาคาร เอเชีย เอบีเอ็น แอมโร จำกัด

ผลการศึกษาสมการต้นทุนของธนาคารเอเชีย จำกัด เขียนได้ดังนี้

$$\begin{array}{lcl} AC_{boa} & = & 9.27 - 3.25Y_{boa} \quad R^2 \quad 0.48 \\ t\text{-ratio} & & (0.556) \quad (1.357) \quad F\text{-test} \quad 0.939 \end{array}$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.357 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารเอเชีย เอบีเอ็น แอมโร จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R² เท่ากับ 0.48 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 48 อีกร้อยละ 52 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน ค่า F ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่า F จากตาราง แสดงว่าแบบจำลองนี้ไม่น่าเชื่อถือในการทดสอบ

3.2.6 ผลการศึกษาของธนาคาร ยูโอบี รัตนสิน จำกัด

ผลการศึกษาสมการต้นทุนของธนาคารยูโอบี รัตนสิน จำกัด เขียนได้ดังนี้

$$\begin{array}{lcl} AC_{uorb} & = & 0.38 - 4.60Y_{uorb} \quad R^2 \quad 0.83 \\ t\text{-ratio} & & (1.523) \quad (1.144) \quad F\text{-test} \quad 4.942 \end{array}$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 1.144 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารยูโอบี รัตนสิน (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R² เท่ากับ 0.83 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 83 อีกร้อยละ 17 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน แต่ค่า F ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่า F จากตาราง ซึ่งไม่สอดคล้องกันกับ ค่า R² เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม แบบจำลองนี้ไม่น่าเชื่อถือในการทดสอบ

3.2.7 ผลการศึกษาของธนาคาร นครหลวงไทย จำกัด

ผลการศึกษา สามารถเขียนสมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารนครหลวงไทย จำกัด ได้ดังนี้

$$\begin{array}{lcl} AC_{scib} & = & 0.10 + 30.659Y_{scib} \quad R^2 \quad 0.33 \\ t\text{-ratio} & & (1.202) \quad (0.460) \quad F\text{-test} \quad 1.445 \end{array}$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 0.460 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.33 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 33 อีกร้อยละ 67 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน ค่า F ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่า F จากตาราง แสดงว่าแบบจำลองนี้ไม่น่าเชื่อถือในการทดสอบ

3.2.8 ผลการศึกษาของไทยธนาคาร จำกัด

ผลการศึกษา สมการต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารไทยธนาคาร จำกัด เขียนได้ดังนี้

$$AC_{ub} = 1.52 - 3.43Y_{ub} \quad R^2 \quad 0.16$$

$$t\text{-ratio} \quad (0.314) \quad (0.291) \quad F\text{-test} \quad 0.196$$

จากผลการศึกษาพบว่า ค่า t – test เท่ากับ 0.291 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) ทำการผลิต ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (Constant return to scale)

ค่า R^2 เท่ากับ 0.16 แสดงว่าสมการหรือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 16 อีกร้อยละ 84 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น หรือเกิดจากความคลาดเคลื่อน ค่า F ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่า F จากตาราง แสดงว่าแบบจำลองนี้ไม่น่าเชื่อถือในการทดสอบ

4. เปรียบเทียบการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทยก่อนเกิดวิกฤติ และหลังเกิดวิกฤติของธนาคารพาณิชย์ไทย จำนวน 11 แห่ง

ตารางที่ 5.3 เปรียบเทียบการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 11 แห่ง ที่เหลืออยู่ ในช่วงปี 2543 – 2547 รายธนาคาร ระหว่างก่อนเกิดวิกฤติ และหลังจากที่เกิด วิกฤติเศรษฐกิจ

ธนาคาร	ก่อนเกิดวิกฤติ		หลังเกิดวิกฤติ	
	ค่าการประหยัดต่อขนาด	t – test	ค่าการประหยัดต่อขนาด	t – test
BBL	1.18	2.03*	1.46	2.02*
KTB	1.37	1.55	0.004	0.04
TFB	1.67	1.68	8.33	1.78
SCB	0.94	1.66	2.27	0.56
BAY	2.25	1.88	4.64	6.34*
TMB	1.91	2.04*	-2.92	1.64
SCIB	3.24	2.41*	30.66	0.46
BOA	6.27	1.36	-3.25	1.21
UB (BT)	18.05	1.11	-3.43	0.29
NTB	10.30	1.85	15.16	3.62*
LTB(RNB)	2.86	0.62	-4.60	1.14

ที่มา : ข้อมูลจากการคำนวณและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS

5. ผลการวิเคราะห์การจำแนกตามกลุ่ม (Discriminant Analysis)

5.1 วิธีการวิเคราะห์

เป็นการศึกษาดัชนีความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย จากการใช้อัตราส่วนทางการเงินที่วัดประสิทธิภาพในด้านต่าง ๆ ของธนาคาร เนื่องจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเพียงอัตราส่วนเดียวอาจจะทำให้ผลการวิเคราะห์แตกต่างกันได้ ในแต่ละอัตราส่วน เนื่องจากเป็นอัตราส่วนทางการเงินแต่ละตัวนั้น ใช้วัดเฉพาะด้าน ดังนั้นการศึกษาถึง

ความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย จึงใช้อัตราส่วนทางการเงินหลาย ๆ อัตราส่วน
พร้อมกัน เพื่อศึกษาถึงความมั่นคงทางการเงินของธนาคารเหล่านั้นว่า ธนาคารมีความมั่นคง
หรือไม่มีความมั่นคง โดยค่าดัชนีที่สร้างขึ้นมาจากการใช้อัตราส่วนทางการเงินหลาย ๆ อัตราส่วน
โดยการศึกษาในครั้งนี้ นั้น เป็นการศึกษาถึงธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลในเชิงปริมาณนำตัวเลขจากงบการเงิน คือ งบดุล และงบกำไร
ขาดทุน ซึ่งแสดงอยู่ในรายงานประจำปีของกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกมาทำการศึกษาทั้ง 15 ธนาคาร
เป็นข้อมูลระหว่างปี 2533-2539 ได้แก่ งบดุลและงบกำไรขาดทุน วิเคราะห์โดยนำอัตราส่วน
ทางการเงินมาหาค่าเฉลี่ย 7 ปี เพื่อนำมาหาสมการในการหาค่าดัชนีมาตรฐาน การหาสมการนั้น
ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิธีการที่เลือกใช้คือ Discriminant Analysis ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะ
หาสมการที่จะใช้จำแนกประเภทกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาได้

5.1.1 การวิเคราะห์โดยวิธีการจำแนกตามกลุ่ม (Discriminant Analysis)

ในช่วงปี 2533 - 2539

การหาค่าอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้แบ่งแยกประเภทธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง
15 ธนาคาร วิธีการคือ คำนวณหาค่าอัตราส่วนทางการเงินนั้น ๆ จะใช้อัตราส่วนจำนวน 33
อัตราส่วน โดยนำข้อมูลมาจากงบการเงิน ดังที่ได้แสดงรายละเอียดในตารางภาคผนวก ซึ่ง
ประกอบไปด้วยอัตราส่วน ดังต่อไปนี้

- 1) อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง ประกอบด้วย
 - (1) อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก
 - (2) อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม
 - (3) อัตราส่วนเงินฝากระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อหนี้สินระหว่าง
ธนาคารที่มีดอกเบี้ย
- 2) อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย
 - (1) อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)ต่อสินทรัพย์รวม
 - (2) อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
 - (3) อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)ต่อเงินกองทุน
 - (4) อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม
 - (5) อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์รวม
 - (6) อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลต่อรายได้รวม

- (7) อัตราส่วนรายได้มีโช้ดอกเบีย้ต่อรายได้รวม
- (8) อัตราส่วนรายได้ดอกเบีย้ต่อเงินให้สินเชือ
- (9) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบีย้เงินฝากต่อเงินฝาก
- (10) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อรายได้รวม
- (11) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบีย้รวมต่อเงินกู้ยืมและเงินฝากรวม
- (12) อัตราส่วนรายได้ดอกเบีย้และเงินปันผลต่อสินทรัพย์ทำรายได้
- (13) อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมต่อรายได้มีโช้ดอกเบีย้
- (14) อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)จากการปริวรรตต่อรายได้มีโช้ดอกเบีย้
- (15) อัตราส่วนกำไร(ขาดทุน)จากการปริวรรตต่อเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ

3) อัตราส่วนความเพียงพอของเงินทุน

- (1) อัตราส่วนเงินฝากต่อสินทรัพย์รวม
- (2) อัตราส่วนเงินให้สินเชือต่อสินทรัพย์รวม
- (3) อัตราส่วนเงินให้สินเชือต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- (4) อัตราส่วนเงินฝากต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- (5) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- (6) อัตราส่วนส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์รวม
- (7) อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวม
- (8) อัตราส่วนสินทรัพย์รวมต่อหนี้สินรวม
- (9) อัตราส่วนเงินกู้ยืมรวมต่อเงินกองทุน
- (10) อัตราส่วนเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่อเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ
- (11) อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกู้ยืมรวม
- (12) อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกองทุน

4) อัตราส่วนที่แสดงถึงคุณภาพของสินทรัพย์

- (1) อัตราส่วนค่าเผือหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชือ
- (2) อัตราส่วนจำนวนกันไว้เผือหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชือ
- (3) อัตราส่วนดอกเบีย้ค้างรับต่อเงินให้สินเชือ

การคำนวณค่าอัตราส่วนทางการเงิน โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินในแต่ละปี ของแต่ละธนาคาร ดังนั้น แต่ละธนาคารตัวอย่างจะมีอัตราส่วนทั้งสิ้น 33 อัตราส่วนในแต่ละปี จำนวน 7 ปี คือ 2533–2539 และค่าเฉลี่ยอัตราส่วน 7 ปี ดังที่แสดงในตารางภาคผนวก ข ซึ่ง อัตราส่วนที่จะนำมาสร้างสมการแบ่งแยกประเภทนั้น คือ ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน 7 ปี ของจำนวน 15 ธนาคารพาณิชย์ไทย

5.1.2 การสร้างสมการแบ่งแยกประเภท (Discriminant Function)

จากการคำนวณหาอัตราส่วนรายปีของแต่ละธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้ง 15 ธนาคาร แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย 7 ปี แต่ละธนาคาร โดยจะใช้เป็นข้อมูลในการสร้างสมการ แบ่งแยกประเภท ด้วยการนำข้อมูลดังกล่าวเข้าไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ทั้งนี้ ได้ระบุตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม เพื่อเป็นสัญลักษณ์ในสมการแบ่งแยกประเภท ได้ดังนี้-

ประเภทของตัวแปร

ตัวแปรตาม

ค่าดัชนีวัดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย

ตัวแปรอิสระ

สมการ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในสมการ

Y-SCORE

สัญลักษณ์ที่ใช้ใน

<u>อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง</u>	
1. อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก	loan-dep1
2. อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม	li-asset-total2
3. อัตราส่วนเงินฝากระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อหนี้สินระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย	due-bank-due-interest3
<u>อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร</u>	
1. อัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์รวม	roa1
2. อัตราส่วนกำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	roe2
3. อัตราส่วนกำไรต่อเงินกองทุน	net-cap3
4. อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม	loss-tasset4
5. อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์รวม	Netinter-tasset5
6. อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลต่อรายได้รวม	i-d-totalincome6
7. อัตราส่วนรายได้มิใช่ดอกเบี้ยต่อรายได้รวม	non-inter-totalincome7
8. อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยต่อเงินให้สินเชื่อ	Interinco-totalloan8

9. อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากต่อเงินฝาก	in-ex-total-dep9
10. อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมต่อรายได้มีชีดดอกเบี้ย	fee-non-inter10
11. อัตราส่วนกำไรขาดทุนจากการบริวรรตต่อรายได้มีชีดดอกเบี้ย	gain-noninterst11
12. อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อรายได้รวม	cost-ratio12
13. อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยรวมต่อเงินกู้ยืมและเงินฝากรวม	fud-cost13
14. อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลต่อสินทรัพย์ทำรายได้	inter-on-assets14
15. อัตราส่วนกำไรขาดทุนจากการบริวรรตต่อเงินกู้ยืมต่างประเทศ	gain-per-Shortborrowf

อัตราส่วนความเพียงพอของเงินทุน

1. อัตราส่วนเงินฝากต่อสินทรัพย์รวม	dep-totalasset1
2. อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์รวม	loan-totalasset2
3. อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	loan-equity3
4. อัตราส่วนเงินฝากต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	dep-equity4
5. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	Lia-equity5
6. อัตราส่วนส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์รวม	equity-totalasset6
7. อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวม	cap-totalasset7
8. อัตราส่วนสินทรัพย์รวมต่อหนี้สินรวม	totalasset-lia8
9. อัตราส่วนเงินกู้ยืมรวมต่อเงินกองทุน	Borrow-cap9
10. อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกู้ยืมรวม	Sborrow-totalborrow
11. อัตราส่วนเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่อเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ	invest-per-sortborrowf
12. อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกองทุน	Shortborrowf-per-cappital

อัตราส่วนที่แสดงถึงคุณภาพของสินทรัพย์

1. อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ	loss-total-loan
2. อัตราส่วนจำนวนกันไว้เผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ	allow-total-loan
3. อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ	accru-interest-total-loan

การวิเคราะห์แบ่งแยกประเภทในโปรแกรม SPSS ในครั้งนี้ นั้น ใช้วิธีการทางสถิติ (Statistic) แบบ Classify เพื่อแบ่งแยกประเภทของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบ่งแยกประเภท โดยวิธีการคัดเลือกตัวแปรอิสระ ด้วยวิธี Stepwise Method โปรแกรมจะเป็นตัวคัดเลือกตัวแปรเข้าในสมการก่อนหลังเอง โดยดูค่าความมีนัยสำคัญของตัวแปรนั้น ๆ ในการแบ่งแยกประเภท การที่ต้องเลือกใช้วิธีการ Stepwise Method นั้น เนื่องจาก ผู้ศึกษายังไม่สามารถสรุปได้ว่าอัตราส่วนทางการเงินที่นำมาศึกษาทั้ง 33 อัตราส่วน มีอัตราส่วนหรือค่าใดบ้างที่มีความสามารถในการแบ่งแยกประเภทของประชากรตัวอย่างที่ทำการศึกษได้ดีที่สุด วิธีการ Stepwise Method ซึ่งจะทำให้การคัดเลือกตัวแปรที่มีนัยสำคัญมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุดตามลำดับชั้น จนกระทั่งการเพิ่มตัวแปรเข้าไปอีกแล้วไม่มีผลทำให้ความสามารถในการจำแนกประเภทของสมการนั้นดียิ่งขึ้น ก็จะหยุดโดยไม่มีการคัดเลือกตัวแปรเข้าในสมการอีก โดยตอนแรกจะเริ่มจากการหา Wilk's Lamda ตัวแปรอิสระแต่ละตัวออกมาก่อน ค่า Wilk's Lamda นี้ จะเป็นมาตรวัดความแตกต่างระหว่างกลุ่มจากการพิจารณาอัตราส่วน F-Statistic ของตัวแปรอิสระทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ ตัวแปรอิสระใดที่ให้ค่า ส่วน F-Statistic สูงสุด จะให้ค่า Wilk's Lamda ต่ำสุด ดังนั้น ยิ่งค่า Wilk's Lamda ลดต่ำมากเท่าใด แสดงว่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่แบ่งแยกประเภทจะมีความแตกต่างกันมากยิ่งขึ้นเท่านั้น หรือสมการที่ประกอบไปด้วยตัวแปรอิสระที่ได้รับคัดเลือกแล้วนั้น เป็นสมการในการแบ่งประเภทที่ดียิ่งขึ้น

ผลการคำนวณจะได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงน้ำหนักของตัวแปรแต่ละตัวที่จะสามารถแบ่งแยกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยที่ทำการศึกษได้ กับตัวแปรตามที่กำหนดขึ้น โดยค่าสัมประสิทธิ์ดังกล่าว คือ ค่าที่ได้จาก Unstandardize Canonical Discriminant Function Coefficient ในตารางภาคผนวก ข

การแสดงผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการแบ่งแยกประเภท นั้น สามารถนำมาสร้างในรูปสมการได้ดังนี้

$$Y_i = 108.287 + 4.565 \text{ due-bank-due-interest}3_i - 1137.124 \text{ in-ex-total-dep}9_i + 115.973 \text{ cost-ratio}12_i + 20.542 \text{ lia-equity}5_i - 5056.994 \text{ borrow-cap}9_i + 34.909 \text{ Shortborrowf-per-cappital}_i + 430.341 \text{ allow-total-loan}_i - 870.830 \text{ accru-interest-total-loan}_i \quad (2)$$

โดย Y_i	=	ค่าดัชนีวัดความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย
due-bank-due-interest3	=	อัตราส่วนเงินฝากระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อหนี้สินระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย
in-ex-total-dep9	=	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากต่อเงินฝาก
cost-ratio12	=	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อรายได้รวม
lia-equity5	=	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
borrow-cap9	=	อัตราส่วนเงินกู้ยืมรวมต่อเงินกองทุน
Shortborrowf-per-cappital	=	อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกองทุน
allow-total-loan	=	อัตราส่วนจำนวนกันไว้เพื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ
accru-interest-total-loan	=	อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ

จากการผลการศึกษาพบว่าสัมประสิทธิ์ของอัตราส่วนทั้ง 8 อัตราส่วน มีทั้งค่าที่เป็นลบ และค่าที่เป็นบวก สำหรับค่าที่เป็นลบนั้น แสดงว่าตัวแปรอิสระนั้น มีผลในทางลบต่อ Discriminant Function ซึ่งหมายความว่า ถ้าอัตราส่วนนี้สูง ธนาคารจะมีความน่าจะเป็นที่จะไม่มั่นคงมากตามไปด้วย ส่วนค่าที่เป็นบวก นั้น แสดงว่า หากอัตราส่วนเหล่านี้ มีค่าสูง แสดงว่า ธนาคารจะมีความน่าจะเป็นที่จะมั่นคง

เมื่อกำหนดให้ค่า Y-Score เป็นตัวแปรตามจะได้ตัวแปรอิสระที่สามารถแบ่งแยกประเภทกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความมั่นคงทางการเงินกับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน โดยใช้วิธี Stepwise Method ผลจากการคำนวณได้ตัวแปรอิสระที่มีความสามารถในการแบ่งแยกประเภท จำนวน 8 ตัวแปร ดังนี้-

1. อัตราส่วนเงินฝากระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อหนี้สินระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย (due-bank-due-interest3) แสดงถึง ธนาคารที่ต้องมีการพึ่งพาอาศัยระหว่างกัน ซึ่งกรณีเงินฝากและหนี้สินระหว่างกันของธนาคาร กรณีที่มีดอกเบี้ยนี้ เป็นการพึ่งพากันเพื่อเสริมสภาพคล่อง ทำให้ต่างคนต่างดำเนินธุรกิจต่อไปได้ แต่ทั้งนี้ต้องมีเสถียรภาพที่มั่นคงด้วย จะเป็น สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมระหว่างกัน ดังนั้น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จึงมีค่าเป็นบวก ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงว่า หากธนาคารมีสัดส่วนของเงินฝากที่มีดอกเบี้ยต่อหนี้สินระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยสูงแล้ว จะทำให้ธนาคารมีแนวโน้มที่มั่นคง เนื่องจากเงินฝากเป็นส่วนช่วยในการหาผลตอบแทนให้กับธนาคาร

2. อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากต่อเงินฝาก(in-ex-total-dep9) แสดงเป็น อัตราส่วนที่แสดงถึงต้นทุนในการดำเนินงานของธนาคารที่ต้องรับภาระในกรณีที่รับฝากเงินจาก บุคคลภายนอกหรือประชาชน เพื่อนำมาใช้ในการหารายได้โดยเฉพาะการปล่อยสินเชื่อ จากการ นำตัวแปร in-ex-total-dep9 เข้ามาในสมการแบ่งแยกประเภทและเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญเป็น อันดับแรกที่ใช้พิจารณาแบ่งแยกประเภทของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยที่ทำการศึกษากัน โดยมีความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนเป็นลบ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าหากอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าที่สูง แล้ว จะส่งผลทำให้ธนาคารมีความไม่มั่นคงตามมาด้วย เนื่องจากเป็นต้นทุนของธนาคารที่ต้อง รับภาระ

3. อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อรายได้รวม (cost-ratio12) แสดงถึง สัดส่วนที่ แสดงถึงต้นทุนการดำเนินงานของธนาคาร เพื่อก่อให้เกิดรายได้โดยรวมของธนาคาร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จึงมีค่าเป็นบวก เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าหากอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าสูง แล้วจะเป็นสิ่งที่ต้นทุนในการหารายได้ให้กับธนาคาร ส่งผลให้เกิดกำไรกับธนาคาร ทำให้ ธนาคารมีความมั่นคงตามมา

4. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (lia-equity5) แสดงถึง สัดส่วนที่แสดงถึง หนี้สินของธนาคารที่มีอยู่ทั้งหมดต่อผู้ถือหุ้นหรือผู้ร่วมเป็นเจ้าของกับธนาคาร ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์จึงมีค่าเป็นบวก หากอัตราส่วนนี้มีค่าสูง จะเป็นส่วนที่ทำให้ธนาคารมีเงินนำไปใช้ใน การหาผลตอบแทนเพื่อสร้างกำไรให้กับธนาคารเช่นเดียวกัน ทำให้เกิดความมั่นคงกับธนาคาร

5. อัตราส่วนเงินกู้ยืมรวมต่อเงินกองทุน(borrow-cap9) แสดงถึง สัดส่วนของเงินกู้ยืม ที่ธนาคารได้มีการกู้ยืม ต่อเงินกองทุนของธนาคาร ทั้งเงินกองทุนชั้นที่ 1 และเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามเกณฑ์ที่ทางการหรือธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ไทยต้องดำรงไว้ มีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าหากอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าสูงเป็นผลทำ ให้เกิดความไม่มั่นคงกับธนาคาร เป็นผลให้เงินกองทุนของธนาคารลดลงตามไปด้วย

6. อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกองทุน(Shortborrowf-per- cappital) แสดงถึง สัดส่วนที่ธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละธนาคารได้มีการกู้ยืมจากต่างประเทศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการที่ทางการมีการเปิดเสรีทางการเงินในขณะนั้น ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยต่ำ แต่ธนาคารไม่ได้พิจารณาถึงอัตราแลกเปลี่ยนที่จะมีผลกระทบต่อเงินกองทุนของธนาคาร ทั้งเงินกองทุนชั้นที่ 1 และเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามเกณฑ์ที่ทางการ หรือธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ไทยต้องดำรงไว้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก เป็นสิ่งที่

แสดงให้เห็นว่าหากอัตราส่วนดังกล่าวนี้ มีค่าสูงจะส่งผลให้ธนาคารมีความมั่นคง เนื่องจากธนาคารนำเงินกู้ยืมดังกล่าวไปหาผลตอบแทนเพิ่มกำไรให้กับธนาคาร

7. อัตราส่วนจำนวนกันไว้เพื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ(allow-total-loan) แสดงถึง สัดส่วนที่ธนาคารต้องดำรงไว้หลังจากที่ธนาคารมีผลกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงาน เพื่อสำรองไว้เผื่อจำนวนหนี้ที่ธนาคารไม่สามารถเรียกคนจากลูกหนี้ได้ ต่อเงินให้สินเชื่อที่ธนาคารได้ปล่อยให้มี การกู้ยืมออกไป มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าหากธนาคารกันสำรองไว้สูง ก็จะทำให้เป็นการสร้างความมั่นคงให้กับธนาคาร

8. อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ (accru-interest-total-loan) แสดงถึง สัดส่วนของรายได้จากดอกเบี้ยที่เกิดจากการปล่อยสินเชื่อ ต่อเงินให้สินเชื่อที่ธนาคารได้ปล่อยให้มีการกู้ยืมออกไป มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า หากอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าสูงแล้ว แสดงว่าธนาคารไม่สามารถสร้างรายได้ ไม่มีผลกำไร ทำให้เกิดความไม่มั่นคงตามมา

ตารางที่ 5.4 แสดงอัตราส่วนทั้ง 8 อัตราส่วนของทั้ง 15 ธนาคารพาณิชย์ไทย โดยเฉลี่ย ในช่วงปี 2533 – 2539

	เงินฝากระหว่าง ธนาคารที่มีดอกเบี้ย	ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย เงินฝาก	ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	หนี้สินรวม	เงินกู้ยืม	เงินกู้ยืมจาก ต่างประเทศระยะสั้น	กันไว้เพื่อหนี้สงสัย จะสูญ	ดอกเบี้ยค้างรับ
	หนี้สินระหว่าง ธนาคารที่มีดอกเบี้ย	เงินฝาก	รายได้รวม	ส่วนของผู้ถือหุ้น	เงินกองทุน	เงินกองทุน	เงินให้สินเชื่อ	เงินให้สินเชื่อ
BBL	2.4387	0.0776	0.2193	0.1257	0.0198	1.4142	0.0271	0.0057
TFB	0.0610	0.0791	0.2079	0.1158	0.0095	0.7228	0.0132	0.0132
KTB	0.0125	0.0790	0.2133	0.1696	0.0064	0.2501	0.0212	0.0196
SCB	0.0378	0.0776	0.2116	0.1241	0.0112	0.8466	0.0147	0.0160
BAY	0.0644	0.0861	0.1866	0.1224	0.0047	0.2774	0.0083	0.0122
TMB	0.0079	0.0821	0.2088	0.1376	0.0063	0.3362	0.0220	0.0175
FBCB	0.0205	0.0920	0.1389	0.1027	0.0124	0.8413	0.0101	0.0113
SCIB	0.0055	0.0854	0.1986	0.1322	0.0142	0.6773	0.0203	0.0178
BBC	0.0038	0.0949	0.3874	0.1704	0.0152	0.8289	0.0323	0.0367
BMB	0.0202	0.0909	0.2067	0.1266	0.0156	1.2190	0.0178	0.0225
BOA	0.0012	0.0878	0.2351	1.8841	0.0173	1.0394	0.0153	0.0171
TDB	0.0008	0.0845	0.2276	0.1394	0.0103	0.7739	0.0127	0.0088
UB	0.0011	0.0896	0.2454	0.1597	0.0119	0.6489	0.0115	0.0243
NTB	0.0233	0.0867	0.1920	0.1519	0.0145	0.6677	0.0120	0.0080

6. การหาค่าดัชนีวัดความมั่นคงทางการเงิน

ดัชนีความมั่นคงทางการเงิน (Y-Score) สามารถคำนวณหาได้จากการนำข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ย 7 ปี ของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินที่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 8 อัตราส่วน ประกอบด้วย อัตราส่วนเงินฝากระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อหนี้สินระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย (due-bank-due-interest3) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากต่อเงินฝาก (in-ex-total-dep9) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อรายได้รวม (cost-ratio12) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (lia-equity5) อัตราส่วนเงินกู้ยืมรวมต่อเงินกองทุน (borrow-cap9) อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกองทุน (Shortborrowf-per-cappital) อัตราส่วนจำนวนกันไว้เพื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ (allow-total-loan) และอัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ (accru-interest-total-loan) มาแทนค่าในสมการที่ (2) เพื่อหาค่าดัชนีวัดความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งผลจากการแทนค่าด้วยอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 8 อัตราส่วน นี้ เมื่อประมวลผลโดยวิธีการแบ่งแยกประเภท (Discriminant Analysis) จะแสดงผลการคำนวณค่า Y-Score ออกมา หลังจากนั้นแล้ว จะได้ผลการพยากรณ์ออกมาว่าแต่ละธนาคาร นั้น จัดอยู่ในประเภทของธนาคารที่มีความมั่นคง หรือธนาคารที่ไม่มี ความมั่นคง เปรียบเทียบกับข้อมูลจริงที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ไทยในปี 2540–2542 ดังที่แสดงในตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 แสดงค่าดัชนีวัดความมั่นคงที่คำนวณได้จากสมการแบ่งแยกประเภทและผล
การพยากรณ์ประเภทของธนาคารพาณิชย์ไทยที่ทำการศึกษาจากการใช้ค่าดัชนี
ดังกล่าว โดยใช้อัตราส่วนทั้ง 8 อัตราส่วน

ธนาคารพาณิชย์ไทย	ค่า Y-Score	ค่าพยากรณ์	ข้อมูลจริง
1. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	15.135	1	1
2. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	15.054	1	1
3. ธนาคารสกลนคร จำกัด (มหาชน)	16.488	1	1
4. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	12.841	1	1
5. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	13.636	1	1
6. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	15.909	1	1
7. ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน)	-16.826	0	0
8. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)	-17.873	0	0
9. ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน)	-17.244	0	0
10. ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)	-16.704	0	0
11. ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)**	14.779	0	1
12. ธนาคารไทยธนุ จำกัด (มหาชน)	14.149	1	1
13. ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน)	-15.494	0	0
14. ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)	-16.728	0	0
15.ธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน)	-17.121	0	0

ที่มา : จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS

หมายเหตุ : ค่าพยากรณ์ที่โปรแกรมประมวลผลให้นั่นจะเป็นค่าตัวเลข 1 และ 0 สำหรับธนาคาร
ใดที่ถูกระบุด้วยหมายเลข 0 นั้น แสดงว่า เป็นธนาคารที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน ส่วนธนาคาร
ที่ถูกระบุด้วยหมายเลข 1 แสดงว่าธนาคารนั้นมีความมั่นคงทางการเงิน การที่ระบุไว้เป็นเช่นนี้
เนื่องจากว่า ก่อนที่จะทำการประมวลผล เราได้ระบุแบ่งตัวแปรตามออกเป็น 2 กลุ่ม โดยค่า
Y-Score ของข้อมูลดิบที่ใส่ไปนั้น เป็น 1 และ 0

7. การกำหนดจุดวิกฤติเพื่อใช้ในการแบ่งแยกประเภท

ทั้งนี้เนื่องจากผลการพยากรณ์ที่ได้ออกมาจากการประมวลผลของโปรแกรมนี้ ระบุประเภทของธนาคารที่ศึกษาออกมาเลยว่าจัดอยู่ในประเภทที่มีความมั่นคงทางการเงินหรือไม่มีความมั่นคงทางการเงิน โดยไม่ได้แสดงค่าจุดวิกฤติที่ใช้แบ่งแยกประเภทนั้นออกมาเป็นค่าวิกฤติ ทำให้การจะนำสมการแบ่งแยกประเภทที่ได้ข้างต้นไปใช้ในการพยากรณ์ภาวะวิกฤติของธนาคารพาณิชย์ไทยใด ๆ นั้น ไม่สามารถทำได้ จึงจำเป็นต้องหาค่าจุดวิกฤติที่ใช้แบ่งแยก ซึ่งสามารถหาได้โดยการหาค่าเฉลี่ยระหว่างค่าดัชนีความมั่นคงทางการเงินที่คำนวณได้จากสมการ ที่มีค่าสูงที่สุดในกลุ่มธนาคารตัวอย่างที่ถูกพยากรณ์จากสมการที่ได้ว่าอยู่ในประเภทของธนาคารที่ไม่มี ความมั่นคงทางการเงิน (เนื่องจาก กลุ่มที่ไม่มี ความมั่นคงจะมีค่าดัชนีอยู่ทางซ้ายมือของค่าวิกฤติที่แบ่งแยกประเภท จึงต้องใช้ค่าที่สูงที่สุดในกลุ่ม) กับค่าดัชนีความมั่นคงทางการเงินที่คำนวณได้จากสมการ ที่มีค่าต่ำที่สุดในกลุ่มธนาคารตัวอย่างที่ถูกพยากรณ์จากสมการที่ได้ว่าอยู่ในประเภทของธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน (เนื่องจากกลุ่มที่มีความมั่นคงทางการเงินจะมีค่าดัชนีอยู่ทางด้านขวามือของค่าวิกฤติที่ใช้ในการแบ่งแยกประเภท จึงต้องใช้ค่าต่ำสุดในกลุ่ม)

ในที่นี้ค่าดัชนีความมั่นคงทางการเงินที่คำนวณได้จากสมการ ที่มีค่าสูงที่สุดในกลุ่มธนาคารตัวอย่างที่ถูกพยากรณ์จากสมการที่ได้ว่าอยู่ในประเภทของธนาคารที่ไม่มี ความมั่นคงทางการเงิน คือ ค่าดัชนีของธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีค่าดัชนีเท่ากับ -15.494 (Y-Score)

ส่วนค่าดัชนีความมั่นคงทางการเงินที่คำนวณได้จากสมการ ที่มีค่าต่ำที่สุดในกลุ่มธนาคารตัวอย่างที่ถูกพยากรณ์จากสมการที่ได้ว่าอยู่ในประเภทของธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน คือ ดัชนีของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มีค่าดัชนีต่ำที่สุดเท่ากับ 12.841 (Y-Score)

จากการคำนวณ โดยนำค่าดัชนี (Y-Score) คือ -15.494 และ 12.841 มาบวกกันแล้วหารด้วยสอง ได้ค่าเฉลี่ยของดัชนี เท่ากับ -1.326 ซึ่งเป็นค่าจุดวิกฤติที่ใช้แบ่งแยกกลุ่มธนาคารฯ ที่ทำการศึกษา ดังนั้น เมื่อนำอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 8 อัตราส่วนมาหาค่าดัชนีวัดความมั่นคงจากสมการที่ (2) เมื่อได้ค่าดัชนีแล้ว นำมาเปรียบเทียบกับค่าจุดวิกฤติ จะพบว่าหากธนาคารใดมีค่าดัชนีที่สูงกว่า -1.326 จะแสดงว่าธนาคารนั้นเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน และหากค่าดัชนีที่ได้มีค่าต่ำกว่า -1.326 จะแสดงว่าธนาคารนั้นไม่มีความมั่นคงทางการเงิน โดยจุดวิกฤติที่คำนวณได้นี้ อยู่ภายใต้ข้อจำกัดของการใช้สมการแบ่งแยกประเภทตามที่ได้มาข้างต้นนี้เท่านั้น

หากใช้ตัวแปรอิสระอื่น ๆ หรือใช้สมการแบ่งแยกประเภทอื่น ๆ ที่แตกต่างออกไปย่อมที่จะได้ค่าจุดวิกฤติที่แตกต่างออกไปเช่นกัน

8. ทดสอบความแม่นยำในการพยากรณ์ของสมการแบ่งแยกประเภท

สมการที่ได้ข้างต้น สามารถทดสอบความแม่นยำและประสิทธิภาพของสมการ ในการพยากรณ์ประเภทของธนาคารพาณิชย์ไทยออกเป็นธนาคารฯ ที่มีความมั่นคง กับธนาคารฯ ที่ไม่มี ความมั่นคงโดยใช้ข้อมูลทางสถิติ ประกอบไปด้วย

8.1 ค่า Eigenvalue คือ ค่าที่ถือว่าเป็นค่า Discriminant Criterion ที่วัดความสำคัญเชิงเปรียบเทียบของสมการ โดยสมการที่ดีที่สุดจะต้องมีค่า Eigenvalue ที่สูงจากการศึกษาพบว่า สมการ (2) ให้ค่า Eigenvalue สูง เท่ากับ 286.845 แสดงว่าเป็นสมการที่สามารถแบ่งแยกประเภทที่ดีมาก

8.2 ค่า Canonical Correlation เป็นค่าสถิติที่ใช้วัดความสำคัญของสมการโดยวัดความสัมพันธ์ระหว่างสมการกับกลุ่มตัวแปรที่ใช้ระบุประเภทของตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยค่า Canonical Correlation กำลังสองจะหมายถึงสัดส่วนของการผันแปรของสมการที่อธิบายโดยกลุ่มค่า Canonical Correlation ที่มีค่าสูงจะสะท้อนให้เห็นว่าสมการนั้นสามารถใช้ในการคาดการณ์ เป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นได้ดีมากน้อยเพียงใด โดยค่า Correlation นี้มีค่าระหว่าง -1.0 ถึง 1.0 เมื่อไม่พิจารณาเครื่องหมายหน้าตัวเลขแล้ว สมการใดที่มีค่า Correlation สูงย่อมแสดงถึงความสัมพันธ์กันที่มีอยู่สูงเช่นเดียวกัน จากการคำนวณสมการ (2) มีค่า Canonical Correlation เท่ากับ 0.998 แสดงว่าตัวแปรอิสระที่ถูกคัดเข้ามาในสมการนั้นมีความสัมพันธ์กับสมการถึง 99.8% สอดคล้องกับค่า Eigenvalue ที่แสดงความสำคัญของสมการที่ได้เช่นเดียวกัน

8.3 Wilk's Lamda เป็นมาตรวัดอำนาจในการจำแนกประเภทของตัวแปรในแต่ละ ขั้นตอน โปรแกรมจะทำการคัดเลือกตัวแปรเข้าในสมการจากตัวแปรที่ได้ค่า Wilk's Lamda ต่ำที่สุด และเมื่อตัวแปรดังกล่าวถูกนำไปในสมการแล้วจะทำให้ค่า Wilk's Lamda ของตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือลดต่ำลงมา จนกระทั่งการนำตัวแปรอื่น ๆ ที่คงเหลือเข้าไปในสมการแล้วไม่ทำให้ค่า Wilk's Lamda ของตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือลดต่ำลง แสดงว่า การนำตัวแปรอิสระนั้น ๆ เข้าไปในสมการ มีส่วนทำให้ความสามารถในการแบ่งแยกประเภทของสมการดีขึ้น ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้

เมื่อโปรแกรมทำการคำนวณหา Wilk's Lamda ของแต่ละตัวแปรอิสระจะมีค่าลดต่ำลงเมื่อมีการนำตัวแปรเข้าในสมการเพิ่มมากขึ้น ดังแสดงในตารางภาคผนวก จากการวิเคราะห์พบว่า เมื่อมีการนำตัวแปรเพิ่มเข้าไปในสมการทุกขั้นตอน มีผลทำให้ค่า Wilk's Lamda ลดต่ำลงโดยตลอด จนกระทั่งการคัดเลือกตัวแปรอิสระนั้นเข้าไปนั้น ไม่ทำให้ค่า Wilk's Lamda ของตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่เหลือลดต่ำลงไปอีกแล้ว

8.4 Classification Result เป็นตารางแสดงผลการเปรียบเทียบผลของการพยากรณ์กับข้อมูลจริงที่เกิดขึ้นระหว่างปี 2540 – 2542 ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 5.6 แสดงการเปรียบเทียบผลของการพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มจากการคำนวณค่าดัชนีจากสมการกับข้อมูลจริงที่ระบุไว้จากการศึกษาในระหว่างปี 2533-2539

ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น	จำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา	ผลการพยากรณ์	
		กลุ่มที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน	กลุ่มที่มีความมั่นคงทางการเงิน
กลุ่มที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน	7	7	-
กลุ่มที่มีความมั่นคงทางการเงิน	8	1	7

จากผลการศึกษาพบว่า ผลการพยากรณ์ที่ถูกต้องสามารถระบุกลุ่มได้ตรงตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในระหว่างปี 2540–2542 นั้น มีจำนวน 14 ธนาคาร จากจำนวนทั้งสิ้น 15 ธนาคาร หรือคิดเป็นความถูกต้องในการพยากรณ์ร้อยละ 93.33 แบ่งเป็นการระบุกลุ่มจากการคำนวณค่าดัชนีว่าเป็นธนาคารที่ไม่มีความไม่มั่นคงทางการเงินถูกต้อง 7 ธนาคาร จากจำนวน 7 ธนาคารที่ข้อเท็จจริงเป็นธนาคารที่ไม่มีความไม่มั่นคงทางการเงิน คือ ธนาคารมหานคร ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ ธนาคารศรีนคร ธนาคารสหธนาคาร ธนาคารนครธน และธนาคารแหลมทองส่วนการระบุกลุ่มจากการคำนวณค่าดัชนีว่าเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงินนั้นถูกต้อง 7 ธนาคาร จากจำนวน 8 ธนาคารที่ข้อเท็จจริงเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน คือ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารทหารไทย และธนาคารไทยธนุ ส่วนธนาคารเอเชีย นั้น ผลการพยากรณ์ปรากฏว่า ไม่มีความมั่นคง แต่ข้อมูลจริงที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2540-2542 นั้น ธนาคารเอเชียนั้น ไม่ได้ถูกทางการเข้าแทรกแซงหรือ ควบคุมแต่อย่างใด

ดังนั้นจากค่าสถิติที่ได้ นั้น แสดงให้เห็นว่าสมการการแบ่งแยกประเภทที่ได้นั้นมีประสิทธิภาพและมีความถูกต้องสูงในการแบ่งแยกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยออกเป็นกลุ่มที่มีความมั่นคงทางการเงิน กับกลุ่มที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน

เปรียบเทียบการวิเคราะห์ด้วย Discriminant analysis กับ การประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย

ตารางที่ 5.7 เปรียบเทียบการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย กับการวิเคราะห์ด้วย Discriminant analysis ในระหว่างปี 2533-2539

ธนาคาร	ค่า t - statistics	ค่า การประหยัดต่อขนาด	ผลการพยากรณ์ ด้วย (DA)	ข้อเท็จจริงที่ เกิดขึ้น
ธนาคารกรุงเทพ	2.03*	1.12	1	1
ธนาคารกรุงไทย	1.55	1.37	1	1
ธนาคารกสิกรไทย	1.69	1.67	1	1
ธนาคารไทยพาณิชย์	1.66	0.94	1	1
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	1.87	2.25	1	1
ธนาคารทหารไทย	2.04*	1.91	1	1
ธนาคารมหานคร	0.72	1.17	0	0
ธนาคารนครหลวงไทย	2.41*	3.24	0	0
ธนาคารกรุงเทพ ฯพาณิชย์	1.13	20.8	0	0
ธนาคารศรีนคร	2.88*	6.16	0	0
ธนาคารเอเชีย	1.35	6.27	0	1
ธนาคารไทยธนุ	1.51	3.18	1	1
ธนาคารสหธนาคาร	1.11	18.05	0	0
ธนาคารนครธน	1.85	10.30	0	0
ธนาคารแหลมทอง	0.62	2.86	0	0

1 = ธนาคารที่มีความมั่นคง

0 = ธนาคารที่ไม่มีความมั่นคง

ที่มา : จากการคำนวณ และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS

จากตารางที่ 5.7 นั้น พบว่า การประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทยช่วงปี 2533 – 2539 กับความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว นั้น มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หากธนาคารพาณิชย์ใดที่มีการไม่ประหยัดต่อขนาดน้อย ธนาคารพาณิชย์นั้นก็จะมีคามมั่นคงด้วย จากผลการศึกษา คือ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และ ธนาคารทหารไทย จำกัด แต่หากธนาคารพาณิชย์ใดมีการไม่ประหยัดต่อขนาดมาก ธนาคารพาณิชย์นั้น ก็จะไม่มีความมั่นคง ตามไปด้วย จากผลการศึกษา คือ ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) และ ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)

9. การสร้างสัญญาณเตือนภัย (Early Warning System)

การสร้างสัญญาณเตือนภัยนี้เพื่อเป็นเครื่องมือในการระบุภาวะวิกฤติของธนาคารพาณิชย์ไทยล่วงหน้าก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์จริง โดยการใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน 8 อัตราส่วน คือ อัตราส่วนเงินฝากระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อหนี้สินระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย (due-bank-due-interest3) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากต่อเงินฝาก (in-ex-total-dep9) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อรายได้รวม (cost-ratio12) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (lia-equity5) อัตราส่วนเงินกู้ยืมรวมต่อเงินกองทุน (borrow-cap9) อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกองทุน (Shortborrowf-per-cappital) อัตราส่วนจำนวนกันไว้เพื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ(allow-total-loan) และอัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ (accru-interest-total-loan) ซึ่งทั้ง 8 อัตราส่วนนี้ถูกเลือกในสมการแบ่งแยกประเภทที่ศึกษา มาแล้วข้างต้น โดยอัตราส่วนที่จะใช้นั้น จึงเป็นอัตราส่วนในปีที่ต้องการสร้างสัญญาณเตือนภัย ในที่นี้ได้แก่ ปี 2537 , 2538 และ 2539 ซึ่งเป็นข้อมูลก่อนที่จะเกิดวิกฤตการณ์สถาบันการเงินของไทย (ปี 2540-2542) ซึ่งเป็นเวลาก่อนหน้าที่เกิดวิกฤตการณ์ 3 , 2 และ 1 ปี ตามลำดับ

สำหรับการสร้างสัญญาณเตือนภัย นั้น มีวิธีการ คือ นำข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปีที่ต้องการสร้างสัญญาณเตือนภัยที่สามารถแบ่งแยกประเภทได้นั้นแทนค่าในสมการแบ่งแยกประเภทที่ได้ เพื่อหาค่าดัชนีวัดความมั่นคงของแต่ละธนาคาร ฯ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับค่าวิกฤติที่ใช้ในการแบ่งแยกประเภท คือ ถ้าธนาคาร ฯ ใดมีค่าดัชนีสูงกว่า -1.326 แสดงว่า ธนาคารนั้นจัดอยู่ในประเภทของธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน ส่วนธนาคาร ฯ ที่มีค่าดัชนีต่ำกว่า -1.326 แสดงว่าธนาคารนั้นจัดอยู่ในประเภทของธนาคารที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน จากนั้น

เปรียบเทียบดูว่า การระบุประเภทตามค่าดัชนีที่คำนวณได้จากสมการโดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 8 อัตราส่วน แทนค่า กับข้อมูลจริงที่เกิดขึ้น ว่าในปีใดที่สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้อง และแม่นยำมากที่สุด ซึ่งจากวิธีการดังกล่าวสามารถหาสัญญาณเตือนภัยได้ดังตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 แสดงผลการพยากรณ์ประเภทของธนาคารพาณิชย์ไทยโดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2537

ธนาคารพาณิชย์ไทย	ค่า Y-Score	คำพยากรณ์	ข้อมูลจริง
1. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	25.659	1	1
2. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	46.569	1	1
3. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	41.419	1	1
4. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	33.098	1	1
5. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	36.789	1	1
6. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	38.077	1	1
7. ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)	10.956	1	1
8. ธนาคารไทยทุน จำกัด (มหาชน)	29.569	1	1
9. ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน)**	7.137	1	0
10. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)**	15.585	1	0
11. ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน)	- 58.606	0	0
12. ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)**	3.356	1	0
13. ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน)**	13.555	1	0
14. ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)	- 23.417	0	0
15. ธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน)	- 6.346	0	0

หมายเหตุ : ** แสดงธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ค่าดัชนีที่ได้จากสมการไม่สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้อง ตามข้อมูลจริง

ค่า 0 แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์นั้นไม่มีความมั่นคงทางการเงิน

ค่า 1 แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์นั้นมีความมั่นคงทางการเงิน

ตารางที่ 5.9 แสดงผลการพยากรณ์ประเภทของธนาคารพาณิชย์ไทยโดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2538

ธนาคารพาณิชย์ไทย	ค่า Y-Score	คำพยากรณ์	ข้อมูลจริง
1. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	8.121	1	1
2. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	10.055	1	1
3. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	19.977	1	1
4. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	17.807	1	1
5. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	10.283	1	1
6. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	7.059	1	1
7. ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)	5.586	1	1
8. ธนาคารไทยธนุ จำกัด (มหาชน)	8.476	1	1
9. ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน)	-18.328	0	0
10. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)	-3.924	0	0
11. ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน)	-69.132	0	0
12. ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)	-24.472	0	0
13. ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน)	-23.433	0	0
14. ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)	-27.956	0	0
15. ธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน)	-56.205	0	0

หมายเหตุ : ** แสดงธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ค่าดัชนีที่ได้จากสมการไม่สามารถพยากรณ์ได้
ถูกต้อง ตามข้อมูลจริง

ค่า 0 แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์นั้นไม่มีความมั่นคงทางการเงิน

ค่า 1 แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์นั้นมีความมั่นคงทางการเงิน

ตารางที่ 5.10 แสดงผลการพยากรณ์ประเภทของธนาคารพาณิชย์ไทยโดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2539

ธนาคารพาณิชย์ไทย	ค่า Y-Score	คำพยากรณ์	ข้อมูลจริง
1. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	3.930	1	1
2. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	12.611	1	1
3. ธนาคารสีกกรไทย จำกัด (มหาชน)	21.718	1	1
4. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)**	-2.033	0	1
5. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	2.202	1	1
6. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	19.137	1	1
7. ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)**	-8.020	0	1
8. ธนาคารไทยทนุ จำกัด (มหาชน)	2.845	1	1
9. ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน)	-15.015	0	0
10. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)	-18.300	0	0
11. ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน)**	158.725	1	0
12. ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)	-23.467	0	0
13. ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน)	-33.232	0	0
14. ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)	-25.407	0	0
15. ธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน)	-102.588	0	0

หมายเหตุ : ** แสดงธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ค่าดัชนีที่ได้จากสมการไม่สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้อง ตามข้อมูลจริง

ค่า 0 แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์นั้นไม่มีความมั่นคงทางการเงิน

ค่า 1 แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์นั้นมีความมั่นคงทางการเงิน

จากตารางที่ 5.8–5.10 ข้างต้น นั้น สามารถสรุปผลการพยากรณ์ได้ดัง
ตารางที่ 5.11–5.13

ตารางที่ 5.11 แสดงผลการเปรียบเทียบของการพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มจากการคำนวณค่าดัชนีจากสมการ โดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2537 กับข้อมูลจริงที่ระบุไว้

ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น	จำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา	ผลการพยากรณ์	
		กลุ่มที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน	กลุ่มที่มีความมั่นคงทางการเงิน
กลุ่มที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน	7	3	4
กลุ่มที่มีความมั่นคงทางการเงิน	8	-	8

จากตารางที่ 5.11 นั้น ใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2537 แทนค่าในสมการแบ่งแยกประเภทที่ได้ สามารถระบุกลุ่มได้ตรงตามข้อเท็จจริงจำนวน 11 ธนาคาร จากจำนวนทั้งสิ้น 15 ธนาคาร หรือคิดเป็นความถูกต้องในการพยากรณ์ร้อยละ 73.33 แบ่งเป็นการระบุกลุ่มจากการคำนวณค่าดัชนีว่าเป็นธนาคารที่มีความไม่มั่นคงทางการเงินถูกต้อง 3 ธนาคารจากจำนวน 7 ธนาคาร ที่ข้อเท็จจริงเป็นธนาคารที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน และการระบุกลุ่มจากการคำนวณค่าดัชนีว่าเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงินถูกต้อง 8 ธนาคาร จากจำนวน 8 ธนาคารที่ข้อเท็จจริงเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน

ตารางที่ 5.12 แสดงผลการเปรียบเทียบของการพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มจากการ
 คำนวณค่าดัชนีจากสมการ โดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2538
 กับข้อมูลจริงที่ระบุไว้

ข้อเท็จจริงที่ เกิดขึ้น	จำนวนธนาคารที่ ทำการศึกษา	ผลการพยากรณ์	
		กลุ่มที่ไม่มีความมั่นคง ทางการเงิน	กลุ่มที่มีความมั่นคง ทางการเงิน
กลุ่มที่ไม่มีความ มั่นคงทางการเงิน	7	7	-
กลุ่มที่มีความมั่นคง ทางการเงิน	8	-	8

จากในตารางที่ 5.12 ได้ใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2538 แทนค่าในสมการ
 แบ่งแยกประเภทที่ได้ สามารถระบุกลุ่มได้ตรงตามข้อเท็จจริงจำนวน 15 ธนาคาร จากจำนวน
 ทั้งสิ้น 15 ธนาคาร หรือคิดเป็นความถูกต้องในการพยากรณ์ร้อยละ 100.00 แบ่งเป็นการระบุ
 กลุ่มจากการคำนวณค่าดัชนีว่าเป็นธนาคารที่มีความไม่มั่นคงทางการเงินถูกต้อง 7 ธนาคารจาก
 จำนวน 7 ธนาคาร ที่ข้อเท็จจริงเป็นธนาคารที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน และการระบุกลุ่มจาก
 การคำนวณค่าดัชนีว่าเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงินถูกต้อง 8 ธนาคาร จากจำนวน 8
 ธนาคารที่ข้อเท็จจริงเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน

ตารางที่ 5.13 แสดงผลการเปรียบเทียบของการพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มจากการ
 คำนวณค่าดัชนีจากสมการ โดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2539
 กับข้อมูลจริงที่ระบุไว้

ข้อเท็จจริงที่ เกิดขึ้น	จำนวนธนาคารที่ ทำการศึกษา	ผลการพยากรณ์	
		กลุ่มที่ไม่มีความมั่นคง ทางการเงิน	กลุ่มที่มีความมั่นคง ทางการเงิน
กลุ่มที่ไม่มีความ มั่นคงทางการเงิน	7	6	1
กลุ่มที่มีความมั่นคง ทางการเงิน	8	2	6

ตารางที่ 5.13 ใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2539 แทนค่าในสมการแบ่งแยก
 ประเภทที่ได้ สามารถระบุกลุ่มได้ตรงตามข้อเท็จจริงจำนวน 12 ธนาคาร จากจำนวนทั้งสิ้น 15
 ธนาคาร หรือคิดเป็นความถูกต้องในการพยากรณ์ร้อยละ 80.00 แบ่งเป็นการระบุกลุ่มจากการ
 คำนวณค่าดัชนีว่าเป็นธนาคารที่มีความไม่มั่นคงทางการเงินถูกต้อง 6 ธนาคารจากจำนวน 7
 ธนาคาร ที่ข้อเท็จจริงเป็นธนาคารที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน และการระบุกลุ่มจากการ
 คำนวณค่าดัชนีว่าเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงินถูกต้อง 6 ธนาคาร จากจำนวน 8
 ธนาคารที่ข้อเท็จจริงเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน

ดังนั้น จากผลการศึกษาข้างต้นโดยสรุป เกี่ยวกับการสร้างสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า
 การเกิดวิกฤตการณ์ในปี 2540 – 2542 สัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าที่ดีที่สุด คือ การใช้ข้อมูล
 อัตราส่วนทางการเงินเพื่อหาดัชนีวัดความมั่นคง ที่จะสามารถพยากรณ์วิกฤตการณ์ที่อาจจะ
 เกิดขึ้นล่วงหน้าก่อนเป็นระยะเวลา 2 ปี นั้น ดีที่สุด เนื่องจากสามารถพยากรณ์ได้อย่างถูกต้อง
 มากกว่าการใช้ข้อมูลล่วงหน้า 1 หรือ 3 ปี โดยการใช้ข้อมูลล่วงหน้า 2 ปี นั้น มีความถูกต้อง
 ถึงร้อยละ 100.00

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

ธนาคารพาณิชย์ไทย มีบทบาทมากในระบบเศรษฐกิจเนื่องจากเป็นสถาบันการเงินที่ใหญ่ที่สุด และรัฐบาลก็ได้ให้ความสำคัญ หลังจากที่ทางการเปิดเสรีทางการเงินตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงปี 2539 ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ นั้น การแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น ในด้านการระดมเงินฝาก และสินเชื่อ ตลอดจนธนาคารมีการให้บริการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น มีการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด และการกำหนดราคา การเปิดสาขาเพิ่ม และการเพิ่มจำนวนพนักงาน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อต้นทุนของธนาคาร งานวิจัยนี้ได้มีการศึกษาว่าการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย แต่ละแห่งมีการประหยัดต่อขนาดหรือไม่ เมื่อทางการมีการเปิดเสรีทางการเงิน จากผลการศึกษา โดยพิจารณาค่า t -test จากการคำนวณที่สูงกว่าค่า t จากตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ภายใต้ช่วงความเชื่อมั่น 95% พบว่าธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ ก่อนเกิดวิกฤติ เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด หากพิจารณาโดยแบ่งธนาคารพาณิชย์เป็นสามกลุ่ม ได้แก่ ธนาคารขนาดใหญ่ ซึ่งมีสินทรัพย์มากกว่าสี่แสนล้านบาทขึ้นไป ธนาคารขนาดกลาง มีสินทรัพย์ตั้งแต่สองแสนล้านบาทแต่ไม่เกินสี่แสนล้านบาท และธนาคารขนาดเล็ก ซึ่งได้แก่ ธนาคารที่มีสินทรัพย์ต่ำกว่าสองแสนล้านบาท ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด ซึ่งประกอบด้วย ธนาคารทหารไทย จำกัด ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด ธนาคารมหานคร จำกัด ธนาคารศรีนคร จำกัด และธนาคารนครหลวงไทย จำกัด และหากพิจารณาผลการศึกษาเป็นรายธนาคารแล้ว มีจำนวน 4 ธนาคาร ที่เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาดในช่วงก่อนเกิดวิกฤติ คือ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)

เมื่อได้มีการศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย ก่อนเกิดวิกฤติเปรียบเทียบกับหลังจากที่เกิดวิกฤติแล้ว ปรากฏว่าจากการศึกษาพบว่า หลังจากที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจแล้ว ธนาคารพาณิชย์ไทยมีการปรับตัว โดยพบว่าก่อนที่จะเกิดวิกฤติเศรษฐกิจนั้น

ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด แต่เมื่อ หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจแล้ว พบว่าธนาคารพาณิชย์เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาดลดลง ธนาคารพาณิชย์มีประสิทธิภาพดีขึ้น นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย เพื่อที่จะหาปัจจัยที่จะมากำหนดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย นอกเหนือจากที่ธนาคารได้กำหนดอัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพียงอย่างเดียว ในการกำหนดความมั่นคง โดยในการศึกษาครั้งนี้ นั้น จะมีการหาสมการเพื่อมาทำการคัดเลือกก่อน การหาสมการนั้น จะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยเลือกวิธี Discriminant Analysis เพื่อคัดเลือกตัวแปร ที่มีความเหมาะสมที่จะหาสมการที่จะใช้จำแนกประเภทกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาได้ พบว่าตัวแปรที่มีความสามารถในการแบ่งแยกประเภทนั้น มีเพียงจำนวน 8 ตัวแปรหรือ 8 อัตราส่วนทางการเงิน จากอัตราส่วนทางการเงินทั้งหมด 33 อัตราส่วน และทั้ง 8 อัตราส่วนนี้ ประกอบด้วย อัตราส่วนเงินฝากระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อหนี้สินระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากต่อเงินฝาก อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อรายได้รวม อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนเงินกู้ยืมรวมต่อเงินกองทุน อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกองทุน อัตราส่วนจำนวนกันไว้เพื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ และอัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่จะมากำหนดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย นอกเหนือจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดและให้ความสำคัญกับอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพียงอย่างเดียว

การหาสมการเมื่อนำมาคำนวณหาค่าดัชนีมาตรฐาน แล้ว ยังนำสมการมาสร้างสัญญาณเตือนภัย เพื่อเป็นเครื่องมือในการระบุนภาวะวิกฤติของธนาคารพาณิชย์ไทยล่วงหน้า ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์จริง เนื่องจากช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินของสถาบันการเงินไทย ปี 2540-2542 นั้น วิกฤตการณ์ดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ จนทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจที่มีความรุนแรง เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นสถาบันที่มีบทบาทอย่างมากในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทย เมื่อความเชื่อมั่นที่มีต่อธนาคารพาณิชย์ไทยลดลง ส่งผลให้นักลงทุนชาวต่างชาติเริ่มเกิดความไม่เชื่อมั่นในศักยภาพของระบบเศรษฐกิจไทย มีการนำเงินทุนบางส่วนกลับประเทศ ขณะที่เงินทุนบางส่วนที่ได้มาจากการกู้ยืม ส่งผลกระทบต่อระบบการเงินของประเทศไทยที่เกิดสภาวะการขาดสภาพในระบบการเงินอย่างรุนแรง โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทยหลายแห่ง ต้องถูกทางการหรือธนาคารแห่งประเทศไทย เข้าควบคุมการดำเนินงาน อันเนื่องมาจากธนาคารพาณิชย์ไทยเหล่านั้น มีสัดส่วน

สำรองเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เกิดการขาดสภาพคล่อง และหนี้ด้อยคุณภาพที่เกิดจากการให้กู้ยืมแก่กิจการ หรือบุคคลที่ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้

การศึกษานี้ได้นำเสนอเครื่องมือที่เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง ซึ่งแสดงออกมาในรูปของดัชนีวัดความมั่นคงทางการเงิน ที่สามารถระบุสถานะของธนาคารได้ว่ามีความมั่นคงทางการเงินหรือไม่ โดยศึกษาจากข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ย 7 ปี ระหว่างปี 2533-2539 จำนวน 33 อัตราส่วน ของธนาคารพาณิชย์ไทย 15 ธนาคาร แล้วนำมาสร้างสมการเพื่อแบ่งแยกธนาคารที่มีความมั่นคงและไม่มีความมั่นคงออกจากกัน ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบ่งแยกประเภท (Discriminant Analysis) ผลการศึกษาได้สมการที่มีความสามารถในการแบ่งแยกประเภทได้ ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินที่ถูกคัดเลือกว่าเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถแบ่งแยกประเภทได้ คือ อัตราส่วนเงินฝากระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อหนี้สินระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากต่อเงินฝาก อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อรายได้รวม อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนเงินกู้ยืมรวมต่อเงินกองทุน อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกองทุน อัตราส่วนจำนวนกันไว้เพื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ และอัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ จากนั้นนำสมการที่ได้มาหาค่าดัชนีวัดความมั่นคงทางการเงินโดยการแทนค่าอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 8 อัตราส่วน ลงในสมการ

หลังจากนั้น จะได้ค่าดัชนีวัดความมั่นคงที่แบ่งแยกกลุ่มธนาคารที่มีความมั่นคงและไม่มีความมั่นคงออกจากกัน ซึ่งจากการคำนวณของโปรแกรมจะสามารถระบุได้ว่าตัวอย่างที่ทำการศึกษานั้นจัดอยู่ในกลุ่มใด แต่โปรแกรมไม่ได้แสดงค่าจุดวิกฤตที่ใช้แบ่งแยกประเภท จึงต้องหาค่าดัชนีที่ใช้แบ่งแยกประเภท เนื่องจากการนำสมการไปใช้งานเมื่อคำนวณค่าดัชนีโดยการแทนค่าอัตราส่วนทางการเงินในสมการแล้ว จำเป็นต้องมีค่าจุดวิกฤตที่ใช้ในการแบ่งแยกประเภท ธนาคารออกจากกัน การหาค่าจุดวิกฤตเพื่อใช้ในการแบ่งแยกประเภทสามารถหาได้จากค่าเฉลี่ยระหว่างดัชนีที่ได้จากการคำนวณจากสมการ ที่มีค่าสูงสุดในกลุ่มของธนาคารที่ค่าดัชนีระบุว่าเป็นธนาคารที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน กับค่าดัชนีที่ได้จากการคำนวณจากสมการ ที่มีค่าต่ำสุดในกลุ่มของธนาคารที่ค่าดัชนีระบุว่าเป็นกลุ่มธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งจากการศึกษา ค่าเฉลี่ยของ ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) เป็นดัชนีที่สูงที่สุดในกลุ่มธนาคารที่มีการคำนวณจากสมการที่ระบุว่าเป็นธนาคารที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน และค่าดัชนีของธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นค่าดัชนีต่ำที่สุดในกลุ่มธนาคารที่คำนวณจากสมการแล้วระบุว่าเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน ได้ค่าวิกฤตที่ใช้แบ่งแยกเท่ากับ -1.326

โดยค่าวิกฤตที่เท่ากับ -1.326 นี้ จะเป็นเกณฑ์ที่ใช้แบ่งแยก โดยเมื่อนำสมการแบ่งแยกประเภทที่ได้มาคำนวณหาว่าค่ามีดัชนีวัดความมั่นคงทางการเงินเท่าใดแล้ว ก็ต้องนำมาเปรียบเทียบกับค่าวิกฤต หากดัชนีวัดความมั่นคงที่คำนวณได้จากสมการนั้นมีค่าสูงกว่า -1.326 จะพยากรณ์ว่าธนาคารนั้น เป็นธนาคารที่มีความมั่นคงทางการเงิน ส่วนธนาคารใดที่ค่าดัชนีวัดความมั่นคงต่ำกว่า -1.326 แสดงว่าธนาคารนั้นไม่มีความมั่นคงทางการเงิน

เมื่อเปรียบเทียบการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทยช่วงปี 2533–2539 กับความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนั้น ปรากฏว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน คือ หากธนาคารพาณิชย์ใดที่มีการประหยัดต่อขนาด ธนาคารพาณิชย์นั้นก็จะมี ความมั่นคงด้วย แต่หากธนาคารพาณิชย์ใดไม่มีการประหยัดต่อขนาด ธนาคารพาณิชย์นั้นก็ จะไม่มีความมั่นคงตามไปด้วย ซึ่งจากการเปรียบเทียบแล้วพบว่าในส่วนของธนาคารไทยพาณิชย์ นั้น มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากที่สุด เมื่อเทียบกับธนาคารพาณิชย์ไทยแห่งอื่น ๆ

หลังจากนั้น ได้ทำการศึกษาเพื่อสร้างสัญญาณเตือนภัยที่ดีที่สุด เพื่อให้สามารถรู้สถานการณ์ล่วงหน้าว่าในอนาคตแล้ว ธนาคารพาณิชย์นั้น อาจเกิดปัญหาด้านความไม่มั่นคงทางการเงินของกิจการได้ โดยการใช้อัตราส่วนทางการเงินรายปีแทนค่าในสมการแบ่งแยกประเภทที่ได้ แล้วเปรียบเทียบค่าพยากรณ์ที่ได้จากการแทนค่าอัตราส่วนรายปี จากปีก่อนหน้าที่จะเกิดเหตุการณ์ 1 ปี 2 ปี และ 3 ปี โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินในปี 2539 2538 และ 2537 ตามลำดับ กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ในปี 2540–2542 นั้น พบว่า การใช้ อัตราส่วนทางการเงินล่วงหน้าก่อนเกิดวิกฤตการณ์ 2 ปี จะสามารถระบุความมั่นคงหรือไม่มั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทยได้ดีที่สุด ดังนั้น สมการแบ่งแยกประเภทที่ได้มานี้ สามารถใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า ที่จะส่งสัญญาณระบุนภาวะวิกฤตที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตล่วงหน้า 2 ปี

2. ข้อจำกัดของการศึกษา

2.1 การศึกษาการประหยัดต่อขนาด

2.1.1 เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาการประหยัดต่อขนาดนั้น มีช่วงระยะเวลาที่น้อยเกินไป โดยอยู่ในช่วง 7 ปี สำหรับการศึกษาศึกษา ก่อนเกิดวิกฤต (ปี 2533 – 2539) และ อยู่ในช่วง 5 ปี สำหรับการศึกษาลงหลังจากเกิดวิกฤต (ปี 2543 – 2547) อาจทำให้ผลลัพธ์จากการทดสอบมีความเบี่ยงเบน หรือผลการศึกษามีความขัดแย้งกับความเป็นจริงได้

2.1.2 ข้อมูลที่ได้นำมาใช้ในการศึกษาทั้ง 2 ช่วง ทั้งก่อนเกิดวิกฤต และหลังจากเกิดวิกฤต มีความไม่สม่ำเสมอ ข้อมูลบางปีมีการขยายตัวอย่างรุนแรงหรือขยายตัวเกินความเหมาะสม โดยเฉพาะในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ไทยบางแห่ง นั้น เห็นว่าอาจจะได้รับผลตอบแทน หรือมีกำไรสูง อาจมีการลงทุนมากเกินไป (Over Investment) ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้ผลลัพธ์จากการทดสอบมีความเบี่ยงเบน หรือผลการศึกษามีความขัดแย้งกับความเป็นจริงได้

2.2 การวิเคราะห์ด้วย Discriminant Analysis

จากการศึกษาในช่วงปี 2533-2539 ก่อนเกิดวิกฤต นั้น ในส่วนของการวิเคราะห์ด้วย Discriminant Analysis พบว่า มีการพยากรณ์ความมั่นคงทางการเงินของธนาคารได้ถูกต้อง 14 ธนาคาร จากตัวอย่างที่ทำการศึกษา 15 ธนาคาร และพยากรณ์ไม่ถูกต้องจำนวน 1 ธนาคาร ซึ่งค่าดัชนีวัดความมั่นคง นั้น ระบุว่า ธนาคารนั้นไม่มีความมั่นคงทางการเงิน แต่การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ไปเข้าควบคุม เนื่องจากยังคงเห็นว่าธนาคารนั้น มีความมั่นคงทางการเงิน

ความผิดพลาดจากการพยากรณ์ ดังกล่าว อาจจะถูกกล่าวได้ว่าเกิดจากการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าควบคุมการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยในขณะนั้น มองประเด็นในเรื่องการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง และสภาพคล่องในการดำเนินกิจการเป็นประเด็นหลัก ในขณะที่การศึกษา ในครั้งนี้ นั้น พยายามที่จะพิจารณาอัตราส่วนทางการเงินที่วัดประสิทธิภาพของธนาคารในหลาย ๆ ด้าน พร้อม ๆ กัน ซึ่งก็ปรากฏว่ามีอัตราส่วนซึ่งเป็นปัจจัยที่กำหนดความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์จำนวน 8 ปัจจัย ประกอบด้วย อัตราส่วนเงินฝากระหว่างธนาคารที่มีดอกเบียต่อหนี้สินระหว่างธนาคารที่มีดอกเบีย อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากต่อเงินฝาก อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อรายได้รวม อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนเงินกู้ยืมรวมต่อเงินกองทุน อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะสั้นต่อเงินกองทุน อัตราส่วนจำนวนกันไว้เผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ และอัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อรวมทั้งการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย การที่มีความแตกต่างกันในเรื่องการให้ความสำคัญต่อประเด็นที่จะพิจารณาว่าธนาคารพาณิชย์ใดมีความมั่นคงหรือไม่มั่นคง นั้น มีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะทำให้ผลการศึกษาไม่สามารถพยากรณ์ได้อย่างถูกต้องหรือแม่นยำทั้งหมด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

3.1.1 การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลในอดีตตั้งแต่ปี 2533 -2539 ผลการศึกษาในส่วนของ การหาค่าความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย นั้น โดยเฉพาะ การพยากรณ์ภาวะวิกฤติของธนาคารสามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องร้อยละ 93.33 เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลจริงที่เกิดขึ้นในปี 2540-2542 ฉะนั้น การพยากรณ์ภาวะวิกฤติของธุรกิจนี้ หรือธุรกิจอื่น ๆ ในอนาคต สามารถนำวิธีการนี้ไปใช้ได้ เช่นกัน รวมทั้งการสร้างสัญญาณเตือนภัย

3.1.2 การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการใช้อัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ย 7 ปี มาคำนวณหาสมการที่ใช้ในการแบ่งแยกประเภท ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีอัตราส่วนทางการเงิน 8 อัตราส่วน ที่มีนัยสำคัญในการแบ่งแยกประเภทของธนาคารพาณิชย์ได้ แต่หากใช้ข้อมูลในช่วงปีอื่น ๆ มาวิเคราะห์อาจจะได้อัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ ดังนั้น หากจะศึกษาดัชนีวัดความมั่นคงที่เป็นสัญญาณเตือนภัยที่มีมาตรฐาน และสามารถนำไปใช้ได้หลาย ๆ ช่วงเวลาในอนาคต ควรที่จะทำการศึกษาข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินจากงบการเงิน ตั้งแต่เริ่มดำเนินกิจการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย เพื่อให้ทราบอัตราส่วนทางการเงินที่เป็นมาตรฐาน ที่มี ความสามารถในการแบ่งแยกประเภท แล้วจึงนำเฉพาะอัตราส่วนทางการเงินที่ศึกษามาแล้วมาใช้ในการสร้างสมการแบ่งแยกประเภทโดยที่ไม่ต้องใช้วิธีการของ Stepwise

3.1.3 การที่ผลการพยากรณ์มีความผิดพลาดเกิดขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งอาจจะเกิดขึ้นเนื่องจาก ตัวแปรอิสระ โดยลักษณะของการวิเคราะห์ด้วย Discriminant Analysis นั้น เป็นเทคนิคทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่ามีตัวแปรอิสระใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ในที่นี้ตัวแปรอิสระคือ อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งได้นำมาพิจารณาแล้วว่า น่าจะสามารถแบ่งแยกประเภทของธนาคารที่มีความมั่นคง และไม่มี ความมั่นคงออกจากกันได้ แต่อาจจะมีอัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 33 อัตราส่วน นี้ โดยหากมีการศึกษาเพิ่มเติม ควรจะมีใช้ตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ข้อมูลเชิงปริมาณเท่านั้นมาพิจารณาร่วมด้วย แต่ในกรณีของ Discriminant Analysis นั้น การนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระมาอธิบาย Discriminant Function อาจไม่ค่อยสมเหตุผล เพราะตัวแปรอิสระมีหน่วยการวัดแตกต่างกันไป หรือถ้าตัวแปรอิสระบางตัวเป็นตัวแปรหุ่น ผลลัพธ์ที่ได้โดยการใช้ Discriminant Analysis อาจส่งผลให้เกิดข้อสงสัยหรือคลางแคลงใจได้ ซึ่งนับเป็นจุดอ่อนของ Discriminant Analysis

แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาในครั้งต่อไป อาจจะคัดเลือกอัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือจากที่ได้ศึกษาแล้ว ในครั้งนี้ มาพิจารณาหรือร่วมในการคัดเลือก เพิ่มเติม ซึ่งอาจจะทำให้ผลของการพยากรณ์มีความถูกต้องเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะค่าความเสี่ยงทั้ง 5 ด้านของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละความเสี่ยง ตามแนวทางการตรวจสอบความเสี่ยงของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงจากตลาด ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ตลอดจนกระทั่ง สัดส่วนของการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง เกณฑ์ใหม่ของธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะประกาศใช้ ตามแนวทางของ NEW BASEL II ACCORD

3.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การสร้างสมการแบ่งแยกประเภท กับการหาค่าการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ จากการศึกษาในครั้งนี้ นั้น เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ไทย แต่ควรที่จะใช้ร่วมกับเครื่องมืออื่น ๆ เพื่อให้ผลที่ได้นั้น มีความถูกต้องและชัดเจนมากที่สุด เนื่องจากการใช้สมการดังกล่าวในการระบุกลุ่มยังไม่เพียงพอที่จะตัดสินใจว่า ธนาคารพาณิชย์ใด มีความมั่นคงหรือไม่มีความมั่นคง เนื่องจากสมการดังกล่าวก็ยังคงมีความผิดพลาดอยู่บ้าง จึงเป็นเพียงสัญญาณเตือนภัยที่ภาครัฐจะต้องดำเนินการตรวจสอบในรายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อให้แน่ใจว่าสถานการณ์นั้นเป็นเช่นไร

จากการตรวจสอบแล้ว รัฐบาลก็ต้องมีมาตรการที่ใช้ควบคุมที่มีความรัดกุมมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลก็ได้เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องปฏิบัติเพิ่มขึ้น และให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลที่ทั่วโลกใช้ แต่ก็ต้องปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในประเทศไทย โดยไม่ทำให้นัยสำคัญของมาตรการนั้นสูญหายไป ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับทางที่จะนำมาตรการ และเครื่องมือเหล่านั้นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

ดังนั้น หากประเทศไทยมีการตรวจสอบและการควบคุมที่ดีพอ ย่อมทำให้นักลงทุนต่างประเทศเกิดความเชื่อมั่นในระบบการเงินของไทยมากขึ้น เมื่อความเชื่อมั่นกลับคืนมา เงินทุนก็ย่อมที่จะไหลกลับเข้ามาในประเทศไทย ส่งผลให้ภาคการผลิตเกิดการเจริญเติบโต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม *วิวัฒนาการของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย* กรุงเทพมหานคร :
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2536
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ *วิกฤตเศรษฐกิจวิพากษ์ : บทเรียนจากเศรษฐกิจฟองสบู่*
กรุงเทพมหานคร ชัคเซสมิเดีย 2541
- คณะกรรมการการคลัง “การธนาคารและสถาบันการเงิน สภาผู้แทนราษฎร” *รายงานผล
วิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ของ สปร.(ฉบับสมบูรณ์)* 2541
- จรินทร์ เทศวานิช *เงินตลาดเงินและสถาบันการเงิน* กรุงเทพมหานคร เอช-เอน
การพิมพ์ 2535
- จุฬารัตน์ ด่านวิวัฒน์ชัย “การประหยัดต่อขนาดและการประหยัดจากการขยายขอบเขตการดำเนิน
ธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไทย” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2533
- ตีรณ พงศ์เมฆพัฒน์ *เศรษฐศาสตร์มหภาค ทฤษฎีนโยบาย และการวิเคราะห์สมัยใหม่*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2541
- นวรรตน์ เลชะกุล “ประวัติธนาคารไทย มกราคม 2539”, 110 หน้า
ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้ *รายงานเศรษฐกิจและการเงินภาคใต้*
2539
- ผลาทิพย์ เดิมสุขนรินทร์ “วิกฤตการณ์และความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนและ
บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในประเทศไทย โดยใช้แบบจำลองโพธิทและแบบจำลอง
โลจิก” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2543
- เพชร ชุมทรัพย์ *วิเคราะห์งบการเงิน* โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2534
- มณีสรี พันธุลาภ *เศรษฐศาสตร์มหภาควิเคราะห์ : ทฤษฎีและนโยบาย* พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2541
- รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ *วิกฤตการณ์การเงินและเศรษฐกิจการเงินไทย* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร โครงการจัดพิมพ์คปไฟ 2542

รัตนา อินทรหนองไผ่ “การประหยัดต่อขนาดและการประหยัดจากการขยายขอบเขตทางธนาคารพาณิชย์ไทย” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536

รัตนา สายคณิต *เศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการ* คณะเศรษฐศาสตร์

กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2539

วเรศ อุปปาทิก *เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2535

วีระ ไกรกรรติ “ความมั่นคงของบริษัทเงินทุนในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2541

ศุภราภรณ์ อภิรักษ์วิชัย “การวัดความมั่นคงทางการเงินของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในประเทศไทยโดยใช้ดัชนีวัดความมั่นคงทางการเงิน” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร

มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2542

อัมมาร สยามวาลา *นักเศรษฐศาสตร์ฝรั่งมองวิกฤตเอเชีย : บทสำรวจความรู้* สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย กรุงเทพมหานคร 2542

อำนาจ วงศ์พิณีจิวโรดม “ความมั่นคงของธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2536

Pappas , J.L. and Brigham, E.F. *Managerial Economics*. 3rd ed. Illinois : The Dryden Press, 1979.

Supavud Saicheua, *Thailand : From Tiger to Baskercase?* , Phatra Research Institute , Phatra Thanakit, 1997.

Tomas J.T. Balino, Charles Enoch and others, “Financial Sector Crisis and Restructuring:Lessons from Asia”, *Internatinal Monetary Fund*, (September 1999)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การวิเคราะห์การประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย

หน่วย : ล้านบาท

ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์การประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย ระหว่างปี 2533 – 2539

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	37,427.00	35,201.00	34,840.00	41,199.00	55,226.00	65,115.00	79,384.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	428,974.00	510,340.00	587,393.00	677,014.00	763,563.00	878,718.00	976,898.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	59,941.00	77,270.00	75,884.00	83,747.00	91,697.00	118,206.00	132,202.00
Yn	ผลผลิตรวม	526,342.00	622,811.00	698,117.00	801,960.00	910,486.00	1,062,039.00	1,188,484.00
	ค่าใช้จ่ายที่							
	ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	52,282.00	66,362.00	59,669.00	62,399.00	65,657.00	89,544.00	101,135.00

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	23,215.00	21,186.00	19,094.00	18,252.00	23,060.00	27,598.00	30,195.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	205,461.00	264,657.00	305,046.00	359,015.00	466,318.00	556,193.00	615,709.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	27,874.00	38,806.00	40,807.00	42,725.00	51,118.00	71,090.00	80,424.00
Yn	ผลผลิตรวม	256,550.00	324,649.00	364,947.00	419,992.00	540,496.00	654,881.00	726,328.00
	ค่าใช้จ่ายที่							
	ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	25,914.00	36,880.00	36,219.00	35,424.00	38,785.00	56,811.00	65,862.00

ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	25,288.00	27,489.00	27,134.00	24,797.00	27,881.00	33,429.00	42,848.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	218,183.00	243,071.00	299,847.00	361,960.00	433,606.00	503,055.00	554,516.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	30,482.00	40,196.00	40,598.00	47,582.00	52,241.00	69,563.00	77,233.00
Yn	ผลผลิตรวม	273,953.00	310,756.00	367,579.00	434,339.00	513,728.00	606,047.00	674,597.00
	ค่าใช้จ่ายที่							
	ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	25,789.00	35,395.00	33,121.00	36,144.00	37,536.00	53,285.00	60,121.00

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	14,518.00	14,167.00	18,943.00	19,731.00	22,898.00	27,952.00	30,846.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	143,782.00	182,828.00	225,604.00	260,812.00	300,392.00	377,582.00	459,108.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
y3	ดอกเบี้ย	20,874.00	28,189.00	28,347.00	33,404.00	37,662.00	49,068.00	59,768.00
Yn	ผลผลิตรวม	179,174.00	225,184.00	272,894.00	313,947.00	360,952.00	454,602.00	549,722.00
	ค่าใช้จ่ายที่							
	ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	17,459.00	24,376.00	22,526.00	26,708.00	28,791.00	38,314.00	47,565.00

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
y1	หลักทรัพย์	10,715.00	10,954.00	10,352.00	10,410.00	13,146.00	18,045.00	18,777.00
y2	เงินให้สินเชื่อ	101,019.00	122,187.00	144,114.00	172,920.00	244,206.00	305,927.00	353,404.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
y3	ดอกเบี้ย	14,839.00	20,368.00	20,434.00	21,953.00	26,105.00	40,935.00	47,310.00
Yn	ผลผลิตรวม	126,573.00	153,509.00	174,900.00	205,283.00	283,457.00	364,907.00	419,491.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	12,253.00	18,158.00	16,822.00	18,095.00	21,258.00	34,535.00	40,209.00

ธนาคารทหารไทย จำกัด(มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
y1	หลักทรัพย์	8,497.00	8,205.00	9,187.00	10,707.00	10,730.00	13,523.00	15,907.00
y2	เงินให้สินเชื่อ	83,054.00	103,138.00	129,675.00	162,185.00	197,070.00	246,634.00	285,078.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
y3	ดอกเบี้ย	11,959.00	15,824.00	17,575.00	20,457.00	23,630.00	32,179.00	37,080.00
Yn	ผลผลิตรวม	103,510.00	127,167.00	156,437.00	193,349.00	231,430.00	292,336.00	338,065.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	10,541.00	14,353.00	14,773.00	16,395.00	18,276.00	26,227.00	30,587.00

ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
y1	หลักทรัพย์	7,748.00	3,695.00	5,499.00	6,942.00	7,877.00	9,459.00	10,571.00
y2	เงินให้สินเชื่อ	61,645.00	82,269.00	106,663.00	128,470.00	155,904.00	187,023.00	222,614.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
y3	ดอกเบี้ย	7,909.00	11,438.00	13,419.00	15,996.00	17,528.00	24,328.00	28,861.00
Yn	ผลผลิตรวม	77,302.00	97,402.00	125,581.00	151,408.00	181,309.00	220,810.00	262,046.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	6,972.00	10,394.00	11,966.00	13,043.00	13,416.00	19,817.00	22,622.00

ธนาคาร นครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
y1	หลักทรัพย์	8,433.00	8,505.00	5,806.00	7,786.00	10,865.00	18,117.00	17,365.00
y2	เงินให้สินเชื่อ	52,050.00	65,667.00	84,122.00	106,055.00	138,408.00	167,109.00	193,109.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
y3	ดอกเบี้ย	6,909.00	9,791.00	11,076.00	13,090.00	16,716.00	23,014.00	26,844.00
Yn	ผลผลิตรวม	67,392.00	83,963.00	101,004.00	126,931.00	165,989.00	208,240.00	237,318.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	6,378.00	9,077.00	9,208.00	10,539.00	12,622.00	18,629.00	22,077.00

ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยกรรม จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
y1	หลักทรัพย์	5,225.00	4,605.00	5,072.00	8,141.00	18,685.00	27,569.00	16,918.00
y2	เงินให้สินเชื่อ	53,647.00	66,061.00	82,749.00	94,622.00	112,296.00	139,994.00	158,567.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
y3	ดอกเบี้ย	6,383.00	9,485.00	10,131.00	11,284.00	14,026.00	21,280.00	17,178.00
Yn	ผลผลิตรวม	65,255.00	80,151.00	97,952.00	114,047.00	145,007.00	188,843.00	192,663.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	6,221.00	9,248.00	9,765.00	10,955.00	12,887.00	19,634.00	42,033.00

ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
y1	หลักทรัพย์	5,586.00	4,958.00	4,938.00	7,149.00	6,719.00	8,098.00	8,112.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	49,685.00	59,191.00	72,353.00	92,483.00	114,845.00	142,251.00	161,189.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	6,536.00	8,713.00	8,822.00	10,751.00	12,928.00	19,156.00	20,967.00
Yn	ผลผลิตรวม	61,807.00	72,862.00	86,113.00	110,383.00	134,492.00	169,505.00	190,268.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	6,331.00	8,464.00	8,223.00	9,700.00	10,885.00	16,969.00	19,599.00

ธนาคาร เอเชีย จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
y1	หลักทรัพย์	5,525.00	5,727.00	4,888.00	4,394.00	7,293.00	14,355.00	9,545.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	34,191.00	44,074.00	47,389.00	58,683.00	71,019.00	87,999.00	108,656.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	5,088.00	6,872.00	7,573.00	7,190.00	8,018.00	11,747.00	13,773.00
Yn	ผลผลิตรวม	44,804.00	56,673.00	59,850.00	70,267.00	86,330.00	114,101.00	131,974.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	4,868.00	6,618.00	6,757.00	6,048.00	6,323.00	9,694.00	11,252.00

ธนาคารไทยธนุ จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	2,081.00	1,913.00	2,124.00	2,886.00	5,279.00	6,262.00	8,206.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	22,408.00	28,494.00	34,688.00	42,583.00	56,100.00	74,015.00	100,549.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	2,981.00	4,304.00	4,619.00	5,270.00	6,327.00	9,320.00	12,776.00
Yn	ผลผลิตรวม	27,470.00	34,711.00	41,431.00	50,739.00	67,706.00	89,597.00	121,531.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	2,652.00	3,964.00	4,002.00	4,596.00	5,281.00	8,167.00	11,157.00

ธนาคาร สหธนาคาร จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	2,404.00	2,302.00	2,196.00	2,762.00	3,025.00	4,086.00	4,923.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	24,154.00	26,221.00	29,832.00	33,488.00	37,673.00	45,766.00	52,400.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	3,204.00	4,432.00	4,237.00	4,606.00	4,826.00	6,270.00	6,773.00
Yn	ผลผลิตรวม	29,762.00	32,955.00	36,265.00	40,856.00	45,524.00	56,122.00	64,096.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	3,040.00	4,313.00	3,707.00	3,907.00	3,979.00	5,557.00	6,343.00

ธนาคาร นครธน จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	1,325.00	1,434.00	1,208.00	1,698.00	2,234.00	3,623.00	3,610.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	15,375.00	19,191.00	25,074.00	31,349.00	37,588.00	47,317.00	55,047.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	2,092.00	3,061.00	3,027.00	3,671.00	4,172.00	5,998.00	7,100.00
Yn	ผลผลิตรวม	18,792.00	23,686.00	29,309.00	36,718.00	43,994.00	56,938.00	65,757.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	1,877.00	2,836.00	2,651.00	3,214.00	3,487.00	5,162.00	6,144.00

ธนาคารแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	654.00	587.00	627.00	798.00	1,012.00	1,590.00	1,611.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	5,617.00	7,850.00	10,664.00	14,247.00	17,670.00	24,112.00	32,298.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	749.00	1,319.00	1,601.00	1,977.00	2,430.00	3,440.00	4,497.00
Yn	ผลผลิตรวม	7,020.00	9,756.00	12,892.00	17,022.00	21,112.00	29,142.00	38,406.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	709.00	1,256.00	1,496.00	1,821.00	2,185.00	3,171.00	4,196.00

ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	11,989.00	11,963.00	11,043.00	12,538.00	18,843.00	29,916.00	27,895.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	101,745.00	125,830.00	147,647.00	180,350.00	220,050.00	279,209.00	348,950.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	14,114.00	19,988.00	21,057.00	22,714.00	25,773.00	36,775.00	44,919.00
Yn	ผลผลิตรวม	127,848.00	157,781.00	179,747.00	215,602.00	264,666.00	345,900.00	421,764.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	13,146.00	18,987.00	18,613.00	19,586.00	21,255.00	31,751.00	39,092.00

ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	35,489.00	29,968.00	30,502.00	40,725.00	54,876.00	76,766.00	68,873.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	300,081.00	376,326.00	475,562.00	583,815.00	718,523.00	883,011.00	1,020,557.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	39,696.00	55,251.00	61,023.00	71,578.00	84,828.00	119,957.00	130,930.00
Yn	ผลผลิตรวม	375,266.00	461,545.00	567,087.00	696,118.00	858,227.00	1,079,734.00	1,220,360.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	36,443.00	51,536.00	53,935.00	60,632.00	68,086.00	101,276.00	136,918.00

ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	111,163.00	108,997.00	110,363.00	114,389.00	142,211.00	172,139.00	202,050.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ	1,097,419.00	1,323,083.00	1,562,004.00	1,831,721.00	2,208,085.00	2,621,475.00	2,959,635.00
	รายได้ที่ไม่ใช่							
Y3	ดอกเบี้ย	154,010.00	204,829.00	206,070.00	229,411.00	258,823.00	348,862.00	396,937.00
Yn	ผลผลิตรวม	1,362,592.00	1,636,909.00	1,878,437.00	2,175,521.00	2,609,119.00	3,142,476.00	3,558,622.00
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่							
TC	ดอกเบี้ย	133,697.00	181,171.00	168,357.00	178,770.00	192,027.00	272,489.00	314,892.00

ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ

Code	ตัวแปรที่ใช้	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
	เงินลงทุนใน							
Y1	หลักทรัพย์	158,641.00	150,928.00	151,908.00	167,652.00	215,930.00	278,821.00	298,818.00
Y2	เงินให้สินเชื่อ รายได้ที่ไม่ใช่	1,499,245.00	1,825,239.00	2,185,213.00	2,595,886.00	3,146,658.00	3,783,695.00	4,329,142.00
Y3	ดอกเบี้ย	207,820.00	280,068.00	288,150.00	323,703.00	369,424.00	505,594.00	572,786.00
Yn	ผลผลิตรวม ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่	1,865,706.00	2,256,235.00	2,625,271.00	3,087,241.00	3,732,012.00	4,568,110.00	5,200,746.00
TC	ดอกเบี้ย	183,286.00	251,694.00	240,905.00	258,988.00	281,368.00	405,516.00	490,902.00

ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์การประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย ระหว่างปี 2543 - 2547 หน่วย : ล้านบาท

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2543	2544	2545	2546	2547
y1	เงินให้สินเชื่อ	329,073.78	345,080.55	378,836.14	402,221.23	420,101.94
	เงินลงทุนใน					
y2	หลักทรัพย์	26,167.30	34,824.71	38,800.17	60,863.33	56,057.46
	รายได้ที่ไม่ใช่					
y3	ดอกเบี้ย	1,539.60	2,754.66	4,507.33	7,833.01	5,651.94
Yn	ผลผลิตรวม	356,780.67	382,659.92	422,143.64	470,917.58	481,811.34
	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่					
Cn	ดอกเบี้ย	9,900.27	9,195.43	8,419.02	9,868.09	10,769.03

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2543	2544	2545	2546	2547
y1	เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนใน	793,249.05	723,787.71	837,853.89	851,900.49	934,434.00
y2	หลักทรัพย์ รายได้ที่ไม่ใช่	176,776.65	264,994.27	323,293.37	354,339.03	301,213.95
y3	ดอกเบี้ย	17,583.62	12,291.03	26,991.83	22,045.97	19,546.72
Yn	ผลผลิตรวม ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่	987,609.32	1,001,073.01	1,188,139.09	1,228,285.48	1,255,194.67
Cn	ดอกเบี้ย	24,538.21	24,526.18	26,991.83	30,284.91	30,550.15

ธนาคารเอเชีย เอบีเอ็น แอมโร จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2543	2544	2545	2546	2547
y1	เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนใน	111,569.13	108,438.20	114,303.74	122,132.37	118,516.94
y2	หลักทรัพย์ รายได้ที่ไม่ใช่	18,192.54	21,825.40	22,176.18	25,751.73	13,956.81
y3	ดอกเบี้ย	2,314.58	1,731.47	2,469.52	2,603.42	2,749.44
Yn	ผลผลิตรวม ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่	132,076.25	131,995.08	138,949.44	150,487.52	135,223.18
Cn	ดอกเบี้ย	4,373.56	4,517.50	4,684.10	4,666.09	4,893.81

ธนาคาร ไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2543	2544	2545	2546	2547
y1	เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนใน	225,539.62	140,853.80	134,180.85	122,951.75	132,698.71
y2	หลักทรัพย์ รายได้ที่ไม่ใช่	16,450.66	38,191.86	33,645.75	37,968.00	37,322.44
y3	ดอกเบี้ย	2,655.70	7,506.99	3,041.77	1,595.49	1,636.26
Yn	ผลผลิตรวม ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่	244,645.98	186,552.65	170,868.38	162,515.24	171,657.41
Cn	ดอกเบี้ย	5,193.25	5,822.95	3,528.25	5,245.99	3,742.94

ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2543	2544	2545	2546	2547
y1	เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนใน	496,140.75	476,486.79	506,202.92	547,917.92	592,588.47
y2	หลักทรัพย์ รายได้ที่ไม่ใช่	95,721.73	110,135.10	164,864.00	135,254.19	110,135.10
y3	ดอกเบี้ย	7,002.52	8,178.27	7,995.35	13,692.70	12,095.33
Yn	ผลผลิตรวม ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่	598,865.00	594,800.16	679,062.26	696,864.81	714,818.90
Cn	ดอกเบี้ย	20,559.64	21,916.62	18,262.30	16,953.00	19,793.37

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2543	2544	2545	2546	2547
y1	เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนใน	710,287.03	700,406.33	849,774.22	978,372.49	935,203.51
y2	หลักทรัพย์ รายได้ที่ไม่ใช่	32,233.16	42,471.33	59,901.94	82,745.54	69,695.02
y3	ดอกเบี้ย	4,363.80	6,051.32	8,294.28	8,053.16	9,265.31
Yn	ผลผลิตรวม ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่	746,883.98	748,928.98	917,970.43	1,069,171.19	1,014,163.83
Cn	ดอกเบี้ย	19,155.37	20,146.49	17,989.71	18,362.49	22,396.58

ธนาคารแสตนดาร์ด ชาร์เตอร์ นครธน

Code	ตัวแปรที่ใช้	2543	2544	2545	2546	2547
y1	เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนใน	22,739.47	25,526.20	25,939.03	27,415.58	34,709.90
y2	หลักทรัพย์ รายได้ที่ไม่ใช่	6,576.67	3,263.34	3,359.08	2,696.38	9,960.11
y3	ดอกเบี้ย	268.03	1,113.22	1,045.99	1,041.37	1,405.75
Yn	ผลผลิตรวม ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่	29,584.17	29,902.76	30,344.10	31,153.33	46,075.75
Cn	ดอกเบี้ย	3,198.10	3,190.69	2,958.85	2,928.12	3,738.15

ธนาคาร ยูโอบี รัตนสิน

Code	ตัวแปรที่ใช้	2543	2544	2545	2546	2547
y1	เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนใน	8,283.73	21,143.71	44,802.97	46,066.96	42,228.11
y2	หลักทรัพย์ รายได้ที่ไม่ใช่	1,344.42	1,361.23	3,154.39	3,430.35	2,938.72
y3	ดอกเบี้ย	263.24	817.41	782.77	582.00	577.48
Yn	ผลผลิตรวม ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่	9,891.40	23,322.34	48,740.13	50,079.31	45,744.31
Cn	ดอกเบี้ย	1,236.83	1,513.00	1,528.52	1,699.22	1,766.95

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2543	2544	2545	2546	2547
y1	เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนใน	491,212.05	459,944.95	489,118.51	512,391.48	559,922.83
y2	หลักทรัพย์ รายได้ที่ไม่ใช่	117,675.30	120,492.03	143,443.83	143,948.00	126,329.78
y3	ดอกเบี้ย	11,978.16	8,212.12	10,600.50	11,237.32	21,822.64
Yn	ผลผลิตรวม ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่	620,865.50	588,649.10	643,162.83	667,576.80	708,075.26
Cn	ดอกเบี้ย	16,886.37	14,472.59	15,707.87	15,573.97	19,014.12

ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2543	2544	2545	2546	2547
y1	เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนใน	220,387.73	209,574.36	326,780.73	322,414.55	333,898.46
y2	หลักทรัพย์ รายได้ที่ไม่ใช่	35,564.99	51,004.98	92,664.52	102,551.72	89,338.63
y3	ดอกเบี้ย	245.62	37.77	4,215.89	6,272.41	5,256.04
Yn	ผลผลิตรวม ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่	256,198.34	260,617.10	423,661.14	431,238.67	428,493.13
Cn	ดอกเบี้ย	4,302.73	6,318.21	5,118.83	7,365.92	8,336.05

ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)

Code	ตัวแปรที่ใช้	2543	2544	2545	2546	2547
y1	เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนใน	269,184.20	268,663.52	297,756.65	299,748.10	514,373.50
cy2	หลักทรัพย์ รายได้ที่ไม่ใช่	36,992.32	50,508.28	42,379.18	46,980.99	90,676.04
y3	ดอกเบี้ย	2,710.17	3,578.03	4,281.20	3,945.66	4,576.46
Yn	ผลผลิตรวม ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่	308,886.69	322,749.82	344,417.03	350,674.74	609,626.01
Cn	ดอกเบี้ย	6,469.58	7,249.07	7,539.89	11,287.39	9,305.37

ผลการวิเคราะห์การประหยัดต่อขนาดกับธนาคารพาณิชย์ไทย ก่อนเกิดวิกฤติ
ช่วงปี 2533-2539 ด้วยโปรแกรม SPSS

ธนาคารกรุงเทพ

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BBly, BBly2 ^a	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: BBITC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.959 ^a	.920	.880	6089.46783	2.599

a. Predictors: (Constant), BBly, BBly2

b. Dependent Variable: BBITC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1.7E+09	2	853231169	23.010	.006 ^a
	Residual	1.5E+08	4	37081618.5		
	Total	1.9E+09	6			

a. Predictors: (Constant), BBly, BBly2

b. Dependent Variable: BBITC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	91999.99	38939.55		2.363	.077
	BBly2	1.118E-07	.000	2.624	2.030	.112
	BBly	-.125	.095	-1.693	-1.310	.260

a. Dependent Variable: BBITC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	57356.01	101736.9	71006.86	16864.47122	7
Residual	-5509.82	8639.759	.0000	4972.02966	7
Std. Predicted Value	-.809	1.822	.000	1.000	7
Std. Residual	-.905	1.419	.000	.816	7

a. Dependent Variable: BBITC

ธนาคารกรุงไทย

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	KTBy, ^a KTBY2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: KBTBC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.962 ^a	.925	.887	4670.76138	2.014

a. Predictors: (Constant), KTBy, KTBY2

b. Dependent Variable: KBTBC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1.1E+09	2	536478736	24.591	.006 ^a
	Residual	8.7E+07	4	21816011.9		
	Total	1.2E+09	6			

a. Predictors: (Constant), KTBy, KTBY2

b. Dependent Variable: KBTBC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	37433.23	20096.48		1.863	.136
	KTBY2	1.375E-07	.000	1.734	1.552	.196
	KTBy	-.062	.088	-.783	-.701	.522

a. Dependent Variable: KTBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	30574.45	64915.15	42270.71	13372.59307	7
Residual	-5293.09	5087.346	.0000	3813.66070	7
Std. Predicted Value	-.875	1.693	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.133	1.089	.000	.816	7

a. Dependent Variable: KTBTC

ธนาคารกสิกรไทย

Variables Entered/Removed^d

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	TFBy, ^a TFBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: TFBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.963 ^a	.927	.891	3978.26473	2.554

a. Predictors: (Constant), TFBy, TFBy2

b. Dependent Variable: TFBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	8.1E+08	2	404591156	25.564	.005 ^a
	Residual	6.3E+07	4	15826590.2		
	Total	8.7E+08	6			

a. Predictors: (Constant), TFBy, TFBy2

b. Dependent Variable: TFBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	40119.75	20774.66		1.931	.126
	TFBy2	1.671E-07	.000	1.985	1.687	.167
	TFBy	-.083	.094	-1.036	-.880	.428

a. Dependent Variable: TFBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	29946.80	60230.54	40198.71	11613.08395	7
Residual	-4157.80	4903.823	.0000	3248.23955	7
Std. Predicted Value	-.883	1.725	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.045	1.233	.000	.816	7

a. Dependent Variable: TFBTC

ธนาคารไทยพาณิชย์**Variables Entered/Removed^b**

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	SCBy, ^a SCBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: SCBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.987 ^a	.975	.963	1986.43776	3.155

a. Predictors: (Constant), SCBy, SCBy2

b. Dependent Variable: SCBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6.2E+08	2	308170014	78.098	.001 ^a
	Residual	1.6E+07	4	3945934.970		
	Total	6.3E+08	6			

a. Predictors: (Constant), SCBy, SCBy2

b. Dependent Variable: SCBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	14508.09	7023.422		2.066	.108
	SCBy2	9.406E-08	.000	.881	1.665	.171
	SCBy	.008	.042	.108	.203	.849

a. Dependent Variable: SCBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	19048.48	47597.85	29391.29	10135.25224	7
Residual	-1589.48	3187.086	.0000	1621.91964	7
Std. Predicted Value	-1.020	1.796	.000	1.000	7
Std. Residual	-.800	1.604	.000	.816	7

a. Dependent Variable: SCBTC

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา**Variables Entered/Removed^b**

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BAYy, ^a BAYy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: BAYTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.982 ^a	.964	.946	2388.14168	2.656

a. Predictors: (Constant), BAYy, BAYy2

b. Dependent Variable: BAYTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6.1E+08	2	305290856	53.530	.001 ^a
	Residual	2.3E+07	4	5703220.665		
	Total	6.3E+08	6			

a. Predictors: (Constant), BAYy, BAYy2

b. Dependent Variable: BAYTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	15330.21	7890.621		1.943	.124
	BAYy2	2.255E-07	.000	1.350	1.879	.133
	BAYy	-.034	.066	-.373	-.519	.631

a. Dependent Variable: BAYTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	14611.71	40656.72	23047.14	10087.79553	7
Residual	-2490.79	2766.799	.0000	1949.90951	7
Std. Predicted Value	-.836	1.746	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.043	1.159	.000	.816	7

a. Dependent Variable: BAYTC

ธนาคารทหารไทย

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	TMBy, a TMBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: TMBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.989 ^a	.978	.967	1295.60420	2.414

a. Predictors: (Constant), TMBy, TMBy2

b. Dependent Variable: TMBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3.0E+08	2	148806442	88.650	.000 ^a
	Residual	6714361	4	1678590.252		
	Total	3.0E+08	6			

a. Predictors: (Constant), TMB_y, TMB_y2

b. Dependent Variable: TMBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	10134.25	4146.083		2.444	.071
	TMB _y 2	1.906E-07	.000	1.030	2.036	.111
	TMB _y	-.003	.042	-.042	-.083	.938

a. Dependent Variable: TMBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	11818.39	30750.70	18736.00	7042.87921	7
Residual	-1277.39	1576.210	.0000	1057.85640	7
Std. Predicted Value	-.982	1.706	.000	1.000	7
Std. Residual	-.986	1.217	.000	.816	7

a. Dependent Variable: TMBTC

ขั้นตอนการมหานคร

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	FBCBy _{1,a} FBCBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: FCBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.977 ^a	.955	.932	1411.88497	2.470

a. Predictors: (Constant), FBCBy, FBCBy2

b. Dependent Variable: FCBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1.7E+08	2	83992610.1	42.135	.002 ^a
	Residual	7973677	4	1993419.178		
	Total	1.8E+08	6			

a. Predictors: (Constant), FBCBy, FBCBy2

b. Dependent Variable: FCBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	4265.023	4222.207		1.010	.370
	FBCBy2	1.167E-07	.000	.490	.725	.509
	FBCBy	.040	.055	.490	.726	.508

a. Dependent Variable: FCBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	8046.577	22731.37	14032.86	5291.26986	7
Residual	-1918.26	1135.769	.0000	1152.79925	7
Std. Predicted Value	-1.131	1.644	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.359	.804	.000	.816	7

a. Dependent Variable: FCBTC

ธนาคารนครหลวงไทย

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	SCIBy, ^a SCIBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: SCIBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.991 ^a	.982	.973	940.44867	2.357

a. Predictors: (Constant), SCIBy, SCIBy2

b. Dependent Variable: SCIBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1.9E+08	2	94743860.0	107.123	.000 ^a
	Residual	3537775	4	884443.709		
	Total	1.9E+08	6			

a. Predictors: (Constant), SCIBy, SCIBy2

b. Dependent Variable: SCIBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	6760.673	2772.159		2.439	.071
	SCIBy2	3.238E-07	.000	1.130	2.406	.074
	SCIBy	-.012	.041	-.141	-.299	.779

a. Dependent Variable: SCIBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	7396.856	22058.98	12647.14	5619.72301	7
Residual	-1018.86	1073.184	.0000	767.87313	7
Std. Predicted Value	-.934	1.675	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.083	1.141	.000	.816	7

a. Dependent Variable: SCIBTC

ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BBCy ^a BBC2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: BBCTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.862 ^a	.743	.615	7626.10710	2.254

a. Predictors: (Constant), BBCy, BBC2

b. Dependent Variable: BBCTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6.7E+08	2	336651825	5.789	.066 ^a
	Residual	2.3E+08	4	58157509.5		
	Total	9.1E+08	6			

a. Predictors: (Constant), BBCy, BBC2

b. Dependent Variable: BBCTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	22828.14	29295.12		.779	.479
	BBC2	2.079E-06	.000	2.296	1.133	.321
	BBCy	-.354	.490	-1.465	-.723	.510

a. Dependent Variable: BBCTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	7778.931	31711.66	15820.43	10593.26555	7
Residual	-10402.0	10321.34	.0000	6226.69037	7
Std. Predicted Value	-.759	1.500	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.364	1.353	.000	.816	7

a. Dependent Variable: BBCTC

ขนาดการศึกรินคร**Variables Entered/Removed^b**

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BMB _y , ^a BMB _y 2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: BMBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.990 ^a	.979	.969	872.23739	2.676

a. Predictors: (Constant), BMB_y, BMB_y2

b. Dependent Variable: BMBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1.4E+08	2	71368958.9	93.808	.000 ^a
	Residual	3043192	4	760798.061		
	Total	1.5E+08	6			

a. Predictors: (Constant), BMBY, BMBY2

b. Dependent Variable: BMBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	8394.140	3063.839		2.740	.052
	BMBY2	6.166E-07	.000	1.554	2.878	.045
	BMBY	-.058	.054	-.572	-1.060	.349

a. Dependent Variable: BMBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	7193.353	19768.66	11453.00	4877.46378	7
Residual	-923.8726	988.7557	.0000	712.17885	7
Std. Predicted Value	-.873	1.705	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.059	1.134	.000	.816	7

a. Dependent Variable: BMBTC

ขนาดการเอเชี่ย

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BOAy, ^a BOAy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: BOATC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.954 ^a	.911	.866	824.36472	1.968

a. Predictors: (Constant), BOAy, BOAy2

b. Dependent Variable: BOATC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2.8E+07	2	13898816.3	20.452	.008 ^a
	Residual	2718309	4	679577.184		
	Total	3.1E+07	6			

a. Predictors: (Constant), BOAy, BOAy2

b. Dependent Variable: BOATC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	6457.180	3344.041		1.931	.126
	BOAy2	6.272E-07	.000	1.602	1.357	.246
	BOAy	-.046	.083	-.657	-.556	.608

a. Dependent Variable: BOATC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	5649.037	11292.50	7365.714	2152.42625	7
Residual	-825.6046	814.5290	.0000	673.09097	7
Std. Predicted Value	-.798	1.824	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.002	.988	.000	.816	7

a. Dependent Variable: BOATC

ธนาคารไทยท努**Variables Entered/Removed^b**

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	TDBy, ^a TDBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: TDBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.992 ^a	.984	.975	464.46131	2.727

a. Predictors: (Constant), TDBy, TDBy2

b. Dependent Variable: TDBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	5.2E+07	2	25791342.2	119.557	.000 ^a
	Residual	862897.2	4	215724.311		
	Total	5.2E+07	6			

a. Predictors: (Constant), TDBy, TDBy2

b. Dependent Variable: TDBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1709.182	993.872		1.720	.161
	TDBy2	3.175E-07	.000	.543	1.504	.207
	TDBy	.040	.032	.452	1.252	.279

a. Dependent Variable: TDBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	3038.071	11217.26	5688.429	2932.08357	7
Residual	-568.3350	495.8495	.0000	379.23107	7
Std. Predicted Value	-.904	1.886	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.224	1.068	.000	.816	7

a. Dependent Variable: TDBTC

ธนาคาร สหธนาคาร**Variables Entered/Removed^d**

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	UBy, UBy2 ^a	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: UBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.942 ^a	.887	.830	471.86749	2.663

a. Predictors: (Constant), UBy, UBy2

b. Dependent Variable: UBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6980668	2	3490333.999	15.676	.013 ^a
	Residual	890635.7	4	222658.929		
	Total	7871304	6			

a. Predictors: (Constant), UBy, UBy2

b. Dependent Variable: UBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	4441.110	3413.120		1.301	.263
	UBy2	1.805E-06	.000	1.867	1.110	.329
	UBy	-.085	.153	-.934	-.555	.608

a. Dependent Variable: UBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	3504.637	6397.376	4406.571	1078.63092	7
Residual	-464.6371	718.8591	.0000	385.27819	7
Std. Predicted Value	-.836	1.846	.000	1.000	7
Std. Residual	-.985	1.523	.000	.816	7

a. Dependent Variable: UBTC

ขั้นตอนการวิเคราะห์

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	NTBy, ^a NTBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: NTBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.986 ^a	.972	.958	307.94276	2.769

a. Predictors: (Constant), NTBy, NTBy2

b. Dependent Variable: NTBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1.3E+07	2	6571539.369	69.299	.001 ^a
	Residual	379315.0	4	94828.744		
	Total	1.4E+07	6			

a. Predictors: (Constant), NTBy, NTBy2

b. Dependent Variable: NTBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1874.459	899.830		2.083	.106
	NTBy2	1.030E-06	.000	1.017	1.850	.138
	NTBy	-.003	.048	-.031	-.057	.957

a. Dependent Variable: NTBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	2186.932	6148.372	3624.429	1480.03822	7
Residual	-309.9316	448.3099	.0000	251.43421	7
Std. Predicted Value	-.971	1.705	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.006	1.456	.000	.816	7

a. Dependent Variable: NTBTC

ขั้นตอนการแหลมทอง**Variables Entered/Removed^b**

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	LTBy, ^a LTBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: LTBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.997 ^a	.994	.991	115.39422	2.073

a. Predictors: (Constant), LTBy, LTBy2

b. Dependent Variable: LTBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	8581528	2	4290763.778	322.230	.000 ^a
	Residual	53263.30	4	13315.825		
	Total	8634791	6			

a. Predictors: (Constant), LTBy, LTBy2

b. Dependent Variable: LBTBC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	168.067	202.895		.828	.454
	LTBy2	2.866E-07	.000	.123	.620	.569
	LTBy	.094	.021	.876	4.407	.012

a. Dependent Variable: LBTBC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	840.4441	4192.090	2119.143	1195.93252	7
Residual	-131.4441	145.8507	.0000	94.21898	7
Std. Predicted Value	-1.069	1.733	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.139	1.264	.000	.816	7

a. Dependent Variable: LBTBC

ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ**Variables Entered/Removed^b**

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	TOTALy, ^a TOTALy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: TOTALTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.981 ^a	.962	.942	25757.97628	2.314

a. Predictors: (Constant), TOTALy, TOTALy2

b. Dependent Variable: TOTALTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6.6E+10	2	3.319E+10	50.023	.001 ^a
	Residual	2.7E+09	4	663473342		
	Total	6.9E+10	6			

a. Predictors: (Constant), TOTALy, TOTALy2

b. Dependent Variable: TOTALTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	261792.2	108887.0		2.404	.074
	TOTALy2	2.131E-08	.000	1.739	2.275	.085
	TOTALy	-.067	.067	-.770	-1.007	.371

a. Dependent Variable: TOTALTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	210427.4	488151.3	301808.4	105180.31788	7
Residual	-27141.4	33245.22	.0000	21031.29957	7
Std. Predicted Value	-.869	1.772	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.054	1.291	.000	.816	7

a. Dependent Variable: TOTALTC

ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก**Variables Entered/Removed^d**

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	SMALLy, ^a SMALLy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: SMALLTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.983 ^a	.965	.948	2044.76997	2.320

a. Predictors: (Constant), SMALLy, SMALLy2

b. Dependent Variable: SMALLTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	4.7E+08	2	232833837	55.687	.001 ^a
	Residual	1.7E+07	4	4181084.237		
	Total	4.8E+08	6			

a. Predictors: (Constant), SMALLy, SMALLy2

b. Dependent Variable: SMALLTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	12279.87	6594.421		1.862	.136
	SMALLy2	1.408E-07	.000	.929	1.453	.220
	SMALLy	.005	.054	.054	.085	.936

a. Dependent Variable: SMALLTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	15164.27	39250.30	23204.29	8809.72639	7
Residual	-2094.84	2482.387	.0000	1669.54769	7
Std. Predicted Value	-.913	1.821	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.024	1.214	.000	.816	7

a. Dependent Variable: SMALLTC

ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	MIDy _{1a} MIDy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: MIDTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.986 ^a	.972	.958	7114.97674	1.768

a. Predictors: (Constant), MIDy, MIDy2

b. Dependent Variable: MIDTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	7.0E+09	2	3509791366	69.332	.001 ^a
	Residual	2.0E+08	4	50622894.0		
	Total	7.2E+09	6			

a. Predictors: (Constant), MIDy, MIDy2

b. Dependent Variable: MIDTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	59246.89	23211.67		2.552	.063
	MIDy2	1.187E-07	.000	1.746	2.959	.042
	MIDy	-.085	.065	-.774	-1.312	.260

a. Dependent Variable: MIDTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	44121.36	132470.5	72689.43	34204.24616	7
Residual	-7678.36	6165.620	.0000	5809.35418	7
Std. Predicted Value	-.835	1.748	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.079	.867	.000	.816	7

a. Dependent Variable: MIDTC

ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BIGy, ^a BIGy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: BIGTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.972 ^a	.945	.917	18388.18035	2.526

a. Predictors: (Constant), BIGy, BIGy2

b. Dependent Variable: BIGTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2.3E+10	2	1.156E+10	34.194	.003 ^a
	Residual	1.4E+09	4	338125177		
	Total	2.4E+10	6			

a. Predictors: (Constant), BIGy, BIGy2

b. Dependent Variable: BIGTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	188149.1	87854.74		2.142	.099
	BIGy2	2.868E-08	.000	1.796	1.861	.136
	BIGy	-.066	.077	-.835	-.866	.436

a. Dependent Variable: BIGTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	151108.2	315532.9	205914.7	62080.08174	7
Residual	-18469.3	24642.05	.0000	15013.88639	7
Std. Predicted Value	-.883	1.766	.000	1.000	7
Std. Residual	-1.004	1.340	.000	.816	7

a. Dependent Variable: BIGTC

ผลการวิเคราะห์การประหยัดต่อขนาดกับธนาคารพาณิชย์ไทย หลังเกิดวิกฤติ
ช่วงปี 2543 - 2547 ด้วยโปรแกรม SPSS

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BAYy, ^a BAYy2	.	Enter

- a. All requested variables entered.
b. Dependent Variable: BAYTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.980 ^a	.961	.922	245.59234	2.701

- a. Predictors: (Constant), BAYy, BAYy2
b. Dependent Variable: BAYTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2961832	2	1480915.796	24.553	.039 ^a
	Residual	120631.2	2	60315.595		
	Total	3082463	4			

- a. Predictors: (Constant), BAYy, BAYy2
b. Dependent Variable: BAYTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	88099.52	12844.92		6.859	.021
	BAYy2	4.644E-07	.000	24.189	6.348	.024
	BAYy	-.385	.062	-23.758	-6.235	.025

- a. Dependent Variable: BAYTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	8531.813	10634.93	9630.367	860.49863	5
Residual	-136.1405	237.4106	.0000	173.66001	5
Std. Predicted Value	-1.277	1.167	.000	1.000	5
Std. Residual	-.554	.967	.000	.707	5

a. Dependent Variable: BAYTC

ธนาคารกรุงเทพ

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BBLy, ^a BBLy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: BBLTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.983 ^a	.966	.933	766.61695	3.236

a. Predictors: (Constant), BBLy, BBLy2

b. Dependent Variable: BBLTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3.4E+07	2	16841839.4	28.657	.034 ^a
	Residual	1175403	2	587701.550		
	Total	3.5E+07	4			

a. Predictors: (Constant), BBLy, BBLy2

b. Dependent Variable: BBLTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	182238.3	88917.46		2.050	.177
	BBLy2	1.462E-07	.000	14.137	2.021	.181
	BBLy	-.304	.161	-13.187	-1.885	.200

a. Dependent Variable: BBLTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	24428.72	31005.05	27378.26	2901.88210	5
Residual	-454.8996	870.1641	.0000	542.08004	5
Std. Predicted Value	-1.016	1.250	.000	1.000	5
Std. Residual	-.593	1.135	.000	.707	5

a. Dependent Variable: BBLTC

ธนาคารเอเชีย เอเปเอ็น แอมโร

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BOAy, ^a BOAy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: BOATC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.696 ^a	.484	-.032	198.12088	1.368

a. Predictors: (Constant), BOAy, BOAy2

b. Dependent Variable: BOATC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	73695.07	2	36847.534	.939	.516 ^a
	Residual	78503.77	2	39251.883		
	Total	152198.8	4			

a. Predictors: (Constant), BOAy, BOAy2

b. Dependent Variable: BOATC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-61236.7	53560.82		-1.143	.371
	BOAy2	-3.25E-06	.000	-.36.132	-1.209	.350
	BOAy	.927	.760	36.454	1.220	.347

a. Dependent Variable: BOATC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	4491.070	4813.273	4627.012	135.73418	5
Residual	-129.1732	214.0809	.0000	140.09262	5
Std. Predicted Value	-1.002	1.372	.000	1.000	5
Std. Residual	-.652	1.081	.000	.707	5

a. Dependent Variable: BOATC

ธนาคารไทยธนาคาร

Variables Entered/Removed^d

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BTy, BTy2 ^a	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: BTTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.405 ^a	.164	-.673	1307.92488	3.412

a. Predictors: (Constant), BTy, BTy2

b. Dependent Variable: BTTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	669799.8	2	334899.898	.196	.836 ^a
	Residual	3421335	2	1710667.504		
	Total	4091135	4			

a. Predictors: (Constant), BTy, BTy2

b. Dependent Variable: BTTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-11468.4	48652.52		-.236	.836
	BTy2	-3.43E-07	.000	-4.649	-.291	.798
	BTy	.152	.485	5.003	.314	.784

a. Dependent Variable: BTTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	4212.088	5243.914	4706.677	409.20649	5
Residual	-1000.18	1033.897	.0000	924.84256	5
Std. Predicted Value	-1.209	1.313	.000	1.000	5
Std. Residual	-.765	.790	.000	.707	5

a. Dependent Variable: BTTC

ธนาคารกสิกรไทย

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	KBANKy, ^a KBANKy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: KBANKTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.909 ^a	.826	.651	1146.06580	2.858

a. Predictors: (Constant), KBANKy, KBANKy2

b. Dependent Variable: KBANKTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1.2E+07	2	6220531.181	4.736	.174 ^a
	Residual	2626934	2	1313466.807		
	Total	1.5E+07	4			

a. Predictors: (Constant), KBANKy, KBANKy2

b. Dependent Variable: KBANKTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	386493.5	196793.8		1.964	.188
	KBANKy2	8.330E-07	.000	31.422	1.781	.217
	KBANKy	-1.109	.609	-32.158	-1.822	.210

a. Dependent Variable: KBANKTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	17470.40	21509.39	19496.98	1763.59451	5
Residual	-1177.71	791.9002	.0000	810.39090	5
Std. Predicted Value	-1.149	1.141	.000	1.000	5
Std. Residual	-1.028	.691	.000	.707	5

a. Dependent Variable: KBANKTC

ธนาคารกรุงไทย

Variables Entered/Removed^d

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	KTBy, _a KTBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: KBTBC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.069 ^a	.005	-.990	2488.13460	1.857

a. Predictors: (Constant), KTBy, KTBy2

b. Dependent Variable: KBTBC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	59527.30	2	29763.649	.005	.995 ^a
	Residual	1.2E+07	2	6190813.788		
	Total	1.2E+07	4			

a. Predictors: (Constant), KTBy, KTBy2

b. Dependent Variable: KBTBC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	22341.53	87988.58		.254	.823
	KTBy2	4.339E-09	.000	.656	.039	.973
	KTBy	-.007	.200	-.592	-.035	.975

a. Dependent Variable: KBTBC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	19514.29	19791.16	19610.13	121.99108	5
Residual	-1559.82	2716.292	.0000	1759.37685	5
Std. Predicted Value	-.786	1.484	.000	1.000	5
Std. Residual	-.627	1.092	.000	.707	5

a. Dependent Variable: KTBTC

แผนการเสตนดาร์ต ชาร์เตอร์ นครพนม

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	NTBy, ^a NTBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: NTBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.986 ^a	.972	.945	76.17107	3.334

a. Predictors: (Constant), NTBy, NTBy2

b. Dependent Variable: NTBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	410129.1	2	205064.572	35.344	.028 ^a
	Residual	11604.06	2	5802.032		
	Total	421733.2	4			

a. Predictors: (Constant), NTBy, NTBy2

b. Dependent Variable: NTBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	22901.98	5810.249		3.942	.059
	NTBy2	1.516E-05	.000	25.274	3.626	.068
	NTBy	-1.114	.319	-24.381	-3.498	.073

a. Dependent Variable: NTBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	2897.069	3738.276	3202.783	320.20663	5
Residual	-85.5934	57.4962	.0000	53.86108	5
Std. Predicted Value	-.955	1.672	.000	1.000	5
Std. Residual	-1.124	.755	.000	.707	5

a. Dependent Variable: NTBTC

ธนาคาร ยูโอบี รัตนสิน

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	RNBy ₁ ^a RNBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: RNBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.912 ^a	.832	.663	119.33314	1.654

a. Predictors: (Constant), RNBy, RNBy2

b. Dependent Variable: RNBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	140751.0	2	70375.509	4.942	.168 ^a
	Residual	28480.80	2	14240.399		
	Total	169231.8	4			

a. Predictors: (Constant), RNBy, RNBy2

b. Dependent Variable: RNBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	1228.438	1674.777	1548.904	187.58399	5
Residual	-130.0719	92.1685	.0000	84.38127	5
Std. Predicted Value	-1.708	.671	.000	1.000	5
Std. Residual	-1.090	.772	.000	.707	5

a. Dependent Variable: RNBTC

ธนาคารไทยพาณิชย์

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	SCBy, ^a SCBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: SCBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.814 ^a	.662	.324	1419.49716	1.935

a. Predictors: (Constant), SCBy, SCBy2

b. Dependent Variable: SCBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	7892703	2	3946351.288	1.959	.338 ^a
	Residual	4029944	2	2014972.196		
	Total	1.2E+07	4			

a. Predictors: (Constant), SCBy, SCBy2

b. Dependent Variable: SCBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	92262.76	169331.9		.545	.640
	SCBy2	2.267E-07	.000	7.742	.563	.630
	SCBy	-.265	.523	-6.958	-.506	.663

a. Dependent Variable: SCBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	15086.00	18600.24	16330.99	1404.69771	5
Residual	-1109.86	1489.363	.0000	1003.73607	5
Std. Predicted Value	-.886	1.615	.000	1.000	5
Std. Residual	-.782	1.049	.000	.707	5

a. Dependent Variable: SCBTC

ธนาคาร นครหลวงไทย

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	SCIBy ^a	.	Enter

a. Tolerance = .000 limits reached.

b. Dependent Variable: SCIBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.570 ^a	.325	.100	1549.03155	2.449

a. Predictors: (Constant), SCIBy

b. Dependent Variable: SCIBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3467134	1	3467133.820	1.445	.316 ^a
	Residual	7198496	3	2399498.732		
	Total	1.1E+07	4			

a. Predictors: (Constant), SCIBy

b. Dependent Variable: SCIBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2677.469	3082.760		.869	.449
	SCIBy	.010	.008	.570	1.202	.316

a. Dependent Variable: SCIBTC

Excluded Variables^b

Model	Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics	
					Tolerance	
1	SCIBy2	30.659 ^a	.460	.691	.309	6.862E-05

a. Predictors in the Model: (Constant), SCIBy

b. Dependent Variable: SCIBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	5246.897	7002.386	6288.347	931.01206	5
Residual	-1807.56	1361.202	.0000	1341.50067	5
Std. Predicted Value	-1.119	.767	.000	1.000	5
Std. Residual	-1.167	.879	.000	.866	5

a. Dependent Variable: SCIBTC

ธนาคาร ทหารไทย

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	TMBy, ^a TMBy2	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: TMBTC

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.794 ^a	.631	.261	1661.40270	2.858

a. Predictors: (Constant), TMBy, TMBy2

b. Dependent Variable: TMBTC

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	9422755	2	4711377.474	1.707	.369 ^a
	Residual	5520518	2	2760258.925		
	Total	1.5E+07	4			

a. Predictors: (Constant), TMBy, TMBy2

b. Dependent Variable: TMBTC

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-52124.2	35736.50		-1.459	.282
	TMBy2	-2.92E-07	.000	-17.734	-1.636	.244
	TMBy	.279	.167	18.089	1.668	.237

a. Dependent Variable: TMBTC

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	6125.670	9727.641	8370.259	1534.82531	5
Residual	-1713.28	1559.753	.0000	1174.78911	5
Std. Predicted Value	-1.462	.884	.000	1.000	5
Std. Residual	-1.031	.939	.000	.707	5

a. Dependent Variable: TMBTC

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์โดยวิธีการจำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis)

อัตราส่วนทางการเงินทั้ง 33 อัตราส่วน ของแต่ละธนาคารพาณิชย์ไทย เพื่อการวิเคราะห์ด้วย Discriminant Analysis ระหว่างปี 2533 - 2539

ตัวแปรอิสระ	boa	tdb	Ub	ntb	ltb	small	tmb	fcb	scib
loan-dep1	1.1838	1.1193	1.1103	1.1234	0.9773	1.1245	1.0519	1.1394	1.1021
li-asset-total2	0.0823	0.0884	0.0921	0.1073	0.1500	0.0947	0.0987	0.0996	0.0975
due-bank-due-									
interest3	0.0012	0.0008	0.0011	0.0233	3.8073	0.0028	0.0079	0.0205	0.0055
roa1	0.0102	0.0101	0.0082	0.0103	0.0069	0.0094	0.0137	0.0130	0.0144
roe2	0.1402	0.1530	0.1323	0.1687	0.0881	0.1398	0.1993	0.1399	0.2047
net-cap3	0.1283	0.1275	0.1167	0.1338	0.0783	0.1199	0.1780	0.1387	0.1946
loss-tasset4	0.0142	0.0132	0.0112	0.0130	0.0077	0.0126	0.0184	0.0174	0.0175
Netinter-tasset5	0.0284	0.0325	0.0302	0.3580	0.0213	0.0282	0.0316	0.0268	0.0301
i-d-totalincome6	0.8897	0.9520	0.9237	0.9016	0.8999	0.9140	0.9089	0.9484	0.9178
non-inter-totalincome7	0.1103	0.0480	0.0763	0.0984	0.1001	0.0860	0.0911	0.0516	0.0822
Interinco-totaloan8	0.1131	0.1166	0.1228	0.1112	0.1242	0.1163	0.1166	0.1161	0.1144
ln-ex-total-dep9	0.0878	0.0845	0.0896	0.0867	0.0915	0.0875	0.0821	0.0920	0.0854
fee-non-inter10	0.4191	0.5874	0.5829	0.6191	0.6213	0.5147	0.6196	0.9038	0.5471
Gain-noninterst11	0.1724	0.2195	0.1879	0.2986	0.0828	0.1921	0.1625	0.2312	0.2089
cost-ratio12	0.2351	0.2276	0.2454	0.1920	0.2271	0.2288	0.2088	0.1389	0.1986
fud-cost13	0.0873	0.0853	0.0906	0.0863	0.0895	0.0875	0.0837	0.0896	0.0837
inter-on-assets14	0.1104	0.1159	0.1198	0.1099	0.1253	0.1181	0.1165	0.1149	0.1134

ตัวแปรอิสระ	boa	tdb	Ub	Ntb	ltb	small	tmb	fcb	scib
Dep-totalasset1	0.6988	0.7541	0.7348	0.7493	0.7835	0.7332	0.8014	0.7477	0.7434
Loan-totalasset2	0.8247	0.8390	0.8117	0.8355	0.7629	0.8218	0.8415	0.8494	0.8193
loan-equity3	0.1163	0.1300	0.1341	0.1260	0.0991	0.1216	0.1240	0.0955	0.1164
dep-equity4	0.0973	0.1136	0.1261	0.1220	0.1022	0.1092	0.1186	0.0841	0.1057
lia-equity5	1.8841	0.1394	0.1597	0.1519	0.1202	0.1382	0.1376	0.1027	0.1322
Equity-totalasset6	0.0728	0.0687	0.0614	0.0625	0.0805	0.0684	0.0683	0.0916	0.0704
Cap-totalasset7	0.0702	0.0739	0.0667	0.0705	0.0809	0.0711	0.0697	0.0826	0.0671
Totalasset-lia8	0.0108	0.0107	0.0107	0.0107	0.0109	0.0107	0.0107	0.0110	0.0108
borrow-cap9	0.0173	0.0103	0.0119	0.0145	0.0109	0.0137	0.0063	0.0124	0.0142
Sborrow-									
totalborrow	0.5935	0.7237	0.5422	0.4455	0.4851	0.5612	0.5611	0.5746	0.4871
invest-per-									
sortborrowf	1.4862	1.8501	2.1002	1.7775	3.4283	1.6134	2.6463	1.6950	1.9704
gain-per-									
Shortborrowf	0.0304	0.0322	0.0442	0.1051	0.0441	0.0396	0.0739	0.0531	0.0413
Shortborrowf-per-									
cappital	1.0394	0.7739	0.6489	0.6677	0.3689	0.7834	0.3362	0.8413	0.6773
loss-total-loan	0.0081	0.0033	0.0029	0.0029	0.0031	0.0048	0.0054	0.0054	0.0053
allow-total-loan	0.0153	0.0127	0.0115	0.0120	0.0344	0.0145	0.0220	0.0101	0.0203
Accru-interest-total-									
loan	0.0171	0.0088	0.0243	0.0080	0.0458	0.0171	0.0175	0.0113	0.0178

ตัวแปรอิสระ	bbc	bmb	mid	bbl	ktb	tfb	scb	bay	big	total
loan-dep1	1.0868	1.1039	1.0880	1.1419	0.9939	1.0294	1.0549	0.9933	1.0590	1.0699
li-asset-total2	0.0895	0.0970	0.0973	0.1152	0.1068	0.0985	0.1012	0.0949	0.1061	0.1034
due-bank-due-										
interest3	0.0038	0.0202	0.0061	2.4387	0.0125	0.0610	0.0378	0.0644	0.0209	0.0091
Roa1	-0.0179	0.0061	0.0074	0.0170	0.0109	0.0176	0.0163	0.0140	0.0154	0.0132
Roe2	-0.2204	0.0798	0.1058	0.2297	0.1881	0.2228	0.2198	0.1838	0.2150	0.1851
net-cap3	-0.0495	0.0757	0.1013	0.2197	0.1679	0.2103	0.2101	0.1635	0.2014	0.1718
loss-tasset4	-0.0176	0.0082	0.0110	0.0240	0.0154	0.0233	0.0210	0.0181	0.0210	0.0181
Netinter-tasset5	0.0127	0.0196	0.0252	0.0370	0.0307	0.0362	0.0328	0.0294	0.0342	0.0317
i-d-totalincome6	0.9029	0.9035	0.9167	0.8945	0.9298	0.9048	0.8970	0.9155	0.9061	0.9088
non-inter-										
totalincome7	0.0971	0.0965	0.0833	0.1055	0.0702	0.0952	0.1030	0.0845	0.0939	0.0912
Interinco-										
totaloan8	0.1068	0.1104	0.1135	0.1137	0.2091	0.1188	0.1137	0.1197	0.1155	0.1151
In-ex-total-dep9	0.0949	0.0909	0.0882	0.0776	0.0790	0.0791	0.0776	0.0861	0.0790	0.0816
Fee-non-inter10	0.3930	0.5990	0.5800	0.6702	0.4873	0.6054	0.6665	0.5230	0.6138	0.5960
Gain-										
noninterst11	0.2662	0.2288	0.1947	0.2551	0.3201	0.2313	0.1788	0.2837	0.2493	0.2344
cost-ratio12	0.3874	0.2067	0.2148	0.2193	0.2133	0.2079	0.2116	0.1866	0.2122	0.2138
Fud-cost13	0.0944	0.0879	0.0874	0.0735	0.0787	0.0773	0.0763	0.0854	0.0768	0.0799
inter-on-										
assets14	0.1062	0.1095	0.1127	0.1143	0.1150	0.1169	0.1130	0.1176	0.1151	0.1147

ตัวแปรอิสระ	bbc	bmb	mid	bbl	ktb	tfb	scb	bay	big	total
Dep-totalasset1	0.7626	0.7390	0.7632	0.6387	0.8383	0.8085	0.7726	0.8401	0.7908	0.7806
Loan-totalasset2	0.8228	0.8151	0.8309	0.8531	0.8315	0.8319	0.8138	0.8341	0.8371	0.8346
loan-equity3	0.1410	0.1115	0.1151	0.1156	0.1485	0.1043	0.1090	0.1105	0.1161	0.1161
dep-equity4	0.1391	0.1005	0.1059	0.1017	0.1512	0.1018	0.1037	0.1113	0.1101	0.1090
lia-equity5	0.1704	0.1266	0.1286	0.1257	0.1696	0.1158	0.1241	0.1224	0.1290	0.1295
Equity-totalasset6	0.0579	0.0750	0.0727	0.0769	0.0572	0.0812	0.0750	0.0770	0.0731	0.0727
cap-totalasset7	0.0816	0.0726	0.0736	0.0730	0.0572	0.0777	0.0708	0.0784	0.0706	0.0713
totalasset-lia8	0.0106	0.0108	0.0108	0.0108	0.0106	0.0109	0.0107	0.0108	0.0108	0.0108
borrow-cap9	0.0152	0.0156	0.0119	0.0198	0.0064	0.0095	0.0112	0.0047	0.0123	0.0123
Sborrow-										
totalborrow	0.5368	0.7460	0.5931	0.6686	0.3707	0.7396	0.7595	0.4980	0.6805	0.6540
invest-per-										
sortborrowf	2.0476	0.8188	1.3950	0.7743	5.0574	1.3962	1.2303	16.1920	1.0882	1.1585
gain-per-										
Shortborrowf	0.0544	0.0300	0.0374	0.0382	0.2090	0.0489	0.0353	0.6301	0.0460	0.0428
Shortborrowf-per-										
cappital	0.8289	1.2190	0.7215	1.4142	0.2501	0.7228	0.8466	0.2774	0.8528	0.8182
loss-total-loan	0.0246	0.0049	0.0083	0.0079	0.0054	0.0038	0.0031	0.0028	0.0055	0.0061
allow-total-loan	0.0323	0.0178	0.0199	0.0271	0.0212	0.0132	0.0147	0.0083	0.0196	0.0193
Accru-interest-										
total-loan	0.0367	0.0225	0.0202	0.0057	0.0196	0.0132	0.0160	0.0122	0.0120	0.0142

ผลการวิเคราะห์ด้วย Discriminant Analysis ของ 15 ธนาคารพาณิชย์ไทย

Analysis Case Processing Summary

Unweighted Cases	N	Percent
Valid	15	100.0
Excluded		
Missing or out-of-range group codes	0	.0
At least one missing discriminating variable	0	.0
Both missing or out-of-range group codes and at least one missing discriminating variable	0	.0
Total	0	.0
Total	15	100.0

Tests of Equality of Group Means

	Wilks' Lambda	F	df1	df2	Sig.
loan-dep1	.970	.409	1	13	.534
li-asset-total2	.955	.618	1	13	.446
due-bank-due-interest3	.989	.143	1	13	.712
roa1	.773	3.824	1	13	.072
roe2	.748	4.390	1	13	.056
net-cap3	.665	6.544	1	13	.024
loss-tasset4	.715	5.192	1	13	.040
netinter-tasset5	.945	.764	1	13	.398
i-d-totalincome6	.996	.059	1	13	.813
non-inter-totalincome7	.996	.059	1	13	.813
interinco-totalloan8	.931	.970	1	13	.343
in-ex-total-dep9	.397	19.770	1	13	.001
fee-non-inter10	.974	.346	1	13	.567
gain-noninterst11	.988	.163	1	13	.693
cost-ratio12	.980	.261	1	13	.618
fud-cost13	.517	12.121	1	13	.004
inter-on-assets14	.992	.105	1	13	.751
dep-totalasset1	.969	.414	1	13	.531
loan-totalasset2	.832	2.631	1	13	.129
loan-equity3	.995	.069	1	13	.796
dep-equity4	.999	.012	1	13	.914
lia-equity5	.940	.832	1	13	.378
equity-totalasset6	.998	.023	1	13	.882
cap-totalasset7	.939	.842	1	13	.376
totalasset-lia8	1.000	.001	1	13	.972
borrow-cap9	.881	1.758	1	13	.208
sborrow-totalborrow	.913	1.242	1	13	.285
invest-per-sortborrowf	.937	.873	1	13	.367
gain-per-Shortborrowf	.921	1.121	1	13	.309
Shortborrowf-per-cappital	.996	.056	1	13	.816
loss-total-loan	.963	.502	1	13	.491
allow-total-loan	.964	.489	1	13	.496
accru-interest-total-loan	.770	3.886	1	13	.070

Eigenvalues

Function	Eigenvalue	% of Variance	Cumulative %	Canonical Correlation
1	286.845 ^a	100.0	100.0	.998

a. First 1 canonical discriminant functions were used in the analysis.

Wilks' Lambda

Test of Function(s)	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.
1	.003	50.962	8	.000

Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients

	Function
	1
due-bank-due-interest3	5.287
in-ex-total-dep9	-4.179
cost-ratio12	6.250
lia-equity5	9.339
borrow-cap9	-20.846
Shortborrowf-per-cappital	12.123
allow-total-loan	3.495
accru-interest-total-loan	-8.542

Canonical Discriminant Function Coefficients

	Function
	1
due-bank-due-interest3	4.565
in-ex-total-dep9	-1137.124
cost-ratio12	115.973
lia-equity5	20.542
borrow-cap9	-5056.994
Shortborrowf-per-cappital	34.909
allow-total-loan	430.341
accru-interest-total-loan	-870.830
(Constant)	108.287

Unstandardized coefficients

Functions at Group Centroids

Yi	Function
.00	-16.856
1.00	14.749

Unstandardized canonical discriminant functions evaluated at group means

Classification Statistics

Classification Processing Summary

Processed		15
Excluded	Missing or out-of-range group codes	0
	At least one missing discriminating variable	0
Used in Output		15

Prior Probabilities for Groups

Yi	Prior	Cases Used in Analysis	
		Unweighted	Weighted
.00	.500	7	7.000
1.00	.500	8	8.000
Total	1.000	15	15.000

Classification Function Coefficients

	Yi	
	.00	1.00
due-bank-due-interest3	-564.498	-420.234
in-ex-total-dep9	147871.2	111933.1
cost-ratio12	-14378.4	-10713.1
lia-equity5	-2554.227	-1905.005
borrow-cap9	624929.4	465106.2
Shortborrowf-per-cappital	-4320.027	-3216.753
allow-total-loan	-51097.5	-37496.8
accru-interest-total-loan	105501.1	77979.11
(Constant)	-8050.990	-4595.358

Fisher's linear discriminant functions

Classification Results^{b,c}

		Yi	Predicted Group Membership		Total
			.00	1.00	
Original	Count	.00	7	0	7
		1.00	0	8	8
	%	.00	100.0	.0	100.0
		1.00	.0	100.0	100.0
Cross-validated ^d	Count	.00	7	0	7
		1.00	1	7	8
	%	.00	100.0	.0	100.0
		1.00	12.5	87.5	100.0

- a. Cross validation is done only for those cases in the analysis. In cross validation, each case is classified by the functions derived from all cases other than that case.
- b. 100.0% of original grouped cases correctly classified.
- c. 93.3% of cross-validated grouped cases correctly classified.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุเทพ ฤกษ์ชัย
วัน เดือน ปีเกิด	15 มีนาคม 2516
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี
ประวัติการศึกษา	บัญชีบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยภาคกลาง ปี 2537 Mini MBA. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ปี 2539
สถานที่ทำงาน	บมจ.ธนาคารกรุงไทย สำนักงานใหญ่
ตำแหน่ง	หัวหน้าส่วน ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบ